SPRÁVA

O STAVE POUŽÍVANIA JAZYKOV NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA OBDOBIE ROKOV 2019 – 2020

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
2020

Obsah

Zoznam skratiek 3

Úvod 4

1. Vnútroštátny legislatívny a inštitucionálny rámec používania jazykov národnostných menšín 7

1.1 Legislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín 7

1.2 Nelegislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín 9

1.2.1 Akčný plán ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2016 – 2020 9

1.2.2 Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024 ... 12

1.2.3 Rámcový plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na VIII. volebné obdobie 14

1.2.4 Iné nelegislatívne materiály 15

1.3 Inštitucionálny rámec používania jazykov národnostných menšín 16

1.3.1 Úrad vlády Slovenskej republiky – poskytovanie odbornej a metodickej pomoci a správne konanie v oblasti používania jazykov národnostných menšín 16

1.3.2 Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny – spolupráca pri poskytovaní odbornej a metodickej pomoci v oblasti používania jazykov národnostných menšín 17

1.3.3 Plnenie uznesenia vlády SR č. 10/2019 20

1.3.4 Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny 22

1.4 Príprava Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 23

2. Medzinárodnoprávny rámec používania jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike 25

2.1 Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov 26

2.2 Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín 27

2.3 Vysoký komisár Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) pre národnostné menšiny 28

2.4. Univerzálne periodické hodnotenie Rady OSN pre ľudské práva a implementácia univerzálnych ľudskoprávnych dohovorov 29

2.5 Zmiešaná slovensko-maďarská komisia pre záležitosti menšín 29

2.6 Medzivládna slovensko-ukrajinská komisia pre národnostné menšiny, školstvo a kultúru 29

3. Stav používania jazykov národnostných menšín subjektmi verejnej správy – výsledky dotazníkového zisťovania 30

3.1 Územná samospráva (obce) 30

3.1.1 Označenia v jazyku národnostnej menšiny 31

3.1.2 Úradný styk 37
3.1.3 Obecná polícia 44
3.1.4 Dvojjazyčné dokumenty 46
3.1.5 Rokovanie orgánov územnej samosprávy 51
3.1.6 Informovanie verejnosti 55
3.1.7 Finančné náklady 63
3.1.8 Záverečné otázky 67
3.2 Právnické osoby zriadené územnou samosprávou 73
3.2.1 Právnické osoby zriadené obcami 73
3.2.2 Právnické osoby zriadené samosprávnymi krajmi 77
3.3 Štátna správa 79
3.3.1 Postavenie a pôsobnosť vybraných orgánov štátnej správy vo vzťahu k zákonu č. 184/1999 Z. z 79
3.3.2 Označenia v jazyku národnostnej menšiny 81
3.3.3 Úradný styk 82
3.3.4 Dvojjazyčné dokumenty 89
3.3.5 Rokovanie úradu / pracoviska 92
3.3.6 Informovanie verejnosti 93
3.3.7 Finančné náklady 97
3.3.8 Záverečné otázky 103
3.4 Organizačné zložky ozbrojených bezpečnostných zborov a záchranných zborov 122
3.4.1 Organizačné zložky Policajného zboru 122
3.4.2 Organizačné zložky Hasičského a záchranného zboru 126
3.4.3 Organizačné zložky Zboru väzenskej a justičnej stráže 128
3.4.4 Organizačné zložky ozbrojených síl Slovenskej republiky 129
Záver 131
Zoznam príloh 136

Zoznam skratiek

ESO – Efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa
EÚ – Európska únia
HaZZ – Hasičský a záchranný zbor
MF SR – Ministerstvo financií SR
MO SR – Ministerstvo obrany SR
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR – Ministerstvo spravodlivosti SR
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MZVEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
NAP SODB – Národný akčný plán Sčítania obyvateľov, domov a bytov
NR SR – Národná rada SR
OBSE – Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OR HaZZ – okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru
OR PZ – okresné riaditeľstvo Policajného zboru
OSN – Organizácia spojených národov
OS SR – Ozbrojené sily SR
PZ – Policajný zbor
RÚVZ – regionálny úrad verejného zdravotníctva
RVPS – regionálna veterinárna a potravinová správa
SK OBSE – predsedníctvo Slovenskej republiky v Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
SNSĽP – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
SODB – sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SR – Slovenská republika
ŤZP – ťažké zdravotné postihnutie
UPR – univerzálne periodické hodnotenie (z ang. Universal Periodic Review)
ÚPSVR – úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚSVRK – Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
VÚC – vyšší územný celok
ZVJS – Zbor väzenskej a justičnej stráže

Úvod

V zmysle § 7a ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov predkladá Úrad vlády Slovenskej republiky (ďalej aj ako „úrad vlády“) v poradí piatu *Správu o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky* (ďalej aj ako „správa“). V súlade s citovaným ustanovením zaujíma stanovisko pred predložením správy Rada vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej aj ako „rada vlády“). Pre potreby získania informácií nevyhnutných pre prípravu správy bol úrad vlády v zmysle § 7a ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov oprávnený vyžadovať od orgánov verejnej správy informácie a písomné podklady o používaní jazykov národnostných menšín v oblasti ich pôsobnosti.

Predmetná správa bola vypracovaná úradom vlády v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny (ďalej aj ako „úrad splnomocnenca“) s cieľom poskytnutia aktuálnych informácií o používaní jazykov národnostných menšín za obdobie rokov 2019 – 2020. Správa v jednotlivých častiach opisuje vnútroštátny legislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike, sumarizuje proces a výsledky implementácie medzinárodnoprávneho rámca používania jazykov národnostných menšín, ako aj aktuálny vývoj v oblasti inštitucionálneho zabezpečenia používania jazykov národnostných menšín v SR.

Významnú časť správy tvorí informácia o stave plnenia povinností vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon č. 184/1999 Z. z.“) v oblasti používania jazykov národnostných menšín orgánmi miestnej štátnej správy, organizačnými zložkami ozbrojených bezpečnostných zborov a záchranných zborov, orgánmi územnej samosprávy a právnickými osobami zriadenými orgánmi územnej samosprávy (ďalej aj ako „orgány verejnej správy“) v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z.

S cieľom poskytnutia komplexného a štruktúrovaného obrazu aktuálneho stavu používania jazykov národnostných menšín uskutočnil úrad vlády prostredníctvom úradu splnomocnenca rozsiahly dotazníkový prieskum, ktorý bol zameraný na zber údajov v relevantných oblastiach používania menšinových jazykov.

Dotazníkový prieskum piatej správy bol v porovnaní s predchádzajúcim optimalizovaný a rozšírený o nové otázky, ktoré boli do zisťovania zahrnuté s cieľom získať konkrétnejšie dáta v skúmaných oblastiach. Zároveň boli niektoré dotazníky doplnené o nové okruhy otázok zacielené na jazykové kompetenčné vzdelávanie zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise a oblasť zisťovania nákladov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku.

Jazykové kompetenčné vzdelávanie bolo do správy zahrnuté v nadväznosti na vyhlášku Úradu vlády SR č. 126/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti vzdelávania štátnych zamestnancov. Predmetná vyhláška ustanovuje, že jazykové kompetenčné vzdelávanie štátnych zamestnancov je zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania aj jazyka

národnostnej menšiny pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise.

Oblasť týkajúca sa zisťovania nákladov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku bola do dotazníka zaradená vychádzajúc zo zistení predchádzajúcich prieskumov, v rámci ktorých respondenti uvádzali ako prekážku plnenia zákonných povinností nedostatok finančných prostriedkov potrebných na ich zabezpečenie. Cieľom bolo zistiť finančnú náročnosť zabezpečovania týchto úloh orgánmi územnej samosprávy, orgánmi miestnej štátnej správy a okresnými riaditeľstvami Hasičského a záchranného zboru.

K obsahu dotazníka je potrebné uviesť, že aj napriek menším zmenám bolo základným kritériom jeho tvorby zachovanie čo najväčšej miery porovnateľnosti údajov s predchádzajúcimi správami s cieľom identifikovať vývojové trendy v tejto oblasti.

Zber dát sa uskutočnil v priebehu júla až októbra 2020. Celkovo išlo o 772 respondentov (637 obcí; 6 samosprávnych krajov, 89 orgánov štátnej správy, 6 okresných riaditeľstiev Hasičského a záchranného zboru, 6 organizačných zložiek Ozbrojených síl SR – vojenských jednotiek a 1 organizačná zložka Zboru väzenskej a justičnej stráže – Ústav na výkon trestu odňatia slobody (v uvedenom počte je zahrnutých aj 27 okresných riaditeľstiev PZ, ktorým napokon dotazníky neboli doručené z dôvodov, ktoré sú vysvetlené nižšie).

Obce, ktoré sú uvedené v zozname Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „nariadenie vlády č. 221/1999 Z. z.“) boli oslovené 10. júla 2020 so žiadosťou o vyplnenie dotazníka. Celkovo ide o 638 obcí, z toho 507 obcí s obyvateľstvom patriacim k maďarskej, 56 k rusínskej, 50 k rómskej, 6 k ukrajinskej, 1 k nemeckej národnostnej menšine, ako aj o 18 obcí s obyvateľstvom patriacim k dvom národnostným menšinám (k rusínskej a k ukrajinskej 11, k maďarskej a k rómskej 5, k ukrajinskej a k rómskej 1 a k rusínskej a k rómskej 1). V záujme zabezpečenia čo najvyššej návratnosti dotazníkov boli obce opakovane vyzývané na zaslanie vyplneného dotazníka, čím sa podarilo dosiahnuť 97 %-nú návratnosť.

Obciam bolo celkovo položených 79 otázok v rámci 7 tematických okruhov týkajúcich sa používania jazykov národnostných menšín v pôsobnosti orgánov územnej samosprávy:, označenia v jazyku národnostnej menšiny, úradný styk, dvojjazyčné dokumenty, rokovanie orgánov územnej samosprávy, informovanie verejnosti, finančné náklady a záverečné otázky.

Predmetom prieskumu bola už po tretíkrát oblasť používania jazykov národnostných menšín právnickými osobami zriadenými orgánmi územnej samosprávy (obcami a samosprávnymi krajmi). Vzhľadom na to, že neexistuje zoznam takýchto subjektov, úrad splnomocnenca oslovil v rámci prípravy dotazníkového prieskumu všetky dotknuté obce a 6 samosprávnych krajov (Bratislavský, Trnavský, Nitriansky, Banskobystrický, Košický a Prešovský), na území ktorých sa takéto obce nachádzajú a požiadal ich o spoluprácu pri zbere údajov. V predmetnej oblasti boli spracované údaje za 74 právnických osôb zriadených orgánmi územnej samosprávy (50 právnických osôb zriadených obcami a 24 právnických osôb zriadených samosprávnymi krajmi). Právnickým osobám bolo celkovo položených 58 otázok v 6 okruhoch: označenia v jazyku národnostnej menšiny, úradný styk, dvojjazyčné dokumenty, rokovanie orgánov územnej samosprávy, informovanie verejnosti a záverečné otázky.

Prieskum sa zároveň zameral aj na používanie jazykov národnostných menšín orgánmi štátnej správy. Pre potreby tohto prieskumu bolo celkovo oslovených 89 subjektov štátnej správy, ako aj ich organizačných útvarov (pobočiek, kontaktných miest, pracovísk alebo staníc), z toho 85 orgánov štátnej správy v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a 4 orgány štátnej správy v obciach s rusínskou národnostnou menšinou. Konkrétne bolo oslovených 14 okresných úradov, 27 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, 16 daňových úradov, 13 colných úradov, 8 regionálnych veterinárnych a potravinových správ, 6 regionálnych úradov verejného zdravotníctva a 5 štátnych archívov. Okresným úradom bolo celkovo položených 59 otázok v 7 okruhoch: označenia v jazyku národnostnej menšiny, úradný styk (rozšírený o otázky jazykového kompetenčného vzdelávania zamestnancov), dvojjazyčné dokumenty, rokovanie orgánov územnej samosprávy, informovanie verejnosti, finančné náklady a záverečné otázky. Zvyšným orgánom štátnej správy bolo položených 55 otázok v 7 totožných okruhoch. Vyplnený dotazník zaslalo všetkých 89 subjektov, čím bola dosiahnutá 100 %-ná návratnosť.

V prieskume boli oslovené aj relevantné organizačné zložky ozbrojených bezpečnostných zborov a záchranných zborov, konkrétne Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru, Ozbrojených síl SR a Zboru väzenskej a justičnej stráže. V tomto zisťovaní bolo oslovených celkovo 40 subjektov.

Údaje za 27 subjektov PZ neboli doručené z dôvodov, ktoré sú uvedené v podkapitole 3. 4. 1. Šiestim osloveným OR HaZZ bolo celkovo položených 56 otázok v 7 okruhoch: označenia v jazyku národnostnej menšiny, úradný styk, dvojjazyčné dokumenty, rokovanie orgánov územnej samosprávy, informovanie verejnosti, finančné náklady a záverečné otázky. 6 osloveným útvarom OS SR a jednej organizačnej zložke ZVJS bolo položených zhodne 11 otázok v 3 okruhoch: úradný styk, informovanie verejnosti a záverečné otázky.

Ambíciou predkladanej správy je poskytnúť nielen prezentáciu komplexných údajov o stave používania jazykov národnostných menšín v SR, ale vychádzajúc z analýzy týchto údajov aj identifikáciu tých oblastí, v ktorých sa vyskytujú nedostatky v aplikačnej praxi. Tieto zistenia opätovne poslúžia ako východisko pre zabezpečenie pozitívneho vývoja aplikačnej praxi.

1. Vnútroštátny legislatívny a inštitucionálny rámec používania jazykov národnostných menšín

1.1 Legislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín

Jazykové práva zaručuje občanom tvoriacim v Slovenskej republike národnostné menšiny Ústava SR. V súlade s čl. 34 Ústavy SR sa za podmienok ustanovených zákonom zaručuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na vzdelanie v ich jazyku, právo používať ich jazyk v úradnom styku a právo zúčastňovať sa na riešení vecí týkajúcich sa národnostných menšín a etnických skupín. Podmienky používania jazykov národnostných menšín upravuje predovšetkým zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov.

V zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa jazykom menšiny na účely tohto zákona rozumie kodifikovaný alebo štandardizovaný jazyk tradične používaný na území Slovenskej republiky jej občanmi patriacimi k národnostnej menšine, ktorý je odlišný od štátneho jazyka; jazykom menšiny je bulharský jazyk, český jazyk, chorvátsky jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk a ukrajinský jazyk.

Vykonávacími predpismi k zákonu č. 184/1999 Z. z. sú: Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 535/2011 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády č. 535/2011 Z. z.“) a nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. podmienkou používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku je, aby občania patriaci k národnostnej menšine s trvalým pobytom v obci tvorili podľa výsledkov dvoch po sebe nasledujúcich sčítaní obyvateľov najmenej 15 % obyvateľov. Táto podmienka sa uplatňuje v súčinnosti s § 7c ods. 1 zákona č. 184/1999 z. z., podľa ktorého sa pod dvomi po sebe nasledujúcimi sčítaniami obyvateľov rozumejú sčítania obyvateľov, ktorých výsledky boli vyhlásené po 1. júli 2011. Vzhľadom na skutočnosť, že pri interpretácii uvedených ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z. dochádza často k nejasnostiam je potrebné uviesť nasledovné:

Nariadenie vlády č. 221/1999 Z. z. bolo vydané podľa § 2 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov, ktoré ustanovilo zoznam obcí, v ktorých tvoria podľa posledného sčítania obyvatelia národnostných menšín najmenej 20 % obyvateľstva (vzhľadom na to, že uvedené znenie zákona č. 184/1999 Z. z. bolo prijaté v roku 1999, tak posledným Sčítaním obyvateľov domov a bytov sa rozumie Sčítanie obyvateľov, domov a bytov z roku 1991). Zákonom č. 204/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/1999 Z. z., došlo k zmene ustanovenia § 2 ods. 1 v spojitosti s § 2 ods. 2 tak, že právo používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku majú občania SR v obciach, v ktorých obyvatelia národnostných menšiny tvoria najmenej 15 % obyvateľstva podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaniach obyvateľov. Táto okolnosť však nastane až po vyhlásení výsledkov z Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021.

Podľa § 7c ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. ustanovenie § 2 ods. 1 sa nevzťahuje na tie obce, ktoré sú uvedené v nariadení vlády Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 2 platného a účinného k 1. júlu 2011, pričom tieto obce právo používať jazyk národnostnej menšiny stratia, ak podľa výsledkov troch po sebe nasledujúcich sčítaní obyvateľov po 1. júli 2011 občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, ani jedenkrát netvoria v obci najmenej 15 % obyvateľov.

Používanie jazykov národnostných menšín ďalej upravuje niekoľko osobitných predpisov.[1] Podrobnejšie sa obsahu týchto právnych predpisov venujú predchádzajúce správy za rok 2012 a za obdobia rokov 2013 – 2014, 2015 – 2016 a 2017 – 2018. V sledovanom období došlo predovšetkým k týmto legislatívnym zmenám:

- Bol prijatý zákon č. 371/2019 Z. z. o základných požiadavkách na bezpečnosť detského ihriska a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ,,zákon č. 371/2019 Z. z.“), ktorého § 3 ustanovuje, že na zariadenie detského ihriska sa umiestni oznam s upozornením na riziká, ktoré nemožno odstrániť pri jeho výrobe alebo umiestnení, pričom predmetný oznam musí byť vyhotovený v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. v osobitným predpisom určených obciach aj v jazyku národnostnej menšiny.[2]
- V sledovanom období bola schválená Vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu č. 438/2019 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o e-Governmente. V súlade s § 2 odsek 5 tejto vyhlášky Orgán verejnej moci zabezpečuje tvorbu informačného obsahu o svojej činnosti pre verejnosť za podmienok podľa zákona č. 184/1999 Z. z.
- Dôležitou zmenou bolo prijatie Vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 30/2020 Z. z. o dopravnom značení, ktorej § 5 ods. 1 ustanovuje, že nápisy na dopravných značkách sa uvádzajú v štátnom jazyku; iný jazyk možno použiť, ak je to v súlade s osobitným predpisom a medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, t. j. aj so zákonom č. 184/1999 Z. z.

Aplikačnú prax zákona č. 184/1999 Z. z. významne ovplyvní Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 22. júla 2020 sp. zn. 23Sa/90/2019, ktoré sa týka problematiky vydávania dvojjazyčných matričných výpisov. Podľa prvej vety § 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z.: *,,Rodný list, sobášny list, úmrtný list, povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia v obci podľa odseku*

[1] Ide najmä o: zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov; Zákon č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. v znení neskorších predpisov; Zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov; Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov; Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov; Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov; Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov; Zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; Zákon č. 371/2019 Z. z. o základných požiadavkách na bezpečnosť detského ihriska a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

[2] Ministerstvo hospodárstva SR iniciovalo zrušenie zákona č. 371/2019 Z. z. kvôli finančnej a administratívnej záťaži pre vlastníkov detských ihrísk. Návrh zákona, ktorým sa tento zákon ruší, schválila vláda SR 4. novembra 2020 uznesením č. 700/2020.

1 sa na požiadanie vydávajú dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku menšiny.“. Žalobkyni bol na Matričnom úrade v Nových Zámkoch rodný list síce vystavený na dvojjazyčnom tlačive, samotné údaje (napr. Komárno, ženské atď.) však boli uvedené výlučne v slovenskom jazyku. Mesto Nové Zámky figuruje v zozname obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k maďarskej národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva, a preto sa na neho uvedená povinnosť podľa § 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z. vzťahuje.

Krajský súd v danej veci konštatoval, že nevydanie úplnej dvojjazyčnej verzie rodného listu[3], bolo zo strany Matričného úradu v Nových Zámkoch nezákonné a došlo k porušeniu práva na prístup k vlastným dokumentom, ktoré je súčasťou práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života. V nadväznosti na uvedené rozhodnutie Odbor registrov, matrík a hlásenia pobytu Sekcie verejnej správy MV SR vydal vo veci dvojjazyčných matričných formulárov usmernenie pre relevantné okresné úrady usmerňujúce matričné úrady s povinnosťou vydávať matričné výpisy v maďarskom jazyku, v rámci ktorého určil presný postup na vydávanie takýchto formulárov (vykonanie dodatočného záznamu riešenej osoby v systéme IS CISMA, v rámci ktorého matrikár zapíše údaj v štátnom jazyku, pod ktorý umiestni zápis v jazyku národnostnej menšiny). Keďže ide iba o dočasné riešenie vzniknutej situácie, bude potrebné rozšíriť systém IS CISMA pre aplikáciu maďarského jazyka, ako aj ostatných jazykov národnostných menšín.

1.2 Nelegislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín

1.2.1 Akčný plán ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2016 – 2020

Vláda SR uznesením č. 492/2016 schválila Akčný plán ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2016 – 2020 (ďalej len ,,Akčný plán“) a uložila príslušným ministrom zabezpečiť plnenie jeho úloh. Hlavným cieľom akčného plánu je zabezpečiť efektívny, prehľadný a spoľahlivý systém ochrany a podpory práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám vrátane posilnenia jeho inštitucionálneho zabezpečenia. Tento cieľ bol rozpracovaný do siedmych operačných cieľov.[4] Jednotlivé operačné ciele sú rozpracované na úroveň konkrétnych opatrení a aktivít, ktoré obsahujú indikátory plnenia, termíny plnenia, zodpovedných gestorov, spolupracujúce subjekty a zdroje financovania. Z hľadiska používania jazykov národnostných menšín sú najrelevantnejšie operačné ciele 1 a 4. V rámci plnenia 1. operačného cieľa *Zabezpečenie komplexného prístupu k tvorbe právnych predpisov týkajúcich sa práv a postavenia národnostných menšín*, Splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny (ďalej aj ako ,,splnomocnenec“) zriadil pracovnú skupinu, ako aj neformálnu pracovnú skupinu zloženú z právnych expertov. Výsledkom ich činnosti bolo vypracovanie analýzy právnych predpisov týkajúcich sa práv a postavenia národnostných menšín a etnických skupín. Z analýzy vyplynula potreba vytvorenia

[3] ,,Dvojjazyčný“ rodný list bol žalobkyni vydaný dvojjazyčne len pokiaľ ide o predvyplnený text formulára, nie celý jeho obsah.

[4] Akčný plán je zverejnený na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/6765_akcny-plan-ochrany-prav-osob-patriacich-k-narodnostnym-mensinam-a-etnickym-skupinam-na-roky-2016-–-2020.pdf .

komplexného, stručného, jednoznačného a pre užívateľa optimálneho legislatívneho predpisu pre výkon práv príslušníkov národnostných menšín. Na základe tohto bol vypracovaný návrh legislatívneho zámeru zákona o národnostných menšinách, ktorý bol predložený na 36. zasadnutie Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny, na ktorom bol zásadným stanoviskom č. 4 z 23. januára 2020 schválený. Rada vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť na svojom 38. rokovaní, ktoré sa uskutočnilo 2. októbra 2020, uznesením č. 250 vzala návrh legislatívneho zámeru na vedomie a odporučila predsedníčke rady vlády predložiť návrh legislatívneho zámeru vláde SR.

Úrad splnomocnenca v sledovanom období v rámci plnenia operačného cieľa 1 akčného plánu taktiež spracoval *Analýzu možností využitia dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti predchádzania diskriminácie osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám* a v spolupráci s ÚSVRK *Metodiku prijímania dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti práv národnostných menšín a etnických skupín so zreteľom na marginalizované rómske komunity,* ktorá sa týka aj prijímania osobitných opatrení v prospech menšinových jazykov, ktoré majú podporiť rovnoprávnosť medzi užívateľmi týchto jazykov a ostatným obyvateľstvom, alebo opatrení, ktoré prihliadajú na ich osobitné podmienky.[5]

K 1. operačnému cieľu úrad splnomocnenca zorganizoval medzinárodnú konferenciu pod názvom *Legislatívne modely ochrany práv národnostných menšín*, ktorá sa uskutočnila 18. februára 2020 v Bratislave. Konferencia pozostávala z troch panelových diskusií na témy: *Aký zákon potrebuje Slovensko na zabezpečenie plného uplatnenia práv národnostných menšín?, Fungujúce modely ochrany práv národnostných menšín v zahraničí a Aké sú základné potreby a očakávania národnostných menšín v meniacej sa slovenskej spoločnosti?* Konferencia vytvorila priestor tak na prezentáciu domácich i zahraničných skúseností v tejto oblasti, ako aj na konštruktívnu odbornú diskusiu k nastoleným témam.

Implementácia operačného cieľa 4 akčného plánu *Zlepšenie podmienok používania jazykov národnostných menšín a etnických skupín v praxi* úzko súvisí so zriadením poradnej skupiny splnomocnenca pre zabezpečenie zosúladenia praxe s platným zákonom o používaní jazykov národnostných menšín (ďalej len „poradná jazyková skupina splnomocnenca“). Poradná jazyková skupina splnomocnenca zriadená na obdobie od 1. februára 2018 do 31. decembra 2020 pozostáva z piatich samostatných podskupín, a to konkrétne pre maďarský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk, ukrajinský jazyka a nemecký jazyk. Hlavnou úlohou poradnej jazykovej skupiny splnomocnenca je pripraviť podkladové materiály na zabezpečenie jednotnej odbornej terminológie v jazykoch národnostných menšín,[6] informatívne jazykové mutácie legislatívnych textov,[7] oficiálne formuláre, metodické materiály pre oblasti používania jazykov národnostných menšín upravené zákonom č. 184/1999 Z. z.[8] Okrem toho poradná jazyková skupina

[5] Metodika je dostupná na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7722_metodika_dvo.pdf.

[6] Odborné terminologické slovníky v jazykoch národnostných menšín sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//odborne-terminologicke-slovniky-v-jazykoch-narodnostnych-mensin/

[7] Odkaz na právne predpisy v menšinových jazykoch sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//pravne-predpisy-v-mensinovych-jazykoch/

[8] Vybrané doplnkové dopravné tabule v menšinových jazykoch sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca, bezpečnostné označenia v stavebníctve, Príloha č.2 nariadenia vlády SR č.387/2006 o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci, ktorá obsahuje vzory bezpečnostných značiek (zákazové,

splnomocnenca prekladá aj informačné materiály súvisiace so sčítaním.[9] Všetky výstupy poradnej jazykovej skupiny splnomocnenca boli postupne zverejňované na webovom sídle splnomocnenca. Členovia od marca 2020 v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 pripravovali aj preklady informácií týkajúcich sa ohrozenia života a zdravia.[10] V rámci tohto operačného cieľa bolo plánované vypracovanie analýzy nákladov zvýšenia dostupnosti služieb orgánov miestnej štátnej správy, orgánov územnej samosprávy osobám patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám v oblasti používania menšinových jazykov v úradnom styku. S týmto cieľom bol do aktuálneho dotazníkového prieskumu zaradený nový okruh otázok zameraný na zisťovanie nákladov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku. Základné výsledky ich analýzy sú zahrnuté na stranách 63-67, 98-104, 109 a 129.

V rámci plnenia úloh zameraných na zlepšenie podmienok používania jazykov národnostných menšín úrad splnomocnenca v sledovanom období inicioval uskutočnenie kompetenčného jazykového vzdelávania zamestnancov okresných úradov v maďarskom a rusínskom jazyku zabezpečené v súčinnosti s Ministerstvom vnútra SR (Centrom vzdelávania a psychológie sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu MV SR) a v spolupráci s Fakultou stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Katedrou maďarského jazyka a literatúry a s Centrom jazykov a kultúr národnostných menšín Prešovskej univerzity v Prešove, Ústavom rusínskeho jazyka a kultúry. Jazykové kompetenčné vzdelávanie prebiehalo na okresnom úrade Šaľa (od 28. mája do konca júna 2019 pre 21 zamestnancov), Nové Zámky (od 28. mája do konca júna 2019 pre 24 zamestnancov), Rimavská Sobota (v priebehu septembra a októbra 2019 pre 14 zamestnancov) a Medzilaborce (v priebehu septembra a októbra 2019 pre 8 zamestnancov). V roku 2020 nebolo možné v realizácii kompetenčného jazykového vzdelávania pokračovať v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. Ministerstvo vnútra SR pri budovaní klientskych centier v rámci reformy ESO zohľadňovalo jazykové práva príslušníkov národnostných menšín umiestňovaním dvojjazyčných označení a zavedením čiastočnej dvojjazyčnosti v elektronickom vyvolávacom systéme). V tejto oblasti je potrebné uviesť, že v záujme podpory zlepšenia podmienok používania a aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. bolo vypracované a do menšinových jazykov preložené Metodické usmernenie k zákonu.[11]

V súlade s uznesením vlády SR č. 492/2016 k Akčnému plánu má vedúci Úradu vlády SR do 31. marca 2021 vypracovať a predložiť na rokovanie vlády správu o plnení úloh z Akčného plánu s návrhom na jeho aktualizáciu. V tejto súvislosti úrad splnomocnenca už oslovil relevantné rezorty so žiadosťou o predloženie podkladov k vypracovaniu predmetnej správy a návrhu Akčného plánu na roky 2021 – 2025.

---

výstražné, príkazové, záchranné a požiarne) a odporúčané texty doplnkových štítov sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//informacie-tykajuce-sa-ohrozenia-zivota-zdravia-bezpecnosti-alebo-majetku-obcanov/.

[9] Uvedené materiály sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//rozmanitost-obohacuje-scitanie-obyvatelstva-2021/

[10] Uvedené informácie sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//covid-19/ a na portáli https://korona.gov.sk/rom/.

[11] Metodické usmernenie k zákonu č. 184/1999 Z. z. je v jazykoch národnostných menšín je dostupné na webovom sídle splnomocnenca: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//metodicke-usmernenie-k-zakonu/.

1.2.2 Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024

V nadväznosti na voľby do Národnej rada SR, ktoré sa konali 29. februára 2020, bola 21. marca 2020 vymenovaná nová vláda SR, ktorá 19. apríla 2020 uznesením č. 239/2020 schválila Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024 (ďalej len ,,programové vyhlásenie“). NR SR schválila programové vyhlásenie 30. apríla 2020. Tento politický dokument bol po prvýkrát preložený do maďarského jazyka a v tejto podobe zverejnený.[12]

Vláda SR v programovom vyhlásení venovala významnú pozornosť postaveniu a právam príslušníkov národnostných menšín v SR vrátane jazykových práv. Deklarovala, že ochranu a podporu národnostných menšín považuje za svoje prirodzené poslanie a prijala záväzok, že nebude podnikať kroky, ktoré by smerovali k rušeniu či obmedzovaniu už nadobudnutých práv národnostných menšín, a bude naďalej poskytovať účinnú ochranu ich príslušníkom, pri súčasnom rešpektovaní štátnej zvrchovanosti a územnej celistvosti SR. Vláda sa ďalej zaviazala vytvárať príslušníkom národnostných menšín možnosti na zachovávanie ich kultúrnych zvyklostí, jazyka, tradícií a vyhlásila, že nebude prijímať také opatrenia, ktoré by smerovali k asimilácii väčšinovým obyvateľstvom alebo takú asimiláciu podporovali.[13]

Mimoriadne významným a bezprecedentným záväzkom vlády SR deklarovanom v jej programovom vyhlásení je prijatie zákona o postavení národnostných menšín, ako jedného z prostriedkov spomalenia asimilácie príslušníkov národnostných menšín a záruky uplatňovania menšinových práv vyplývajúcich z Ústavy SR. Zákon bude upravovať postavenie národnostných menšín a dôsledne aplikovať a precizovať ich práva garantované Ústavou SR s cieľom využitia práva zúčastňovať sa na riešení vecí verejných. Ďalej vláda deklarovala možnosť zriadenia Úradu pre národnostné menšiny.[14]

Vo vzťahu k používaniu jazykov národnostných menšín obsahuje programové vyhlásenie viaceré ciele. Okrem uvedeného prijatia zákona je to záväzok zvážiť možnosť rozšírenia pôsobnosti zákona č. 184/1999 Z. z. na vyššie územné celky, napríklad vo vzťahu k maďarskej národnostnej menšine by sa toto opatrenie týkalo dvoch vyšších územných celkov (Trnavského a Nitrianskeho).[15] V prípade novelizácie príslušného zákona by sa nemalo zabúdať na aplikáciu jazykových práv aj na úrovni tých okresov, ktorých sídla orgánov verejnej správy nie sú v obciach z nariadenia vlády SR č. 221/1999 Z. z., avšak viaceré obce v týchto okresoch sú v nariadení vlády uvedené. Obyvatelia týchto obcí, príslušníci národnostných menšín, nemajú vzhľadom na aktuálny právny stav možnosť používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku na úrovni okresov.

S používaním jazykov národnostných menšín úzko súvisí proces elektronizácie verejnej správy. V súvislosti s e-Governmentom sa vláda zaviazala na základe vybudovanej architektúry presadiť pre vybrané agendy plnú elektronizáciu a automatizáciu. Vláda SR zefektívni výdavky na informačné a komunikačné technológie v gescii MV SR.[16] SR bude v súlade s programovým

[12] Dostupné na: https://www.obycajniludia.sk/wp-content/uploads/2020/05/PVV_hu_SZLOVAK-KOZTARSASAG-KORMANYANAK-PROGRAMNYILATKOZATA.pdf
[13] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 17-18.
[14] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 18.
[15] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 18.
[16] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 28.

vyhlásením smerovať k digitalizácii agendy všetkých úradov ústrednej aj regionálnej štátnej správy. Vláda SR zabezpečí portál na podávanie hlásení a výkazov s vysvetlením zákonných predpisov pre firmy a prehľadom povinností občana a podnikateľa voči všetkým orgánom štátnej a verejnej správy.[17] V tejto oblasti by sa nemalo zabúdať na ústavou garantované právo používať menšinové jazyky v úradnom styku, čo sa v praxi často stráca zo zreteľa.

V súvislosti s financovaním samospráv sa vláda v programovom vyhlásení zaviazala vykonať audit kompetencií samosprávy tak, aby bolo možné vyhodnotiť kvalitu vykonávaných kompetencií a ich súlad s aktuálnym nastavením ich financovania. V nadväznosti na uvedené vláda podľa programového vyhlásenia zváži zmenu modelu financovania samospráv.[18] Aj táto oblasť sa významne dotýka používania jazykov národnostných menšín, ktoré v praxi naráža na absenciu finančnej kompenzácie zvýšených výdavkov samospráv vzniknutým v súvislosti s plnením ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z.

Vláda SR podľa programového vyhlásenia posilní strategické aspekty riadenia zamestnanosti a odmeňovania verejných zamestnancov vrátane plánovania počtu a koordinovaného výberu pracovníkov, diferencovaného prístupu k profesiám a zohľadnenia regionálnych rozdielov.[19] Z pohľadu používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku je potrebné v tejto oblasti podporovať a posilňovať personálne kapacity a ich predpoklady týkajúce sa ovládania jazyka národnostnej menšiny.

S vytváraním podmienok používania jazykov v úradnom styku, konkrétne s jeho personálnym zabezpečením, veľmi úzko súvisí systém vzdelávania. V otázkach národnostného školstva vláda SR v súlade s programovým vyhlásením kladie dôraz na posilnenie jeho kvality a odborného zázemia, na vytváranie rovnakých príležitostí pre všetkých žiakov s ohľadom na ich materinský jazyk. Pri zabezpečení týchto cieľov vláda plánuje podporovať fungovanie škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín, ako aj škôl, kde prevláda národnostná menšina a kde je dopyt po škole s vyučovacím jazykom slovenským. Vláda SR sa zaviazala definovať pojem národnostné školstvo v rámci legislatívy SR a zvýšiť podporu a rozvoj vzdelávania detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám v ich materinskom jazyku. Vláda SR ďalej zabezpečí aktuálne a moderné učebnice a ďalšie učebné materiály na výučbu pre materské, základné a stredné školy s vyučovacím jazykom alebo s vyučovaním jazyka národnostných menšín s dôrazom na ich dostupnosť pre žiakov a školy.[20]

Veľmi úzka spätosť je aj medzi jazykom a kultúrou. V tejto súvislosti je tiež dôležité spomenúť, že podľa programového vyhlásenia v rámci kultúry má osobitné postavenie rôznorodá kultúra národnostných menšín. Jej podporou sa zvyšuje kultúrna diverzita regiónov. Vláda SR sa zaviazala implementovať pripravovanú Stratégiu rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín a vytvoriť legislatívny rámec na zabezpečenie rozvoja kultúry príslušníkov národnostných menšín a tiež tzv. nových menšín na území Slovenska. Ďalej vláda prisľúbila zreformovať inštitucionálne zabezpečenie, legislatívne prostredie, ale aj

[17] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 69.
[18] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 59.
[19] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 59.
[20] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 74.

finančné mechanizmy podpory rozvoja kultúry príslušníkov národnostných menšín v súlade s Ústavou SR a medzinárodnými záväzkami.[21]

Vláda SR sa v programovom vyhlásení taktiež zaviazala citlivo zohľadňovať koexistenciu štátneho jazyka s inými úradnými jazykmi EÚ a jazykmi národnostných menšín pri ich používaní a vyhodnotiť a pripraviť novelu zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako ,,zákon NR SR č. 270/1995 Z. z.“) tak, aby sa zamedzilo neodôvodneným zásahom do slobody prejavu a práva na šírenie informácií pod zámienkou ochrany štátneho jazyka.[22]

1.2.3 Rámcový plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na VIII. volebné obdobie

V nadväznosti na priority programového vyhlásenia vláda SR na svojom zasadnutí 9. septembra 2020 uznesením č. 547/2020 schválila Rámcový plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na VIII. volebné obdobie. Na základe návrhu splnomocnenca vlády materiál obsahuje niekoľko konkrétnych opatrení, ktoré budú mať priamy dosah aj na menšinové jazykové práva. V súlade so záväzkom vlády SR prijať zákon o postavení národnostných menšín vyplývajúci z programového vyhlásenia bola do Rámcového plánu legislatívnych úloh vlády SR na VIII. volebné obdobie na 4. štvrťrok 2021 zaradená úloha vypracovať a predložiť na rokovanie Návrh zákona o postavení národnostných menšín.

Na základe vyhlásenia základných výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021, ktoré Štatistický úrad SR zverejní v zmysle § 36 ods. 2 zákona č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ,,zákon č. 223/2019 Z. z.“) najneskôr do 1. januára 2022, si vláda na 1. štvrťrok 2022 stanovila úlohu predložiť návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 534/2011 Z. z. Novelu nariadenia vlády predpokladá zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov podľa § 2 ods. 1 a 7c ods. 2. V súlade s týmito ustanoveniami sa bude novelizovať zoznam obcí nariadenia, pričom nastane zmena kvóra pre vznik práva používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku v obciach, v ktorých občania patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % z aktuálne platných 20 % obyvateľstva, a to na základe vyhlásenia výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021.

V súvislosti so záväzkom vlády rozšíriť pôsobnosť zákona č. 184/1999 Z. z. na vyššie územné celky, ktorý vyplýva z programového vyhlásenia, vláda SR na 1. štvrťrok 2022 taktiež uložila predložiť na rokovanie vlády Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/1999 Z. z. Gestorom všetkých troch uvedených úloh je úrad vlády, do ktorého je organizačne začlenený úrad splnomocnenca.

[21] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 73-74.
[22] Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, s. 118-119.

1.2.4 Iné nelegislatívne materiály

Oblasti jazykových práv príslušníkov národnostných menšín sa čiastočne týkali aj ďalšie nelegislatívne materiály. *Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019* (ďalej len „koncepcia“) bola prijatá uznesením vlády SR č. 129/2015. V rámci koncepcie sú definované strategické priority SR v oblasti predchádzania a eliminácie radikalizácie, extrémizmu a s nimi spojenej protispoločenskej činnosti ohrozujúcej základné práva a slobody osôb a základy demokratického právneho štátu a odmietnutia akceptácie prejavov, ktoré by pôsobili nenávistne voči skupinám obyvateľstva pre dôvody akými sú pohlavie, rasa, farba pleti, etnická či národnostná príslušnosť, jazyk, sexuálna orientácia, náboženské vyznanie alebo príslušnosť k spoločenskej triede. Správa o plnení úloh vyplývajúcich z koncepcie s návrhom na aktualizáciu úloh prešla medzirezortným pripomienkovým konaním a bude predložená na rokovanie vlády.

V súčasnosti prebieha finalizácia prípravy *Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu na roky 2020 – 2024*. Predmetná koncepcia si kladie za cieľ presadzovať, obhajovať a brániť demokratický právny štát, jeho základné hodnoty a atribúty a apelovať na vytváranie silného demokratického a politického prostredia odmietajúceho akékoľvek prejavy extrémizmu a nenávistných prejavov založených na národnostnej, rasovej, etnickej, náboženskej alebo inej neznášanlivosti. Ďalším strategickým dokumentom v oblasti práv príslušníkov národnostných menšín bol v minulom období *Akčný plán predchádzania a eliminácie rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie na roky 2016 – 2018* prijatý uznesením vlády SR č. 12/2016. Informatívny materiál *Vyhodnotenie Akčného plánu predchádzania a eliminácie rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie na roky 2016 – 2018* bol zaradený na rokovanie vlády SR, ktorá sa konala 4. júna 2019.

Vláda SR uznesením č. 5/2016 schválila *Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie na roky 2016 – 2019*. Cieľom uvedeného akčného plánu bolo zvyšovanie povedomia verejnosti o nediskriminácii a zefektívnenie implementácie antidiskriminačnej legislatívy. V súčasnosti prebieha vyhodnotenie medzirezortného pripomienkového konania Správy o plnení úloh z Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie na roky 2016 – 2019, po ktorom bude materiál v súlade s uznesením predložený na rokovanie vlády.

Strategickým dokumentom, ktorý sa čiastočne venuje právam národnostných menšín, je *Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020*, ktorá bola schválená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1/2012. Aktualizované akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2019 – 2020 pre oblasti: D.2.1 Oblasť vzdelávania, D.2.2 Oblasť zamestnanosti, D.2.3 Oblasť zdravia, D.2.4 Oblasť bývania a D.2.5 Oblasť finančného začlenenia boli prijaté uznesením vlády SR č. 25/2019. Uznesením č. 424/2017 boli prijaté Akčné plány stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2017 – 2020 pre oblasti: D.2.6 oblasť nediskriminácie a D.2.7 oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti. Oblasť nediskriminácie sleduje napĺňanie globálneho cieľa zabezpečujúceho zvýšenie účinnosti ochrany Rómov pred diskrimináciou a nerovným zaobchádzaním. V oblasti prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – Iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie – je podporiť scitlivovanie verejnej mienky, zmierňovať

vzájomné stereotypy a predsudky a posilňovať súdržnosť medzi rómskou populáciou a majoritnou spoločnosťou.

V oblasti kultúry bola v sledovanom období prijatá *Koncepcia Stratégie rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín Slovenskej republiky do roku 2030*. Táto koncepcia bola prijatá vládou uznesením č. 317/2019. Predmetné uznesenie uložilo ministerke kultúry SR zabezpečiť prípravu nelegislatívneho materiálu Stratégia rozvoja miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín Slovenskej republiky do roku 2030 a predložiť ho na rokovanie vlády SR do 31.decembra 2020.

1.3 Inštitucionálny rámec používania jazykov národnostných menšín

Občan SR patriaci k národnostnej menšine sa môže v oblasti aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. obrátiť aj na inštitúcie, ktoré poskytujú pomoc v oblasti ľudských práv a podať podnet napríklad verejnému ochrancovi práv alebo, v prípade namietania nerovnakého zaobchádzania, Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva.

Verejný ochranca práv sa zaoberá ochranou základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánov verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu. Na verejného ochrancu práv sa môže obrátiť každý, kto sa domnieva, že pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánu verejnej správy boli porušené základné práva a slobody v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu. Fyzické osoby môžu v styku s verejným ochrancom práv používať svoj materinský jazyk, pričom trovy tlmočného znáša štát. Verejný ochranca práv taktiež predkladá Národnej rade SR každý rok správu o činnosti, v ktorej uvedie svoje poznatky o dodržiavaní základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb orgánmi verejnej správy a jeho návrhy a odporúčania na nápravu zistených nedostatkov. Ak verejný ochranca práv zistí skutočnosti nasvedčujúce, že porušenie základného práva alebo slobody je závažné alebo sa týka väčšieho počtu osôb, môže predložiť NR SR mimoriadnu správu.

Verejná ochrankyňa práv riešila v sledovanom období jeden podnet v súvislosti s právom občanov patriacich k národnostným menšinám týkajúci sa nevydania dvojjazyčného matričného výpisu. Obdobné podnety boli doručené aj úradu splnomocnenca.

SNSĽP v súvislosti s uplatňovaním zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v sledovanom období neprijalo žiaden podnet a taktiež v sledovanom období neuskutočnilo monitorovanie ani výskum v predmetnej oblasti.

1.3.1 Úrad vlády Slovenskej republiky – poskytovanie odbornej a metodickej pomoci a správne konanie v oblasti používania jazykov národnostných menšín

V zmysle § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. Úrad vlády poskytuje odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy, ako aj organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní tohto zákona. Na vypracovávanie metodických usmernení v súvislosti s poskytovaním odbornej a metodickej pomoci uvedeným organizačným zložkám a vypracúvanie stanovísk k podnetom podaným podľa § 7b zákona č. 184/1999 Z. z. Úrad vlády

zriadil Odbornú komisiu pre aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. (ďalej len „odborná komisia“), ktorá je stálym poradným orgánom generálnej tajomníčky služobného úradu úradu vlády. Odborná komisia sa v sledovanom období nezaoberala žiadnym podnetom.

Odborná komisia sa v období rokov 2017 – 2018 zaoberala *Metodickým usmernením k zákonu č. 184/1999 Z. z.*, ktoré vypracoval úrad splnomocnenca. Tento materiál bol v sledovanom období zverejnený na webovom sídle splnomocnenca, následne bol preložený do maďarského, rómskeho, rusínskeho, ukrajinského a nemeckého jazyka a v týchto jazykových mutáciách bol taktiež zverejnený.[23]

Úrad vlády v zmysle § 7b ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. prerokúva správne delikty na úseku používania jazykov národnostných menšín. Podľa Organizačného poriadku Úradu vlády Slovenskej republiky generálny tajomník Služobného úradu Úradu vlády SR zabezpečuje plnenie úloh podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a kancelária generálneho tajomníka služobného úradu zabezpečuje vybavovanie podaní podľa uvedeného zákona v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny. V uplynulom období úrad vlády neprejednal ani jeden správny delikt, a teda podania boli vybavené bez udelenia pokuty.

1.3.2 Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny – spolupráca pri poskytovaní odbornej a metodickej pomoci v oblasti používania jazykov národnostných menšín

Splnomocnenec ako poradný orgán vlády Slovenskej republiky plní úlohy v oblasti zachovania, rozvoja a podpory práv príslušníkov národnostných menšín a realizuje systémové opatrenia na zlepšenie postavenia národnostných menšín. Podľa článku 4 štatútu splnomocnenca môže splnomocnenec okrem iného v rámci svojej pôsobnosti predkladať návrhy k legislatívnym a nelegislatívnym opatreniam súvisiacim s postavením a právami príslušníkov národnostných menšín. Činnosť splnomocnenca zabezpečuje úrad splnomocnenca, ktorý je začlenený do organizačnej štruktúry úradu vlády.

V súlade s Organizačným poriadkom Úradu vlády SR úrad splnomocnenca spolupracuje s kanceláriou generálnej tajomníčky služobného úradu (ďalej len „kancelária generálnej tajomníčky“) pri vybavovaní podaní podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a pri poskytovaní odbornej a metodickej pomoci orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní ustanovení tohto zákona.

V období rokov 2019 až 2020 splnomocnenec a jeho úrad poskytoval odbornú a metodickú pomoc na základe žiadosti 18 subjektom, a to orgánom verejnej správy a právnickým osobám. Na úrovni orgánov verejnej správy sa odborná a metodická pomoc vo väčšine prípadov týkala označovania budov v jazykoch národnostných menšín, zabezpečovania dvojjazyčných úradných formulárov, povinného zverejnenia informácie o možnostiach používania jazyka menšiny v úradnom styku, ako aj uvádzania správnej jazykovej podoby priezviska príslušníkov národnostných menšín.

Žiadosti právnických osôb sa týkali predovšetkým usmernenia v súvislosti s aplikáciou § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z., podľa ktorého sa v obciach s národnostnou menšinou

[23] Dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//metodicke-usmernenie-k-zakonu/. Zároveň ho po častiach zverejňuje rusínsky časopis РУСИН, a to zatiaľ v rámci čísel 4/2020 a 5/2020.

informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky uvádzajú na miestach prístupných pre verejnosť popri štátnom jazyku aj v jazyku menšiny. V súvislosti so zverejňovaním týchto informácií sa podarilo vybudovať úspešnú spoluprácu so Železnicami Slovenskej republiky, Slovenskou poštou a. s., ako aj niektorými obchodnými reťazcami.

V roku 2019 splnomocnenec a jeho úrad v spolupráci s kanceláriou generálnej tajomníčky vybavoval celkovo 42 jazykových podaní týkajúcich sa možného porušenia ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z. Z celkového počtu podaní bolo 5 podaní doručených od právnických osôb a 37 od fyzických osôb. V roku 2020 sa tento počet zvýšil na 100 podaní, ktoré boli všetky od fyzických osôb. Väčšina týchto podaní sa týkala predovšetkým porušenia § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. Jeden z podnetov sa týkal porušenia § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z., konkrétne išlo o neumožnenie používať jazyk národnostnej menšiny pri komunikácií v ústnom styku na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Galante. Časť podnetov sa týkala porušenia § 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z., v zmysle ktorého sa rodný list, sobášny list, úmrtný list, povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia vydávajú v menšinovej obci dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku menšiny. Na problematické uplatňovanie § 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z. poukazuje aj rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, ktoré reaguje na odopretie práva žalobkyne na vydanie úplného dvojjazyčného rodného listu Matričným úradom mesta Nové Zámky.[24]

Úrad splnomocnenca v spolupráci s kanceláriou generálnej tajomníčky v období rokov 2019 a 2020 vybavil 81 jazykových podaní, pričom ďalších 61 je stále v procese riešenia. Viaceré z týchto podnetov boli doručené v priebehu posledných týždňov prípravy správy a aktuálne prebieha prvotná komunikácia s dotknutými subjektmi. Pri riešení niektorých podaní prebieha fáza odstraňovania nedostatkov. Zároveň úrad splnomocnenca v predmetnom období dokončil vybavenie hromadného podania z roku 2016, ktoré zahŕňalo 117 podnetov.

Graf č. 1: Prehľad prijatých jazykových podaní za roky 2012 – 2020

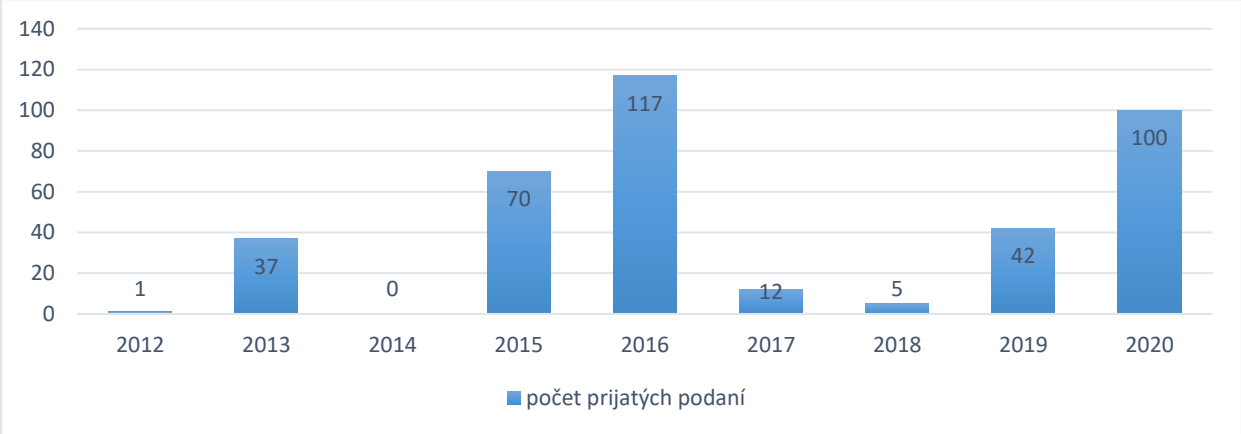

Zdroj: Úrad vlády SR[25]

S cieľom podpory zlepšovania podmienok používania jazykov národnostných menšín a etnických skupín v praxi splnomocnenec naďalej zabezpečoval činnosť poradných jazykových skupín, ktoré pripravovali preklady legislatívnych textov, formulárov, metodologických

[24] Viac v podkapitole1.1 Legislatívny rámec používania jazykov národnostných menšín.
[25] Všetky grafy v tejto správe vychádzajú z údajov Úradu vlády SR.

materiálov k aplikácií zákona č. 184/1999 Z. z., ako aj prekladov informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR.

Splnomocnenec v súvislosti so zisteniami z predchádzajúcej jazykovej správy písomne informoval jednotlivé orgány verejnej správy o konkrétnych nedostatkoch, ktoré boli na ich úradoch identifikované a následne zorganizoval stretnutia s cieľom ich odstránenia. V období máj – november 2019 sa uskutočnilo 15 regionálnych stretnutí medzi splnomocnencom a zástupcami miest a obcí, kde splnomocnenec okrem iného účastníkom poskytol metodickú pomoc pri aplikácií zákona č. 184/1999 Z. z. Zároveň sa podobné stretnutia uskutočnili aj so zástupcami VÚC. Splnomocnenec ďalej uskutočnil sériu rokovaní s viacerými orgánmi štátnej správy, samosprávy, ako aj štátnymi podnikmi a inými právnickými osobami, ako napr. Železnice slovenskej republiky, Slovenská pošta a. s., či Národná banka Slovenska s cieľom zlepšenia aplikačnej praxe zákona č. 184/1999 Z. z. Výsledkom týchto rokovaní bolo vypracovanie metodických materiálov k uplatňovaniu § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z., ktorými sú: *Informácia Štátneho úradu pre kontrolu liečiv, Usmernenie Ministerstva dopravy a výstavby SR k používaniu jazyka národnostných menšín na dopravných značkách a dopravných zariadeniach, Stanovisko Slovenskej obchodnej inšpekcie, Usmernenie Policajného prezídia SR, Informácia Národného inšpektorátu práce, Informácia k označovaniu nebezpečných miest v jazyku národnostných menšín a Usmernenie Ministerstva dopravy pre stavebné úrady*. Uvedené materiály sú zverejnené na webovom sídle splnomocnenca vlády.[26]

Predmetné rokovania viedli aj k vypracovaniu troch memoránd o spolupráci. V januári 2019 bolo uzatvorené Memorandum o spolupráci medzi splnomocnencom vlády SR a Ministerstvom spravodlivosti SR, v ktorom obe strany vyjadrili súhlas s aktívnou spoluprácou s cieľom zabezpečenia prekladov vybraných právnych noriem do jazykov národnostných menšín a ich zverejnenie na portáli Slov-Lex.[27] V období rokov 2019 – 2020 pribudli k už preloženým právnym predpisom zákon NR SR č. 154/1994 Z. z. o matrikách, zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve, zákon č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach a zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve, ktoré sú zatiaľ preložené do maďarského jazyka, ďalej zákon NR SR č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku, ktorý je preložený do maďarského a rómskeho jazyka. Do rómskeho jazyka bol zároveň preložený zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov a zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.[28]

V júni 2019 bolo prijaté Memorandum o spolupráci medzi splnomocnencom vlády a Slovenskou obchodnou inšpekciou, v rámci ktorého sa obe strany dohodli aktívne spolupracovať pri dohľade nad dodržiavaním ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z. v obciach v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 534/2011 Z. z. v oblasti ochrany spotrebiteľa a

[26] Metodické materiály k uplatňovaniu § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sú dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//informacie-tykajuce-sa-ohrozenia-zivota-zdravia-bezpecnosti-alebo-majetku-obcanov/.

[27] Memorandum o spolupráci medzi splnomocnencom a Ministerstvom spravodlivosti SR je dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7499_memorandum-o-spolupraci.pdf.

[28] K 1. júlu 2020 na základe zákona č. 134/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony prešlo prevádzkovanie portálu Slov-Lex z MS SR do správy úradu vlády. V súvislosti s uvedenou zmenou zahájil splnomocnenec prvé rokovania s cieľom zachovania spolupráce pri zabezpečovaní prekladov právnych noriem do jazykov národnostných menšín.

dozore a kontrole nad podnikaním v energetike.[29] V novembri 2019 bolo prijaté Memorandum o spolupráci medzi splnomocnencom a Slovenskou inšpekciou životného prostredia, predmetom ktorého je vzájomná spolupráca pri uplatňovaní a dodržiavaní § 4 ods. 6 zákona 184/1999 Z. z.[30]

Po vypuknutí pandémie ochorenia COVID-19 splnomocnenec spolu so svojím úradom iniciatívne zabezpečoval v súlade s ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. v spolupráci so zodpovednými orgánmi, aby informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti a majetku boli pre občanov SR patriacich k národnostnými menšinám dostupné aj v jazykoch národnostných menšín. Počas uvedeného obdobia intenzívne pracoval na zlepšení informovanosti príslušníkov národnostných menšín prostredníctvom zabezpečovania prekladov základných informácií a pokynov súvisiacich s ochorením COVID-19 do maďarského, rómskeho, rusínskeho, ukrajinského a nemeckého jazyka, ktoré boli v spolupráci s Úradom verejného zdravotníctva zverejnené na webových sídlach príslušných regionálnych úradov, ako aj na webovom sídle splnomocnenca a webovom portáli korona.gov.sk.[31] Predmetné preklady boli zabezpečované poradnými jazykovými skupinami splnomocnenca vlády. Splnomocnenec súčasne vyzval orgány verejnej správy a nimi zriadené právnické osoby, ako aj iné právnické osoby a fyzické osoby – podnikateľov, aby v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. zverejňovali všetky informácie, nápisy a oznamy v súvislosti s pandémiou COVID-19 aj v jazykoch národnostných menšín.

1.3.3 Plnenie uznesenia vlády SR č. 10/2019

Predchádzajúcu *Správu o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2017 – 2018* vláda SR prijala 9. januára 2019 uznesením č. 10/2019. Predmetným uznesením vláda SR uložila vedúcemu úradu vlády a splnomocnencovi v bode B.1. až B.3. do 31. decembra 2019

- zriadiť medzirezortnú pracovnú skupinu na vypracovanie podkladov k aplikácii § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov;
- vypracovať metodické usmernenie k zabezpečeniu kompetenčného vzdelávania zameraného na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise;
- zriadiť medzirezortnú pracovnú skupinu pre koordináciu vydávania dvojjazyčných formulárov v pôsobnosti obcí a orgánov štátnej správy;

Zároveň v bode B.4 vláda SR uložila podpredsedovi vlády a ministrovi financií, podpredsedníčke vlády a ministerke pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, podpredsedovi vlády pre investície a informatizáciu, ministerke vnútra, ministrovi práce, sociálnych vecí a rodiny,

[29] Memorandum o spolupráci medzi splnomocnencom a Slovenskou obchodnou inšpekciou je dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7573_memorandum-o-spolupraci-medzi-svsrnm-a-soi-ui.pdf.
[30] Memorandum o spolupráci medzi splnomocnencom a Slovenskou inšpekciou životného prostredia je dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7694_doc673.pdf.
[31] Základné informácie a pokyny súvisiace s ochorením COVID-19 v maďarskom, rómskom, rusínskom, ukrajinskom a nemeckom jazyku sú dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//covid-19/ a https://korona.gov.sk/.

ministerke zdravotníctva, ministrovi dopravy a výstavby, ministrovi obrany, ministrovi spravodlivosti a splnomocnencovi vlády SR pre rómske komunity prijať opatrenia na odstránenie nedostatkov uvedených v prílohe č. 10 správy a priebežne vyhodnocovať ich plnenie v rámci svojej pôsobnosti v termíne do 31. decembra 2019.

Splnomocnenec v súlade s úlohou B.1. k 15. augustu 2019 zriadil Medzirezortnú pracovnú skupinu na vypracovanie podkladov k aplikácii § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov. Pracovná skupina bola zložená zo zástupcov Úradu vlády SR, Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva dopravy a výstavby SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstva životného prostredia SR, Ministerstva financií SR, Národného inšpektorátu práce, Slovenskej obchodnej inšpekcie, Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR a Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb.

Vzhľadom na to, že zákon č. 184/1999 Z. z. v ustanovení § 4 ods. 6 prvej vety neustanovuje konkrétne typy a druhy informácií, nápisov a oznamov týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR, jednotlivé rezorty vymedzili ich okruh vo svojej pôsobnosti. Výsledkom činnosti pracovnej skupiny bolo vytvorenie *Usmernenia k aplikácii § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov,* ktoré je zverejnené na webovom sídle splnomocnenca.[32] Tento zásadný dokument slúži na zabezpečenie právnej istoty a vymožiteľnosti práv občanov patriacich k národnostným menšinám vo vzťahu k prvej vete § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z., vymedzuje povinnosti povinných subjektov a poskytuje odbornú a metodickú pomoc prostredníctvom súhrnných informácií a odporúčaní s cieľom zabezpečiť jednotnú aplikáciu uvedeného ustanovenia pre a) orgány verejnej správy (miestne orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, právnické osoby zriadené územnou samosprávou); b) právnické osoby; c) fyzické osoby podnikateľov; d) organizačné zložky bezpečnostných a záchranných zborov.

Splnomocnenec v spolupráci s Úradom vlády SR a Ministerstvom vnútra SR zabezpečoval plnenie úlohy B. 2 uznesenia, ktorá reflektovala na súčasnú úroveň ovládania menšinových jazykov u štátnych zamestnancov. Cieľom bolo vychádzajúc z pozitívnych skúseností okresných úradov vypracovať všeobecné metodické usmernenie k zabezpečeniu kompetenčného vzdelávania zameraného na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v menšinových obciach. Materiál pod názvom *Metodické usmernenie k zabezpečeniu kompetenčného vzdelávania zameraného na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise bol* v decembri 2019 zverejnený na webovom sídle splnomocnenca[33] a rozoslaný generálnym tajomníkom služobných úradov relevantných ministerstiev.

[32] Usmernenia k aplikácii § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov je dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7750_usmernenie-k-aplikacii-%C2%A7-4-ods-6-zakona-o-pouzivani-jazykov-narodnostnych-mensin.pdf.

[33] Metodické usmernenie k zabezpečeniu kompetenčného vzdelávania zameraného na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise je dostupné na:

Splnomocnenec v súlade s úlohou B.3. zriadil 20. júna 2019 Medzirezortnú pracovnú skupinu pre koordináciu vydávania dvojjazyčných formulárov v pôsobnosti obcí a orgánov štátnej správy. Pracovná skupina bola zložená zo zástupcov Úradu vlády SR, Úradu splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny, Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva dopravy a výstavby SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Ministerstva financií SR. Potreba zriadenia tejto pracovnej skupiny vychádzala zo zistení predchádzajúcej správy, z ktorých vyplýva, že 71 % orgánov miestnej štátnej správy a 50 % miest a obcí nedisponovalo dvojjazyčnými úradnými formulármi. Úlohou pracovnej skupiny bolo vytypovať relevantné formuláre vo vecnej pôsobnosti jednotlivých rezortov, vypracovať analýzu právneho stavu v uvedených oblastiach a prijať potrebné opatrenia. Splnomocnenec pri tejto úlohe uskutočnil niekoľko rokovaní so zodpovednými rezortmi, samosprávami, ako aj Združením miest a obcí Slovenska. Výsledkom týchto aktivít je zlepšenie stavu v tejto oblasti, čo dokumentujú zistenia aktuálneho prieskumu na stranách 46 - 47 a 91 - 93.

V súvislosti s plnením štvrtej úlohy sa splnomocnenec v spolupráci s Úradom vlády SR listom obrátil na orgány územnej samosprávy a zodpovedné rezorty[34], s výzvou na odstránenie nedostatkov identifikovaných v *Správe o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2017 – 2018*. V tejto veci splnomocnenec zorganizoval sériu stretnutí s predstaviteľmi zodpovedných rezortov, samosprávnych krajov a obcí a zároveň požiadal o zaslanie odpočtu k plneniu tejto úlohy. Predmetné samosprávy a rezorty pri odpočtoch uviedli, že identifikované nedostatky odstránili alebo pracujú na ich odstránení, čo sa napokon do istej miery premieta aj do výsledkov aktuálneho dotazníkového prieskumu.

1.3.4 Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny

Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny (ďalej aj ,,výbor“), je stálym odborným orgánom Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť pre otázky týkajúce sa národnostných menšín a etnických skupín a ich príslušníkov a pre oblasť implementácie Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov (oznámenie č. 588/2001 Z. z. v zmysle jej čl. 7 ods. 4 a v zmysle čl. 15 Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín (oznámenie č. 160/1998 Z. z.).[35] Výbor plní funkciu konzultatívneho orgánu vo veciach účasti príslušníkov národnostných menšín a etnických skupín na riešení vecí týkajúcich sa národnostných menšín a etnických skupín v zmysle čl. 34 ods. 2 písm. c) Ústavy Slovenskej republiky.

---

https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7733_metodicke-usmernenie-k-zabezpeceniu-jazykoveho-kompetencneho-vzdelavania.pdf.

[34] Okrem podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu a ministra dopravy a výstavby SR, ktorým bola táto úloha zrušená uznesením vlády SR č. 168/2019.

[35] Podľa čl. 7 ods. 4 Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov zmluvné strany pri určovaní politiky voči regionálnym alebo menšinovým jazykom vezmú do úvahy potreby a želania formulované skupinami, ktoré uvedené jazyky používajú. V prípade potreby môžu zakladať poradné orgány, ktoré by pomáhali orgánom vo všetkých otázkach týkajúcich sa regionálnych alebo menšinových jazykov. V súlade s uvedeným plní výbor funkciu kontrolného orgánu uplatňovania Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov na Slovensku.

V súčasnosti sa výbor skladá z komory tvorenej zo zástupcov za národnostné menšiny (spolu 23 členov) a z komory, ktorú tvoria zástupcovia za ústredné orgány štátnej správy (9 členov). Hlasovacie právo majú členovia obidvoch komôr výboru. Výbor tvorí aj 10 stále prizývaných členov bez hlasovacieho práva. V sledovanom období sa dvakrát konali doplňujúce voľby dvoch náhradníkov za členov za rómsku a náhradníka za židovskú národnostnú menšinu (6. februára 2019) a na náhradníkov za členov za rómsku a nemeckú národnostnú menšinu (5. októbra 2020).

Výbor v súlade s platným štatútom raz za dva roky vypracúva hodnotiacu správu Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny podľa čl. 3 písm. f) Štatútu Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny o podpore kultúr národnostných menšín, o stave národnostného školstva a o používaní jazykov národnostných menšín (ďalej len „hodnotiaca správa"). Hodnotiacu správu za roky 2017 – 2018[36] výbor schválil uznesením č. 148 z 20. septembra 2019 a uložil predsedovi výboru predložiť správu na schválenie rade vlády. Predmetnú správu rada vlády schválila uznesením rady č. 225 z 30. septembra 2019. V budúcom roku výbor pripraví hodnotiacu správu za roky 2019 – 2020.

Výbor prijal v sledovanom období (do ukončenia prípravy správy) 37 uznesení (z toho 3 prostredníctvom procedúry per rollam) a 1 zásadné stanovisko. Najdôležitejším materiálom, na ktorého tvorbe sa výbor podieľal, bol návrh legislatívneho zámeru zákona o národnostných menšinách[37].

V súvislosti s jazykovými právami národnostných menšín v sledovanom období výbor prerokoval a uznesením č. 158 z 30. apríla 2020 a opätovne uznesením č. 164 zo 4. septembra 2020 zobral na vedomie *Správu o priebehu a výsledkoch piateho kola monitorovania úrovne implementácie Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v SR*. Materiál bol pred predložením na rokovanie vlády SR prerokovaný výborom a radou vlády. Rada vlády zobrala správu na vedomie svojím uznesením č. 243 z 21. septembra 2020. Uvedený materiál bol prerokovaný vládou SR 11. novembra 2020.[38]

1.4 Príprava Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021

Na výsledky sčítania obyvateľov je v SR naviazaný výkon práva používať jazyk národnostnej menšiny. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. ak občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, tvoria podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaniach obyvateľov v obci najmenej 15 % obyvateľov, majú právo v tejto obci používať v úradnom styku jazyk menšiny. Podľa § 7c sa pod dvomi po sebe nasledujúcimi sčítaniami obyvateľov rozumejú sčítania obyvateľov, ktorých výsledky boli vyhlásené po 1. júli 2011.

Keďže Štatistický úrad SR zverejnil prvé vybrané definitívne výsledky SODB 2011 29. februára 2012[39], z pohľadu práv osôb patriacim k národnostnej menšine používať jazyk

[36] Hodnotiaca správa je dostupná na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7609_hodnotiaca-sprava-vnmes-o-podpore-kultur-narodnosteho-skolstva-a-stave-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin-2017--2018.pdf.

[37] Viac o legislatívnom zámere v časti 1.2.1 na s. 9-10.

[38] Materiál je dostupný na: https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25320/1.

[39] Informácia o ukončení projektu Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Dostupné na: https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/10870/1.

národnostnej menšiny v úradnom styku bude kľúčové Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021. Vychádzajúc z jeho výsledkov sa zmení kvórum pre vznik práva používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku v obciach, v ktorých občania patriaci k národnostným menšinám tvoria najmenej 20 %, a to na 15 %. V nadväznosti na túto skutočnosť vláda SR zaradila do Rámcového plánu legislatívnych úloh SR na VIII. volebné obdobie úlohu predložiť návrh novely nariadenia, ktorým sa vydáva takýto zoznam obcí.[40]

V súvislosti s plnením úloh vyplývajúcich z *Národného akčného plánu Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 na roky 2017 – 2020* úrad splnomocnenca spolupracoval na plnení strategického cieľa č. 5 NAP SODB týkajúceho sa osobitných skupín obyvateľov, ktorých sčítanie si vyžaduje špecifický prístup, a to z hľadiska príslušnosti k národnosti alebo etniku so zreteľom na materinský jazyka. Splnomocnenec v súčinnosti s ŠÚ SR zriadil expertnú pracovnú skupinu, ktorá vypracovala *Metodiku sčítania obyvateľov z hľadiska ich príslušnosti k národnosti alebo etniku so zreteľom na materinský jazyk*.[41]

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov bude realizované výlučne elektronicky prostredníctvom webovej aplikácie Štatistického úradu SR. Základné rámce rozsahu a spôsobu vykonania sčítania upravuje zákon č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol prijatý 18. júna 2019. Uvedený právny predpis ustanovuje okrem iného témy a charakteristiky zisťované pri sčítaní, pričom medzi témy týkajúce sa obyvateľov boli zaradené národnosť a materinský jazyk. V nadväznosti na prijatie zákona Štatistický úrad SR postupne vypracoval opatrenia uverejnené v Zbierke zákonov, z ktorých je v predmetnej oblasti dôležité predovšetkým Opatrenie Štatistického úradu SR č. 44/2020 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o charakteristikách a štruktúre zisťovaných údajov o témach podľa zoznamu, podrobnosti o spôsobe zisťovania údajov a vzory sčítacích formulárov na sčítanie obyvateľov a sčítacích formulárov na sčítanie domov a bytov. Vzor sčítacieho formulára obsahuje nasledovné otázky: ,, Aká je Vaša národnosť? Hlásite sa aj k inej národnosti?“ a ,, Aký je Váš materinský jazyk?“. V zmysle zákona č. 223/2019 Z. z. budú formuláre dostupné aj v 5 jazykoch národnostných menšín, a to v maďarskom, rómskom, rusínskom, ukrajinskom a nemeckom jazyku.

Úrad splnomocnenca vypracoval a zverejnil dokument Informácie o Sčítaní 2021 s osobitným zreteľom na národnosť a materinský jazyk formou otázok a odpovedí, ktoré dal preložiť do 5 jazykov národnostných menšín (maďarského, rómskeho, rusínskeho, ukrajinského a nemeckého), a ktoré aj spolu s informačnými letákmi k aktuálnym témam súvisiacim so sčítaním v oblasti národnostnej príslušnosti a materinského jazyka v 11 jazykoch národnostných menšín zverejnil na webovom sídle splnomocnenca a zaslal všetkým relevantným obciam.[42]

[40] Bližšie pozri časť: 1.2.2 Rámcový plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na VIII. volebné obdobie

[41] Metodika je dostupná na webovom sídle splnomocnenca:
https://www.narodnostnemensiny.gov.sk/data/files/7470_metodika-sodb-2021.pdf .
a na stránke Štatistického úradu SR:
https://www.scitanie.sk/storage/app/media/dokumenty/Metodika_scitania_obyvatelov_z_hladiska_ich_prislusnosti_k_narodnosti_alebo_etniku_so_zretelom_na_materinsky_jazyk.pdf .

[42] Uvedené dokumenty sú dostupné na webovom sídle splnomocnenca:
https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//rozmanitost-obohacuje-scitanie-obyvatelstva-2021/.

2. Medzinárodnoprávny rámec používania jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike

V oblasti práv a postavenia národnostných menšín vrátane jazykových práv je Slovenská republika zmluvnou stranou viacerých medzinárodných dohovorov, a to predovšetkým Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov (ďalej aj ako „Charta jazykov“) a Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín (ďalej aj ako „Rámcový dohovor“). Uvedené medzinárodné dokumenty majú v zmysle článku 7 ods. 5 Ústavy SR[43] prednosť pred zákonmi. V tejto súvislosti sa Slovenská republika zúčastňuje monitorovacích mechanizmov Rady Európy. V predmetnej oblasti sa Slovenská republika taktiež zúčastňuje monitorovacích mechanizmov v rámci univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva a súčasne napĺňa bilaterálne zmluvné záväzky s Maďarskom a Ukrajinou. Splnomocnenec sa v súlade so štatútom spolupodieľa na tvorbe správ o plnení medzinárodných zmlúv v oblasti postavenia a práv príslušníkov národnostných menšín.

Charta jazykov je rámcovou mnohostrannou medzinárodnou zmluvou kultúrnej povahy. Pre Slovenskú republiku nadobudla Charta jazykov platnosť 1. januára 2002. Garantom aktivít súvisiacich s procesom monitoringu Charty jazykov je MZVEZ SR. Výbor pre národnostné menšiny a etnické skupiny je stálym odborným orgánom rady vlády pre oblasť implementácie Charty jazykov zmysle čl. 7 ods. 4 Charty jazykov[44]. Slovenská republika ako zmluvná strana Charty jazykov v trojročných intervaloch predkladá implementačné správy o plnení záväzkov, ktoré posudzuje nezávislý Výbor expertov.

Slovenská republika je taktiež zmluvnou stranou Rámcového dohovoru, ktorý pre SR nadobudol platnosť 1. februára 1998. Rámcový dohovor je všeobecne právne záväzným multilaterálnym dokumentom venovaným ochrane národnostných menšín, ktorého cieľom je špecifikácia právnych princípov, ktoré sa štáty zaväzujú rešpektovať, aby zabezpečili ochranu národnostných menšín.[45] Garantom aktivít súvisiacich s procesom monitoringu Rámcového dohovoru v Slovenskej republike je taktiež MZVEZ SR. Výbor plní úlohu stáleho odborného orgánu rady vlády pre oblasť implementácie Rámcového dohovoru v zmysle čl. 15 Rámcového dohovoru. Slovenská republika ako zmluvná strana dohovoru predkladá v pravidelných päťročných intervaloch správu o jeho implementácii.

Problematikou jazykových práv sa zaoberá aj jedna z nezávislých autonómnych inštitúcií Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, ktorou je Vysoký komisár OBSE pre národnostné menšiny (ďalej len „Vysoký komisár OBSE“). Vysoký komisár OBSE v rámci svojho mandátu identifikuje a hľadá včasné riešenia etnických napätí, ktoré môžu ohroziť mier, stabilitu alebo priateľské vzťahy medzi účastníckymi štátmi OBSE. Vysoký komisár OBSE vypracoval vo vzťahu k národnostným menšinám a jednotlivým účastníckym štátom deväť tematických odporúčaní, resp. usmernení, ktoré nemajú záväzný charakter, pričom ich využitie

[43] Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

[44] Pozri: Čl. 2, ods. 1 Štatútu Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny.

[45] Pozri: Výkladová správa k Rámcovému dohovoru o ochrane národnostných menšín.

závisí od jednotlivých účastníckych štátov OBSE. Predmetné odporúčania sú pritom určené nielen vládam účastníckych štátov, ale aj samotným národnostným menšinám.[46]

2.1 Európska charta regionálnych alebo menšinových jazykov

Charta jazykov sa v SR vzťahuje na tieto jazyky: bulharčina, chorvátčina, čeština, nemčina, maďarčina, poľština, rómčina, rusínčina, ukrajinčina (časť II a časť III), ruština srbčina (časť II). V časti II Charty jazykov sú určené ciele a zásady vo vzťahu k regionálnym alebo menšinovým jazykom, na základe ktorých zmluvné strany založia svoju politiku, legislatívu a prax. Každá zmluvná strana sa zaväzuje dodržiavať ustanovenia v časti II vo vzťahu ku všetkým regionálnym alebo menšinovým jazykom, ktorými sa hovorí na jej území a ktoré vyhovujú pojmu regionálne alebo menšinové jazyky. Ruský jazyk a srbský jazyk boli uznané za menšinové jazyky v Slovenskej republike v zmysle časti II Charty jazykov. Časť III Charty jazykov pomenúva jednotlivé opatrenia na podporu používania regionálnych alebo menšinových jazykov vo verejnom živote (vzdelávanie; súdnictvo; správne orgány a verejné služby; médiá; kultúrna činnosť a kultúrne zariadenia; ekonomický a sociálny život a cezhraničná spolupráca). Predmetná časť sa vzťahuje na deväť jazykov: bulharský, český, chorvátsky, maďarský, nemecký, poľský, rómsky, rusínsky a ukrajinský. Uvedené jazyky sú z hľadiska vybraných ustanovení rozdelené do troch skupín: 1) maďarský, 2) rusínsky a ukrajinský, 3) ostatné jazyky: bulharský jazyk, český jazyk, chorvátsky jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk a rómsky jazyk.

V sledovanom období uznesením vlády SR č. 352 z 22. augusta 2018 bola schválená *Piata správa o implementácii Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v SR*. Materiál obsahuje aktualizovanú reflexiu stavu regionálnych alebo menšinových jazykov v SR, vývoj legislatívy, ako aj spoločenskú prax v oblasti ochrany a podpory regionálnych alebo menšinových jazykov. Implementačná správa bola predložená generálnemu tajomníkovi Rady Európy v auguste 2018 a následne štandardný monitorovací proces pokračoval 3. – 5. decembra 2018 návštevou Výboru expertov Charty jazykov v SR cielenou na úroveň jej implementácie. 22. marca 2019 Výbor expertov schválil hodnotiacu správu, obsahujúcu monitoring každého menšinového jazyka.

Piate kolo monitoringu plnenia záväzkov SR vyplývajúcich z Charty jazykov bolo ukončené prijatím *odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy* 5. novembra 2019. Výbor ministrov odporučil, aby orgány Slovenskej republiky zohľadnili všetky pripomienky a odporúčania Výboru expertov, najmä aby:

1. zabezpečili, aby sa jazyky v časti III používali v praxi v oblasti správy bez ohľadu na limity, (pozn. t. j. aby používanie menšinových jazykov nebolo limitované na %, čo veľmi obmedzuje alebo vylučuje jazyky menšín z používania v oblasti správnych orgánov a verejných služieb. S cieľom zabezpečiť konzistentné a stabilné uplatňovanie článku 10 Charty jazykov výbor expertov opätovne zdôrazňuje, že slovenské orgány by mali určiť, aký

[46] Pozri: https://www.osce.org/hcnm Medzi najvýznamnejšie tematické odporúčania Vysokého komisára OBSE patria napríklad: Haagske odporúčania týkajúce sa vzdelávania príslušníkov národnostných menšín (1996); Odporúčania z Oslo týkajúce sa jazykových práv národnostných menšín (1998); Lundské odporúčania: Efektívna participácia vo verejnom živote (1999); Ľubľanské usmernenia: Integrácia v rozmanitej spoločnosti (2012); Grazske odporúčania: Prístup k spravodlivosti a národnostné menšiny (2017); Talinnské usmernenia: Národnostné menšiny a médiá v digitálnej dobe (2019).

absolútny „počet obyvateľov, ktorí sú používateľmi regionálnych alebo menšinových jazykov“ považujú za dostatočný pre uplatňovanie záväzkov podľa článku 10).

2. posilnili úsilie o poskytovanie výučby vo všetkých menšinových jazykoch alebo na všetkých príslušných úrovniach,
3. zlepšili odbornú prípravu učiteľov na vzdelávanie v jazykoch menšín,
4. rozšírili trvanie a frekvenciu verejnoprávnych a súkromných vysielacích médií a v prípade potreby uľahčili vydávanie novín v menšinových jazykoch,
5. naďalej zvyšovali povedomie a podporovali toleranciu v slovenskej spoločnosti ako celku voči menšinovým jazykom a kultúram, ktoré zastupujú.

Uznesením vlády SR č. 711 z 11. novembra 2020 bola schválená *Správa o priebehu a výsledkoch piateho kola monitorovania úrovne implementácie Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov v SR*. Slovenská republika má záväzok predložiť informáciu o implementácii odporúčaní pre okamžité opatrenia do 1. januára 2021 (namiesto periodickej správy SR)[47] a šiestu periodickú správu do 1. januára 2024. Informácie o priebehu piateho kola monitoringu plnenia záväzkov vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z Charty jazykov boli počas rokov 2019 – 2020 priebežne zaraďované do programu rokovaní výboru. V roku 2019 sa skončil mandát zástupcu SR vo Výbore expertov pána Alexandra Bröstla a aj na návrh splnomocnenca bola zvolená nová členka za SR pani Júlia Choleva na obdobie 6 rokov s možnosťou opätovného predĺženia mandátu.

2.2 Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín

Uznesením vlády SR č. 44 z 30. januára 2019 bola schválená *Piata správa o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike* s informáciou o vývoji legislatívy a spoločenskej praxe v oblasti ochrany národnostných menšín na vnútroštátnej úrovni od roku 2013 s dôrazom na implementáciu odporúčaní z predchádzajúceho kola monitoringu. Správa bola vo februári 2019 zaslaná generálnemu tajomníkovi Rady Európy.

Piate kolo monitoringu malo vyústiť do expertnej návštevy delegácie Poradného výboru k rámcovému dohovoru na Slovensku (19.-23. októbra 2020), ktorú však sekretariát RE v dôsledku pandémie COVID-19 zrušil a odložil na neurčito. Poradný výbor je nezávislým expertným orgánom, ktorý pomáha Výboru ministrov RE pri posudzovaní úrovne implementácie rámcového dohovoru zmluvnými štátmi. Súčasťou návštevy SR mali byť rokovania expertov RE s predstaviteľmi vládneho a mimovládneho sektora, samosprávy a so zástupcami menšín. Podobne ako v predchádzajúcich monitorovacích kolách boli plánované cesty do regiónov s vyšším zastúpením národnostných menšín. V záujme ďalšieho pokračovania procesu a zachovania lehôt, doručil sekretariát Rady Európy v polovici novembra 2020 prvú časť otázok členov Poradného výboru, ktoré boli postúpené vecne príslušným rezortom a inštitúciám so žiadosťou o zaslanie odpovedí v termíne do 15. decembra 2020.

[47] Výbor ministrov Rady Európy prijal 28. novembra 2018 zmeny s cieľom posilnenia monitorovacieho mechanizmu Charty jazykov, ktoré vstúpili do účinnosti 1. júla 2019.
Bližšie pozri: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016808f22ea .

Poradný výbor na základe všetkých dostupných informácií vypracuje pre Výbor ministrov hodnotiacu správu, ku ktorej bude mať SR možnosť zaslať stanovisko. Monitoring bude formálne ukončený prijatím rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy, súčasťou ktorej budú odporúčania na zlepšenie implementácie Rámcového dohovoru. Po formálnom ukončení monitoringu sa spravidla uskutočňuje na vnútroštátnej úrovni tzv. follow-up seminár ako forma pokračovania dialógu s Poradným výborom. V roku 2018 sa skončil mandát zástupcu SR v Poradnom výbore pre Rámcový dohovor pána Tomáša Hrustiča ako riadneho člena. Ďalej bol aj na návrh splnomocnenca nominovaný na vnútroštátnej úrovni a následne schválený na medzinárodnej úrovni na výkon tejto funkcie v prípade, že by sa stal riadnym členom poradného výboru na základe rotácie členov. Počet členov Poradného výboru sa nerovná počtu zmluvných strán Rámcového dohovoru, z toho dôvodu je členstvo v Poradnom výbore rotujúce, a to na základe losovania.

2.3 Vysoký komisár Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) pre národnostné menšiny

Slovenská republika bola v roku 2019 predsedajúcou krajinou OBSE. Jednou z troch hlavných priorít SK OBSE bola podpora efektívneho multilateralizmu. SK OBSE preto podporovalo posilňovanie spolupráce a synergie medzi OBSE a inými medzinárodnými organizáciami. Medzi oblasti takejto synergie patrí aj podpora a ochrana národnostných menšín. Ľudsko-právne štandardy v tejto oblasti sa opierajú o dokumenty OBSE, Rady Európy aj OSN.

V roku 2019 si úrad Vysokého komisára pre národnostné menšiny v spolupráci s SK OBSE a so Švédskom pripomenul 20. výročie prijatia *Lundských odporúčaní o efektívnej participácii národnostných menšín na verejnom živote.* Podujatie pod názvom *Promoting the participation of National Minorities as a Pathway to the Integration of Diverse Societies* sa uskutočnilo 14. novembra 2020 vo švédskom Lunde. Cieľom konferencie bolo vytvoriť príležitosť na zhodnotenie relevantnosti a stavu implementácie Lundských odporúčaní a diskutovať o spôsoboch podpory a rozvoja participácie národnostných menšín na verejnom živote vrátane niektorých nových kľúčových tematických oblastí, ako je ekonomický sektor. Slovenskú republiku zastupoval splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny. Na konferencii vo svojom referáte podčiarkol, že efektívna participácia národnostných menšín na verejnom živote je neoddeliteľnou súčasťou demokratickej spoločnosti. Účastníci konferencie potvrdili hlavný odkaz Lundských odporúčaní, a to, že účasť národnostných menšín na verejnom živote je rovnako výhodná pre samotné menšiny, ako aj pre štát.

Počas SK OBSE sa v apríli 2019 v ukrajinskom Černivci uskutočnilo tematické podujatie venované *Bolzanským odporúčaniam k národnostným menšinám v medzištátnych vzťahoch*. Podujatie organizoval úrad Vysokého komisára OBSE pre národnostné menšiny za účasti zástupcov z ministerstiev kultúry, štátnej regionálnej administratívy, národnostných menšín, konzulátov a veľvyslanectiev účastníckych štátov OBSE. Hlavným cieľom podujatia bolo prezentovanie medzinárodných princípov, štandardov, príkladov dobrej praxe a podpora participantov k reflexii hlavných tém týkajúcich sa národnostných menšín, ktoré sa vyskytujú v rámci medzištátnych vzťahov. Za Slovenskú republiku sa na podujatí zúčastnili zástupkyne úradu splnomocnenca.

2.4. Univerzálne periodické hodnotenie Rady OSN pre ľudské práva a implementácia univerzálnych ľudskoprávnych dohovorov

Uznesením vlády SR č. 252 z 29. mája 2019 boli schválené odporúčania tretieho kola univerzálneho periodického hodnotenia. V rámci 195 odporúčaní sa 5 týkalo národnostných menšín, kvality ich uplatnenia v rámci verejného života a zachovávania ich identity a vytvárania relevantného legislatívneho rámca. Jedným z najdôležitejších odporúčaní tohto druhu je odporúčanie na zabezpečenie používania jazykov menšín v zmysle záväzkov Charty jazykov a Rámcového dohovoru a implementácie záväzkov súvisiacich s národnostnými menšinami podľa Zmluvy o dobrých susedských vzťahov a priateľskej spolupráci medzi Maďarskom a SR (UPR 160/2019).

2.5 Zmiešaná slovensko-maďarská komisia pre záležitosti menšín

14. zasadnutie zmiešanej komisie sa uskutočnilo 20. februára 2019 v Bratislave. Strany konštatovali strategické partnerstvo v dvojstranných vzťahoch Maďarska a SR a úzku spoluprácu v rámci V 4, ktorá má pozitívny vplyv na posilňovanie ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám. Uznesením vlády SR č. 305 z 18. júna 2019 boli schválené nové odporúčania pre slovenskú stranu, ktoré sa týkajú napr. posúdenia možnosti prijatia novej legislatívy v oblasti národnostných práv, uznávania diplomov liečebných pedagógov a logopédov s diplomom z Maďarska a spolupráce s mimovládnymi organizáciami maďarskej menšiny na Slovensku. Naďalej však ostávajú v platnosti odporúčania, ktoré sa týkajú jazykových práv, napr.: rozvoj odbornej terminológie v menšinových jazykoch, používanie menšinových jazykov v úradnom styku, zabezpečenie aplikácie platných zákonov upravujúcich používanie menšinových jazykov a odstránenie prekážok vyskytujúcich sa pri ich aplikácii v praxi a iné. Maďarská strana v januári 2020 indikovala záujem zvolať ďalšie zasadnutie zmiešanej komisie na jeseň 2020 v Budapešti.

2.6 Medzivládna slovensko-ukrajinská komisia pre národnostné menšiny, školstvo a kultúru

Ostatné 14. zasadnutie komisie sa uskutočnilo 23. marca 2017 v Bratislave. Záverečný protokol konštatoval konštruktivitu slovensko-ukrajinského dialógu a spoločný záujem na riešení vzdelávacích, kultúrnych a informačných potrieb príslušníkov národnostných menšín. Zasadnutie neidentifikovalo akútne problémy v agende menšinového školstva a kultúry. Ukrajinská strana doposiaľ 15. zasadnutie komisie nezvolala, a to z dôvodu viacerých okolností (parlamentné voľby, prezidentské voľby, pandémia COVID-19).

3. Stav používania jazykov národnostných menšín subjektmi verejnej správy – výsledky dotazníkového zisťovania

3.1 Územná samospráva (obce)

Návratnosť dotazníkov

V súlade s nariadením vlády č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva sa v znení neskorších predpisov eviduje celkovo 656 obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva. V uvedenej skupine je aj 18 obcí s obyvateľstvom patriacim k dvom národnostným menšinám, ktoré sa v zozname vyskytujú dvakrát (11 obcí s rusínskou a ukrajinskou, 5 s maďarskou a rómskou, 1 s ukrajinskou a rómskou a 1 s rusínskou a rómskou národnostnou menšinou). Z uvedeného vyplýva, že skutočný počet obcí uvedených v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z., je 638.

Úradu splnomocnenca malo byť v rámci dotazníkového prieskumu uskutočneného v júli až októbri tohto roka doručených celkovo 656 vyplnených dotazníkov od 638 obcí (z toho 18 obcí za dva jazyky). Obce zaslali 638 dotazníkov, čo predstavuje 97,3 %-nú návratnosť dotazníkov. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že v jednej obci dôsledkom jej špecifickej situácie nebolo možné dotazníkové zisťovanie uskutočniť[48]. V porovnaní s predchádzajúcimi zisťovaniami bola návratnosť opäť vysoká (len v roku 2018 bola o 5 dotazníkov viac, teda celkovo 643). Mierne klesla návratnosť u maďarskej (z 506 na 503), u rusínskej (z 67 na 64) a u ukrajinskej (z 17 na 16) menšiny, naopak u rómskej menšiny sa počet zvýšil (z 52 na 54). Celkový počet dopĺňa jedna obec s nemeckou národnostnou menšinou, ktorá poslala dotazník aj v tomto roku. Absolútne počty i percentuálne podiely sú uvedené v tabuľke č. 1. Údaje sú uvedené v členení za jednotlivé národnostné menšiny, pričom obce s obyvateľstvom patriacim k dvom národnostným menšinám sú zarátané dvakrát. Z uvedenej tabuľky vyplýva, že v rámci tohto prieskumu bolo spracovaných 638 dotazníkov – čo v tabuľkách k jednotlivým oblastiam používania jazykov národnostných menšín predstavuje 100 %.

[48] Obec Ondavka, ktorá mala v roku 2019 11 obyvateľov, mala naposledy zvoleného starostu vo voľbách v roku 2011. Voľby na starostu a poslancov obce boli v tejto obci neúspešne vyhlásené na 15. novembra 2014, 7. marca 2015, 13. júna 2015, 24. októbra 2015, 9. apríla 2016, 5. novembra 2016, 8. apríla 2017, 27. januára 2018, 10. novembra 2018, 13. apríla 2019 a 21. septembra 2019. Starostku a 3 poslancov sa podarilo zvoliť vo voľbách vyhlásených na 3. októbra 2020. Od roku 2014 do začiatku októbra 2020 Ondavka nemala zvolenú samosprávu a bola nefunkčnou obcou.

Tabuľka č. 1: Porovnanie návratnosti dotazníkov zaslaných obciam v prieskumoch uskutočnených v rokoch 2012, 2014, 2016, 2018, 2020.

	2012		2014		2016		2018		2020	
maďarská	**470**	**92 %**	**450**	**88 %**	**486**	**95 %**	**506**	**99 %**	**503**	**98%**
rusínska	**53**	**78 %**	**49**	**72 %**	**64**	**94 %**	**67**	**99 %**	**64**	**94%**
rómska	**47**	**82 %**	**44**	**77 %**	**45**	**79 %**	**52**	**91 %**	**54**	**95%**
ukrajinská	**14**	**78 %**	**16**	**89 %**	**8**	**44 %**	**17**	**94 %**	**16**	**89%**
nemecká	**1**	**100 %**	**1**	**100 %**	**1**	**100 %**	**1**	**100 %**	**1**	**100%**
S P O L U	**585**	**89 %**	**560**	**85 %**	**604**	**92 %**	**643**	**98 %**	**638**	**97 %**

Zdroj: Úrad vlády SR[49]

Nebolo spracovaných 18 dotazníkov od 17 obcí (z toho od jednej obce s obyvateľstvom patriacim k dvom národnostným menšinám), ktoré neboli doručené alebo boli nedostatočne vyplnené. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v súlade s § 7b ods. 1. písm. h) zákona č. 184/1999 Z. z. sa správneho deliktu na úseku používania jazykov menšín sa dopustí orgán verejnej správy, v tomto prípade obec, ktorá je v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z. a ktorá neposkytne písomné podklady podľa § 7a ods. 3, podľa ktorého je úrad vlády oprávnený vyžadovať od orgánov verejnej správy informácie a písomné podklady o používaní jazyka národnostnej menšín v oblasti ich pôsobnosti.

Prostredníctvom dotazníka sa zisťovali údaje týkajúce sa používania jazykov národnostných menšín v pôsobnosti orgánov územnej samosprávy tak, ako vyplývajú zo zákona č. 184/1999 Z. z. Rozsah dotazníka pre obce bol vychádzajúc z predchádzajúcich skúsenosti v porovnaní s prieskumami v roku 2014, 2016 a 2018 optimalizovaný. V nadväznosti na úlohy Akčného plánu sa prostredníctvom dotazníka zisťovali aj údaje potrebné na vypracovanie analýzy nákladov zvýšenia dostupnosti služieb orgánov miestnej štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a osobám patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám v oblasti používania menšinových jazykov v úradnom styku. Základným kritériom pri tvorbe dotazníka, ktorý vychádza zo znenia dotazníka použitého v roku 2018, bolo zachovať čo najväčšiu mieru porovnateľnosti údajov, čo umožňuje posúdiť vývojové trendy v tejto oblasti.

Obciam bolo položených spolu 79 otázok v 6 okruhoch v nasledovnom poradí: označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky č. 1 – 12), úradný styk (otázky č. 13 – 28), obecná polícia (č. 29 – 33), dvojjazyčné dokumenty (otázky č. 34 – 54), rokovanie orgánov územnej samosprávy (otázky č. 55 – 59), informovanie verejnosti (otázky č. 60 – 71), finančné náklady (otázky č. 72 – 73) a záverečné otázky (otázky č. 74 – 79). Znenie dotazníka pre obce tvorí prílohu č. 1.

3.1.1 Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky č. 1 – 12)

Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. všetky obce uvedené v nariadení č. 221/1999 Z. z. majú povinnosť označenia obce v jazyku národnostnej menšiny uvedeného na dopravnej značke na začiatku a na konci obce s výnimkou tých obcí, ktorých označenie v jazyku národnostnej menšiny sa zhoduje s názvom v štátnom jazyku. V takom prípade sa príslušné ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. nepoužijú. Označenie 9 obcí s maďarskou národnostnou menšinou (Baka, Virt, Bajka, Zalaba, Nána, Pozba, Bátka, Rad a Kalonda) a všetkých obcí s rómskou

[49] Všetky tabuľky v tejto správe vychádzajú z údajov Úradu vlády SR.

národnostnou menšinou sa podľa nariadenia vlády č. 221/1999 Z. z. zhoduje s názvom obce v štátnom jazyku.

Osem z vymenovaných obcí s maďarskou národnostnou menšinou a 6 obcí s rómskou národnostnou menšinou uviedlo, že má označenie obce v jazyku národnostnej menšiny na dopravnej značke na začiatku a na konci obce. Jedna obec s maďarskou a 42 obcí s rómskou národnostnou menšinou sa vyjadrilo, že sa označenie obce v jazyku národnostnej menšiny zhoduje s názvom v štátnom jazyku. Tri obce s maďarskou (v minulom prieskume jedna) a aktuálne aj jedna obec s rusínskou národnostnou menšinou uviedli, že označenie obce v jazyku národnostnej menšiny sa zhoduje s názvom v štátnom jazyku, napriek tomu, že označenie týchto obcí sa nezhoduje s jej názvom v štátnom jazyku.

Celkový počet obcí, ktoré uviedli označenia obce v jazyku národnostnej menšiny na dopravnej značke, sa znížil (z 580 na 569), z toho u maďarskej (487) a u nemeckej (1) národnostnej menšiny počet takýchto obcí zostal nezmenený. Hoci sa u rusínskej národnostnej menšiny počet obcí znížil (z 64 na 61), táto skutočnosť súvisí s nižšou návratnosťou dotazníkov. Počet obcí s ukrajinskou národnostnou menšinou sa zvýšil (z 13 na 14). U rómskej národnostnej menšiny nastal pokles (z 16 na 6), hoci zároveň je potrebné pripomenúť, že v súlade s vyššie uvedeným nejde o povinnosť.

V uvedenej oblasti mohlo v súlade s § 7b ods. 1. písm. e) zákona č. 184/1999 Z. z. dôjsť k správnemu deliktu nezabezpečením označenia obce na dopravnej značke na začiatku a na konci obce v jazyku menšiny v ďalších 11 prípadoch. Ide o 3 obce s maďarskou (v minulom prieskume 4) a 1 obec s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 4), ktoré si nesplnili povinnosť a o 5 obcí s maďarskou (v minulom prieskume 7), 2 obce s rusínskou národnostnou menšinou (rovnako ako v minulom prieskume), ktoré si ju splnili iba čiastočne. Z uvedeného vyplýva, že v tejto oblasti došlo k miernemu zlepšeniu.

Tabuľka č. 2: Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené na dopravnej značke na začiatku a na konci obce (§ 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čias-točne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neod-povedal	podiel v %	spolu
maďarská	**487**	**96%**	**5**	**1%**	**3**	**1%**	**4**	**1%**	**4**	**1%**	**503**
rusínska	**61**	**95%**	**2**	**3%**	**0**	**0%**	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**6**	**11%**	**0**	**0%**	**5**	**9%**	**42**	**78%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**14**	**88%**	**0**	**0%**	**1**	**6%**	**0**	**0%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**569**	**89%**	**7**	**1%**	**9**	**1%**	**47**	**8%**	**6**	**1%**	**638**

Výsledky zisťovania ukázali, že sa zvýšil počet obcí (z 75 na 110), ktoré uvádzajú informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR aj v jazyku národnostnej menšiny na dodatkových textových tabuľkách k dopravným značkám v zmysle Vyhlášky MV SR č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Najväčší nárast bol u maďarskej menšiny (zo 70 na 99), ale počet sa zvýšil aj u rusínskej (z 4 na 9) a u rómskej (z 0 na 1) menšiny. V obciach s ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou sa situácia nezmenila. Mierne sa zvýšil počet aj tých obcí s maďarskou (z 62 na 64) a rusínskou národnostnou menšinou (z 1 na 3), ktoré uvádzajú tieto informácie čiastočne.

Tabuľka č. 3: Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR aj v jazyku národnostnej menšiny na dodatkových textových tabuľkách k dopravným značkám (§ 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**99**	**20%**	**64**	**13%**	**76**	**15%**	**257**	**51%**	**7**	**1%**	**503**
rusínska	**9**	**14%**	**3**	**5%**	**15**	**23%**	**37**	**58%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**21**	**39%**	**30**	**55%**	**2**	**4%**	**54**
ukrajinská	**1**	**6%**	**0**	**0%**	**5**	**32%**	**9**	**56%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**110**	**17%**	**67**	**11%**	**118**	**18%**	**333**	**52%**	**10**	**2%**	**638**

Prvýkrát sa zisťovalo uvádzanie označenia obce v jazyku menšiny pri označení železničnej stanice, autobusovej stanice, letiska a prístavu osobitne. Podľa údajov z dotazníkov označenie obce v jazyku menšiny sa uvádza na železničnej stanici v 106 obciach (v 103 s maďarskou a 3 s rusínskou), čiastočne v jednej obci s maďarskou národnostnou menšinou[50], na autobusovej stanici v 162 obciach (v 156 obciach s maďarskou, v 5 s rusínskou a v jednej s rómskou národnostnou menšinou), čiastočne v 15 obciach s maďarskou národnostnou menšinou. Železničnú stanicu aj autobusovú stanicu má označenú 50 obcí (49 s maďarskou národnostnou menšinou vrátane obce Kalonda, ktorej názov je v jazyku národnostnej menšiny totožný s názvom v štátnom jazyku a 1 s rusínskou), len železničnú stanicu 56 obcí (54 s maďarskou národnostnou menšinou a 2 s rusínskou) a len autobusovú stanicu 112 obcí (107 obcí s maďarskou národnostnou menšinou vrátane obce Pozba, ktorej názov je v jazyku národnostnej menšiny identický s názvom v štátnom jazyku, 4 s rusínskou a 1 s rómskou). 281 obcí uviedlo, že sa ich označovanie železničných a autobusových staníc, letísk a prístavov netýka vôbec vrátane 7 obcí s maďarskou národnostnou menšinou, ktorých názov je v jazyku národnostnej menšiny totožný s názvom v štátnom jazyku a 33 takýchto obcí s rómskou národnostnou menšinou. Obce s ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou takéto označenia nemajú. 439 obcí uviedlo, že sa ich sa táto možnosť netýka pri označení železničných staníc a 306 obcí pri označení autobusových staníc. Žiadna obec neuviedla, že sa v jej katastri nachádza letisko alebo prístav.[51]

V predchádzajúcom prieskume sa táto možnosť skúmala jednou všeobecnou otázkou, na ktorú 127 obcí odpovedalo, že takéto označenia majú a 43 obcí čiastočne. Podľa odpovedí obcí v rámci dotazníkového prieskumu realizovaného pri príprave tejto správy 218 obcí má označenú aspoň jednu zo staníc (z toho 106 železničnú, 162 autobusovú a 50 obcí obidve). Z porovnania s výsledkami z predchádzajúceho prieskumu vyplýva, že počet obcí s takými označeniami sa výrazne zvýšil.

[50] V prípade označovania železničných staníc aktuálny stav úzko súvisí s prijatím zákona č. 55/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorým bola zavedená povinnosť zabezpečiť označenie železničných staníc a železničných zastávok, na ktorých sa vykonáva pravidelná osobná doprava, v jazyku národnostných menšín v obciach podľa osobitného predpisu (§ 2 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení zákona č. 204/2011 Z. z.) na náklady manažéra infraštruktúry."

[51] Podľa našich zistení sa prístav/prístavisko na Dunaji nachádza napr. v obciach s maďarskou národnostnou menšinou (Štúrovo, Komárno, Vojka a Kyselica).

Tabuľka č. 4: Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené pod názvom v štátnom jazyku pri označení železničnej stanice (§ 4 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**103**	**20 %**	**1**	**0 %**	**23**	**5 %**	**328**	**65 %**	**48**	**10 %**	**503**
rusínska	**3**	**5 %**	**0**	**0 %**	**2**	**3 %**	**57**	**89 %**	**2**	**3 %**	**64**
rómska	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**13**	**24 %**	**39**	**72 %**	**2**	**4 %**	**54**
ukrajinská	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**1**	**6 %**	**14**	**88 %**	**1**	**6 %**	**16**
nemecká	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**1**	**100 %**	**0**	**0 %**	**1**
S P O L U	**106**	**16 %**	**1**	**1 %**	**39**	**6 %**	**439**	**69 %**	**53**	**8 %**	**638**

Tabuľka č. 5: Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené pod názvom v štátnom jazyku pri označení autobusovej stanice (§ 4 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**156**	**31 %**	**15**	**3 %**	**99**	**20 %**	**209**	**41 %**	**24**	**5 %**	**503**
rusínska	**5**	**8 %**	**0**	**0 %**	**9**	**14 %**	**50**	**78 %**	**0**	**0 %**	**64**
rómska	**1**	**2 %**	**0**	**0 %**	**18**	**33 %**	**34**	**63 %**	**1**	**2 %**	**54**
ukrajinská	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**2**	**13 %**	**13**	**81 %**	**1**	**6 %**	**16**
nemecká	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**1**	**100 %**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**1**
S P O L U	**162**	**26 %**	**15**	**2 %**	**129**	**20 %**	**306**	**48 %**	**26**	**4 %**	**638**

Uvedené označenia sa uvádzali písmom rovnakej veľkosti v 102 obciach (v 99 s maďarskou a 3 s rusínskou národnostnou menšinou) pri označovaní železničných staníc a v 160 obciach (v 156 s maďarskou, 3 s rusínskou a 1 s rómskou národnostnou menšinou) pri označovaní autobusových staníc. V minulom prieskume mali označenia rovnakým písmom v 164 obciach. Menším písmom uviedli 2 obce s maďarskou národnostnou menšinou pri označovaní železničných staníc a 14 obcí (13 s maďarskou, 1 obec s rusínskou národnostnou menšinou) pri označovaní autobusových staníc. V minulom prieskume mali označenia menším písmom v 23 obciach.

Tabuľka č. 6: Spôsob označenia obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené pod názvom v štátnom jazyku pri označení železničnej stanice (§ 4 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	rovnakým písmom	podiel v %	menším písmom	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**99**	**20 %**	**2**	**0 %**	**402**	**80 %**	**503**
rusínska	**3**	**5 %**	**0**	**0 %**	**61**	**95 %**	**64**
rómska	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**54**	**100 %**	**54**
ukrajinská	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**16**	**100 %**	**16**
nemecká	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**1**	**100 %**	**1**
S P O L U	**102**	**16 %**	**2**	**1 %**	**534**	**83 %**	**638**

Tabuľka č. 7: Spôsob označenia obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené pod názvom v štátnom jazyku pri označení autobusovej stanice (§ 4 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	rovnakým písmom	podiel v %	menším písmom	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**156**	**31 %**	**13**	**3 %**	**334**	**66 %**	**503**
rusínska	**3**	**5 %**	**1**	**1 %**	**60**	**93 %**	**64**
rómska	**1**	**2 %**	**0**	**0 %**	**53**	**98 %**	**54**
ukrajinská	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**16**	**100 %**	**16**
nemecká	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**1**	**100 %**	**1**
S P O L U	**160**	**25 %**	**14**	**2 %**	**460**	**73 %**	**638**

Povinnosť uviesť označenie orgánu verejnej správy[52] umiestnené na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny spĺňalo 571 obcí (v minulom prieskume len 554). Počet obcí, v ktorých sa táto povinnosť plní sa zvýšil u maďarskej (z 476 na 490) a u rómskej menšiny (z 3 na 8), u rusínskej a u nemeckej menšiny sa počet nezmenil, u ukrajinskej menšiny sa mierne znížil (z 12 na 10). V tejto oblasti mohlo v súlade s § 7b ods. 1. písm. c) zákona č. 184/1999 Z. z. dôjsť k správnemu deliktu nezabezpečením označenia v 60 obciach (v 11 obciach s maďarskou, v 1 s rusínskou, v 44 s rómskou a v 4 s ukrajinskou národnostnou menšinou), kým v minulom prieskume v 74 obciach (v 23 s maďarskou, 3 s rusínskou, 44 s rómskou a v 4 s ukrajinskou národnostnou menšinou).

Tabuľka č. 8: Označenie orgánu verejnej správy umiestnené na budovách v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	len v štátnom jazyku	podiel v %	v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**11**	**2%**	**490**	**98%**	**2**	**0%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**62**	**96%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**44**	**81%**	**8**	**15%**	**2**	**4%**	**54**
ukrajinská	**4**	**25%**	**10**	**62%**	**2**	**13%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**60**	**9%**	**571**	**90%**	**7**	**1%**	**638**

Povinnosť uvádzania označenia obce v jazyku národnostnej menšiny popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov verejnej správy sa netýka obcí, ktorých označenie v jazyku národnostnej menšiny sa zhoduje s názvom v štátnom jazyku. Z 9 takýchto obcí s maďarskou národnostnou menšinou ich majú v 8 obciach a v jednej čiastočne. Osem obcí s rómskou národnostnou menšinou uviedlo, že takéto označenia majú. Z porovnania s výsledkami z predchádzajúceho prieskumu vyplýva, že sa počet obcí plniacich si túto povinnosť celkovo zvýšil (z 530 na 547). Plnenie tejto povinnosti sa zlepšilo u maďarskej národnostnej menšiny (z 452 na 468), jedna obec s nemeckou národnostnou menšinou naďalej má takéto označenie a mierne sa zhoršilo u rusínskej (z 62 na 60) a u ukrajinskej (z 11 na 10) národnostnej menšiny. Táto skutočnosť súvisí s nižšou návratnosťou dotazníkov. Čiastočne si splnili povinnosť v 14 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 25 s maďarskou, v 2 s rusínskou a v jednej obci s rómskou národnostnou menšinou). V tejto oblasti mohlo v súlade s § 7b ods. 1. písm. e) zákona č. 184/1999 Z. z. dôjsť k správnemu deliktu nezabezpečením označenia obce v jazyku menšiny v ďalších 16 obciach s maďarskou, v 2 s rusínskou a v 4 s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 21 s maďarskou, v 2 s rusínskou a v 5 s ukrajinskou národnostnou menšinou.

[52] § 2 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. ustanovuje, že „Označenie orgánu verejnej správy umiestnené na budovách sa v obci podľa ods. 1 uvádza aj v jazyku menšiny.“ Zákon však bližšie nedefinuje, na ktoré orgány verejnej správy sa citované ustanovenie vzťahuje. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sú orgánmi obce obecné zastupiteľstvo a starosta obce, ale zákon neupravuje, či sa obecný úrad považuje za orgán samosprávy obce. Avšak, vzhľadom na to, že podľa § 16 ods. 1 uvedeného zákona obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva, starostu a orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom a tiež na to že väčšina orgánov samosprávy obce (starosta/primátor, obecné/mestské zastupiteľstvo, fakultatívne orgány a pod.) spravidla nemá vlastnú budovu a používa budovu obecného/mestského úradu, ustanovenie zákona sa v praxi aplikuje na budovu obecného/mestského úradu.

Tabuľka č. 9: Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov verejnej správy (§ 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**468**	**93%**	**15**	**3%**	**16**	**3%**	**4**	**1%**	**503**
rusínska	**60**	**94%**	**0**	**0%**	**2**	**3%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**8**	**15%**	**0**	**0%**	**44**	**81%**	**2**	**4%**	**54**
ukrajinská	**10**	**62%**	**0**	**0%**	**4**	**25%**	**2**	**13%**	**16**
nemecká	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**547**	**86%**	**15**	**2%**	**66**	**10%**	**10**	**2%**	**638**

Označenia boli uvedené v 523 obciach (v minulom prieskume 477) rovnakým písmom a v 46 obciach (v minulom prieskume 73) menším písmom.

Tabuľka č. 10: Spôsob označenia orgánu verejnej správy v jazyku národnostnej menšiny uvedené na budovách popri ekvivalente v štátnom jazyku

	rovnakým písmom	podiel v %	menším písmom	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**455**	**91%**	**32**	**6%**	**16**	**3%**	**503**
rusínska	**53**	**83%**	**9**	**14%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**8**	**15%**	**1**	**2%**	**45**	**83%**	**54**
ukrajinská	**7**	**44%**	**3**	**19%**	**6**	**37%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**523**	**82%**	**46**	**7%**	**69**	**11%**	**638**

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. obce uvedené v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z. môžu na svojom území označovať ulice a iné miestne geografické značenia aj v jazyku národnostnej menšiny. Výsledky zisťovania ukázali, že situácia sa podstatne nezmenila. Dvojjazyčné označovanie ulíc využíva 114 obcí s maďarskou (v minulom prieskume rovnaký počet obcí) a jedna s rusínskou národnostnou menšinou[53]. Dvojjazyčné miestne geografické značenia využíva 62 obcí tak isto ako v minulom prieskume (u maďarskej menšiny sa počet zvýšil z 60 na 61, u ukrajinskej sa znížil z 1 na 0, u rusínskej zostal 1). Obce s ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou menšinou nemajú ani ulice, ani dvojjazyčné miestne geografické značenia. 470 obcí sa vyjadrilo, že v danej obci nie sú určené názvy ulíc (v minulom prieskume 469) a 499 obcí, že v danej obci nie sú určené miestne geografické značenia (v minulom prieskume 494).

Tabuľka č. 11: Označenie ulíc v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	len v štátnom jazyku	podiel v %	v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**29**	**6%**	**114**	**22%**	**352**	**70%**	**8**	**2%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**62**	**96%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**13**	**24%**	**0**	**0%**	**41**	**76%**	**0**	**0%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**14**	**87%**	**2**	**13%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**43**	**7%**	**114**	**18%**	**470**	**73%**	**11**	**2%**	**638**

[53] Pravdepodobne došlo k omylu pri vypĺňaní dotazníka, predmetná obec označenia ulíc nemá.

Tabuľka č. 12: Geografické značenia v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	len v štátnom jazyku	podiel v %	v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**41**	**8%**	**61**	**12%**	**387**	**77%**	**14**	**3%**	**503**
rusínska	**2**	**3%**	**1**	**2%**	**60**	**93%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**14**	**26%**	**0**	**0%**	**40**	**74%**	**0**	**0%**	**54**
ukrajinská	**3**	**19%**	**0**	**0%**	**11**	**69%**	**2**	**12%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**60**	**9%**	**62**	**10%**	**499**	**78%**	**17**	**3%**	**638**

3.1.2 Úradný styk (otázky č. 13 – 28)

V rámci dotazníkového prieskumu sa opätovne zisťovali údaje v oblasti plnenia povinností obcí týkajúcich sa používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku, ktorá zahŕňa viacero podoblastí. Výsledky prieskumu ukázali, že z 617 obcí, ktoré odpovedali na túto otázku, v 513 obciach majú zamestnanca, ktorý ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom (v 469 s maďarskou, v 21 s rusínskou, v 20 s rómskou a v 4 s ukrajinskou národnostnou menšinou), v 82 obciach (v 24 s maďarskou, v 36 s rusínskou, v 14 s rómskou a v 8 s ukrajinskou národnostnou menšinou) majú zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny len slovom a v 21 obciach (v 4 s rusínskou, v 15 s rómskou, v jednej s ukrajinskou a jednej s nemeckou národnostnou menšinou) vôbec nie je zamestnanec, ktorý ovláda jazyk národnostnej menšiny aspoň slovom.

Z celkového počtu približne 6 500 zamestnancov obcí ovláda jazyk príslušnej národnostnej menšiny približne 5 100 zamestnancov, čo je významný podiel (79,19 %) a pomer sa v posledných dvoch rokoch výrazne nezmenil (predtým 80 %). Aktuálne v obciach s maďarskou národnostnou menšinou ovláda maďarský jazyk 89,4 % zamestnancov (z toho 70,4 % slovom a písmom a 19 % len slovom). V obciach s rusínskou národnostnou menšinou 74,8 % zamestnancov týchto obcí ovláda rusínsky jazyk (z toho 15,2 % slovom a písmom a 59,6 % len slovom). Rómsky jazyk ovláda 32,4 % zamestnancov obcí s rómskou národnostnou menšinou (z toho 16,3 % slovom a písmom a 16,1 % len slovom). Ukrajinský jazyk ovláda 34,7 % zamestnancov obcí s ukrajinskou národnostnou menšinou (z toho 12,2 % slovom a písmom a 22,5 % len slovom). V obci s nemeckou národnostnou menšinou žiaden zamestnanec obecného úradu neovláda nemecký jazyk.

Výrazne však klesol pomer zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom (zo 66 % na 59,36 %), a to hlavne u rusínskej (z 25 % na 15,17 %) a ukrajinskej (z 30 % na 12,24 %), ale aj u maďarskej menšiny (z 73 % na 70,39 %). Nárast nastal u zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny slovom (zo 14 % na 19,83 %, a to u maďarskej národnostnej menšiny zo 14 % na 19,05 %, u rómskej z 8 % na 16,08 %, u rusínskej a ukrajinskej sa stav výraznejšie nezmenil).[54]

[54] V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pre veľkú časť respondentov bola tak v predchádzajúcich ako aj v aktuálnom prieskume otázka týkajúca sa ovládania jazyka národnostnej menšiny zamestnancami obce nepochopená jednoznačne, o čom svedčí množstvo žiadostí o metodickú pomoc pri vypĺňaní tejto otázky. Zníženie počtu zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom, preto môže byť do určitej miery dôsledkom jednoznačnejšej formulácie predmetnej otázky v aktuálnom dotazníku.

Tabuľka č. 13: Počet a podiel zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny

	celkový počet	slovom a písmom	podiel v %	slovom	podiel v %	spolu	podiel v %
maďarská	**5133**	**3613**	**70,39%**	**978**	**19,05%**	**4591**	**89,44%**
rusínska	**198**	**30**	**15,15%**	**118**	**59,60%**	**148**	**74,75%**
rómska	**1057**	**173**	**16,37%**	**170**	**16,08%**	**343**	**32,45%**
ukrajinská	**49**	**6**	**12,24%**	**11**	**22,45%**	**17**	**34,69%**
nemecká	**2**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**
SPOLU	**6439**	**3822**	**59,36%**	**1277**	**19,83%**	**5099**	**79,19%**

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. sú obce uvedené v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z. povinné vytvárať podmienky na používanie jazyka národnostnej menšiny, pričom je na nich, akým spôsobom ich zabezpečia. Aktuálne 587 obcí (v minulom prieskume 584) vytvára podmienky na uplatnenie práva komunikovať v ústnom a písomnom styku v jazyku národnostnej menšiny prostredníctvom vlastných zamestnancov obce, 31 obcí (v minulom prieskume 12) prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb[55] a 24 (v minulom prieskume 25) obcí zabezpečilo túto možnosť iným spôsobom.[56]

Vychádzajúc z informácií uvedených v dotazníkoch v 8 obciach občania neovládajú jazyk národnostnej menšiny a ani nemajú záujem komunikovať v tomto jazyku.[57] V súlade s § 7b ods. 1. písm. a) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo dôjsť k správnemu deliktu v 13 obciach, ktoré nezabezpečujú podmienky na používanie jazyka národnostnej menšiny, keďže, podľa nich, obyvatelia týchto obcí patriaci k národnostnej menšine ovládajú slovom aj písmom štátny jazyk.[58] V prípade rómskej národnostnej menšiny viacerí respondenti uviedli, že Rómovia v ich obci používajú v komunikácii maďarský jazyk (napr. Bôrka, Cakov, Rakytník).[59] V prípade rusínskej národnostnej menšiny podľa respondentov niektorí obyvatelia obcí neovládajú spisovný jazyk národnostnej menšiny, ale jeho lokálny dialekt a často neovládajú azbuku, v ktorej je tento jazyk kodifikovaný, a preto nemajú záujem o jeho používanie v písomnom úradnom styku.[60] Respondenti niektorých obcí s rusínskou národnostnou menšinou (napr. Nová Sedlica) túto skutočnosť spájajú s absenciou národnostného školstva v rusínskom jazyku. V ostatných otázkach týkajúcich sa ústnej komunikácie predmetné obce zväčša označili odpovede, podľa ktorých komunikácia na obecnom úrade, ale najmä na rokovaniach obecného zastupiteľstva prebieha buď v rusínskom jazyku, alebo aj v tomto jazyku, ktorý nie je potrebné prekladať, pretože mu rozumejú všetci prítomní.

[55] Tento počet mohol vzrásť vďaka vysvetleniu, že text v jazyku národnostnej menšiny nemusí byť úradne overeným prekladom textu v štátnom jazyku, môže ho vyhotoviť aj zamestnanec orgánu verejnej správy ovládajúci jazyk národnostnej menšiny, ktoré bolo po prvýkrát uvedené v rámci aktuálneho dotazníka.

[56] V jednej obci s maďarskou národnostnou menšinou čiastočným záväzkom zamestnanca iného subjektu, v jednej obci s maďarskou národnostnou menšinou uviedli, že to nie je potrebné, keďže každý komunikuje v jazyku národnostnej menšiny a v jednej obci s ukrajinskou národnostnou menšinou každý komunikuje svojím jazykom.

[57] Sú to obce: Rakytník, Varhaňovce, Nižný Komárnik, Ruská Voľa, Hačava, Drahňov, Žbince (rómska národnostná menšina), Vyšná Jedľová (ukrajinská národnostná menšina).

[58] Sú to obce: Medovarce, Hrabské, Stará Lesná, Lesíček, Mirkovce, Kačanov, Hanková, Markuška (rómska národnostná menšina), Brestov nad Laborcom, Jurkova Voľa, Vyšná Pisaná, Vyšný Mirošov (rusínska národnostná menšina), Ruský Potok (ukrajinská národnostná menšina).

[59] Zákon č. 184/1999 Z. z. odvodzuje právo na používanie jazyka národnostnej menšiny od pomeru občanov, ktorí sú príslušníkmi národnostnej menšiny, nie od materinského jazyka. Skutočnosť, že materinským jazykom pomerne veľkej časti príslušníkov rómskej národnostnej menšiny je maďarský jazyk, dokazujú aj výsledky sčítania obyvateľov (napr. Cakov, Rakytník).

[60] Sú to napr. obce Bystrá, Dobroslava, Habura, Jurkova Voľa, Nová Sedlica.

Tabuľka č. 14: Spôsob používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku

	prostredníct-vom zamestnancov obce	podiel v %	prostredníct-vom tlmočníckych alebo prekladateľ-ských služieb	podiel v %	iným spôsobom	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	počet obcí
maďarská	**494**	**97%**	**14**	**2%**	**2**	**0%**	**6**	**1%**	**503**
rusínska	**54**	**84%**	**14**	**22%**	**5**	**8%**	**3**	**4%**	**64**
rómska	**29**	**53%**	**2**	**3%**	**15**	**27%**	**9**	**17%**	**54**
ukrajinská	**10**	**62%**	**0**	**0%**	**2**	**13%**	**4**	**25%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**587**	**91%**	**31**	**3%**	**24**	**3%**	**22**	**3%**	**638**

Obec si v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. môže určiť časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. Výsledky prieskumu ukázali, že počet obcí, ktoré taký časový priestor vymedzili klesol (z 64 na 40) hlavne u obcí s maďarskou (z 51 na 27) a nemeckou národnostnou menšinou (z 1 na 0). U obcí s rusínskou národnostnou menšinou sa počet zvýšil (z 10 na 11), u obcí s ukrajinskou a národnostnou menšinou sa nezmenil. Obce s rómskou národnostnou menšinou neurčili časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že obce, ktorých zamestnanci ovládajú jazyk národnostnej menšiny, si časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny určovať nepotrebujú, keďže komunikáciu v jazyku národnostnej menšiny poskytujú vždy, keď je o ňu záujem.

Tabuľka č. 15: Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**27**	**6%**	**469**	**93%**	**7**	**1%**	**503**
rusínska	**11**	**17%**	**53**	**83%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**54**	**100%**	**0**	**0%**	**54**
ukrajinská	**2**	**13%**	**13**	**81%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**40**	**6%**	**590**	**93%**	**8**	**1%**	**638**

Informáciu o možnosti používať jazyk príslušnej národnostnej menšiny v ústnom a písomnom úradnom styku je podľa § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. orgán verejnej správy povinný zverejniť v sídle orgánu verejnej správy na viditeľnom mieste. Z ustanovenia § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. vyplýva, že každý orgán verejnej správy v obciach podľa § 2 ods. 2 tohto zákona je povinný vytvoriť podmienky na uplatnenie práva používať jazyk menšiny v úradnom styku, a to tej menšiny, alebo viacerých menšín, ktoré v danej obci spĺňajú podmienky podľa § 2 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.

Z porovnania s výsledkami z predchádzajúceho prieskumu vyplýva, že plnenie tejto povinnosti sa zlepšilo u všetkých národnostných menšín (celkovo z 384 na 462): u maďarskej národnostnej menšiny z 332 na 398, u rusínskej národnostnej menšiny z 35 na 41, u rómskej národnostnej menšiny z 7 na 12, u ukrajinskej národnostnej menšiny z 9 na 10, jedna obec s nemeckou národnostnou menšinou zabezpečila informovanosť obyvateľov takýmto spôsobom. Vychádzajúc z porovnania údajov od roku 2012 počet obcí, ktoré si plnia túto povinnosť, kontinuálne rastie. V tejto oblasti v súlade s § 7b ods. 1. písm. a) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo

dôjsť k správnemu deliktu v 165 obciach (v minulom prieskume 249), ktoré nezabezpečili informáciu o možnostiach používania jazyka menšiny v sídle orgánu verejnej správy na viditeľnom mieste.

Tabuľka č. 16: Zverejnenie informácie o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku (§ 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**398**	**79%**	**98**	**20%**	**7**	**1%**	**503**
rusínska	**41**	**64%**	**23**	**36%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**12**	**22%**	**39**	**72%**	**3**	**6%**	**54**
ukrajinská	**10**	**63%**	**5**	**31%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**462**	**72%**	**165**	**26%**	**11**	**2%**	**638**

Zákon č. 184/1999 Z. z. bližšie neurčuje, v akom jazyku má byť zverejnená informácia o možnosti používania jazyka príslušnej národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku. Výsledky prieskumu ukázali, že túto povinnosť si splnili v obidvoch jazykoch v 289 obciach (v minulom prieskume 206), len v štátnom jazyku v 48 obciach, len v jazyku národnostnej menšiny v 124 obciach. Zvýšil sa počet obcí, v ktorých zverejnili túto informáciu v štátnom jazyku (z 275 na 337) a aj tých, v ktorých v jazyku národnostnej menšiny (z 314 na 413).

Tabuľka č. 17: Jazyk zverejnenia informácie o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku

	v štátnom jazyku	podiel v %	v jazyku národnostnej menšiny	podiel v %	v obidvoch jazykoch	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	počet obcí
maďarská	**284**	**56%**	**359**	**71%**	**251**	**50%**	**111**	**22%**	**503**
rusínska	**34**	**53%**	**37**	**58%**	**26**	**41%**	**19**	**30%**	**64**
rómska	**9**	**17%**	**9**	**17%**	**6**	**11%**	**42**	**78%**	**54**
ukrajinská	**9**	**56%**	**7**	**44%**	**5**	**31%**	**5**	**31%**	**16**
nemecká	**1**	**100%**	**1**	**100%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**337**	**53%**	**413**	**65%**	**289**	**45%**	**177**	**28%**	**638**

Taktiež zákon č. 184/1999 Z. z. bližšie neurčuje ani to, kde má byť spomínaná informácia zverejnená, hovorí len o viditeľnom mieste. Spomedzi tých obcí, ktoré si splnili povinnosť, 309 obcí zverejnilo informácie najmä na úradnej tabuli (v minulom prieskume 244), 172 obcí na informačnej tabuli (v minulom prieskume 139) a 184 obcí na internete (v minulom prieskume 41). 47 obcí zverejnilo túto informáciu na vchodových dverách (v minulom prieskume 10), 14 obcí na dverách kancelárie alebo v kancelárii (v minulom prieskume 9) a 10 obcí v budove obecného úradu (v minulom prieskume 5) jedna obec na informačnej tabule na budove. Za viditeľné miesto považovalo 4 obcí verejný rozhlas a ústne sprostredkovanie informácie (v minulom prieskume 7).

Dôležitým aspektom sledovanej oblasti je možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v písomnom úradnom styku. Počas monitorovaného obdobia boli registrované písomné podania od občanov v jazyku národnostnej menšiny v 110 obciach (v minulom prieskume v 113) registrovali písomné podania hlavne v obciach s maďarskou národnostnou menšinou. V 101 obciach, v ktorých uviedli počet podaní, registrovali 980 podaní v jazyku národnostnej menšiny, čo znamená mierny pokles (v minulom prieskume bol počet podaní 1186 a v prieskume z roku 2016 bol počet 1274). Okrem obcí s maďarskou národnostnou

menšinou boli podania registrované v 3 obciach s rusínskou národnostnou menšinou. Išlo najmä o rôzne žiadosti a sťažnosti, ktoré sa týkali predovšetkým bytov, dotácií, kúpy a prenájmu majetku obce, vydania potvrdení o trvalom pobyte alebo o odhlásenia pobytu, životného prostredia, získania informácií o pracovných možnostiach na území obce, miestnych daní a poplatkov. Obce s rómskou, ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou neregistrovali písomné podania v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume ešte zaregistrovali podanie v ukrajinskom jazyku).

Tabuľka č. 18: Prijímanie písomných podaní od občanov v jazyku národnostnej menšiny

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**107**	**21%**	**391**	**78%**	**6**	**1%**	**503**
rusínska	**3**	**5%**	**61**	**95%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**53**	**98%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**15**	**94%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**110**	**17%**	**521**	**82%**	**8**	**1%**	**638**

*Graf č. 2: Porovnanie údajov o prijímaní písomných podaní od občanov v jazyku národnostnej menšiny s výsledkami predchádzajúcich prieskumov**

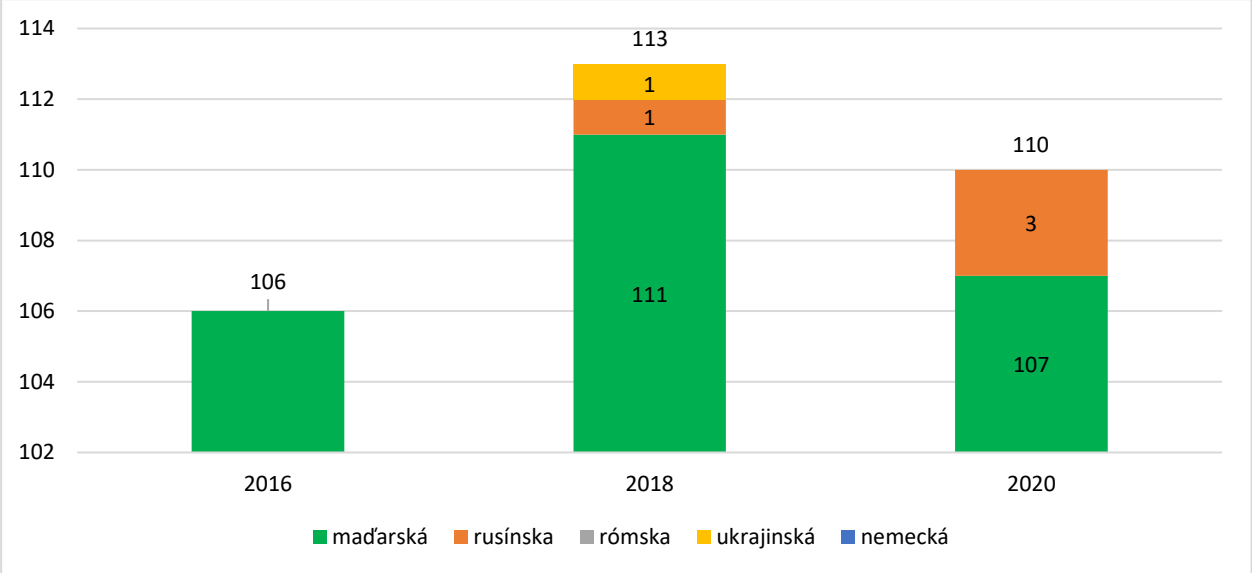

Obec má povinnosť poskytnúť odpoveď na podanie napísané v jazyku národnostnej menšiny tak v štátnom jazyku, ako aj v jazyku národnostnej menšiny. Napriek tomu, že mierne klesol počet obcí, kde registrovali podania v jazyku národnostnej menšiny, zvýšil sa počet obcí, ktoré poskytli odpoveď (z 63 na 71) celkovo v 803 prípadoch. Svoju povinnosť splnili len čiastočne v 25 obciach (v minulom prieskume 24), a v 12 obciach maďarskou národnostnou menšinou občania nedostali odpoveď v maďarskom jazyku na svoje podanie v tomto jazyku (v minulom prieskume 24).

Tabuľka č. 19: Poskytovanie písomných odpovedí na písomné podania v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**69**	**14%**	**24**	**5%**	**22**	**4%**	**388**	**77%**	**503**
rusínska	**2**	**3%**	**1**	**2%**	**7**	**11%**	**54**	**84%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**5**	**9%**	**49**	**91%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**6%**	**15**	**94%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**71**	**11%**	**25**	**4%**	**35**	**5%**	**507**	**80%**	**638**

*Graf č. 3: Porovnanie údajov o poskytovaní písomných odpovedí na písomné podania v jazyku národnostnej menšiny s výsledkami predchádzajúcich prieskumov**

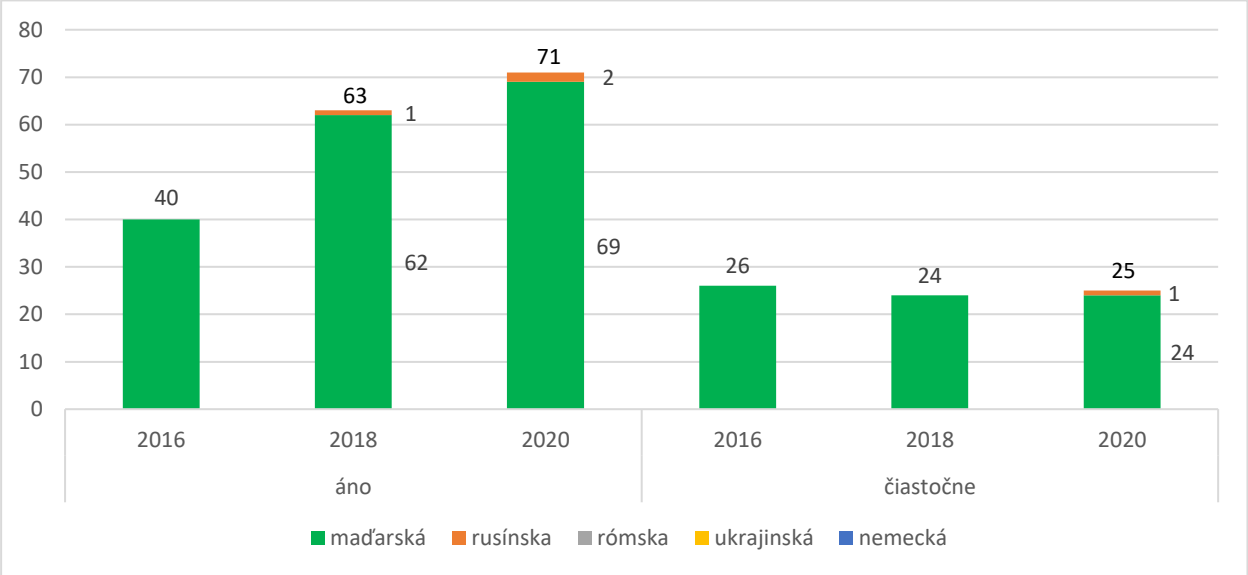

Zákon č. 184/1999 Z. z. umožňuje používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende (najmä zápisnice, uznesenia, štatistiky, evidencie, bilancie, informácie určené pre verejnosť a agenda cirkví a náboženských spoločností určená pre verejnosť okrem matriky). Z porovnania s výsledkami z predchádzajúceho prieskumu vyplýva, že počet obcí používajúcich jazyk národnostnej menšiny sa výrazne zvýšil (z 20 na 34) a objavila sa medzi nimi aj prvá obec s rusínskou národnostnou menšinou. Tak isto sa zvýšil počet aj tých obcí, ktoré využívajú túto možnosť len čiastočne (z 89 na 124) a aj obec s rómskou národnostnou menšinou začala aspoň čiastočne používať jazyk národnostnej menšiny v úradnej agende.[61]

Podľa informácií uvedených v rámci dotazníkov jazyk národnostnej menšiny používajú tieto obce najmä v oblasti fungovania obecného zastupiteľstva (uznesenia, zápisnice a pozvánky), evidencie (hlavne evidencie obyvateľov), štatistík, oznámení, pozvánok a informovaní verejnosti. Podľa prieskumu z roku 2012 používalo 43 a čiastočne používalo 103 obcí aj jazyk národnostnej menšiny pri vedení úradnej agendy. Z uvedeného vyplýva isté oživenie v tejto oblasti, avšak nedosahuje hodnoty z roku 2012.

[61] Ide o obce: Závada, ktorá používa rusínsky jazyk v úradnej agende a Vladiča, Dubová a Vápeník, ktoré ho používajú čiastočne a obec Lenartov, ktorá v úradnej agende čiastočne používa rómsky jazyk.

Tabuľka č. 20: Používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende obecného úradu (§ 3 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**33**	**7%**	**119**	**23%**	**332**	**66%**	**19**	**4%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**3**	**4%**	**60**	**94%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**1**	**2%**	**49**	**91%**	**4**	**7%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**1**	**6%**	**14**	**88%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**34**	**5%**	**124**	**20%**	**456**	**71%**	**24**	**4%**	**638**

*Graf č. 4: Porovnanie údajov o používaní jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende obecného úradu s výsledkami predchádzajúcich prieskumov**

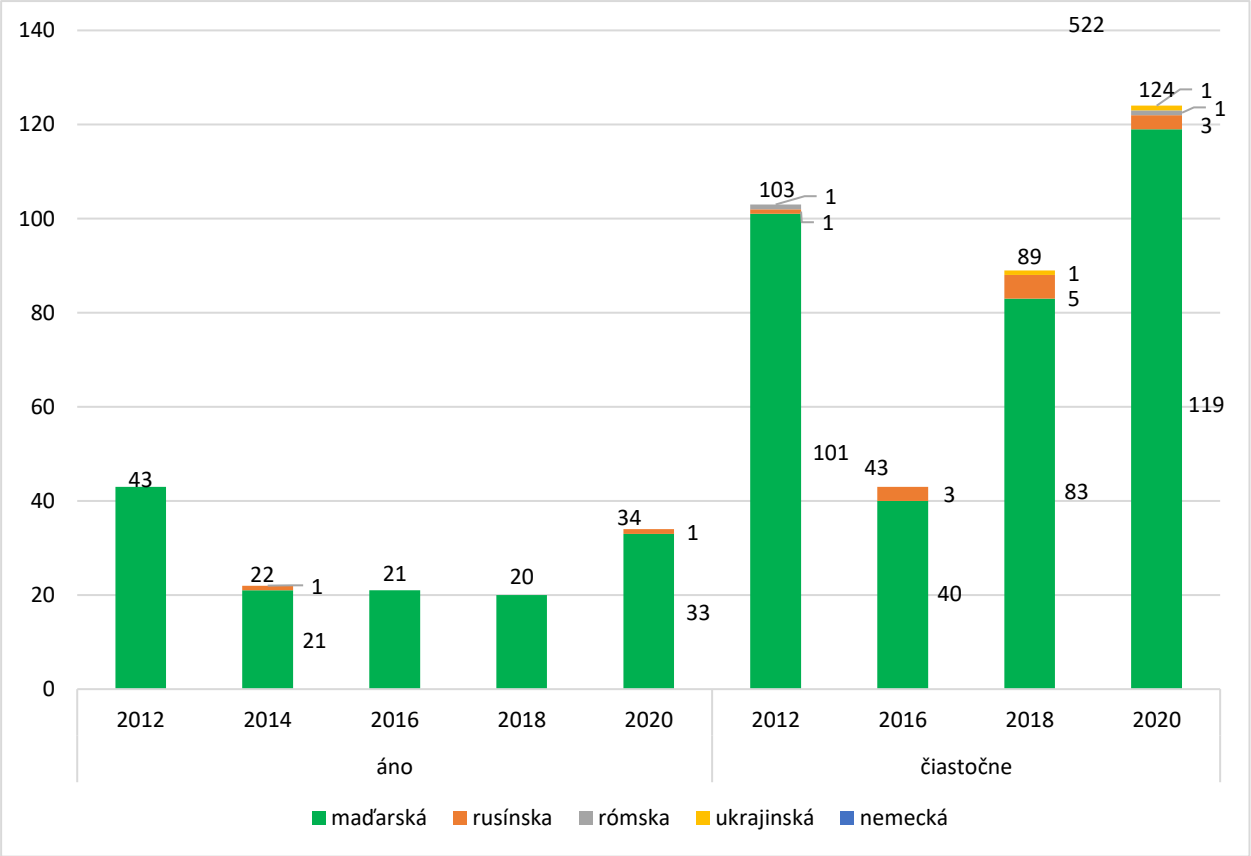

* Údaje za rok 2014 nie sú vzhľadom na čiastočne odlišné znenie otázky a absenciu možnosti odpovede „čiastočne“ na predmetnú oblasť plne kompatibilné.

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. môžu obce viesť kroniku aj v jazyku národnostnej menšiny. V porovnaní s minulým prieskumom sa táto možnosť využíva v menšej miere. Zároveň kroniku vedie oveľa menej obcí (podľa výsledkov prieskumu 201 obcí nevedie kroniku; podľa výsledkov minulého prieskumu ju neviedlo 166 obcí). Pokles je možné konštatovať aj u maďarskej (z 178 na 166, čiastočne z 49 na 57) ale hlavne u rusínskej menšiny (z 2 na 1, čiastočne z 9 na 5). Obce s ukrajinskou národnostnou menšinou už kroniku aj v ukrajinskom jazyku nevedú (v minulom prieskume boli 2 obce, ktoré ju viedli) a jedna obec s nemeckou národnostnou menšinou naďalej nevedie kroniku aj v jazyku národnostnej menšiny.

Tabuľka č. 21: Kronika obce vedená v jazyku národnostnej menšiny (§ 3 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**166**	**33%**	**57**	**11%**	**102**	**20%**	**157**	**32%**	**21**	**4%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**5**	**8%**	**26**	**41%**	**31**	**48%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**1**	**2%**	**1**	**2%**	**42**	**78%**	**6**	**11%**	**4**	**7%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**8**	**50%**	**6**	**37%**	**2**	**13%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**168**	**26%**	**63**	**10%**	**178**	**28%**	**201**	**32%**	**28**	**4%**	**638**

3.1.3 Obecná polícia (otázky č. 29 – 33)

Okrem štátneho jazyka sa môže používať aj jazyk národnostnej menšiny v služobnom styku v obecnej polícii, ak s tým prítomní súhlasia. Obecná polícia pôsobila v jednej obci s rusínskou, v 4 obciach s rómskou a v 46 obciach s maďarskou národnostnou menšinou, rovnako ako v minulom prieskume. Podiel príslušníkov obecnej polície ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom sa znížil (z 51 % na 47 %), podiel tých, čo ovládajú jazyk národnostnej menšiny aspoň slovom sa zvýšil (zo 72 % na 78 %).[62] V obciach s maďarskou národnostnou menšinou ovládalo maďarský jazyk aspoň slovom 78 % príslušníkov obecnej polície (v minulom prieskume 73 %) a 49 % slovom a písmom (v minulom prieskume 53 %). V obciach s rómskou národnostnou menšinou vie komunikovať v rómskom jazyku 16 z 21 príslušníkov (v minulom prieskume 10 z 22), z toho 4 slovom a písmom (v minulom prieskume 5). V jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou vie 5 príslušníkov obecnej polície komunikovať v rusínskom jazyku len slovom rovnako ako v minulom prieskume. V obciach s ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou nie je zriadená obecná polícia.

Tabuľka č. 22: Počet a podiel príslušníkov obecnej polície ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny

	celkový počet	slovom a písmom	podiel v %	slovom	podiel v %	spolu	podiel v %
maďarská	**339**	**166**	**48,97%**	**98**	**28,91%**	**264**	**77,88%**
rusínska	**5**	**0**	**0,00%**	**5**	**100,00%**	**5**	**100,00%**
rómska	**21**	**4**	**19,05%**	**12**	**57,14%**	**16**	**76,19%**
ukrajinská	**0**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**
nemecká	**0**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**
SPOLU	**365**	**170**	**46,58%**	**115**	**31,51%**	**285**	**78,08%**

Obecná polícia v obciach s maďarskou národnostnou menšinou používa jazyk pri výkone služby v 35 obciach, čo je o 3 menej ako v minulom prieskume, v 7 obciach čiastočne a nepoužíva sa v jednej obci (rovnako ako v minulom prieskume). V 4 obciach s rómskou národnostnou menšinou sa používa v tejto oblasti rómsky jazyk (v minulom prieskume v jednej obci a v jednej čiastočne), v jednej obci sa nepoužíva (v minulom prieskume v 2 obciach). V obci s rusínskou národnostnou menšinou sa stav nezmenil.

[62] Uvedené zmeny môžu súvisieť so spresnenou formuláciou otázky uvedenej v dotazníku.

Tabuľka č. 23: Používanie jazyka národnostnej menšiny pri výkone služobného styku obecnej polície (§ 7 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**35**	**7%**	**10**	**2%**	**1**	**0%**	**457**	**91%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**63**	**98%**	**64**
rómska	**4**	**7%**	**0**	**0%**	**1**	**2%**	**49**	**91%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**16**	**100%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**40**	**6%**	**10**	**2%**	**2**	**0%**	**586**	**92%**	**638**

V 20 obciach bol v služobnom styku obecnej polície vyjadrený súhlas prítomných s používaním jazyka národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 19) a v 10 obciach v niektorých prípadoch (v minulom prieskume v 17). V 16 obciach nenastala taká situácia (v minulom prieskume obce nemali možnosť označiť takúto odpoveď) a v 6 obciach prítomní nevyjadrili súhlas s používaním jazyka národnostnej menšiny. V jednej obci s rusínskou a v jednej obci s rómskou národnostnou menšinou používali jazyk národnostnej menšiny, ale v 4 rómskych obciach takýto súhlas nevyjadrili.

Tabuľka č. 24: Vyjadrenie súhlasu prítomných s používaním jazyka národnostnej menšiny v služobnom styku obecnej polície (§ 7 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	v niektorých prípadoch	podiel v %	nenastala taká situácia	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**18**	**4%**	**2**	**0%**	**10**	**2%**	**16**	**3%**	**457**	**91%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**63**	**98%**	**64**
rómska	**1**	**2%**	**4**	**7%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**49**	**91%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**16**	**100%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**20**	**3%**	**6**	**1%**	**10**	**2%**	**16**	**3%**	**586**	**92%**	**638**

V 42 obciach (v minulom prieskume v 41) používajú príslušníci obecnej polície jazyk národnostnej menšiny pri komunikácii s občanmi SR, ktorí patria k národnostnej menšine a v 7 obciach ho používajú čiastočne (v minulom prieskume v 7). V 3 obciach (v minulom prieskume v 4) sa nepoužíva jazyk národnostnej menšiny v rámci komunikácie medzi príslušníkmi obecnej polície a občanmi SR, ktorí patria k národnostnej menšine, a to v 2 obciach s maďarskou národnostnou menšinou a v jednej obci s rómskou národnostnou menšinou.

Tabuľka č. 25: Používanie jazyka národnostnej menšiny príslušníkmi obecnej polície, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny, pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, ktorí patria k národnostnej menšine (§ 7 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**38**	**8%**	**7**	**1%**	**1**	**0%**	**457**	**91%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**63**	**98%**	**64**
rómska	**3**	**6%**	**0**	**0%**	**2**	**3%**	**49**	**91%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**16**	**100%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**42**	**7%**	**7**	**1%**	**3**	**0%**	**586**	**92%**	**638**

3.1.4 Dvojjazyčné dokumenty (otázky č. 34 – 54)

Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. všetky obce uvedené v nariadení č. 221/1999 Z. z. majú povinnosť poskytnúť občanom úradné formuláre vydané v rozsahu svojej pôsobnosti na požiadanie dvojjazyčne. Túto povinnosť sú obce schopné plniť vtedy, keď takéto formuláre majú k dispozícii. Z výsledkov aktuálneho prieskumu vyplýva, že 191 obcí uviedlo, že zabezpečovalo všetky formuláre dvojjazyčne (v minulom prieskume 135 obcí) a v 186 obciach boli niektoré formuláre zabezpečené dvojjazyčne (v minulom prieskume 172 obcí). Najväčší nárast bol u obcí s maďarskou národnostnou menšinou, v ktorých zabezpečili dvojjazyčné formuláre v 179 obciach (v minulom prieskume v 124 obciach) a v 169 obciach (v minulom prieskume v 145 obciach) čiastočne. U ďalších národnostných menšín možno zaznamenať pokles, hoci u rusínskej menšiny sa zvýšil počet obcí, ktoré zabezpečili všetky formuláre (z 4 na 9), ale znížil sa počet tých, ktoré zabezpečili dvojjazyčné formuláre čiastočne (z 20 na 10). Počet obcí, ktoré zabezpečili všetky formuláre, sa u rómskej menšiny znížil (z 5 na 3). Ukrajinská a nemecká národnostná menšina takéto obce nemá, v minulom prieskume mala každá jednu.

Dvojjazyčné formuláre sú zabezpečené najmä v oblasti evidencie obyvateľstva, v stavebníctve, v oblasti matriky, životného prostredia, miestnych daní a poplatkov, sociálnych vecí, ako aj v školstve. Časť obcí zabezpečovala dvojjazyčné formuláre aj pri voľbách.[63]

Tabuľka č. 26: Zabezpečenie dvojjazyčných úradných formulárov v rozsahu pôsobnosti obce (§ 2 ods. 7 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**179**	**36%**	**169**	**34%**	**137**	**27%**	**18**	**3%**	**503**
rusínska	**9**	**14%**	**10**	**16%**	**43**	**67%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**3**	**6%**	**4**	**7%**	**45**	**83%**	**2**	**4%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**2**	**13%**	**12**	**74%**	**2**	**13%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**191**	**30%**	**186**	**29%**	**237**	**37%**	**24**	**4%**	**638**

Žiadosti o vydanie úradných formulárov dvojjazyčne boli doručené v 38 obciach (v minulom prieskume v 52 obciach) s maďarskou národnostnou menšinou. Z uvedeného počtu 31 obciam bolo doručených 1016 žiadostí o takéto formuláre. V jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou boli doručené 3 takéto žiadosti (v minulom prieskume taká obec nebola). U ostatných národnostných menšín nebola taká žiadosť evidovaná (v minulom prieskume bola takáto žiadosť evidovaná v jednej obci s rómskou národnostnou menšinou).

32 obcí s maďarskou národnostnou menšinou a jedna obec s rusínskou národnostnou menšinou splnila povinnosť vydania takýchto formulárov na požiadanie (v minulom prieskume 47 obcí s maďarskou národnostnou menšinou). Podľa výsledkov prieskumu 28 obcí s maďarskou národnostnou menšinou a jedna obec s rómskou národnostnou menšinou uviedla, že vydala dvojjazyčné formuláre hoci v sledovanom období žiadosť o vydanie neevidovala. Spolu boli podľa prieskumu vydané takéto formuláre v 44 obciach v 1219 prípadoch. Rozdiel v počte evidovaných žiadostí a vydaných dvojjazyčných formulárov môže súvisieť so

[63] Treba však poznamenať, že používanie menšinových jazykov počas volieb v zmysle zákona č. 184/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov zabezpečujú okresné úrady.

skutočnosťou, že niektoré medzi dvojjazyčné formuláre zaradili napr. aj voličské oznamy a iné dokumenty, ktoré neboli dvojjazyčnými úradnými formulármi vydanými na žiadosť.

V súlade s § 7b ods. 1. písm. d) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo dôjsť v tejto oblasti k správnemu deliktu neposkytnutím úradného formulára vydaného v rozsahu pôsobnosti obce aj v jazyku menšiny na požiadanie v 6 prípadoch: 5 obcí s maďarskou národnostnou menšinou nevydalo občanom, ktorí žiadali vydanie dvojjazyčného formulára, takýto formulár a jedna obec s maďarskou národnostnou menšinou občanom formulár nevydala na všetky takéto žiadosti.

Tabuľka č. 27: Doručené žiadosti o vydanie úradných formulárov dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**38**	**8%**	**439**	**87%**	**26**	**5%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**61**	**95%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**51**	**94%**	**3**	**6%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**15**	**94%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**39**	**6%**	**567**	**89%**	**32**	**5%**	**638**

*Graf č. 5: Porovnanie údajov o počte doručených žiadostí o vydanie úradných formulárov dvojjazyčne s výsledkami predchádzajúcich prieskumov**

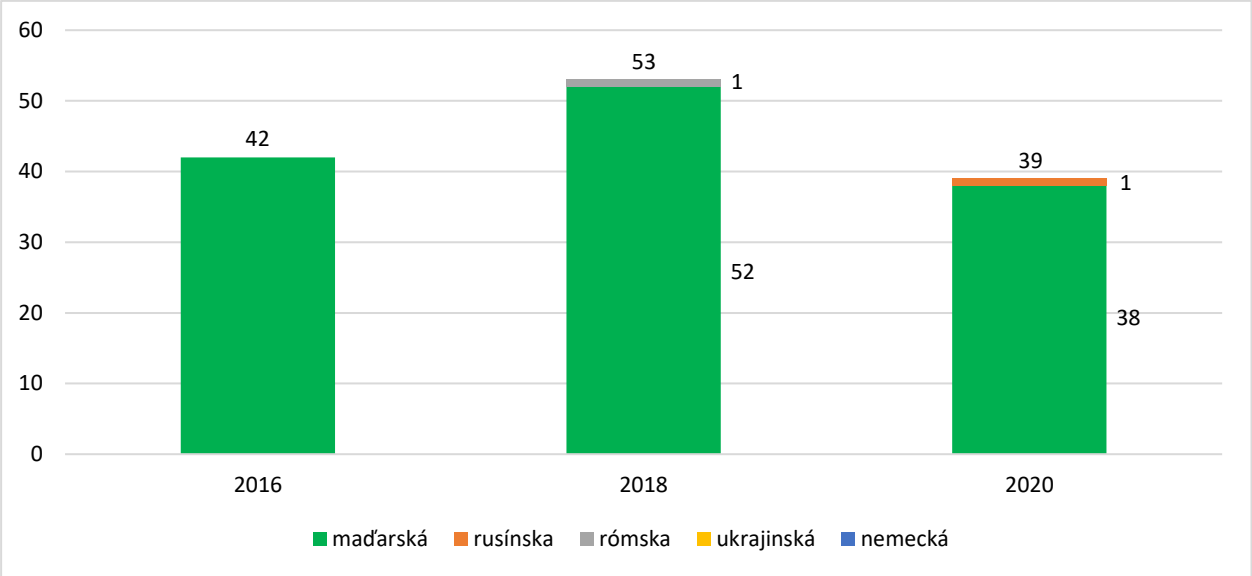

Žiadosti o vydanie dvojjazyčných verejných listín (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) boli doručené 51 obciam s maďarskou (v minulom prieskume 63) a prvýkrát jednej s rusínskou národnostnou menšinou. Teda klesol počet obcí, v ktorých občania podali takúto žiadosti. Taktiež klesol aj počet žiadostí (z 583 na 455). V sledovanom období bolo podaných 404 žiadostí o rôzne potvrdenia (v minulom prieskume 349), 25 žiadostí o povolenia (v minulom prieskume 32), 13 žiadostí o vyhlásenia (v minulom prieskume 186), 8 žiadostí o vyjadrenia (v minulom prieskume 16) a 2 žiadostí o oprávnenia (v minulom prieskume taká nebola).

Dvojjazyčné verejné listiny na požiadanie vydávalo v sledovanom období 48 obcí (v minulom prieskume 55 obcí). Dve obce s maďarskou národnostnou menšinou nesplnili svoju povinnosť a dve obce s maďarskou národnostnou menšinou neuviedli, či vydali dvojjazyčné verejné listiny, o ktoré boli požiadané. Obce vyhotovili celkovo 475 odpovedí (v minulom

prieskume 506) na takéto žiadosti, z toho 427 odpovedí na žiadosti o potvrdenia (v minulom prieskume 345), 25 odpovedí na žiadosti o povolenia (v minulom prieskume 45), 13 odpovedí na žiadosti o vyhlásenia (v minulom prieskume 100), 8 odpovedí na žiadosti o vyjadrenia (v minulom prieskume 16) a 2 odpovede na žiadosti o oprávnenia (v minulom prieskume také nevydali). V obciach s ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou menšinou verejných listín.

Tabuľka č. 28: Doručenie žiadostí o vydanie dvojjazyčných verejných listín (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) (§ 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**51**	**10%**	**433**	**86%**	**19**	**4%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**61**	**95%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**50**	**93%**	**4**	**7%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**15**	**94%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**52**	**8%**	**560**	**88%**	**26**	**4%**	**638**

Žiadosti o vydanie dvojjazyčných rodných, sobášnych a úmrtných listov boli doručené 124 obciam (v minulom prieskume 117 obciam), z toho 122 obciam s maďarskou a dvom obciam s rusínskou národnostnou menšinou. Dvojjazyčné matričné výpisy vydali v 127 obciach, z toho 4 obce s maďarskou národnostnou menšinou ich vydali, aj keď v sledovanom období žiadosti o ich vydanie neevidovali. V sledovanom období obce vydali celkovo 1387 dvojjazyčných rodných (v minulom prieskume 1114), 616 sobášnych (v minulom prieskume 543) a 560 úmrtných listov (v minulom prieskume 426). V obciach s rómskou, ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou neregistrovali žiadosti o vydanie dvojjazyčných matričných výpisov. V súlade s § 7b ods. 1. písm. e) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo v tejto oblasti dôjsť k správnemu deliktu nevydaním rodného, sobášneho alebo úmrtného listu aj v jazyku menšiny na požiadanie občana Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine v jednej obci s maďarskou národnostnou menšinou.

Tabuľka č. 29: Doručenie žiadostí o vydanie dvojjazyčných rodných listov, sobášnych listov a úmrtných listov (5 § 2 ods. 5 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**122**	**25%**	**76**	**15%**	**258**	**51%**	**47**	**9%**	**503**
rusínska	**2**	**3%**	**8**	**13%**	**48**	**75%**	**6**	**9%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**12**	**22%**	**31**	**58%**	**11**	**20%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**2**	**13%**	**9**	**56%**	**5**	**31%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**124**	**20%**	**98**	**15%**	**347**	**54%**	**69**	**11%**	**638**

Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. rozhodnutie orgánu verejnej správy v správnom konaní v obci sa v prípade, ak sa konanie začalo podaním v jazyku národnostnej menšiny alebo na požiadanie, vydáva okrem štátneho jazyka v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny. V sledovanom období boli doručené takéto podania 5 obciam s maďarskou národnostnou menšinou, pričom 3 obce uviedli, že dostali celkovo 8 takýchto podaní (v minulom prieskume v 6 obciach 10 podaní). V obciach s rusínskou, ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou

menšinou neregistrovali podania v jazyku národnostnej menšiny, ktorými by sa začalo správne konanie.

Tabuľka č. 30: Doručenie podaní, ktorým sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**5**	**1%**	**478**	**95%**	**20**	**4%**	**503**
rusínska	**0**	**0%**	**64**	**100%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**51**	**94%**	**3**	**6%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**15**	**94%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**5**	**1%**	**609**	**95%**	**24**	**4%**	**638**

*Graf č. 6: Porovnanie údajov o doručených podaniach, ktorými sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny s výsledkami predchádzajúcich prieskumov (počet obcí, ktorým boli doručené predmetné podania)**

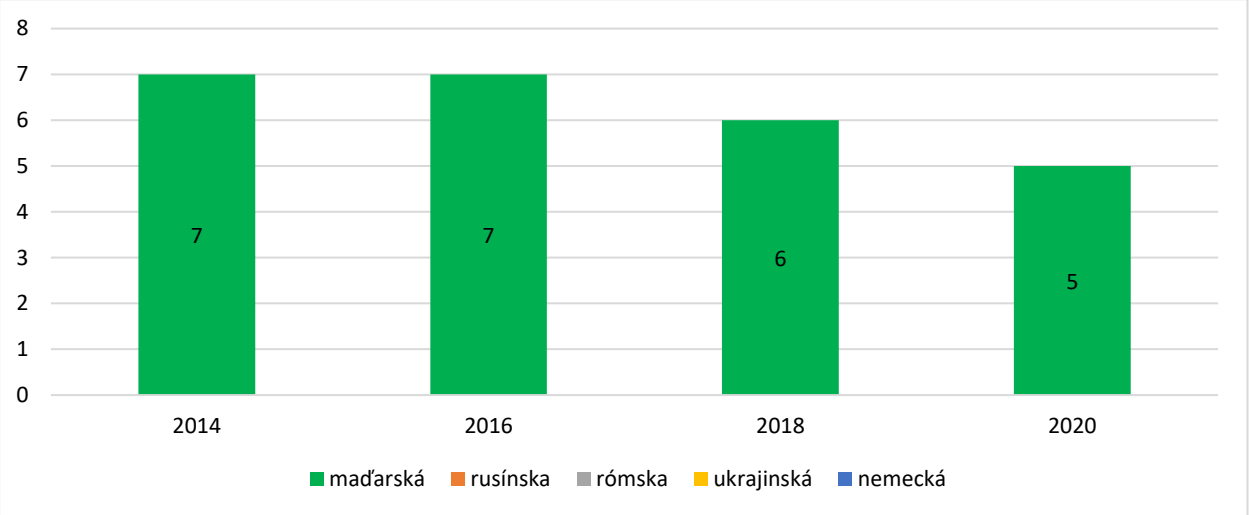

* Do grafu nie sú zahrnuté údaje za obce, ktoré na otázku neodpovedali; v roku 2014 sa nezisťoval počet doručených podaní, ktorými sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny, ale len vydávanie rozhodnutí o správnom konaní aj v jazyku príslušnej národnostnej menšiny.

V sledovanom období boli 4 obciam doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí (v minulom prieskume 7 obciam), z toho 3 obciam s maďarskou a prvýkrát aj jednej s rusínskou národnostnou menšinou, pričom 3 obce uviedli, že im bolo doručených celkovo 6 takýchto žiadostí (v minulom prieskume 12). V obciach s ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou menšinou neregistrovali žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí.

Tabuľka č. 31: Doručenie žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí § 2 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**3**	**1%**	**475**	**94%**	**25**	**5%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**61**	**95%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**50**	**93%**	**4**	**7%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**14**	**88%**	**2**	**12%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**4**	**1%**	**601**	**94%**	**33**	**5%**	**638**

V 14 obciach s maďarskou národnostnou menšinou bolo vydaných 15 403 rozhodnutí v správnom konaní v rovnopise v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 11 obciach 5543 rozhodnutí). V 9 obciach neboli v sledovanom období doručené podania, ktorými sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny, ani žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí, ale boli vydané dvojjazyčné rozhodnutia. Dá sa predpokladať, že uvedené žiadosti boli doručené pred sledovaným obdobím alebo uviedli aj tie rozhodnutia, ktoré vydali bez správneho konania. Vydané rozhodnutia sa týkali hlavne miestnych daní a poplatkov, ale aj sociálnej oblasti alebo výchovno-vzdelávacieho procesu v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. V obciach s rusínskou, ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou menšinou neboli vydané rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny.

V súlade s § 7b ods. 1. písm. b) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo v tejto oblasti dôjsť k správnemu deliktu nevydaním rovnopisu rozhodnutia aj v jazyku menšiny na požiadanie občana SR, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou (obec uviedla, že jej bola doručená žiadosť o vydanie rozhodnutia v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny, ale neuviedla, či vydala rozhodnutie v rovnopise). Zákonná povinnosť nebola splnená v dvoch obciach s maďarskou národnostnou menšinou, v ktorých neboli vydané dvojjazyčné rozhodnutia napriek tomu, že sa konanie začalo podaním v jazyku menšiny.

Tabuľka č. 32: Vydávanie rozhodnutí v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**14**	**3%**	**450**	**89%**	**39**	**8%**	**503**
rusínska	**0**	**0%**	**55**	**86%**	**9**	**14%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**48**	**89%**	**6**	**11%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**14**	**88%**	**2**	**12%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**14**	**2%**	**567**	**89%**	**57**	**9%**	**638**

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. popri názve obce v štátnom jazyku sa uvádza označenie obce aj v jazyku národnostnej menšiny na rozhodnutiach vydaných v jazyku národnostnej menšiny. Táto povinnosť sa netýka tých obcí, ktorých označenie v jazyku národnostnej menšiny sa zhoduje s názvom v štátnom jazyku, t. j. obcí s rómskou národnostnou menšinou a 9 takýchto obcí s maďarskou národnostnou menšinou (6 z nich uviedlo, že ich sa predmetná vec netýka, jedna takéto označenie neuviedla, jedna uviedla a jedna obec na otázku neodpovedala). Na otázku, či v prípade, že obec vydáva rozhodnutia v jazyku národnostnej menšiny, obsahuje takéto rozhodnutie označenie obce aj v jazyku národnostnej menšiny, 14 obcí s maďarskou národnostnou menšinou uviedlo, že predmetnú povinnosť plnilo. 62 obcí s maďarskou (v minulom prieskume si povinnosť plnilo, alebo by ju v prípade, že by takéto rozhodnutia by vydávalo, plnilo 37 obcí), 4 obce s rusínskou (v minulom prieskume 3 obce) a jedna obec s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká obec nebola) by uvedenú povinnosť plnili, ale dvojjazyčné rozhodnutia v sledovanom období nevydali. Ďalšie obce, ktoré by neuviedli alebo by len čiastočne uviedli označenie obce v jazyku menšiny na

rozhodnutiach vydaných aj v jazyku menšiny, podľa uvedených zistení také rozhodnutia nevydávali.

V súlade s § 7b ods. 1. písm. e) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo v tejto oblasti dôjsť k správnemu deliktu nezabezpečením označenia obce v jazyku menšiny v 3 obciach s maďarskou národnostnou menšinou, ktoré neuviedli názov aj v jazyku národnostnej menšiny napriek tomu, že vydávali rozhodnutia.

Tabuľka č. 33: Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na rozhodnutiach vydaných v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čias-točne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**76**	**15%**	**13**	**3%**	**88**	**17%**	**248**	**49%**	**78**	**16%**	**503**
rusínska	**4**	**6%**	**2**	**3%**	**18**	**28%**	**36**	**56%**	**5**	**7%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**19**	**35%**	**28**	**52%**	**7**	**13%**	**54**
ukrajinská	**1**	**6%**	**0**	**0%**	**5**	**31%**	**9**	**57%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**81**	**13%**	**15**	**2%**	**130**	**20%**	**322**	**51%**	**91**	**14%**	**638**

3.1.5 Rokovanie orgánov územnej samosprávy (otázky 55 – 59)

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. má poslanec obecného zastupiteľstva právo používať na rokovaní obecného zastupiteľstva jazyk národnostnej menšiny. V nadväznosti na konanie volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 2018 boli vytvorené nové samosprávy. Aktuálne výsledky zisťovania ukázali, že sa celkovo i u každej národnostnej menšiny znížil počet obcí, kde poslanci používajú na rokovaní obecného zastupiteľstva jazyk národnostnej menšiny: v 320 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 339 obciach), v 32 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 39 obciach), v 4 obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 6 obciach), v 2 obciach s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 3 obciach). V 123 obciach používali poslanci štátny jazyk a čiastočne aj jazyk národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 122 obciach).

Tabuľka č. 34: Používanie jazyka národnostnej menšiny poslancami na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva (§ 3 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**320**	**64%**	**94**	**19%**	**72**	**14%**	**17**	**3%**	**503**
rusínska	**32**	**50%**	**19**	**30%**	**13**	**20%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**2**	**4%**	**4**	**7%**	**47**	**87%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**4**	**25%**	**6**	**38%**	**5**	**31%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**358**	**56%**	**123**	**19%**	**138**	**22%**	**19**	**3%**	**638**

Graf č. 7: Používanie jazyka národnostnej menšiny poslancami na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva

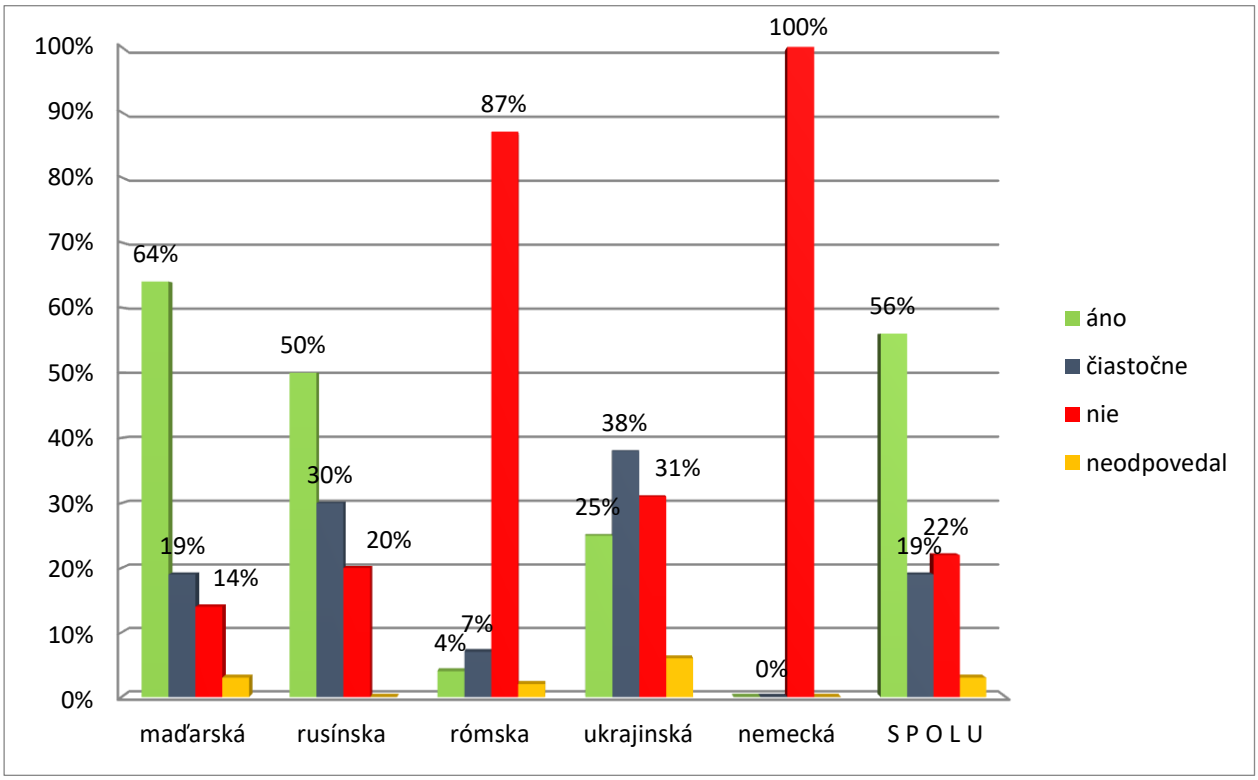

Výsledky zisťovania taktiež ukázali, že sa celkovo i u každej národnostnej menšiny okrem rómskej znížil počet tých obcí, kde starostovia a primátori používali aj jazyk národnostnej menšiny na rokovaní obecného zastupiteľstva: v 317 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 343 obciach), v 30 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 37 obciach), v 4 obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 5 obciach), v 3 obciach s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume tiež v 3 obciach). V 120 obciach používali štátny jazyk a čiastočne aj jazyk národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 106 obciach).

Tabuľka č. 35: Používanie jazyka národnostnej menšiny starostom/primátorom na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva (§ 3 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**317**	**63%**	**91**	**18%**	**79**	**16%**	**16**	**3%**	**503**
rusínska	**30**	**47%**	**19**	**30%**	**15**	**23%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**3**	**6%**	**5**	**9%**	**45**	**83%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**4**	**25%**	**5**	**31%**	**6**	**38%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**354**	**55%**	**120**	**19%**	**146**	**23%**	**18**	**3%**	**638**

Graf č. 8: Používanie jazyka národnostnej menšiny starostom/primátorom na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva

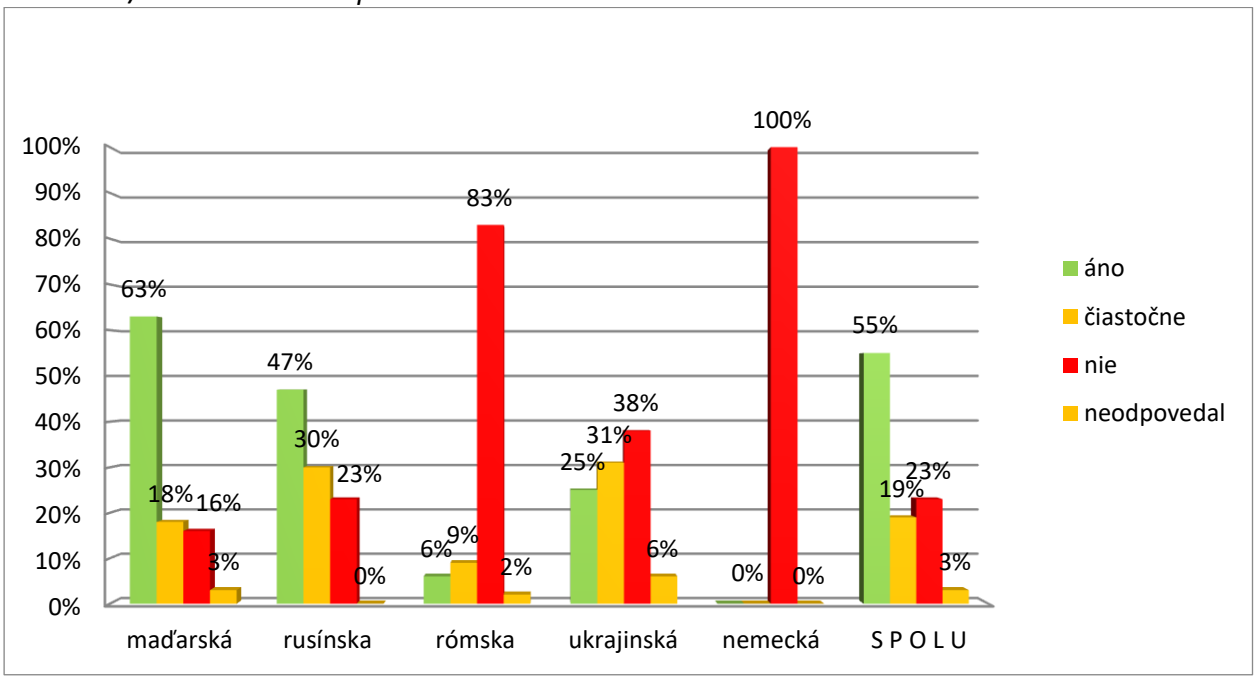

Rokovanie obecných zastupiteľstiev sa môže uskutočňovať aj v jazyku národnostnej menšiny, ak s tým súhlasia všetci prítomní. Výsledky zisťovania ukázali, že sa celkovo a okrem rómskej u všetkých národnostných menšín znížil počet tých obcí, kde rokovania prebiehali v jazyku národnostnej menšiny a mierne sa zvýšil počet tých, kde členovia zastupiteľstva rokovali dvojjazyčne. V 107 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 127 obciach), v 9 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 15 obciach), v jednej obci s ukrajinskou (v minulom prieskume v 3 obciach) a v jednej s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká obec nebola) rokovania prebiehajú v jazyku národnostnej menšiny. V 255 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 246 obciach), v 37 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taktiež v 37 obciach), vo 8 obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 6 obciach) a v jednej obci s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 4 obciach) rokovania prebiehajú v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. Obec s nemeckou národnostnou menšinou nepoužíva nemecký jazyk na rokovaní obecného zastupiteľstva.

Tabuľka č. 36: Rokovací jazyk obecného/mestského zastupiteľstva (§ 3 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	v štát-nom jazyku	podiel v %	v jazyku národnostnej menšiny	podiel v %	v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**123**	**24%**	**107**	**21%**	**255**	**51%**	**18**	**4%**	**503**
rusínska	**18**	**28%**	**9**	**14%**	**37**	**58%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**49**	**90%**	**1**	**2%**	**1**	**2%**	**3**	**6%**	**54**
ukrajinská	**4**	**25%**	**1**	**6%**	**8**	**50%**	**3**	**19%**	**16**
nemecká	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**195**	**31%**	**118**	**18%**	**301**	**47%**	**24**	**4%**	**638**

Graf č. 9: Rokovací jazyk obecného/mestského zastupiteľstva

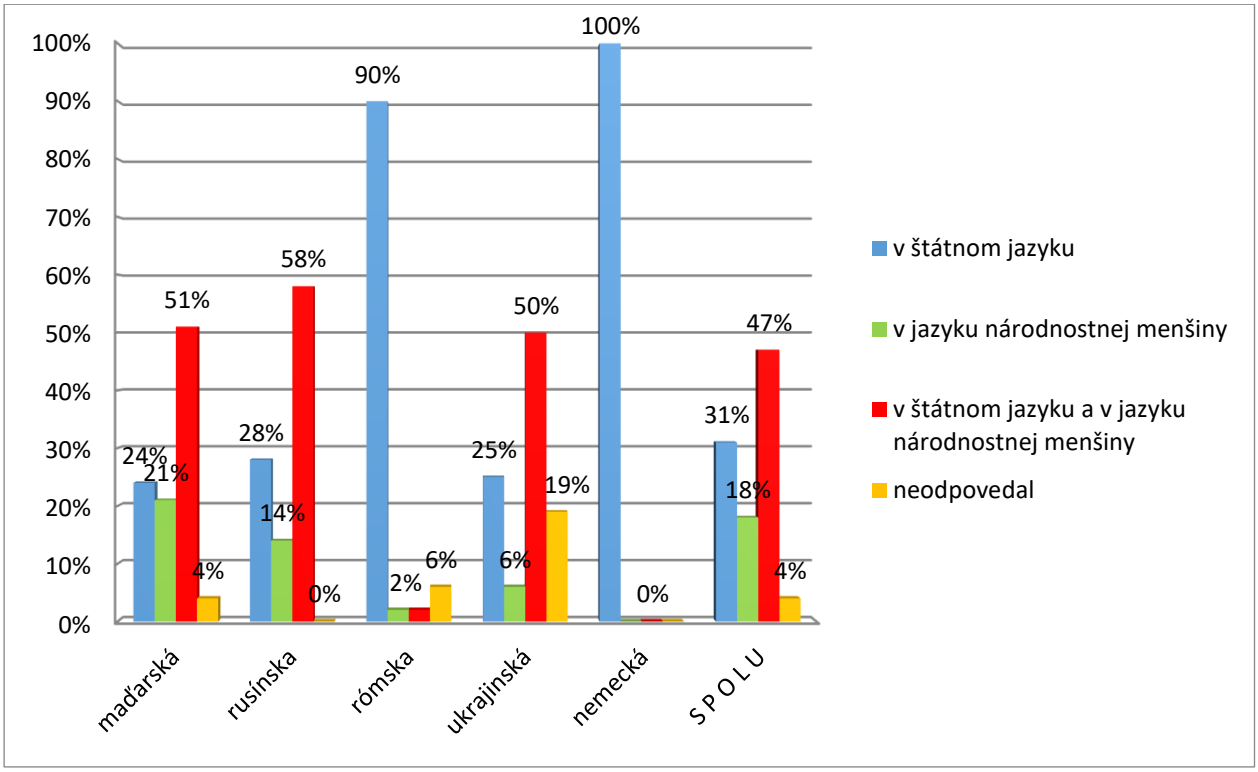

S uvedenou oblasťou úzko súvisí aj to, v akom jazyku sa pripravujú materiály na zasadnutie obecného zastupiteľstva. V 40 obciach sa tieto materiály pripravujú aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume tiež v 40 obciach), z toho v 38 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume tiež v 38 obciach), v jednej obci s rusínskou (v minulom prieskume v 2 obciach) a jednej s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká obec nebola). V 181 obciach sa tieto materiály pripravujú čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 151 obciach), z toho v 174 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 147 obciach), v 5 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 4 obciach) a v jednej obci s ukrajinskou a jednej s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume také obce neboli). V nemeckom jazyku sa materiály na zasadnutia vôbec nepripravujú.

Tabuľka č. 37: Materiály na zasadnutie obecného/mestského zastupiteľstva v jazyku národnostnej menšiny (§ 3 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**38**	**7%**	**174**	**35%**	**276**	**55%**	**15**	**3%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**5**	**8%**	**58**	**90%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**1**	**2%**	**1**	**2%**	**51**	**94%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**1**	**6%**	**14**	**88%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**40**	**6%**	**181**	**28%**	**400**	**63%**	**17**	**3%**	**638**

Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. môžu ostatní účastníci rokovania obecného zastupiteľstva používať jazyk národnostnej menšiny, ak s tým súhlasia všetci prítomní poslanci obecného zastupiteľstva a starosta obce, pričom tlmočenie zabezpečí obec. Podľa výsledkov prieskumu 68 obcí zabezpečovalo tlmočenie na rokovaní prostredníctvom tlmočníckych služieb (v minulom

prieskume v 22 obciach), 391 obcí iným spôsobom (v minulom prieskume v 443 obciach): 39 obcí predovšetkým prostredníctvom zamestnancov obecného úradu (v minulom prieskume 31 obcí), 40 obcí v súčinnosti s primátorom/starostom/poslancom, ktorý tlmočil (v minulom prieskume 24 obcí), v 5 obciach prekladal niekto z prítomných (z toho jedna uviedla, že prebiehal simultánny preklad). Jedna obec s ukrajinskou národnostnou menšinou uviedla, že prekladali občania obce, ktorí ovládajú ukrajinský jazyk. 228 obcí s maďarskou a rusínskou národnostnou menšinou konštatovalo, že preklad nie je potrebný, keďže poslanci, starosta a účastníci ovládajú jazyk národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 226 obcí), v 27 obciach používajú oba jazyky (v minulom prieskume v 48 obciach) a v 17 obciach tlmočenie zabezpečovali svojpomocne (v minulom prieskume v 29 obciach). V 8 obciach sa tlmočenie nezabezpečovalo vôbec (v minulom prieskume tiež v 8 obciach), v 12 obciach uviedli, že nie je potrebné, lebo nebola taká požiadavka (v minulom prieskume v 16 obciach).V jednej obci uviedli, že v prípade potreby budú zabezpečené tlmočnícke služby, v jednej obci používajú len štátny jazyk (v minulom prieskume v 7 obciach) a v 9 obciach len jazyk menšiny. V jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou uviedli, že rokovanie prebieha v dialekte používanom v obci, pretože občania neovládajú spisovný rusínsky jazyk a jedna obec s ukrajinskou národnostnou menšinou uviedla, že sa používa rusínsky jazyk.

Tabuľka č. 38: Spôsob zabezpečovania možnosti používania jazyka národnostnej menšiny na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva (§ 3 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	prostredníctvom tlmočníckych služieb	podiel v %	iným spôsobom	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	počet obcí
maďarská	**45**	**9%**	**337**	**67%**	**123**	**24 %**	**503***
rusínska	**10**	**16%**	**32**	**50%**	**23**	**36 %**	**64****
rómska	**11**	**20%**	**13**	**24%**	**30**	**56 %**	**54**
ukrajinská	**1**	**6%**	**9**	**56%**	**6**	**38 %**	**16**
nemecká	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**0**	**0 %**	**1**
S P O L U	**68**	**11%**	**391**	**61%**	**182**	**29 %**	**638**

* 2 obce označili 2 možnosti

** 1 obec označila 2 možnosti

3.1.6 Informovanie verejnosti (otázky 60 – 71)

V súlade s prvou vetou § 4 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z. v obci, ktorá sa nachádza v nariadení č. 221/1999 Z. z., orgán verejnej správy v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje na požiadanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. V 4 obciach s maďarskou (v minulom prieskume v 6) a v jednej s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká nebola) boli doručené žiadosti o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Z uvedených 5 obcí uviedli počet takýchto žiadostí 4 obce (1 obec s maďarskou národnostnou menšinou počet neuviedla). Celkovo bolo podľa údajov týchto 4 obcí doručených 13 žiadostí (v minulom prieskume 32 žiadostí). Všetky obce, ktorým boli doručené predmetné žiadosti, poskytli informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume len dve obce a jedna obec čiastočne). Dve obce s maďarskou národnostnou menšinou, ktorým takáto žiadosť nebola v sledovanom období doručená, takéto informácie zabezpečili a v 3 takýchto obciach ich zabezpečili čiastočne. Obciam s ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou menšinou

neboli doručené žiadosti o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.

Tabuľka č. 39: Doručenie žiadostí o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny v sledovanom období (§ 4 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**4**	**1%**	**484**	**96%**	**15**	**3%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**62**	**96%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**53**	**98%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**15**	**94%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**5**	**1%**	**615**	**96%**	**18**	**3%**	**638**

Tabuľka č. 40: Zabezpečenie informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**6**	**1%**	**3**	**1%**	**9**	**2%**	**485**	**96%**	**503**
rusínska	**1**	**2%**	**0**	**0%**	**7**	**11%**	**56**	**87%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**3**	**6%**	**51**	**94%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**2**	**12%**	**14**	**88%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**7**	**1%**	**3**	**0%**	**21**	**4%**	**607**	**95%**	**638**

V 16 obciach s maďarskou národnostnou menšinou sa vydávali a zverejňovali všeobecné záväzné nariadenia obce v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 14 obciach) a taktiež aj v 3 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume také neboli). V 64 obciach sa tieto nariadenia vydávali v štátnom jazyku a čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume v 48 obciach), a to v 63 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 45 obciach) a v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 3 obciach). V obciach s ukrajinskou, rómskou a nemeckou národnostnou menšinou v minulom prieskume nevydávali a nezverejňovali všeobecné záväzné nariadenia obce v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume ich vydávali a zverejňovali v obci s nemeckou národnostnou menšinou).

Tabuľka č. 41: Vydávanie a zverejnenie všeobecných záväzných nariadení obce v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 8 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**16**	**3%**	**63**	**13%**	**409**	**81%**	**15**	**3%**	**503**
rusínska	**3**	**5%**	**1**	**2%**	**60**	**93%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**54**	**100%**	**0**	**0%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**15**	**94%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**19**	**3%**	**64**	**10%**	**539**	**84%**	**16**	**3%**	**638**

*Graf č. 10: Porovnanie úradjov o vydávaní a zverejnení všeobecných záväzných nariadení obce v jazyku národnostnej menšinyVydávanie a zverejnenie všeobecných záväzných nariadení obce v jazyku národnostnej menšiny s výsledkami predchádzajúcich prieskumov**

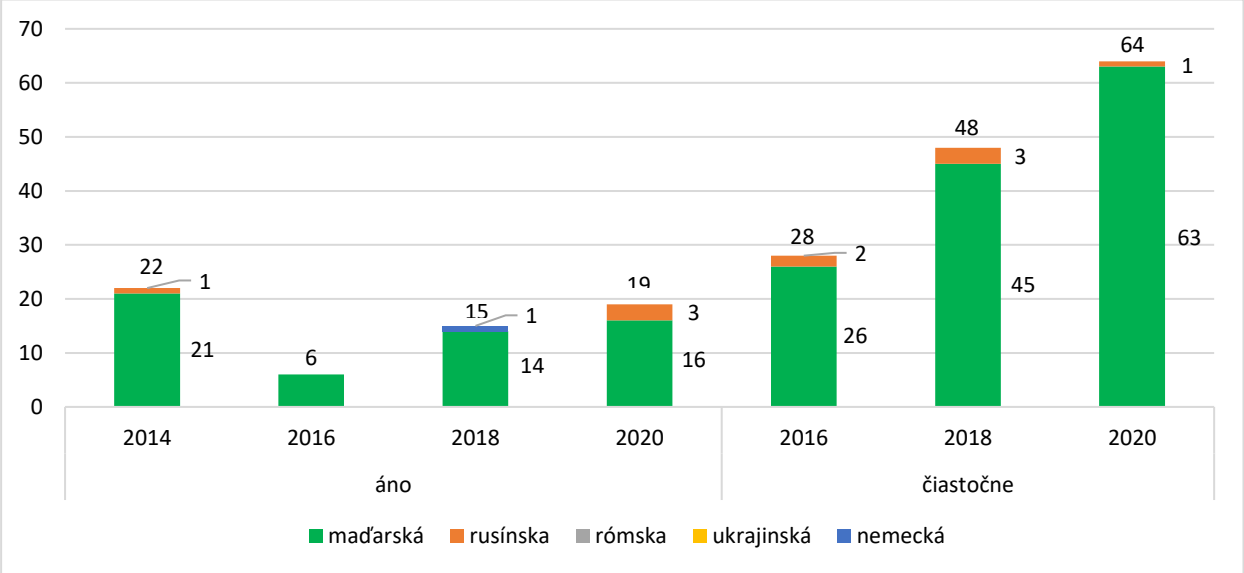

* Do grafu nie sú zahrnuté údaje za obce, ktoré na otázku neodpovedali; údaje za rok 2014 nie sú vzhľadom na odlišnosť otázky a absenciu možnosti odpovede ,,čiastočne“ na predmetnú oblasť plne kompatibilné

V súlade s prvou vetou § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. sa v obci, ktorá sa nachádza v nariadení č. 221/1999 Z. z. uvádzajú informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR uvádzalo na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe obce, popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny 312 obcí (v minulom prieskume 185 obcí), z toho 283 obcí s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 179 obcí), 20 obcí s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 4 obce), 5 obcí s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká obec nebola) a 4 obce s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume jedna obec). Z uvedeného vyplýva, že v tejto oblasti nastal v aplikácii zákona č. 184/1999 Z. z. výrazný pozitívny posun.

V súlade s § 7b ods. 1. písm. f) zákona č. 184/1999 Z. z. mohlo v tejto oblasti dôjsť k správnemu deliktu neuvedením nápisu alebo oznamu v jazyku menšiny obsahujúcu informáciu týkajúcu sa ohrozenia života, zdravia, majetku alebo bezpečnosti občanov Slovenskej republiky v 302 prípadoch: 126 obcí s maďarskou (v minulom prieskume 155), 11 s rusínskou (v minulom prieskume 6), 9 s rómskou (v minulom prieskume 1) a jedna s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká obec nebola) uviedli tieto informácie len čiastočne, 73 obcí s maďarskou (v minulom prieskume 161), 31 s rusínskou (v minulom prieskume 54), 40 s rómskou (v minulom prieskume 49), 10 s ukrajinskou (v minulom prieskume 16 obcí) a nemeckou národnostnou menšinou neplnili túto povinnosť. Celkovo sa počet obcí neplniacich uvedené povinnosti znížil.

Tabuľka č. 42: Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky v jazyku národnostnej menšiny na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe obce (§ 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**283**	**56%**	**126**	**25%**	**73**	**15%**	**21**	**4%**	**503**
rusínska	**20**	**31%**	**11**	**17%**	**31**	**48%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**5**	**9%**	**9**	**17%**	**40**	**74%**	**0**	**0%**	**54**
ukrajinská	**4**	**25%**	**1**	**6%**	**10**	**63%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**312**	**49%**	**147**	**23%**	**155**	**24%**	**24**	**4%**	**638**

Obec môže aktívnym prístupom výrazne pozitívne ovplyvniť úroveň aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. Ako správny orgán má taktiež svojou kontrolnou činnosťou prispieť k tomu, aby sa informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR v niektorých oblastiach používali v súlade s týmto zákonom. V rámci aktuálneho dotazníkového prieskumu sa prvýkrát zisťovalo, či obce využívajú možnosti kontroly a či dbajú na zákonnom uvádzaní takýchto informácií.

Obec je v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) stavebným úradom a v súlade s uvedeným môže vykonávať kontrolu označenia stavenísk aj so zreteľom na uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR. 237 obcí uviedlo, že vykonáva kontrolu označenia stavenísk so zreteľom na tieto informácie, 141 obcí len čiastočne a 219 obcí nevykonáva.

Tabuľka č. 43: Obec vykonáva kontrolu označenia stavenísk aj so zreteľom na informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR. (§ 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	nie	podiel v %	čiastočne	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**201**	**40%**	**153**	**30%**	**117**	**23%**	**32**	**7%**	**503**
rusínska	**15**	**23%**	**35**	**55%**	**11**	**17%**	**3**	**5%**	**64**
rómska	**17**	**31%**	**23**	**43%**	**10**	**19%**	**4**	**7%**	**54**
ukrajinská	**4**	**24%**	**8**	**50%**	**2**	**13%**	**2**	**13%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**237**	**37%**	**219**	**34%**	**141**	**22%**	**41**	**7%**	**638**

Obec ako správny cestný orgán má pri určovaní použitia dopravných značiek na miestnych a účelových pozemných komunikáciách dbať na to, aby boli na dodatkových textových tabuľkách k dopravným značkám informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR uvedené aj v jazyku národnostnej menšiny. 211 obcí dbá na to, aby tieto informácie boli zverejnené na dodatkových textových tabuľkách k dopravným značkám, 117 obcí len čiastočne a 261 obcí nie.

Tabuľka č. 44: Zabezpečenie dodatkových tabúľ k dopravným značkám (§ 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**189**	**37%**	**109**	**22%**	**164**	**33%**	**41**	**8%**	**503**
rusínska	**16**	**25%**	**5**	**8%**	**41**	**64%**	**2**	**3%**	**64**
rómska	**3**	**6%**	**3**	**6%**	**43**	**79%**	**5**	**9%**	**54**
ukrajinská	**3**	**19%**	**0**	**0%**	**12**	**75%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**211**	**33%**	**117**	**18%**	**261**	**41%**	**49**	**8%**	**638**

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe obce, boli uvádzané aj v jazyku národnostnej menšiny v 283 obciach (v minulom prieskume v 173) a to v 273 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 169), v 8 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 2) a v 2 s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká obec nebola). Celkový počet sa zvýšil napriek tomu, že v obciach s ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou neboli predmetné dvojjazyčné nápisy a oznamy (v minulom prieskume boli po jednej obci s ukrajinskou a nemeckou národnostnou menšinou).

Nápisy a oznamy uvádzali dvojjazyčne čiastočne v 164 obciach (v minulom prieskume v 200), a to v 139 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 195), v 13 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 4), v 7 obciach s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v jednej) a v 5 obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume nebola taká obec).

Tabuľka č. 45: Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti (najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach), ktoré sú v správe obce, uvádzané i v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**273**	**54%**	**139**	**28%**	**70**	**14%**	**21**	**4%**	**503**
rusínska	**8**	**13%**	**13**	**20%**	**39**	**61%**	**4**	**6%**	**64**
rómska	**2**	**4%**	**7**	**13%**	**44**	**81%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**0**	**0%**	**5**	**31%**	**10**	**63%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**283**	**44%**	**164**	**26%**	**164**	**26%**	**27**	**4%**	**638**

Graf č. 11: Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti (najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach), ktoré sú v správe obce, uvádzané i v jazyku národnostnej menšiny

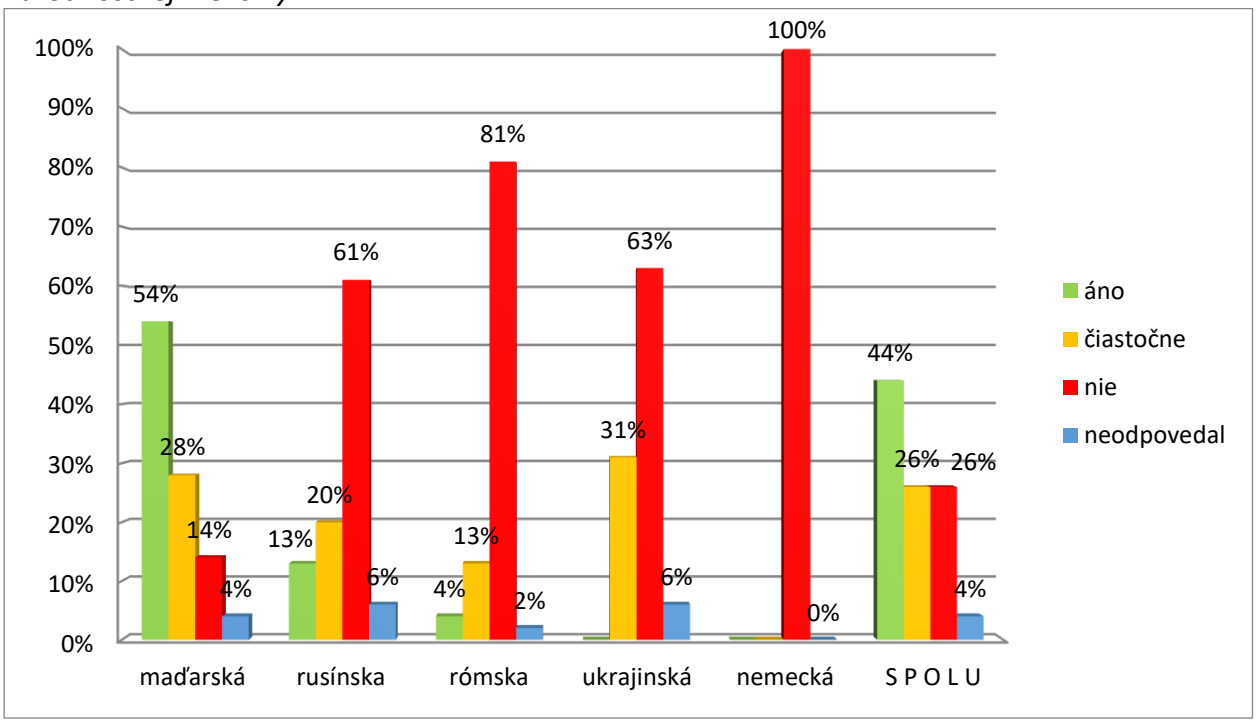

V súlade s § 5a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. oznamy určené na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení sa v obci, ktorá sa nachádza v nariadení č. 221/1999 Z. z., môžu zverejňovať popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Podľa § 5 ods. 4 zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. tieto oznamy možno zverejniť aj v inom jazyku po ich zverejnení v štátnom jazyku. To znamená, že tento oznam sa zverejní vždy najskôr v štátnom jazyku a následne môže byť zverejnený aj v jazyku národnostnej menšiny. Možnosť informovania verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení v jazyku národnostnej menšiny uvádzajú v 484 obciach (v minulom prieskume v 487), a to v 455 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 456), v 26 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 27), v dvoch obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 3) a v jednej obci s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume tiež v jednej obci). Čiastočne využili túto možnosť v 44 obciach (v minulom prieskume v 36), a to v 18 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 21), v 15 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 13), v 6 obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 2) a v 5 obciach s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume taká nebola). V obci s nemeckou národnostnou menšinou v tejto oblasti nepoužívali nemecký jazyk.

Tabuľka č. 46: Oznamy určené na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení sú uvádzané i v jazyku národnostnej menšiny (§ 5a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**455**	**90%**	**18**	**4%**	**11**	**2%**	**19**	**4%**	**503**
rusínska	**26**	**41%**	**15**	**23%**	**22**	**34%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**1**	**2%**	**5**	**9%**	**47**	**87%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**2**	**12%**	**6**	**38%**	**7**	**44%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**484**	**76%**	**44**	**7%**	**88**	**14%**	**22**	**3%**	**638**

Graf č. 12: Oznamy určené na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení sú uvádzané i v jazyku národnostnej menšiny

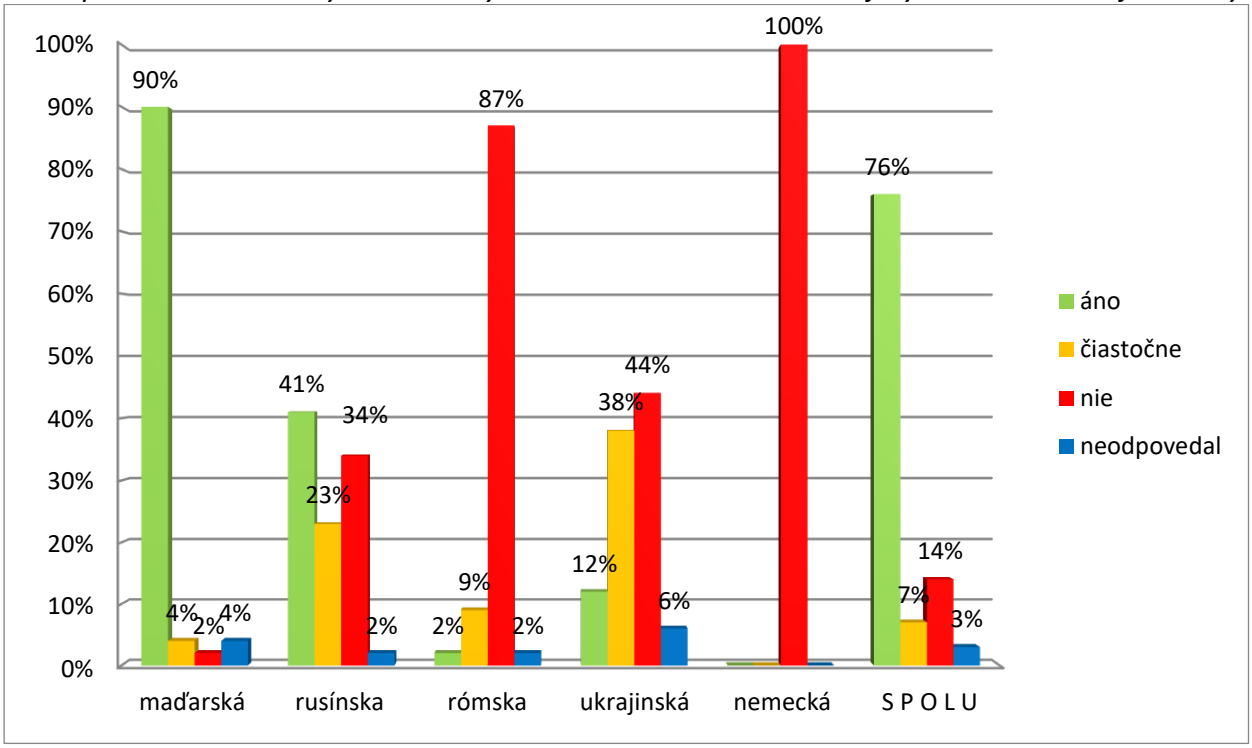

Na otázku, akým spôsobom zverejňujú obce oznamy určené na informovanie verejnosti aj v jazyku národnostnej menšiny, 476 obcí uviedlo obecný rozhlas (v minulom prieskume 481 obcí), 450 obcí úradnú tabuľu obce (v minulom prieskume 438 obcí), 335 obcí webové sídlo obce (v minulom prieskume 282 obcí), 88 obcí periodickú tlač (v minulom prieskume 86 obcí), 30 obcí sociálne siete (v minulom prieskume 7 obcí), 19 obcí obecnú televíziu (v minulom prieskume 23 obcí), 15 obcí informačnú tabuľu (v minulom prieskume 17 obcí), 7 obcí letáky, 5 obcí prostredníctvom SMS (v minulom prieskume 3 obce), 5 obcí aplikácie pre mobilné telefóny (v minulom prieskume 2 obce), 2 obce plagáty a oznamy, a jedna obec e-mail, pozvánku, dotazník, internetovú stránku, kalendár, neperiodickú tlač, informačný materiál, na nástenkách v priestoroch obecného úradu, na obecnom úrade a v komunitnom centre. 4 obce sa vyjadrili, že verejnosť informovali len v štátnom jazyku (v minulom prieskume 18 obcí) a 1 obec s rusínskou a ukrajinskou menšinou uviedla, že sa informovanie verejnosti aj v jazyku národnostnej menšiny nevyžaduje.

Obec podľa zákona č. 184/1999 Z. z. zverejňuje dôležité informácie na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a v periodickej tlači popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej

menšiny. Túto povinnosť si splnilo 155 obcí (v minulom prieskume 92), a to 147 obcí s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 88), 7 obcí s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 2) a jedna obec s ukrajinskou (v minulom prieskume tiež jedna). 272 obcí zverejňuje tieto informácie v štátnom jazyku a čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume 240), z toho 241 obcí s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 222) a 20 obcí s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 13), 7 obcí s rómskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 3) a 4 obce s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume 2). Obec s nemeckou národnostnou menšinou tieto informácie v jazyku národnostnej menšiny neuviedla.

Tabuľka č. 47: Poskytovanie dôležitých informácií na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a v periodickej tlači v jazyku národnostnej menšiny (§ 5a ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpovedal	podiel v %	spolu
maďarská	**147**	**29%**	**241**	**48%**	**94**	**19%**	**21**	**4%**	**503**
rusínska	**7**	**11%**	**20**	**31%**	**37**	**58%**	**0**	**0%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**7**	**13%**	**46**	**85%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**1**	**6%**	**4**	**25%**	**10**	**63%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**155**	**24%**	**272**	**43%**	**188**	**29%**	**23**	**4%**	**638**

Graf č. 13: Poskytovanie dôležitých informácií na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a v periodickej tlači v jazyku národnostnej menšiny

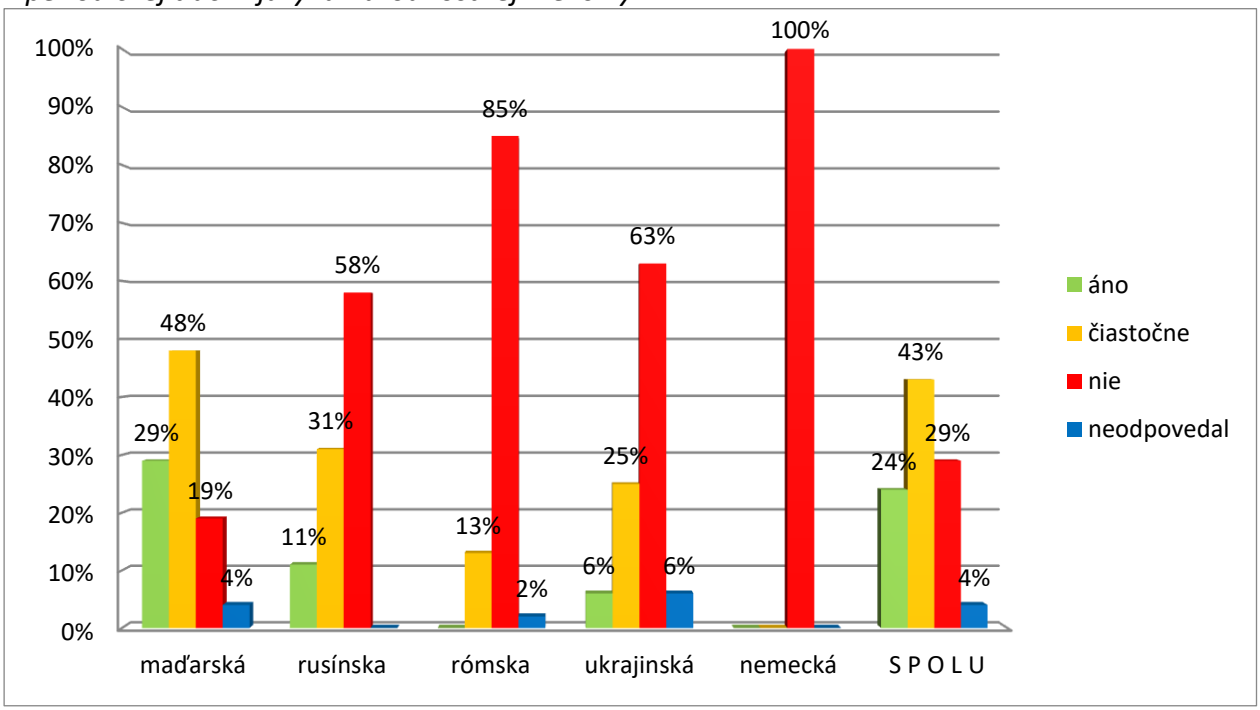

Možnosť uvádzať nápisy na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach vo vlastníctve obce popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny bola využitá v 296 obciach (v minulom prieskume 267). V 82 obciach sa tieto nápisy uvádzajú v štátnom jazyku a čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny (v minulom prieskume 111). 175 obcí sa vyjadrilo, že sa ich to netýka (v minulom prieskume 152).

Tabuľka č. 48: Jazyk národnostnej menšiny na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach (§ 4 ods. 7 zákona č. 184/1999 Z. z.)

	áno	podiel v %	čias-točne	podiel v %	nie	podiel v %	netýka sa našej obce	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %	spolu
maďarská	**280**	**56%**	**68**	**13%**	**16**	**3%**	**120**	**24%**	**19**	**4%**	**503**
rusínska	**12**	**19%**	**13**	**20%**	**13**	**20%**	**25**	**39%**	**1**	**2%**	**64**
rómska	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**31**	**57%**	**22**	**41%**	**1**	**2%**	**54**
ukrajinská	**4**	**25%**	**1**	**6%**	**3**	**19%**	**7**	**44%**	**1**	**6%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**0**	**0%**	**1**
S P O L U	**296**	**46%**	**82**	**13%**	**63**	**10%**	**175**	**28%**	**22**	**3%**	**638**

3.1.7 Finančné náklady (otázky č.72 – 73)

Prieskum sa prvýkrát zameral aj na zistenie informácií o finančnej náročnosti aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z., a to zaradením dvoch nových otázok do dotazníka: *Uveďte približnú výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré obec v sledovanom období vynaložila na predmetné oblasti* a *Uveďte odhadovanú výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré sú potrebné na plnenie nasledovných zákonných povinností a možností na kalendárny rok*.

Jedným z dôvodov mapovania bolo aj vyhodnotenie výsledkov záverečných otázok predchádzajúcich správ, ktoré v rámci vytvárania podmienok pre používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku poukázali aj na nedostatočné finančné prostriedky na zabezpečenie prekladateľských alebo tlmočníckych služieb (v tomto prieskume to bolo 162 obcí, v minulom 128 obcí). Zároveň výsledky zisťovania údajov v tejto oblasti budú základom analýzy nákladov zvýšenia dostupnosti služieb orgánov miestnej štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadenými právnickými osobami osobám patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám v oblasti používania menšinových jazykov v úradnom styku v rámci plnenia úloh Akčného plánu.

Taktiež to vytvára predpoklady na plnenie odporúčania č. XI/S/3/2012 Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre záležitosti menšín, podľa ktorého strany zabezpečia príspevok na krytie nákladov súvisiacich s používaním jazykov menšín v úradnom styku pre orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy.

Na otázku týkajúcu sa finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré obec v sledovanom období vynaložila na zabezpečenie aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z., odpovedalo 336 obcí (304 za maďarskú, 4 za ukrajinskú, 24 za rusínsku, 4 za rómsku a za nemeckú národnostnú menšinu obec neodpovedala). Veľká časť obcí vrátane tých, ktoré odpovede vyplnili, sa vyjadrila, že predmetné finančné prostriedky nevie vyčísliť. To potvrdzuje aj skutočnosť, že porovnateľne veľké obce uviedli diametrálne odlišné sumy na zabezpečenie rovnakých oblastí. Nízku výpovednú hodnotu mali aj odpovede tých obcí, ktoré uvádzali okrúhlu ,,univerzálnu“ sumu v odpovediach pre všetky oblasti, a to napríklad aj za oblasť, ktorú nezabezpečujú.

Analýza odpovedí obcí ukázala, že väčšina z nich neponúka relevantné údaje. Výnimkou sú sumy za externé služby, prípadne nákup materiálu, ktoré obec eviduje ako samostatné položky v rámci svojho účtovníctva. Jedna obec s maďarskou národnostnou menšinou uviedla, že je členom Združenia miest a obcí Lingua Civis, ktoré pre nich zabezpečuje preklad materiálov do jazyka národnostnej menšiny. Ročný členský príspevok predstavuje 3 154 eur.

Väčšina obcí, ktoré používanie jazykov národnostných menšín zabezpečujú, tak robia prostredníctvom vlastných zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny. Obce, ktoré

disponujú pracovníkmi, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny, neevidujú problém s umožnením ústneho úradného styku. Vo všeobecnosti je problémom však používanie jazyka národnostnej menšiny v písomnom úradnom styku. Tí zamestnanci, ktorí vyhotovujú preklady do jazykov národnostných menšín, tak robia v rámci pracovného času, nie však pravidelne a počas celého pracovného času, a preto obce nevedeli vyčísliť náklady na túto časť ich činnosti.

Na základe výsledkov analýzy je možné konštatovať, že nie všetci zamestnanci obcí, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny, ho ovládajú na dostatočnej úrovni a nie všetci zo zamestnancov, ktorí ho ovládajú slovom a písmom, dokážu prekonať obavy, že preklad do jazyka národnostnej menšiny vyhotovia právne a terminologicky nesprávne. Zamestnanci obcí s maďarskou národnostnou menšinou opakovane vyjadrili obavy, že im v prípade vyhotovenia nesprávneho prekladu do jazyka národnostnej menšiny hrozí žaloba zo strany žiadateľov o vydanie dvojjazyčného úradného dokumentu, prípadne iných osôb. Tieto obavy sú príčinou chýbajúcich dvojjazyčných dokumentov v mnohých obciach s maďarskou národnostnou menšinou, v ktorých zamestnanci obce ovládajú maďarský jazyk slovom a písmom, a to napriek ustanoveniu zákona č. 184/1999 Z. z. (§ 2 ods. 3) ,,v pochybnostiach je rozhodujúce znenie odpovede orgánu verejnej správy v štátnom jazyku“. Preto je aplikácia zákona č. 184/1999 Z. z. efektívnejšia v tých oblastiach, v ktorých postačuje zverejnenie už vyhotoveného prekladu, prípadne prekladu jednoduchého textu.

Často je zverejnená napr. informácia o možnosti používať jazyk príslušnej národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku, ktorej preklad je zverejnený na webovom sídle splnomocnenca[64] a ktorú uvádza v jazyku národnostnej menšiny 413 obcí, z toho 359 v maďarskom jazyku – napriek tomu, že v tejto oblasti je úroveň aplikácie jedna z najvyšších, stále sú obce, ktoré túto informáciu zverejnenú nemajú.

Pokiaľ ide o maďarský jazyk, v 513 obciach majú zamestnanca, ktorý ho ovláda slovom a písmom, 494 z nich zabezpečuje používanie tohto jazyka v úradnom styku prostredníctvom svojich zamestnancov. Obavy z používania maďarského jazyka v písomnom úradnom styku odzrkadľuje aj zistenie, že zo 107 obcí, ktorým boli doručené podania od občanov v jazyku národnostnej menšiny, 105 malo zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk maďarskej národnostnej menšiny slovom a písmom, ostatné dve len slovom. Napriek tomu len 69 z týchto obcí poskytlo odpovede aj v maďarskom jazyku (jedna z nich len so zamestnancom, ktorý ovláda maďarský jazyk len slovom) a 24 čiastočne (opäť jedna z obcí so zamestnancom ovládajúcim maďarský jazyk len slovom). Ide o problém, ktorý sa v ústnom úradnom styku neprejavuje, zamestnanci obcí nemajú obavy ho používať. K získaniu znalostí úradnej terminológie maďarského jazyka, no najmä odvahy ho v písomnom úradnom styku používať, môže prispieť jazykové kompetenčné vzdelávanie. Aplikačná prax zákona č. 184/1999 Z. z. je jednoduchšia a menej nákladná v tých obciach, ktoré majú zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny na dostatočnej úrovni. Z dotazníkového zisťovania vyplynulo, že obce, ktoré reálne aplikujú ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z., ich zabezpečujú najmä prostredníctvom vlastných zamestnancov (túto možnosť uviedlo 587 obcí), a nie externých služieb.

V prípade národnostných menšín, ktoré nemajú zabezpečené vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny, je používanie jazykov národnostných menšín v písomnom úradnom

[64] Dostupné na: https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//informacia-o-moznosti-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/ .

styku prostredníctvom zamestnancov obce oveľa problematickejšie. Špecifickým prípadom je nemecký jazyk. Existuje viacero škôl s vyučovaním alebo s vyučovacím jazykom nemeckým, sú to však väčšinou školy, na ktorých prebieha vyučovanie nemčiny ako cudzieho, nie materinského jazyka. Avšak takáto škola sa v blízkosti Kunešova, jedinej obce uvedenej v nariadení vlády SR č. 221/1999 Z. z. nenachádza. Základná škola, na ktorej prebieha vyučovanie v nemeckom jazyku ako materinskom jazyku, sa však nachádza v Chmeľnici v okrese Stará Ľubovňa.

Rómska a rusínska národnostná menšina nemá zabezpečenú možnosť vzdelávania v materinskom jazyku na všetkých stupňoch. Zamestnanci obcí tak majú obmedzené možnosti nadobudnutia jazykových kompetencií v týchto jazykoch na relevantnej úrovni. Pokiaľ ide o rusínsku národnostnú menšinu, problém s používaním jej jazyka v ústnej komunikácii obce neevidujú. V školskom roku 2020/2021 sú v sieti škôl a školských zariadení SR zaradené 2 ZŠ s vyučovacím jazykom rusínskym: ZŠ Kalná Roztoka s ročníkmi 1. až 4. a ZŠ Klenová s ročníkmi 1. až 9. V ZŠ Medzilaborce, Duchnovičova 480/2, ZŠ Medzilaborce, Komenského 135/6, ZŠ Radvaň nad Laborcom, ZŠ Pčoliné a v Spojenej škole Svidník sa uskutočňuje výučba rusínskeho jazyka. Príslušníci rusínskej národnostnej menšiny majú právo používať svoj materinský jazyk v 68 obciach. Možnosť vzdelávania na strednej škole s vyučovacím jazykom rusínskym nie je zabezpečená. Z porovnania údajov zo správ za predchádzajúce obdobia vyplýva, že stúpa záujem o používanie rusínskeho jazyka aj v písomnom úradnom styku. V sledovanom období bolo evidovaných spolu 8 písomných podaní od občanov v rusínskom jazyku v 3 obciach, v období 2017 – 2018 jedno podanie v jednej obci, predtým žiadne. Evidované boli 3 žiadosti o vydanie úradných formulárov dvojjazyčne v jednej obci – v predchádzajúcom období evidované neboli. Prvýkrát boli evidované žiadosti o vydanie dvojjazyčných verejných listín v jednej obci – išlo o 5 žiadostí o potvrdenia, 2 o vyjadrenie a jednu žiadosť o vyhlásenie. V dvoch obciach boli evidované žiadosti o 4 rodné listy, 2 sobášne listy a jeden úmrtný list, zatiaľ čo v období 2017 – 108 bol záujem o 3 rodné listy a 1 sobášny list v jednej obci, predtým evidované neboli. Jednej obci bola doručená žiadosť o vydanie rozhodnutia v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny – predtým v žiadnej. Jednej obci boli doručené 3 žiadosti o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny – predtým v žiadnej. Tieto požiadavky občanov sa týkali 6 rôznych obcí: Brezovec, Dobroslava, Dubová, Medzilaborce, Ubľa a Závada.

V sieti škôl a školských zariadení SR nie je zaradená škola s vyučovacím jazykom rómskym. Na 8 školách prebieha vyučovanie rómskeho jazyka.[65] Od akademického roka 2019/2020 je zavedený nový akreditovaný študijný program pedagogického zamerania – Rómsky jazyk, literatúra a reálie v kombinácii s iným predmetom na Prešovskej univerzite v Prešove v študijnom odbore Učiteľstvo akademických predmetov. V školskom roku 2024/2025 budú pripravení prví učitelia s aprobáciou rómsky jazyk, ktorí budú môcť vyučovať rómsky jazyk na základných a stredných školách. Príslušníci rómskej národnostnej menšiny majú právo

[65] Sú to: Základná škola Kružlová 103, Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium, Požiarnická 1, Košice, Konzervatórium Jozefa Adamoviča, Exnárova 8, Košice, Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium, Školská 31, Rimavská Sobota, Súkromná pedagogická a sociálna akadémia, Požiarnická 1, Košice, Súkromná spojená škola, Angyalova ulica 417/31, Kremnica, Súkromná základná škola, Galaktická 9, Košice, Súkromná stredná odborná škola Biela voda 2, Kežmarok.

používať svoj materinský jazyk v písomnom úradnom styku v 57 obciach. Rómsky jazyk ovláda podľa údajov zistených prostredníctvom dotazníkov slovom a písmom spolu 173 z 1057 zamestnancov 33 obcí s rómskou národnostnou menšinou. Niektoré obce však do tohto počtu zarátali zamestnancov, ktorí ovládajú maďarský a nie rómsky jazyk, keďže časť rómskych komunít považuje za svoj materinský jazyk maďarský. Obce s rómskou národnostnou menšinou neevidovali písomné podania od občanov v rómskom jazyku ani iné žiadosti o vydanie úradných dokumentov. Podobné poznatky priniesli aj správy za predchádzajúce obdobia.

Značný vplyv na používanie jazykov národnostných menšín v písomnom úradnom styku má aj skutočnosť, že zamestnanci obcí sú často presvedčení, že dokument vydaný aj v jazyku národnostnej menšiny musí byť úradným prekladom. Toto presvedčenie nemá oporu v znení zákona č. 184/1999 Z. z., ktorého vyššie citované znenie § 2 ods. 3 tento rozšírený omyl vyvracia. V registri úradných prekladateľov MS SR v súčasnosti nefiguruje prekladateľ rómskeho ani rusínskeho jazyka.

Na otázku, ktorá mala za cieľ zistiť, aké finančné náklady sú potrebné na úplné zabezpečenie jazykových práv, odpovedalo 322 obcí (255 za maďarskú, 5 za ukrajinskú, 30 za rusínsku, 32 za rómsku a za nemeckú národnostnú menšinu obec neodpovedala). Keďže odpovede na otázku na výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré obec vynaložila v sledovanom období na predmetné oblasti, neboli spoľahlivé, je pravdepodobné, že ani údaje uvedené v odpovedi na otázku na výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré sú potrebné na plnenie zákonných povinností a možností na kalendárny rok, takými nie sú. Napr. jedna obec s rómskou národnostnou menšinou uviedla odhadované náklady na zabezpečenie jednotlivých oblastí vo výške 20 000 – 50 000 eur na každú oblasť, pričom ostatné obce s rómskou národnostnou menšinou odhadovali potrebné sumy za jednotlivé oblasti na 0 – 1 500 eur, väčšinou v rozmedzí 20 – 500 eur. Na druhej strane 100 obcí uviedlo, že na aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. finančné prostriedky nie sú potrebné vôbec, ďalších 9 obcí uviedlo, že na plné zabezpečenie aplikácie uvedeného zákona je potrebných maximálne 20 eur ročne, 38 ďalších obcí dokáže plne aplikovať zákon za finančné prostriedky nepresahujúce 200 eur ročne a 65 obcí potrebuje na plnenie zákona najviac 1 000 eur za rok. Spolu 212 obcí uviedlo maximálne 1 000 eur ako výšku finančných prostriedkov potrebnú na úplnú aplikáciu stanovení zákona č. 184/1999 Z. z., z toho 28 obcí s rómskou národnostnou menšinou, 16 obcí s rusínskou národnostnou menšinou, 5 obcí s ukrajinskou národnostnou menšinou a 163 obcí s maďarskou národnostnou menšinou.

Tabuľka č. 49: Poskytnutie odpovede na otázku na finančné náklady potrebné na zabezpečenie jazykových práv

	odpovedali	podiel v %	neodpovedali	podiel v %	spolu
maďarská	**255**	**51%**	**248**	**49%**	**503**
rusínska	**30**	**47%**	**34**	**53%**	**64**
rómska	**32**	**59%**	**22**	**31%**	**54**
ukrajinská	**5**	**31%**	**11**	**69%**	**16**
nemecká	**0**	**0%**	**1**	**100%**	**1**
S P O L U	**322**	**46%**	**316**	**13%**	**638**

Tabuľka č. 50: Finančné náklady uvedené obcami ako potrebné na úplné zabezpečenie jazykových práv

	0 €	1-50 €	51-200 €	201-500 €	501-1 000 €	1 001-1 500 €	1 501-2 000 €	2 001-3 000 €	3 001-5 000 €	5 001-10 000 €	> 10 000 €
maďarská	**65**	**11**	**26**	**40**	**21**	**16**	**12**	**11**	**8**	**14**	**24**
rusínska	**6**	**3**	**4**	**1**	**2**	**4**	**0**	**1**	**4**	**0**	**1**
rómska	**27**	**0**	**0**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**	**1**	**1**
ukrajinská	**2**	**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
nemecká	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
S P O L U	**100**	**17**	**30**	**41**	**24**	**20**	**12**	**12**	**13**	**12**	**26**

Hoci zaradenie otázok na zistenie nákladov na aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. úplne neprinieslo očakávané výsledky, predstavuje prvý krok, ktorý je predpokladom reálneho naplnenia tohto zákona v praxi. Preto je potrebné, aby na uvedenú analýzu nadviazalo ďalšie úsilie, ktorého výsledkom bude aj s použitím iných metód, nielen dotazníkového prieskumu, relevantná identifikácia týchto nákladov.

3.1.8 Záverečné otázky (otázky č. 74 – 79)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotilo 327 obcí ako bezproblémové (v minulom prieskume 386), ďalších 192 ako čiastočne problémové (v minulom prieskume 167) a 83 obcí ako problémové (v minulom prieskume 71).

*Graf č. 14: Porovnanie vnímania vytvárania podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku obcami s výsledkami z predchádzajúcich prieskumov**

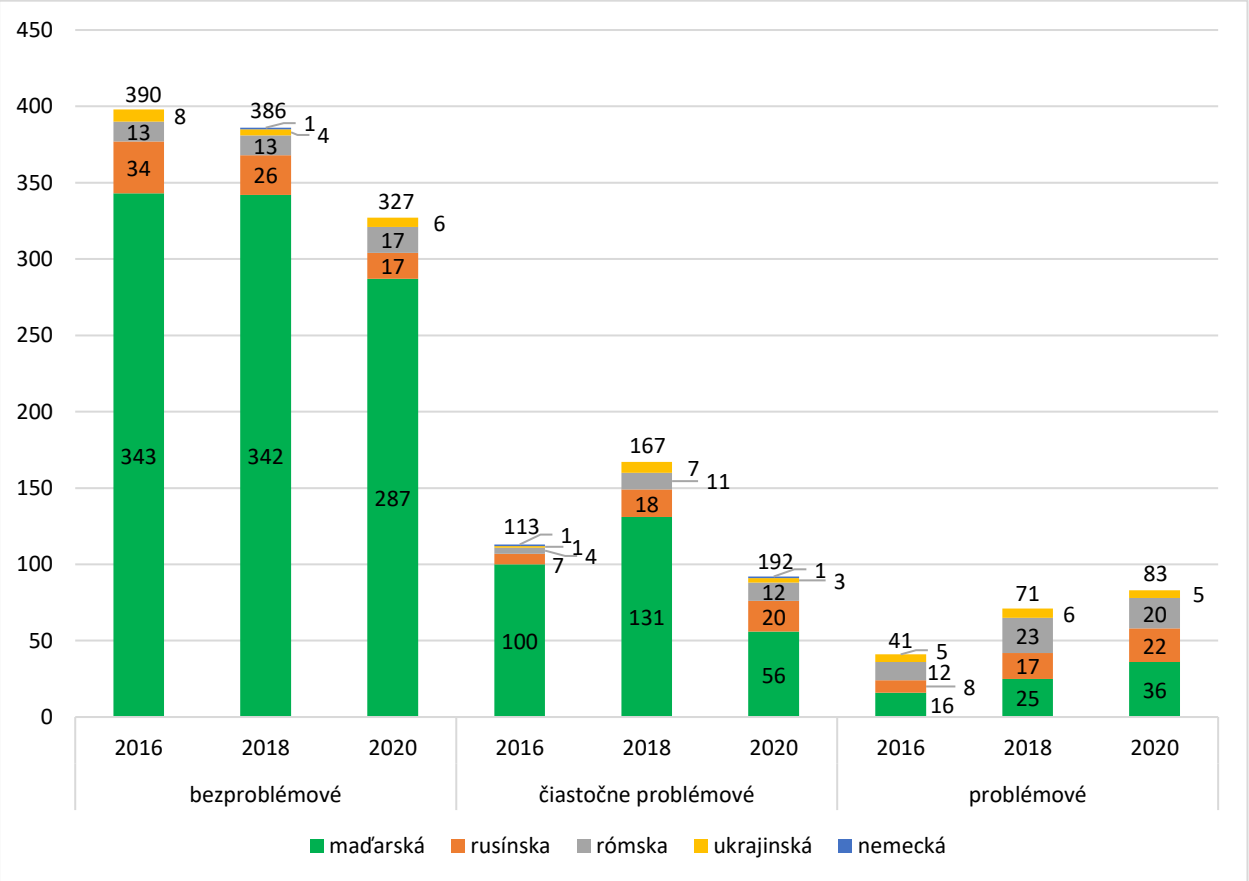

* Do grafu nie sú zahrnuté údaje za obce, ktoré na otázku neodpovedali.

Ako dôvody problémového stavu uviedlo 162 obcí nedostatočné množstvo finančných prostriedkov (v minulom prieskume 128 obcí), 131 obcí nedostatočnú odbornú podporu (v minulom prieskume 101 obcí), 142 obcí nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov (v minulom prieskume 92 obcí), 8 obcí nedostatok času (v minulom prieskume 5), 6 obcí nedostatok zamestnancov (v minulom prieskume 3), 8 obcí náročnosť odborného prekladu úradných dokumentov (v minulom prieskume 2) jedna obec byrokraciu a jedna nedostatok podpory štátu. 3 obce uviedli, že aj ústredné orgány a ostatné úrady, inštitúcie by mali tiež komunikovať dvojjazyčne vrátane podkladových materiálov, ktoré sa majú zverejniť. Dve obce uviedli, že sú v nútenej správe a jedna, že je príliš malá.

Tabuľka č. 51: Dôvody problematického vytvárania podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku

	2016	2018	2020
nedostatočné množstvo finančných prostriedkov	**13 %**	**20 %**	**25 %**
nedostatočná odborná podpora	**11 %**	**16 %**	**21 %**
nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov	**10 %**	**14 %**	**22 %**
nedostatok času	**1 %**	**1 %**	**1 %**
nedostatok zamestnancov	**1 %**	**1 %**	**1 %**
náročnosť odborného prekladu úradných dokumentov	**0 %**	**1 %**	**1 %**
neznalosť odbornej terminológie jazyka národnostnej menšiny	**1 %**	**1 %**	**1 %**

Jedna obec uviedla, že rómski občania ovládajú maďarský jazyk len slovom, podľa 3 obcí obyvatelia ovládajú nárečie alebo hovorovú formu jazyka, nie písomnú. Podľa jednej obce nemá zmysel zaoberať sa používaním rusínskeho jazyka v úradnom styku, keďže podľa nej na Slovensku nie je ani jedna škola s vyučovacím jazykom rusínskym[66] a v jednej obci podľa dotazníka ukrajinská národnostná menšina od roku 1991 prakticky ani neexistuje.

V 18 obciach uviedli, že o takéto služby nie je záujem, pretože každý komunikuje v štátnom jazyku (v minulom prieskume 8 obcí[67]), v jednej obci nie je dostatočný tlak zo strany obyvateľov. Jedna obec nepovažovala za potrebné občanom poskytovať služby (v minulom prieskume 2 obce[68]), jedna obec dokonca uviedla, že používanie jazyka rómskej národnostnej menšiny v úradnom styku podľa ich názoru narušilo zatiaľ pokojné spolunažívanie občanov všetkých národností.

Záverečné otázky dotazníka sa venovali podnetom z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z. V 38 obciach evidovali takéto podnety (v minulom prieskume 23 obcí), a to v 26 obciach s maďarskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume to bolo 16 obcí), v 9 obciach s rusínskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume v 5 obciach) a v 3 obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou (v minulom prieskume nebola taká obec) spolu 53 podnetov (podľa 33 obcí, ktoré uviedli počet podnetov). V obciach s rómskou (v minulom prieskume 2 obce) a nemeckou národnostnou menšinou neevidovali takéto podnety.

[66] Pre objektívnosť uvádzame, že v školskom roku 2020/2021 sú v sieti škôl a školských zariadení SR zaradené 2 ZŠ s vyučovacím jazykom rusínskym: ZŠ Kalná Roztoka s ročníkmi 1. až 4. a ZŠ Klenová s ročníkmi 1. až 9. V ZŠ Medzilaborce, Duchnovičova 480/2, ZŠ Medzilaborce, Komenského 135/6, ZŠ Radvaň nad Laborcom, ZŠ Pčoliné a v Spojenej škole Svidník sa uskutočňuje výučba rusínskeho jazyka.

[67] Sú to: Ďurkov, Chmiňany (rómska národnostná menšina), Medzilaborce (rusínska národnostná menšina), Parihuzovce (rusínska a ukrajinská národnostná menšina), Nové Hony, Dubník, Biskupice a Čakanovce (maďarská národnostná menšina).

[68] Sú to: Arnutovce, Ostrovany (rómska národnostná menšina).

Podľa všeobecných formulácií predmetov podnetov je pravdepodobné, že väčšina obcí považovala za podnety týkajúce sa porušenia zákona č. 184/1999 Z. z. informačné listy splnomocnenca o výsledkoch Správy o stave používania jazykov národnostných menšín na území SR za obdobie 2017 – 2018. Obce s maďarskou národnostnou menšinou dostali aj podnety v súvislosti maďarskou verziou web stránky, označovaním ulíc, poriadkom v meste a zverejňovaním oznámení a informácií o pandémii ochorenia COVID-19. Obce s rusínskou národnostnou menšinou vybavovali podnety týkajúce sa nesprávneho označenia obce na tabuliach a neinformovania voličov o čase a mieste konania volieb v jazyku národnostnej menšiny. 25 obcí nedostatky odstránilo, 2 obce ich odstránili čiastočne, v 4 obciach odstraňovanie nedostatku prebieha priebežne. V jednej obci nepovažujú za podstatné predmetné nedostatky riešiť.

Závery – porovnanie výsledkov prieskumu 2018 a 2020

V porovnaní s výsledkami predchádzajúceho prieskumu sa podmienky používania jazykov národnostných menšín v jednotlivých oblastiach vo všeobecnosti zlepšili, a to najmä v oblasti informovania verejnosti. Väčšina obcí vytvorila priaznivejšie podmienky používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku, hoci zo strany obyvateľov záujem o úradný styk v jazyku národnostnej menšiny mierne klesol, čo sa odzrkadľuje na počte doručených podaní a žiadostí. Pokles nastal v niektorých prípadoch aj v oblasti dvojjazyčného značenia a rokovaní orgánov územnej samosprávy. Niektoré oblasti používania jazykov národnostných menšín zostali nevyužité z toho dôvodu, že konkrétny spôsob komunikácie už nie je do takej miery využívaný (napr. oznamy určené na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení, kronika obce).

Všeobecné zistenia platia aj pre obce s maďarskou národnostnou menšinou. Aktivita obcí s maďarskou národnostnou menšinou a ich obyvateľov bola v predmetnej oblasti na najvyššej úrovni spomedzi obcí s národnostnými menšinami. U rusínskej národnostnej menšiny sa výrazne zvýšili počty doručených žiadostí a oblasť informovania sa zlepšila. Aj v prípade rómskej národnostnej menšiny obce dosiahli pokrok, a to hlavne v oblasti úradného styku a informovania, hoci občania prakticky nevyužívajú možnosti používania tohto jazyka národnostnej menšiny. U ukrajinskej národnostnej menšiny nenastali väčšie zmeny a nezvýšil sa ani dopyt zo strany občanov. V jednej obci s nemeckou národnostnou menšinou sa situácia zhoršila, a to najmä v oblasti informovania.

Znížil sa počet nedostatkov, ktoré je možné považovať za správny delikt (z 1007 na 619) a taktiež sa zlepšila situácia v oblasti jazykových práv, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie nie je správnym deliktom (počet nedostatkov sa znížil z 593 na 501). Počet prípadov, v ktorých obce s národnostnými menšinami a ich obyvatelia využívali možnosť používania jazykov národnostných menšín, sa zvýšil z 2 060 na 2 233. Na druhej strane počet prípadov, v ktorých obce s národnostnými menšinami a ich obyvatelia využívali možnosť používania jazykov národnostných menšín čiastočne, klesol z 1 017 na 998. Počet prípadov, v ktorých sa neuplatňovali jazykové práva, klesol (z 2 365 na 2 034).

Graf č. 15: Prehľad dodržiavania povinností a možností vyvplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. v posledných troch monitorovacích obdobiach

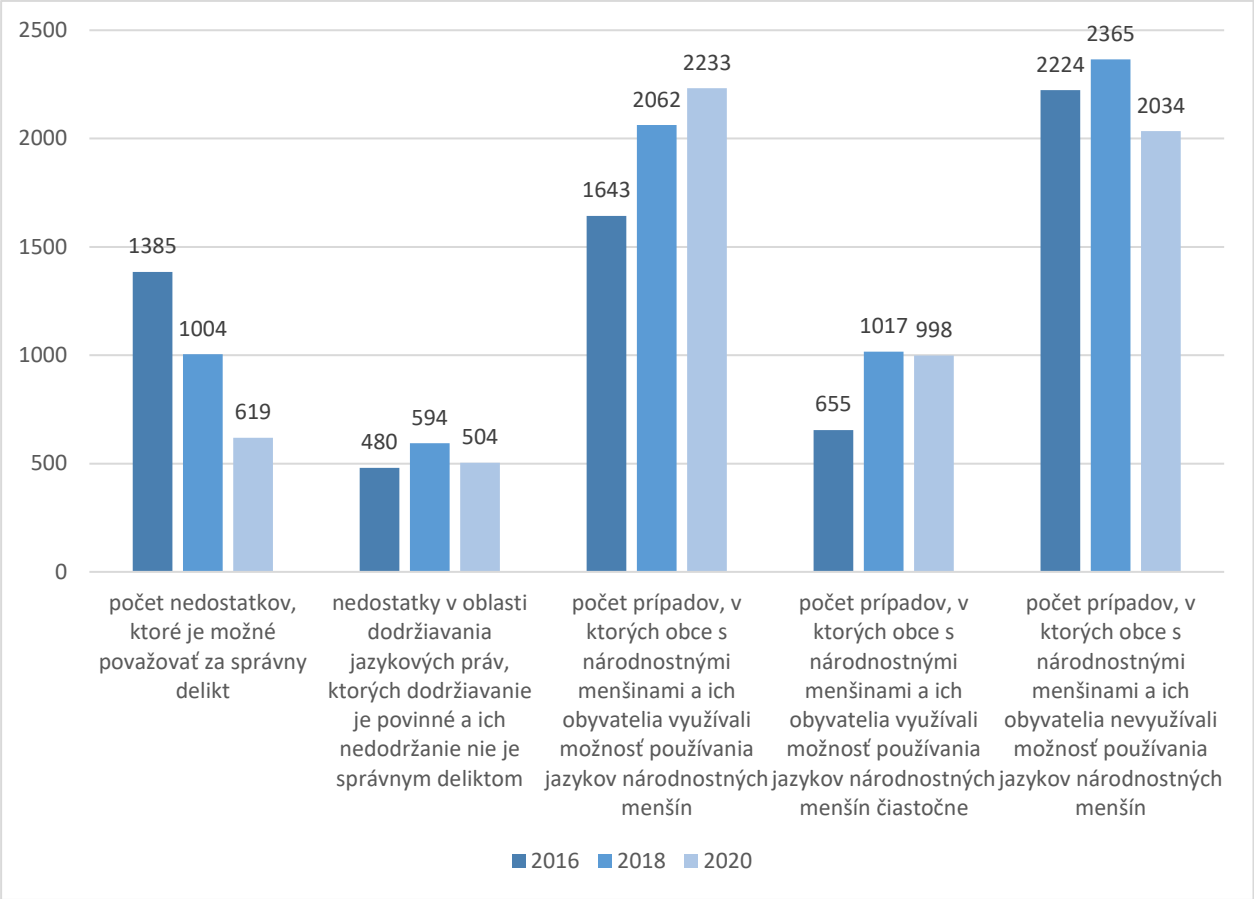

Oblasti, kde sa vo všeobecnosti zlepšil stav *(u jednotlivých národnostných menšín väčšinou sa zvýšili počty alebo sa nezmenili, nanajvýš u jednej národnostnej menšiny nastal pokles):*

Označenia v jazyku národnostnej menšiny:

- označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené pod názvom v štátnom jazyku pri označení železničnej stanice alebo autobusovej stanice;
- označenie orgánu verejnej správy umiestnené na budovách v jazyku národnostnej menšiny;
- označenia orgánu verejnej správy v jazyku národnostnej menšiny uvedené na budovách popri ekvivalente v štátnom jazyku rovnakom písmom;

Úradný styk:

- spôsob používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom zamestnancov obce;
- spôsob používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb;
- zverejnenie informácie o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku;
- zverejnenia informácie o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku v jazyku národnostnej menšiny;
- poskytovanie písomných odpovedí na písomné podania v jazyku národnostnej menšiny;
- používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende obecného úradu;

- podiel príslušníkov obecnej polície ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny aspoň slovom;

Dvojjazyčné dokumenty:

- zabezpečenie dvojjazyčných úradných formulárov v rozsahu pôsobnosti obce;
- obce, v ktorých boli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných rodných listov, sobášnych listov a úmrtných listov a počet žiadostí o vydanie dvojjazyčných rodných listov, sobášnych listov a úmrtných listov;
- obce, v ktorých boli vydané dvojjazyčné rodné listy, sobášne listy a úmrtné listy a počet vydaných dvojjazyčných rodných listov, sobášnych listov a úmrtných listov;
- obce, v ktorých boli vydané rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny;
- obce, v ktorých označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na rozhodnutiach vydaných v jazyku národnostnej menšiny;

Rokovanie orgánov územnej samosprávy:

- používanie jazyka národnostnej menšiny poslancami na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva;
- rokovací jazyk obecného/mestského zastupiteľstva jazyk národnostnej menšiny a štátny jazyk;
- materiály na zasadnutie obecného/mestského zastupiteľstva v jazyku národnostnej menšiny;

Informovanie verejnosti:

- informácie týkajúcej sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR aj v jazyku národnostnej menšiny na dodatkových textových tabuľkách k dopravným značkám;
- zabezpečenie informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku v jazyku národnostnej menšiny;
- vydávanie a zverejnenie všeobecných záväzných nariadení obce v jazyku národnostnej menšiny;
- uvádzanie informácií týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov Slovenskej republiky v jazyku národnostnej menšiny;
- poskytovanie dôležitých informácií na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a v periodickej tlači v jazyku národnostnej menšiny;
- nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti (najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach), ktoré sú v správe obce, uvádzané i v jazyku národnostnej menšiny;
- doručené podnety z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.;
- jazyk národnostnej menšiny na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach.

Oblasti, kde sa stav výrazne nezmenil

Označenia v jazyku národnostnej menšiny:

- označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov verejnej správy;
- geografické značenia v jazyku národnostnej menšiny;

Úradný styk:

- podiel zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny aspoň slovom;
- počet obcí ktoré nezabezpečujú podmienky na používanie jazyka národnostnej menšiny;
- používanie jazyka národnostnej menšiny pri výkone služobného styku obecnej polície;
- vyjadrenie súhlasu prítomných s používaním jazyka národnostnej menšiny v služobnom styku obecnej polície;
- používanie jazyk národnostnej menšiny príslušníkmi obecnej polície, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny pri komunikácii s občanmi patriacimi k národnostnej menšine;

Oblasti, kde sa stav zhoršil *(u jednotlivých národnostných menšín sa väčšinou znížili počty alebo sa nezmenili, nanajvýš u jednej národnostnej menšiny nastal nárast)*

- návratnosť dotazníkov;

Označenia v jazyku národnostnej menšiny:

- označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené na dopravnej značke na začiatku a na konci obce;
- označenie ulíc v jazyku národnostnej menšiny;

Úradný styk:

- časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny;
- kronika obce vedená v jazyku národnostnej menšiny;
- podiel zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom;
- doručenie písomných podaní od občanov v jazyku národnostnej menšiny;
- podiel príslušníkov obecnej polície ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom;

Dvojjazyčné dokumenty:

- doručené žiadosti o vydanie úradných formulárov dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny;
- doručenie žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí;
- obce, v ktorých doručili žiadosti o vydanie dvojjazyčných verejných listín a počet žiadostí o vydanie dvojjazyčných verejných listín;
- počet obcí, v ktorých vydali dvojjazyčné verejné listiny a počet vydaných dvojjazyčných verejných listín;
- doručenie podaní, ktorým sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny
- prijímanie písomných podaní od občanov v jazyku národnostnej menšiny;

Rokovanie orgánov územnej samosprávy:

- rokovací jazyk obecného/mestského zastupiteľstva jazyk národnostnej menšiny;
- používanie jazyka národnostnej menšiny starostom/primátorom na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva;

Informovanie verejnosti:

- doručenie žiadostí o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny;
- oznamy určené na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení sú uvádzané i v jazyku národnostnej menšiny.

3.2 Právnické osoby zriadené územnou samosprávou

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. má občan SR v obci uvedenej v zozname podľa prílohy nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z. v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 534/2011 Z. z., právo komunikovať s právnickou osobou zriadenou územnou samosprávou v ústnom a písomnom styku v jazyku národnostnej menšiny. Keďže neexistuje súpis právnických osôb sídliacich v týchto obciach, úrad splnomocnenca oslovil všetky menšinové obce, ako aj 6 samosprávnych krajov (Bratislavský, Trnavský, Nitriansky, Banskobystrický, Košický a Prešovský samosprávny kraj), na území ktorých sa nachádzajú predmetné obce a požiadal ich o spoluprácu pri zbere údajov týkajúcich sa týchto subjektov. Vyplnené dotazníky pre právnické osoby zriadené orgánmi územnej samosprávy zaslalo 27 obcí a 3 samosprávne kraje, a to Košický samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a Trnavský samosprávny kraj. Z uvedeného počtu boli spracované dáta za 50 relevantných právnických osôb zriadených obcami a 24 právnických osôb zriadených samosprávnymi krajmi pôsobiacimi v oblasti sociálnych služieb, obecných služieb, správy majetku, technických služieb, zdravotníctva, cestovného ruchu, rekreácie a športu, bytovej správy, verejnoprospešných a komunálnych prác, telekomunikácií, odborného vzdelávania, lesníctva a kultúry. Kým v predchádzajúcom prieskume zaslalo dotazník 65 relevantných právnických osôb, v aktuálnom prieskume sú spracované údaje za celkovo 74 subjektov.

Prieskum sa zameral na zisťovanie v 8 tematických okruhoch používania jazykov národnostných menšín v pôsobnosti orgánov územnej samosprávy. Respondentom bolo celkovo položených 58 otázok v nasledovnom poradí: označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 7), úradný styk (otázky 8 – 20), dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 38), rokovanie orgánov právnickej osoby (otázky 39 – 42), informovanie verejnosti (otázky 43 – 49), oblasť verejného styku (otázky 50 – 52) a záverečné otázky (otázky 53 – 58). Znenie dotazníka tvorí prílohu č. 2.

3.2.1 Právnické osoby zriadené obcami

Za právnické osoby zriadené obcami zaslalo vyplnený dotazník 27 obcí (z toho 25 s maďarskou, jedna s rusínskou a jedna s rómskou národnostnou menšinou) s informáciami o 50 relevantných právnických osobách (z toho 48 v obciach s maďarskou, 1 s rusínskou a 1 s rómskou národnostnou menšinou), a to konkrétne o 9 zariadeniach sociálnych služieb, 5 subjektoch pôsobiacich v oblasti správy majetku, 12 v oblasti technických služieb, 3 v oblasti cestovného ruchu, dvoch v oblasti bytovej správy, jeden v oblasti verejnoprospešných a komunálnych prác, 3 v oblasti telekomunikácií, jeden v oblasti športu, 10 v oblasti kultúry, jeden v oblasti lesníctva, dvoch v oblasti obecných služieb a jednom centre voľného času.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 7)

Z celkového počtu 50 právnických osôb uviedlo označenie právnickej osoby zriadenej obcou v jazyku národnostnej menšiny 32 (64 %) respondentov[69]. 4 (8 %) vrátane právnickej

[69] V záujme celistvosti textu sa všade tam, kde sa texte tejto časti správy používa pojem „právnická osoba zriadená obcou“ má sa na mysli právnická osoba zriadená obcou s maďarskom národnostnou menšinou Informácie nachádzajúce sa v texte, ktoré sa týkajú právnickej osoby zriadenej obcou s rusínskou alebo s rómskou

osoby nachádzajúcej sa v obci s rómskou národnostnou menšinou, toto označenie neuviedli. Zvyšné právnické osoby vrátane jednej nachádzajúcej sa v obci s rusínskou národnostnou menšinou uviedli označenie v jazyku národnostnej menšiny, ktoré je totožné s názvom v štátnom jazyku.

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny bolo uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách právnickej osoby zriadenej obcou v 32 (55 %) prípadoch vrátane jednej právnickej osoby nachádzajúcej sa v obci s rómskou národnostnou menšinou. V jednom prípade bolo označenie obce uvedené čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny. Označenie právnickej osoby zriadenej obcou umiestnené na budovách bolo uvedené v 35 (70 %) prípadoch v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny z toho 34 subjektov uvádza toto označenie popri ekvivalente v štátnom jazyku rovnakým písmom vrátane právnickej osoby nachádzajúcej sa v obci s rómskou národnostnou menšinou. V 13 (26 %) prípadoch vrátane právnickej osoby nachádzajúcej sa v obci s rusínskou národnostnou menšinou bolo označenie právnickej osoby uvedené len v štátnom jazyku, dve právnické osoby sa k označovaniu nevyjadrili.

Úradný styk (otázky 8 – 20)

Jazyk národnostný menšiny len slovom ovláda 156 (12 %) zamestnancov právnických osôb zriadených obcou (z celkového počtu 1 305) vrátane právnickej osoby nachádzajúcej sa v obci s rusínskou národnostnou menšinou. 917 (70 %) zamestnancov ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom pričom túto odpoveď uviedol aj respondent z obce s rómskou národnostnou menšinou. Celkovo ovláda jazyk národnostnej menšiny aspoň slovom 1 073 (82 %) zamestnancov. 48 (96 %) právnických osôb zriadených obcou vrátane tých, ktoré sa nachádzajú v obciach s rómskou a s rusínskou národnostnou menšinou, zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom svojich zamestnancov komunikujúcich v jazyku národnostnej menšiny, jedna právnická osoba zabezpečuje komunikáciu prostredníctvom externých pracovníkov a jeden z respondentov neuviedol žiadnu odpoveď.

24 (48 %) právnických osôb zriadených obcou uvádzalo na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny. V 8 (16 %) prípadoch bola informácia uvedená v jazyku národnostnej menšiny a v 16 (32 %) prípadoch v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. Väčšina z respondentov, ktorí uvádzajú túto informáciu ju zverejňujú na informačnej tabuli alebo webovom sídle. 25 (50%) respondentov vrátane právnických osôb zriadených obcou s rusínskou a rómskou národnostnou menšinou túto informáciu neuvádzajú, pričom jeden z respondentov na túto otázku neodpovedal.

V sledovanom období registrovalo 6 (12 %) respondentov písomné podania od občanov v jazyku národnostnej menšiny pričom všetky podania boli v maďarskom jazyku. Medzi podaniami boli žiadosti a podnety, ktoré sa týkali organizovania kultúrnych a vzdelávacích podujatí. 3 (6 %) právnické osoby odpovedali na písomné podania okrem štátneho jazyka aj

---

národnostnou menšinou sa v texte uvádzajú zvlášť, pokiaľ sa tieto informácie nezhodujú s informáciami vzťahujúcimi sa na zvyšné subjekty.

v jazyku národnostnej menšiny a ďalšie 3 (6%) poskytli odpoveď čiastočne v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny.

V úradnej agende používali 3 (6 %) právnické osoby okrem štátneho jazyka aj jazyk národnostnej menšiny. Ďalších 6 (12%) respondentov uviedlo, že v úradnej agende používajú čiastočne aj jazyk národnostnej menšiny, a to predovšetkým v registroch, uzneseniach, štatistikách a oznamoch.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 38)

V sledovanom období zabezpečovalo dvojjazyčné úradné formuláre úplne alebo čiastočne 12 (24 %) právnických osôb. Dvojjazyčné formuláre sa týkali predovšetkým prihlášok, registrácií a žiadostí. Žiadosť o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov, dvojjazyčných verejných listín alebo dvojjazyčných rozhodnutí nebola doručená ani jednému z respondentov. Jedna (2 %) z právnických osôb vydala rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny avšak neuviedla celkový počet takýchto rozhodnutí a ani oblasti, ktorých sa týkali.

Rokovanie orgánov právnickej osoby (otázky 39 – 42)

Na rokovaní orgánov 26 (52 %) právnických osôb zriadených obcami sa používal okrem štátneho jazyka aj jazyk národnostnej menšiny vrátane rusínskeho jazyka. V 9 (18 %) prípadoch sa používal štátny jazyk a čiastočne aj jazyk národnostnej menšiny. Rokovanie sa viedlo v 26 (52 %) právnických osobách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. V 6 (12 %) právnických osobách čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny vrátane rusínskeho jazyka a pri 16 (32 %) právnických osobách vrátane právnickej osoby zriadenej obcou s rómskou národnostnou menšinou v štátnom jazyku.

Na rokovanie orgánov 3 (6 %) právnických osôb sa pripravovali materiály aj v jazyku národnostnej menšiny a v prípade 13 (26 %) právnických osôb sa materiály pripravovali čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny. Možnosť používania jazyka národnostnej menšiny na rokovaniach právnických osôb sa v 3 (6 %) prípadoch zabezpečovala prostredníctvom tlmočníckych služieb, 22 (44 %) právnických osôb túto možnosť zabezpečovalo prostredníctvom svojich zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny. Zvyšné právnické osoby túto možnosť nezabezpečovali alebo na predmetnú otázku neodpovedali.

Informovanie verejnosti (otázky 43 – 49)

Dvom (4 %) právnickým osobám boli doručené žiadosti o vydanie informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny, pričom obe právnické osoby na základe žiadosti zabezpečili vydanie týchto informácií aj v jazyku národnostnej menšiny. Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR v budovách, kde sídlia právnické osoby, uvádzalo 22 (44 %) respondentov popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. 9 (18 %) z právnických osôb uvádzalo tieto informácie čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny. Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti uvádzalo aj v jazyku národnostnej menšiny 28 (56 %) respondentov, čiastočne ich uvádzalo aj v jazyku národnostnej menšiny 8 (16 %) právnických osôb, a to

predovšetkým na informačnej a úradnej tabuli, ako aj na iných miestach napr. na sociálnych sieťach, billboardoch, nástenkách, letákoch a podobne. 12 (24 %) právnických osôb zriadených obcami predmetné nápisy a oznamy v jazyku národnostnej menšiny neuvádzalo vrátane právnických osôb z obcí s rómskou a rusínskou národnostnou menšinou. Dve (4 %) právnické osoby na predmetnú otázku neodpovedali.

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) ukladá povinnosť právnickým osobám, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, aby dôležité informácie[70], ktoré sú vymedzené osobitným zákonom, zverejnili v dotknutých obciach aj v jazyku národnostných menšín. Tieto informácie zverejnilo v dotknutých obciach aj v jazyku národnostných menšín 12 (24 %) právnických osôb. Tieto informácie čiastočne zverejnilo 18 (36 %) právnických osôb aj v jazyku národnostnej menšiny. 18 (36 %) právnických osôb zriadených obcami predmetné informácie nezverejnilo. Dvaja (4 %) respondenti neuviedli žiadnu odpoveď.

Oblasť verejného styku (otázky 50 – 52)

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. občan SR patriaci k národnostnej menšine môže pri komunikácii s personálom zdravotníckych zariadení a zariadení sociálnych služieb alebo zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v dotknutých obciach používať jazyk národnostnej menšiny, pričom takéto zariadenie umožní používanie jazyka národnostnej menšiny, ak to podmienky daného zariadenia dovoľujú. 8 z 9 zariadení sociálnych služieb zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom svojho personálu komunikujúceho v jazyku národnostnej menšiny vrátane rusínskeho jazyka, jedno zo zariadení na predmetnú otázku neodpovedalo.

Záverečné otázky (otázky 53 – 58)

37 (74 %) respondentov vrátane právnických osôb zriadených obcami s rusínskou a rómskou národnostnou menšinou uviedlo, že vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku je bezproblémové, pre 7 (14 %) právnických osôb je čiastočne problémové a dve (4 %) právnické osoby označili zabezpečovanie tejto povinnosti za problémové. Žiadnej z právnických osôb zriadených obcami neboli v sledovanom období doručené podnety z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.

[70] § 5 zákona č. 211/2000 Z. z.: Spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry, miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené, postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať, prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe, sadzobník správnych poplatkov, ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií.

3.2.2 Právnické osoby zriadené samosprávnymi krajmi

Správa sa v tejto časti sústreďuje na 24 relevantných právnických osôb zriadených Košickým, Prešovským a Trnavským samosprávnym krajom, a to konkrétne 20 právnických osôb nachádzajúcich sa v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a 4 v obciach s rusínskou národnostnou menšinou. Z týchto pôsobí 13 v oblasti sociálnych služieb, 9 v oblasti kultúry a dve v oblasti správy majetku.[71]

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 7)

Označenie právnickej osoby zriadenej samosprávnym krajom v jazyku národnostnej menšiny uviedlo 18 (75 %) respondentov, 6 (25 %) respondenti vrátane 4 zariadení nachádzajúcich sa v obciach s rusínskou národnostnou menšinou neuviedli označenie v jazyku národnostnej menšiny alebo uviedli označenie zhodujúce sa s označením v štátnom jazyku.

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny bolo uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách právnickej osoby zriadenej samosprávnym krajom v 14 (58 %) prípadoch. Tento spôsob označovania uviedla aj jedna právnická osoba nachádzajúca sa v obci s rusínskou národnostnou menšinou. 9 (38) respondentov toto označenie neuviedlo vrátane 3 subjektov nachádzajúcich sa v obciach s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden subjekt na túto otázku neodpovedal. 16 (67 %) respondentov uvádzalo označenie právnickej osoby zriadenej územnou samosprávou umiestnené na budovách popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny, z toho 14 (58%) rovnakým písmom ako v štátnom jazyku a dve (8 %) menším písmom.

Úradný styk (otázky 8 – 20)

Z celkového počtu 837 zamestnancov právnických osôb zriadených samosprávnymi krajmi 118 (14 %) ovláda jazyk národnostnej menšiny len slovom a 554 (66 %) slovom a písmom, pričom v každej právnickej osobe pracujú aspoň dvaja zamestnanci, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny slovom aj písmom okrem jednej právnickej osoby, kde zamestnanci ovládajú rusínsky jazyk len slovom.

Používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku zabezpečovalo 21 (88 %) právnických osôb, z toho dve sídliace v obci s rusínskou národnostnou menšinou, prostredníctvom svojich zamestnancov, jeden (4 %) respondent zabezpečoval komunikáciu v rusínskom jazyku pomocou tlmočníckych alebo prekladateľských služieb, jedna právnická osoba uviedla, že túto možnosť v rusínskom jazyku nezabezpečuje a ďalšia sa k predmetnej otázke nevyjadrila. Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny určovali 4 (17 %) právnické osoby z toho dve nachádzajúce sa v obci s rusínskou národnostnou menšinou.

[71] V záujme celistvosti textu sa všade tam, kde sa texte tejto časti správy používa pojem „právnická osoba zriadená samosprávnym krajom“ má sa na mysli právnická osoba zriadená samosprávnym krajom nachádzajúca sa v obci s maďarskom národnostnou menšinou Informácie nachádzajúce sa v texte, ktoré sa týkajú právnickej osoby zriadenej samosprávnym krajom nachádzajúcej sa v obci s rusínskou menšinou sa v texte uvádzajú zvlášť, pokiaľ sa tieto informácie nezhodujú s informáciami vzťahujúcimi sa na zvyšné subjekty.

Informáciu o možnosti používať jazyk národnostnej menšiny v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku uvádzalo 11 (46 %) respondentov vrátane dvoch právnických osôb sídliacich v obciach s rusínskou národnostnou menšinou. Informácia bola uvedená v 3 (13 %) prípadoch výlučne v štátnom jazyku, v jednom (4%) prípade len v rusínskom jazyku a v 6 (25 %) prípadoch v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny, a to väčšinou na informačnej tabuli alebo webovom sídle.

V sledovanom období registrovali dve (8 %) právnické osoby spolu 217 písomných podaní v jazyku národnostnej menšiny, ktoré sa týkali predovšetkým finančnej oblasti a členstva v knižnici, avšak ani jedna z právnických osôb neposkytla odpoveď na tieto podania okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny. Zároveň žiadna z právnických osôb nepoužívala v úradnej agende jazyk národnostnej menšiny.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 38)

Dvojjazyčné úradné formuláre zabezpečovali v sledovanom období čiastočne dve (8 %) právnické osoby zriadené samosprávnymi krajmi, a to konkrétne formuláre týkajúce sa projektovej dokumentácie. Zvyšné právnické osoby tieto nezabezpečovali alebo sa ich predmetná otázka netýkala.

Jednej (4 %) právnickej osobe bolo doručených 213 žiadostí o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov, ktoré táto následne vydala aj v jazyku národnostnej menšiny. Žiadnej právnickej osobe neboli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných verejných listín a ani podania, ktorými sa začalo správne konanie v sledovanom období v jazyku národnostnej menšiny. Zároveň 23 (96 %) z respondentov uviedlo, že im neboli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí, pričom jedna právnická osoba sa k tejto otázke nevyjadrila. Žiadna právnická osoba nevydala rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie orgánov právnickej osoby (otázky 39 – 42)

Na rokovaní orgánov 9 (38 %) právnických osôb zriadených samosprávnym krajom vrátane dvoch z obcí s rusínskou národnostnou menšinou sa používal okrem štátneho jazyka aj jazyk národnostnej menšiny, v 5 (21 %) právnických osobách sa okrem štátneho jazyka čiastočne používal aj jazyk národnostnej menšiny.

Rokovanie sa viedlo v 10 (42 %) právnických osobách z toho v jednej sídliacej v obci s rusínskou národnostnou menšinou v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. V 3 (13 %) právnických osobách sa rokovanie viedlo len v jazyku národnostnej menšiny vrátane rusínskeho jazyka a v 10 (42 %) právnických osobách vrátane právnickej osoby sídliacej v obci s rusínskou národnostnou menšinou v štátnom jazyku. Jedna z právnických osôb na túto otázku neodpovedala. Možnosť používania jazyka národnostnej menšiny zabezpečovalo 10 (42 %) právnických osôb prostredníctvom svojich zamestnancov, jedna zabezpečovala komunikáciu v rusínskom jazyku prostredníctvom tlmočníckych a prekladateľských služieb, pričom zvyšní respondenti túto možnosť buď nezabezpečovali alebo sa k predmetnej otázke nevyjadrili. Na rokovanie orgánov pripravovala jedna právnická osoba materiály v jazyku národnostnej menšiny a 4 (17 %) čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Informovanie verejnosti (otázky 43 – 49)

V sledovanom období neboli doručené žiadosti o vydanie informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny 23 (96 %) právnickým osobám. Jedna právnická osoba na túto otázku neodpovedala. Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR v budovách, kde sídli dotknutá právnická osoba, uvádzajú 3 (13 %) právnické osoby v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny a 4 (17 %) právnické osoby čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti, ktoré sú v správe právnickej osoby uvádza 9 (38 %) právnických osôb aj v jazyku národnostnej menšiny a 4 (17 %) čiastočne aj v jazyku národnostnej menšiny. Tieto informácie boli uvádzané predovšetkým na webovom sídle, nástenke a úradnej či informačnej tabuli. Dôležité informácie zverejňuje jedna (4 %) právnická osoba aj v jazyku národnostnej menšiny a 5 (21 %) čiastočne v jazyku národnostnej menšiny vrátane jednej právnickej osoby sídliacej v obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Oblasť verejného styku (otázky 50 – 52)

12 z 13 zariadení sociálnych služieb zabezpečuje možnosť používania jazyka národnostnej menšiny prostredníctvom svojho personálu komunikujúceho v jazyku národnostnej menšiny vrátane rusínskeho jazyka, jedno zo zariadení nachádzajúce sa v obci s rusínskou národnostnou menšinou túto možnosť nezabezpečuje.

Záverečné otázky (otázky 53 – 58)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku označilo za bezproblémové 19 (79 %) právnických osôb vrátane dvoch právnických osôb sídliacich v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Dve (8 %) právnické osoby, z toho jedna sídliaca v obci s rusínskou národnostnou menšinou, uviedli že vytváranie týchto podmienok je čiastočne problémové. Jedna právnická osoba označila vytváranie podmienok pre používanie rusínskeho jazyka v úradnom styku za problémové. Zvyšné právnické osoby na túto otázku neodpovedali.

Za hlavné dôvody problematického vytvárania podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku právnické osoby uviedli nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov, nedostatočné množstvo finančných prostriedkov, ako aj nedostatočnú odbornú podporu. Podnety z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z. neboli doručené 22 (92 %) právnickým osobám, dve (8 %) právnické osoby, z toho jedna sídliaca v obci s rusínskou národnostnou menšinou na predmetnú otázku neodpovedali.

3.3 Štátna správa

3.3.1 Postavenie a pôsobnosť vybraných orgánov štátnej správy vo vzťahu k zákonu č. 184/1999 Z. z.

V obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. má občan SR patriaci k národnostnej menšine právo komunikovať v ústnom a písomnom styku pred orgánom verejnej správy vrátane predkladania písomných listín a dôkazov aj v jazyku národnostnej menšiny, pričom

uvedený zákon ustanovuje v tejto oblasti ďalšie podrobnosti. Za orgány miestnej štátnej správy sa považujú tie orgány, o ktorých osobitný zákon ustanovuje, že vykonávajú štátnu správu, pričom nejde o ústredné orgány štátnej správy alebo o orgány štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou. Zákon č. 184/1999 Z. z. neodvodzuje právo občanov SR patriacich k národnostnej menšine používať jazyk národnostnej menšiny pred orgánom miestnej štátnej správy od miesta sídla príslušného orgánu, ale od miesta komunikácie. Ak je miestom komunikácie obec, ktorá sa nachádza v zozname uvedenom v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z., má občan SR patriaci k národnostnej menšine právo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. používať v písomnej a ústnej komunikácii jazyk národnostnej menšiny a orgán miestnej štátnej správy, ktorý je adresátom komunikácie, je tiež povinný postupovať v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. Z uvedeného vyplýva, že ak sa organizačná zložka orgánu miestnej štátnej správy nachádza v obci, ktorá je uvedená v zozname podľa nariadenia vlády č. 221/1999 Z. z., považuje sa za orgán verejnej správy podľa zákona č. 184/1999 Z. z. .

V súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. úrad splnomocnenca oslovil v súčinnosti s Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom financií SR, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvom zdravotníctva SR, Ministerstvom obrany SR a Ministerstvom spravodlivosti SR príslušné orgány štátnej správy a ich organizačné zložky, v ktorých sa popri štátnom jazyku v úradnom styku používa i jazyk národnostnej menšiny. Spolu bolo oslovených 89 orgánov štátnej správy, z toho 85 orgánov štátnej správy v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a 4 orgány štátnej správy v obciach s rusínskou národnostnou menšinou (dva okresné úrady, jeden colný úrad a jeden úrad práce). Ide o 14 okresných úradov**,** 27 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, 16 daňových úradov, 13 colných úradov, 8 regionálnych veterinárnych a potravinových správ, 6 regionálnych úradov verejného zdravotníctva a 5 štátnych archívov.

V záujme celistvosti textu sa všade tam, kde sa v texte tejto časti správy používa pojem „orgán štátnej správy“, má na mysli orgán štátnej správy v obci s maďarskou národnostnou menšinou. V 4 prípadoch (dva okresné úrady, jeden colný úrad a jeden úrad práce) sa uvádza „orgán štátnej správy v obci s rusínskou národnostnou menšinou“.

Pri porovnávaní dát sa v tejto časti správy vychádzalo z prieskumov zo správ za roky 2012, 2016 a 2018[72], a to pri všetkých otázkach, kde bolo možné uskutočniť komparáciu.

Prostredníctvom dotazníkov sa zisťovalo 7 tematických okruhov používania jazykov národnostných menšín v pôsobnosti orgánov štátnej správy/miestnej štátnej správy tak, ako vyplývajú zo zákona č. 184/1999 Z. z. Tematické okruhy boli spracované v nasledovnom členení: označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6), úradný styk (otázky 7 – 24 / 7 – 20), dvojjazyčné dokumenty (otázky 25 – 41 / 21 – 37), rokovanie úradu / pracoviska (otázky 42 – 44 / 38 – 40), informovanie verejnosti (otázky 45 – 51 / 41 – 47), náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (52 – 53 / 48 – 49) a záverečné otázky (otázky 54 – 59 / 50 – 55). Jednotlivým respondentom bolo položených 55 až 59 otázok.

[72] Správa v roku 2014 bola v súvislosti s prebiehajúcim procesom vytvárania novej štruktúry orgánov štátnej správy v rámci programu ESO zameraná na výsledky kontroly sekcie kontroly a prevencie korupcie úradu vlády vo vybraných okresných úradoch na úseku používania jazykov menšín. Z uvedeného dôvodu nebolo možné porovnávať výsledky dotazníkových prieskumov so správou za toto obdobie.

Z celkového počtu 89 subjektov štátnej správy všetky oslovené zaslali vyplnený dotazník. Znenie dotazníkov pre orgány štátnej správy je súčasťou prílohy č. 4 a Zoznam orgánov štátnej správy a ich organizačných zložiek, v ktorých sa v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku v úradnom písomnom styku používa aj jazyk národnostnej menšiny je súčasťou prílohy č. 8.

3.3.2 Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Povinnosti v oblasti označení v jazykoch národnostných menšín vyplývajú zo zákona č. 184/1999 Z. z., ktorý ustanovuje povinnosti v súvislosti s uvádzaním označení obce v jazyku národnostnej menšiny a upravuje označenie orgánu verejnej správy umiestnené na budovách. Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. 85 (96 %) orgánov štátnej správy: 16 (100 %) daňových úradov; 13 (100 %) colných úradov, vrátane colného úradu v jedinej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 (100 %) RVPS; 26 (96 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 13 (93 %)[73] okresných úradov; 5 (83 %) RÚVZ a 4 (80 %) štátne archívy. Z porovnania výsledkov z roku 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že v tejto oblasti nastali významné zmeny. Predmetné označenie malo v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny v roku 2016 (44 %) príslušných orgánov, v roku 2018 (80 %) príslušných orgánov a v roku 2020 (96 %) príslušných orgánov.

Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny bola splnená v prípade všetkých orgánov štátnej správy (t. j. 89 orgánov štátnej správy). Z výsledkov z rokov 2012, 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že v tejto oblasti kontinuálne rástlo plnenie uvedenej povinnosti až po jej úplné splnenie všetkými orgánmi štátnej správy. Pre porovnanie v roku 2012 (77 %) orgánov štátnej správy plnilo uvedenú povinnosť, v 2016 (74 %), v 2018 (99 %) a v 2020 (100 %).

Tabuľka č. 52: Označenie orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny

2012[74]		2016		2018		2020	
počet	podiel v %	počet	podiel v %	počet	podiel v %	počet	podiel
95	77 %	61	74 %	88	99 %	89	100 %

Graf č. 16: Označenie orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny

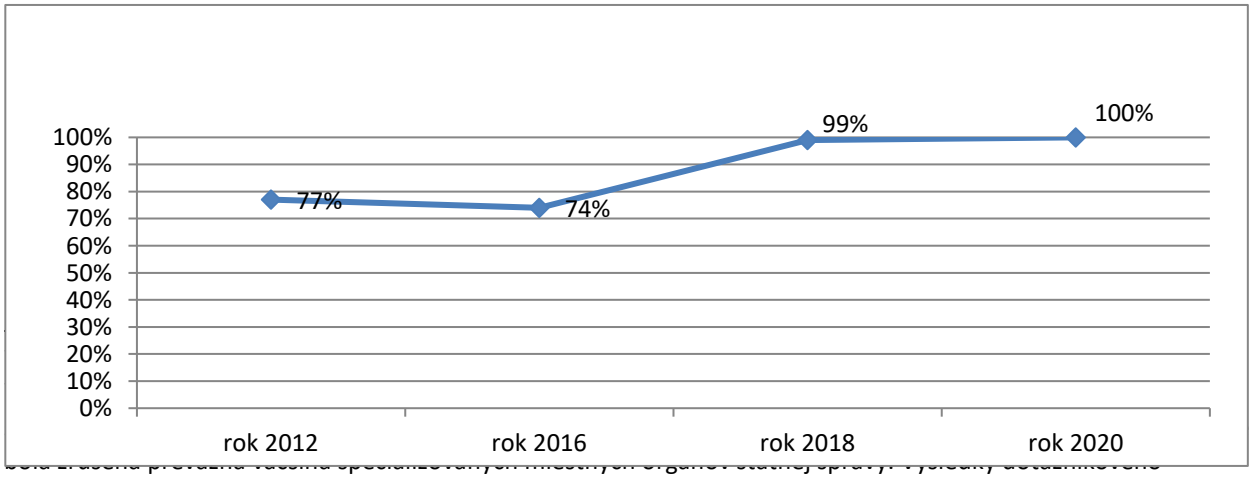

prieskumu z roku 2012 reflektujú pôvodnú štruktúru štátnej správy pred realizáciou uvedenej reformy.

Výsledky ďalej ukázali, že orgány štátnej správy v 36 (40 %) prípadoch uvádzali označenie menším písmom (8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; jedna RVPS; 4 štátne archívy; 23 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou). V 53 (60 %) prípadoch orgány štátnej správy uvádzali tieto označenia rovnakým písmom, z toho 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 16 daňových úradov; 6 RÚVZ; 7 RVPS; jeden štátny archív; 4 úrady práce; 13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou.

V roku 2016 orgány štátnej správy tieto označenia uviedli v 33 (54 %) prípadoch menším písmom a v 28 (46 %) prípadoch rovnakým písmom. V roku 2018 orgány štátnej správy tieto označenia uviedli v 35 (40 %) prípadoch menším písmom a 53 (60 %) rovnakým písmom. Z porovnania výsledkov z posledného prieskumu vyplýva, že v tejto oblasti nenastali takmer žiadne zmeny.

3.3.3 Úradný styk (otázky 7 – 24 / 7 – 20)

Dotazníkový prieskum sa zameriaval aj na plnenie povinností orgánov štátnej správy v oblasti používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku. V tejto súvislosti sa prieskum zameral na zisťovanie počtu zamestnancov orgánov štátnej správy ovládajúcich jazyk príslušnej národnostnej menšiny slovom a písmom; účasť zamestnancov a ich hodnotenie jazykového kompetenčného vzdelávania; spôsob, ktorým sa zabezpečuje používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku; uvádzanie informácie o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku v sídle orgánu štátnej správy; registrovanie písomných podaní od občanov v jazyku národnostnej menšiny a poskytnutých odpovedí na predmetné podania okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny a používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende.

Zákon č. 184/1999 Z. z. v predmetnej oblasti ustanovuje, že orgán verejnej správy a jeho zamestnanci sú povinní používať v úradnom styku štátny jazyk a za podmienok ustanovených týmto zákonom a osobitnými zákonmi používajú aj jazyk národnostnej menšiny. Zároveň tiež ustanovuje, že zamestnanci orgánu verejnej správy nie sú povinní ovládať jazyk národnostnej menšiny. To nevylučuje možnosť, že ho ovládajú. Orgány verejnej správy v rámci informácie o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v zmysle nariadenia vlády č. 535/2011 Z. z. uvádzajú spôsob, ktorým zabezpečujú používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. Informácia o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny – v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku sa má v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. umiestniť v sídle orgánu na viditeľnom mieste, pričom citovaný zákon bližšie neurčuje, na akom mieste má byť spomínaná informácia zverejnená. Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. orgány verejnej správy v obciach vymedzených týmto zákonom od občanov prijímajú podania, písomné listiny a dôkazy v jazykoch národnostných menšín a na podania podané v jazykoch národnostných menšín poskytnú odpoveď, okrem štátneho jazyka, aj v jazyku národnostnej menšiny. Zákon č. 184/1999 Z. z. taktiež umožňuje používanie jazyka národnostnej menšiny aj v úradnej agende (najmä zápisnice, uznesenia, štatistiky, evidencie, bilancie, informácie určené pre verejnosť a agenda cirkví a náboženských spoločností určená pre verejnosť okrem matriky).

Zabezpečenie používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku

Prostredníctvom dotazníkového prieskumu sa zistilo, že celkový počet zamestnancov oslovených orgánov štátnej správy bol 3 265. Z uvedeného počtu bolo 679 zamestnancov okresných úradov; 1 421 zamestnancov úradov práce; 456 zamestnancov daňových úradov; 329 zamestnancov colných úradov; 171 zamestnancov RVPS; 183 zamestnancov RÚVZ a 26 zamestnancov pracovísk štátnych archívov.

Z celkového počtu 3 265 zamestnancov orgánov štátnej správy 985 (30 %) zamestnancov ovláda jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a 833 (26 %) slovom. Z celkového počtu zamestnancov došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov orgánov štátnej správy ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom z 23 % (2018) na 30 % (2020). Rovnako došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny slovom z 22 % (2018) na 26 % (2020).

Tabuľka č. 53: Podiel zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a len slovom z celkového počtu zamestnancov v roku 2020

orgán štátnej správy	celkový počet zamestnancov	slovom a písmom	podiel v %	slovom	podiel v %
okresné úrady	**679**	**209**	**31 %**	**127**	**18 %**
úrady práce	**1 421**	**444**	**31 %**	**371**	**27 %**
daňové úrady	**456**	**102**	**22 %**	**163**	**36 %**
colné úrady	**329**	**117**	**36 %**	**95**	**29 %**
RVPS	**171**	**45**	**26 %**	**25**	**14 %**
RÚVZ	**183**	**52**	**28 %**	**47**	**26 %**
štátne archívy	**26**	**16**	**62 %**	**5**	**19 %**
S P O L U	**3 265**	**985**	**30 %**	**833**	**26 %**

Tabuľka č. 54: Porovnanie počtu a podielu zamestnancov, ktorí ovládali jazyk národnostnej menšiny v roku 2016, 2018 a 2020

obdobie	slovom a písmom	podiel v %	slovom	podiel v %
2016	**936**	**26 %**	**681**	**19 %**
2018	**940**	**23 %**	**883**	**22 %**
2020	**985**	**30 %**	**833**	**26 %**

Graf č. 17: Porovnanie počtu a podielu zamestnancov, ktorí ovládali jazyk národnostnej menšiny v roku 2016, 2018 a 2020

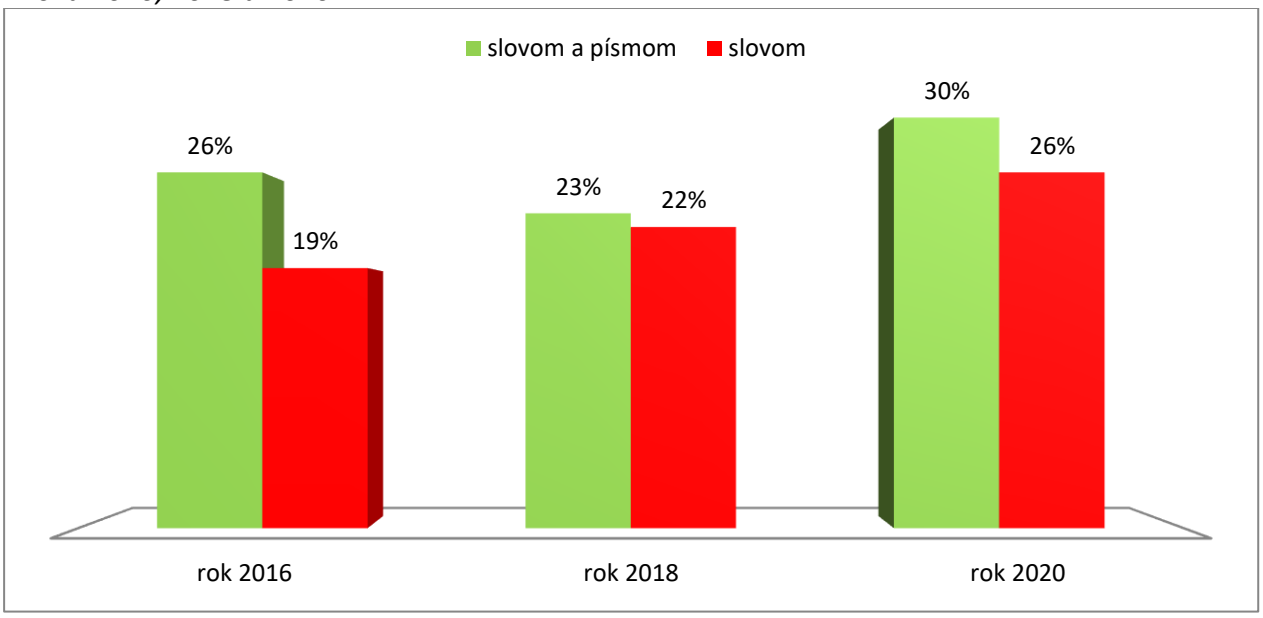

Orgány štátnej správy boli oslovené aby uviedli spôsob, ktorým zabezpečujú možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku. Podľa výsledkov zisťovania 78 (88 %) orgánov štátnej správy to zabezpečuje výlučne prostredníctvom svojich zamestnancov komunikujúcich v menšinovom jazyku, z toho: 27 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 14 daňových úradov; 10 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 RVPS; 6 RÚVZ a 5 štátnych archívov. V 4 prípadoch (4 %) orgány štátnej správy zabezpečovali túto možnosť prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb, z toho dva daňové úrady a dva colné úrady. V 7 prípadoch (8 %) orgány štátnej správy zabezpečili túto možnosť kombináciou uvedených spôsobov alebo iným spôsobom (5 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; jeden colný úrad a jedna RVPS).

Z výsledkov za roky 2012, 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že došlo k zvýšeniu počtu orgánov štátnej správy, ktoré zabezpečujú možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom interných zamestnancov. V roku 2012 (63 %), 2016 (66 %), 2018 (87 %) a 2020 (88 %).

Graf č. 18: Pomer orgánov štátnej správy, ktoré zabezpečujú možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom interných zamestnancov

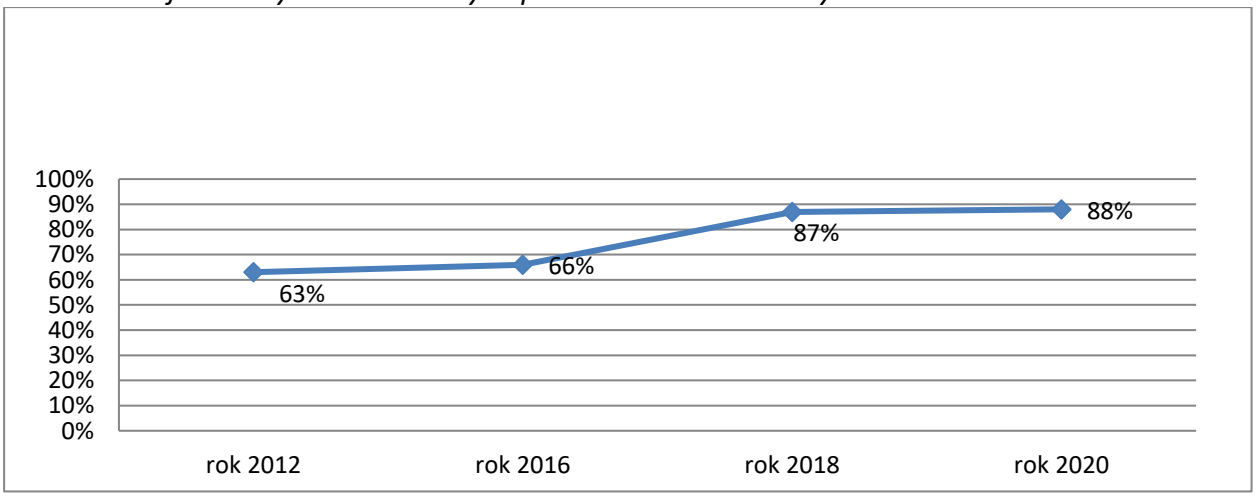

Počet orgánov štátnej správy, ktoré zabezpečili možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb sa mierne zvýšil: v roku 2016 (2,5 %), 2018 (3 %) a 2020 (4 %). Počet orgánov štátnej správy, ktoré využívajú kombináciu viacerých spôsobov alebo využívajú iný spôsob zabezpečenia uvedenej možnosti sa každoročne výrazne odlišuje: v roku 2012 (15 %), 2016 (22 %), 2018 (6 %) a 2020 (8 %).

Jazykové kompetenčné vzdelávanie

V rámci dotazníkového zisťovania sa po prvýkrát zisťovalo, či a v akom počte sa zamestnanci okresných úradov zúčastnili jazykového kompetenčného vzdelávania zameraného na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania jazyka národnostných menšín pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise. Ďalej sa zisťovalo hodnotenie uvedeného vzdelávania, dôvody neúčasti a predbežný

záujem o účasť v ďalšom období. V prípade ostatných orgánov štátnej správy sa zisťoval záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie. Jazykové kompetenčné vzdelávanie bolo zisťované v nadväznosti na vyhlášku Úradu vlády SR č. 126/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vzdelávaní štátnych zamestnancov. Vyhláška ustanovuje, že jazykové kompetenčné vzdelávanie štátnych zamestnancov je zamerané na udržiavanie a zdokonaľovanie úrovne ovládania aj jazyka národnostnej menšiny pre skupinu štátnych zamestnancov vykonávajúcich štátnu službu v obciach vymedzených v osobitnom predpise[75].

Z výsledkov vyplýva, že jazykového kompetenčného vzdelávania sa v sledovanom období zúčastnilo 12 (86 %) okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Nezúčastnili sa dva (14 %) okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Z celkového počtu 1 024 zamestnancov okresných úradov sa jazykového kompetenčného vzdelávania zúčastnilo 74 (7 %) zamestnancov. 12 okresných úradov, ktoré sa zúčastnili jazykového kompetenčného vzdelávania 8 (67 %) okresných úradov považovalo predmetné vzdelávanie za užitočné a 4 (33 %) okresné úrady za veľmi užitočné. Z dvoch okresných úradov, ktoré sa uvedeného vzdelávania nezúčastnili, jeden okresný úrad uviedol ako dôvod neúčasti, že zamestnanci predmetný jazyk ovládajú na dostatočnej úrovni a jeden okresný úrad zdôvodnil neúčasť pochybnosťou o možnosti osvojiť si jazyk prostredníctvom jedného kurzu.

Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie prejavilo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (12 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 úradov práce; 3 daňové úrady; 3 RÚVZ; dva colné úrady; dve RVPS a dva štátne archívy).

Záujem neprejavilo 52 (58 %) orgánov štátnej správy (15 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 13 daňových úradov; 11 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 RVPS; 3 RÚVZ; 3 štátne archívy; dva okresné úrady. Na otázku neodpovedali 4 (5 %) orgány štátnej správy, z toho 3 úrady práce a jedna RVPS.

Informácia o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny

Orgány štátnej správy majú v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. a v nadväznosti na § 1 nariadenia vlády SR č. 535/2011 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z. povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu. Dotazníkovým prieskumom sa zisťovalo či orgány štátnej správy zabezpečili uvedenie predmetnej informácie, v akom jazyku a akým spôsobom.

[75]Osobitným predpisom sa na účely tejto vyhlášky rozumie nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania SR patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 55: Orgány štátnej správy, ktoré vo svojom sídle na viditeľnom mieste uvádzajú informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny

orgán štátnej správy	celkový počet	áno	podiel v %	nie	podiel v %
okresné úrady	**14**	**13**	**93 %**	**1**	**7 %**
úrady práce	**27**	**27**	**100 %**	**0**	**0 %**
daňové úrady	**16**	**16**	**100 %**	**0**	**0 %**
colné úrady	**13**	**13**	**100 %**	**0**	**0 %**
RVPS	**8**	**7**	**87 %**	**1**	**13 %**
RÚVZ	**6**	**6**	**100 %**	**0**	**0 %**
štátne archívy	**5**	**5**	**100 %**	**0**	**0 %**
S P O L U	**89**	**87**	**98 %**	**2**	**2 %**

Graf č. 19: Orgány štátnej správy, ktoré vo svojom sídle na viditeľnom mieste uvádzajú informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny

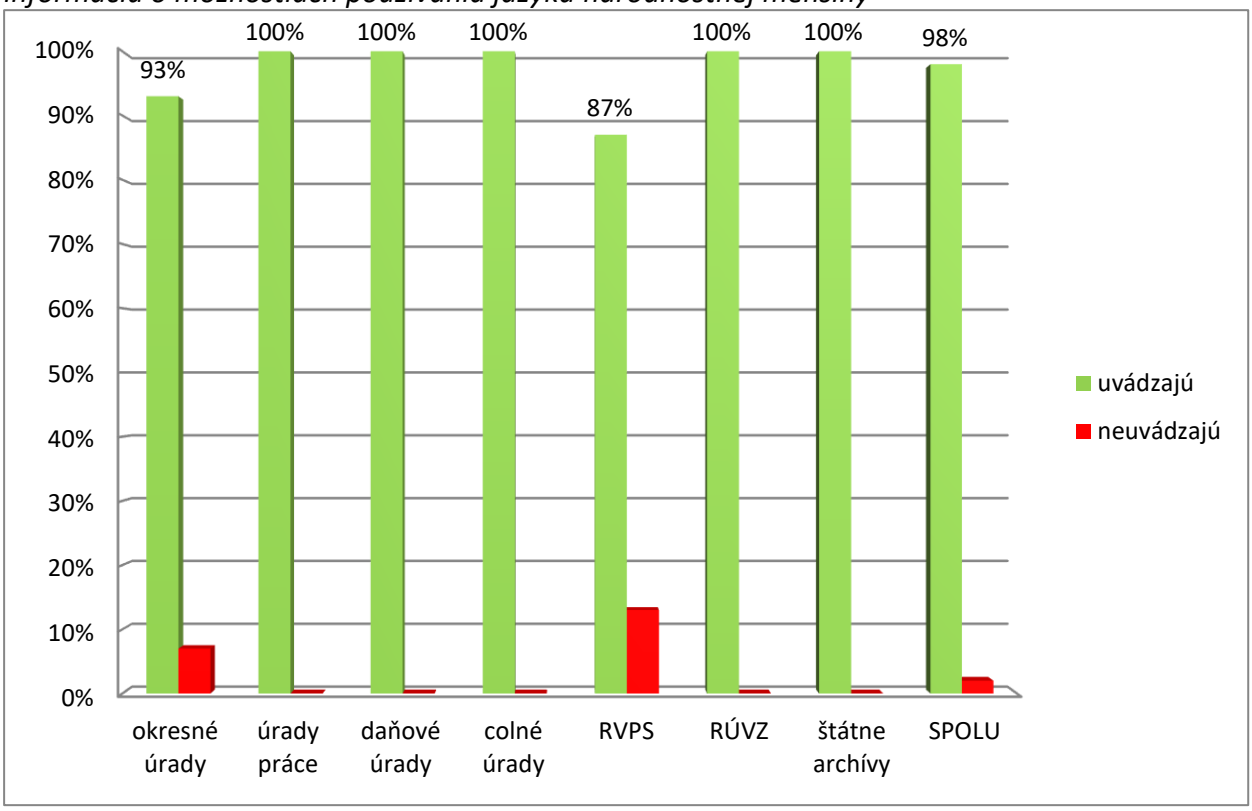

Z 87 (98 %) orgánov štátnej správy, ktoré uviedli, že si splnili zákonnú povinnosť, boli nasledovné orgány štátnej správy: 27 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 13 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 16 daňových úradov; 7 RVPS; 6 RÚVZ a 5 štátnych archívov. Dva (2 %) orgány štátnej správy si túto povinnosť nesplnili, z toho jeden okresný úrad a jedna RVPS.[76]

Z orgánov štátnej správy, ktoré si túto zákonnú povinnosť splnili, 77 (89 %) orgánov štátnej správy informáciu uviedlo v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny (24 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 16 daňových úradov; 13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RVPS; 5 RÚVZ a

[76] Predmetnú zákonnú povinnosť si nesplnili: jeden okresný úrad (Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec) a jedna RVPS (RVPS Šaľa).

5 štátnych archívov). 9 (10 %) orgánov štátnej správy informáciu uviedlo v štátnom jazyku (5 okresných úradov, dva úrady práce, jedna RVPS a jeden RÚVZ). Jeden (1 %) štátny orgán (úrad práce) informáciu uviedol len v jazyku národnostnej menšiny.

Z orgánov štátnej správy, ktoré uvedenú informáciu zverejňovali, 23 (26 %) využilo na tento účel priestor úradnej tabule (7 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 daňových úradov; 4 úrady práce; 3 okresné úrady a 3 RVPS). 42 (48 %) orgánov štátnej správy využívalo na tento účel priestor informačnej tabule (17 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 daňových úradov; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 4 colné úrady; 4 štátne archívy; 3 RÚVZ a dve RVPS). Kombináciu uvedených spôsobov alebo iný spôsob (na webovom sídle) využilo 20 (23 %) orgánov štátnej správy (4 okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 daňové úrady; 6 úradov práce; 3 RÚVZ; dva colné úrady a dve RVPS). Dva (2 %) orgány štátnej správy na otázku neodpovedali (jeden okresný úrad; jeden štátny archív).

V nadväznosti na výsledky k tejto časti možno uviesť súhrnnú informáciu, že 98 % orgánov štátnej správy si splnilo zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu. Z uvedeného počtu 89 % orgánov štátnej správy túto informáciu uviedlo v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny, 10 % v štátnom jazyku a 1 % v jazyku národnostnej menšiny. 48 % z uvedených orgánov štátnej správy zverejnilo predmetnú informáciu na informačnej tabuli a 26 % využilo na tento účel priestor úradnej tabule.

Na základe výsledkov z rokov 2012 2016, 2018 a 2020 možno uviesť, že kontinuálne rastie počet orgánov štátnej správy, ktoré si splnili zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu. Pre porovnanie: v roku 2012[77] (77 %), 2016 (59 %), 2018 (63 %) a 2020 (98 %).

Graf č. 20: Počet orgánov štátnej správy, ktoré si splnili zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu.

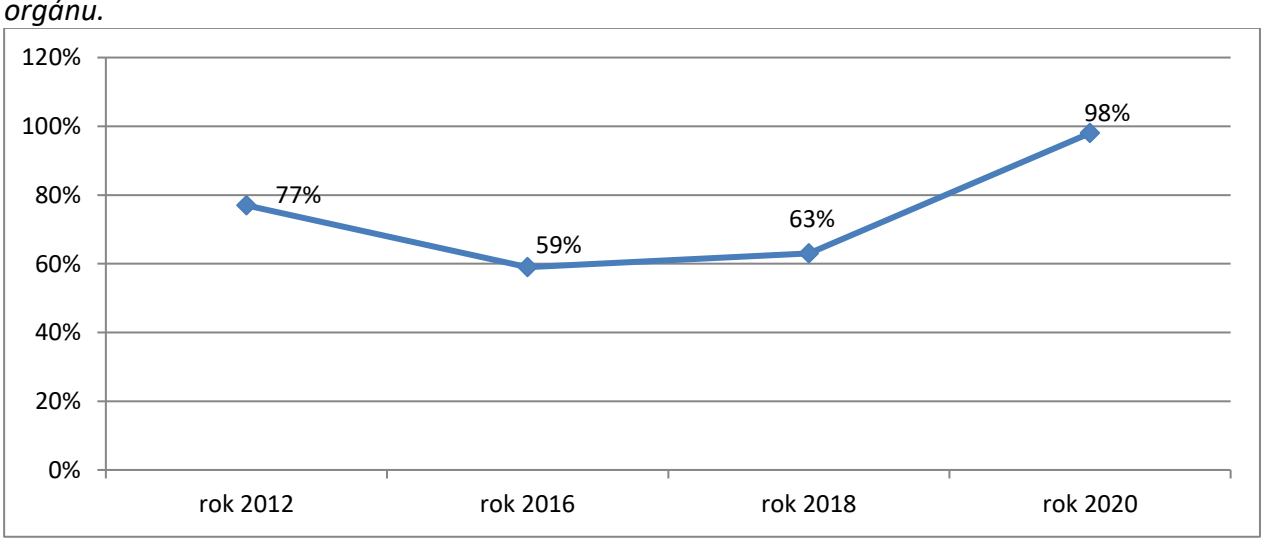

[77]V roku 2012 existovala odlišná štruktúra a počet orgánov štátnej správy, ktoré spĺňali predmetnú zákonnú povinnosť, avšak po legislatívnej zmene v roku 2013 viaceré orgány štátnej správy zanikli alebo sa transformovali na nové orgány s odlišnou pôsobnosťou a kompetenciami.

Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny

Dotazníkovým prieskumom sa taktiež zisťovalo, či orgány štátnej správy určili časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. Ak orgán štátnej správy nie je schopný prostredníctvom svojich zamestnancov plnohodnotne zabezpečiť používanie menšinového jazyka v úradnom styku, môže si v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. určiť konkrétny časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. Z celkového počtu 89 orgánov štátnej správy 6 orgánov štátnej správy (7 %) určilo časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny (5 daňových úradov a jeden okresný úrad). 83 orgánov štátnej správy (93 %) tento priestor neurčilo (27 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 13 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou;13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 8 RVPS; 6 RÚVZ a 5 štátnych archívov). Na základe porovnania dát z posledného prieskumu možno konštatovať, že došlo k zníženiu počtu orgánov štátnej správy, ktoré tento priestor určilo. V roku 2018 tento priestor určilo (13 %) orgánov štátnej správy a v roku 2020 (7 %).

Písomné podania v jazyku národnostnej menšiny

Prieskumom sa zistilo, že 12 (13 %) orgánov štátnej správy registrovalo písomné podania v jazyku národnostnej menšiny (6 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 okresné úrady; jeden colný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; jeden RÚVZ a jeden štátny archív). 77 (87 %) orgánov štátnej správy takéto podania neregistrovalo.

Celkovo bolo registrovaných 279 písomných podaní, ktoré sa týkali oblasti sociálneho systému; sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; štátnych sociálnych dávok; hmotnej núdze; verejnej správy; podnikateľských subjektov; potrieb okresných úradov; katastra nehnuteľností; starostlivosti o životné prostredie; matriky; dedičského konania; dodržiavania hygienických predpisov; možnosti používania rusínskeho jazyka. Z celkového počtu 279 písomných podaní bolo 216 podaní v maďarskom jazyku a 63 podaní v rusínskom jazyku. Z uvedeného počtu 279 podaní úrady práce prijali 204 podaní[78], okresné úrady 63 podaní, štátne archívy 9 podaní, colné úrady dve podania a RÚVZ jedno podanie.

Celkový počet písomných podaní v jazyku národnostnej menšiny bol v roku 2012 (18 podaní), 2016 (4 podania), 2018 (116 podaní) a 2020 (279 podaní). Z výsledkov vyplýva, že v sledovanej oblasti kontinuálne rastie celkový počet podaní v jazyku národnostnej menšiny. Bez významnej zmeny zostáva počet poskytnutých odpovedí v jazyku národnostnej menšiny a počet orgánov štátnej správy, ktoré prijali písomné podania v jazyku národnostnej menšiny.[79]

[78]Niektoré úrady práce uviedli, že neevidujú presné počty písomných podaní v jazykoch národnostných menšín. Oblasti ktorých sa tieto podania týkali boli nasledovné: registrované písomné podania od občanov v jazyku národnostnej menšiny na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; hmotnej núdze, náhradného výživného a štátnych sociálnych dávok; peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP.

[79]Počet orgánov štátnej správy, ktoré prijali písomné podania v jazyku národnostnej menšiny bolo v roku 2012 (6), 2016 (4), 2018 (5) a 2020 (12). Počet orgánov štátnej správy, ktoré poskytli odpovede na písomné podania aj v jazyku národnostnej menšiny bolo v roku 2012 (6), 2016 (4), 2018 (dva) a 2020 (5).

Graf č. 21: Celkový počet písomných podaní v jazyku národnostnej menšiny

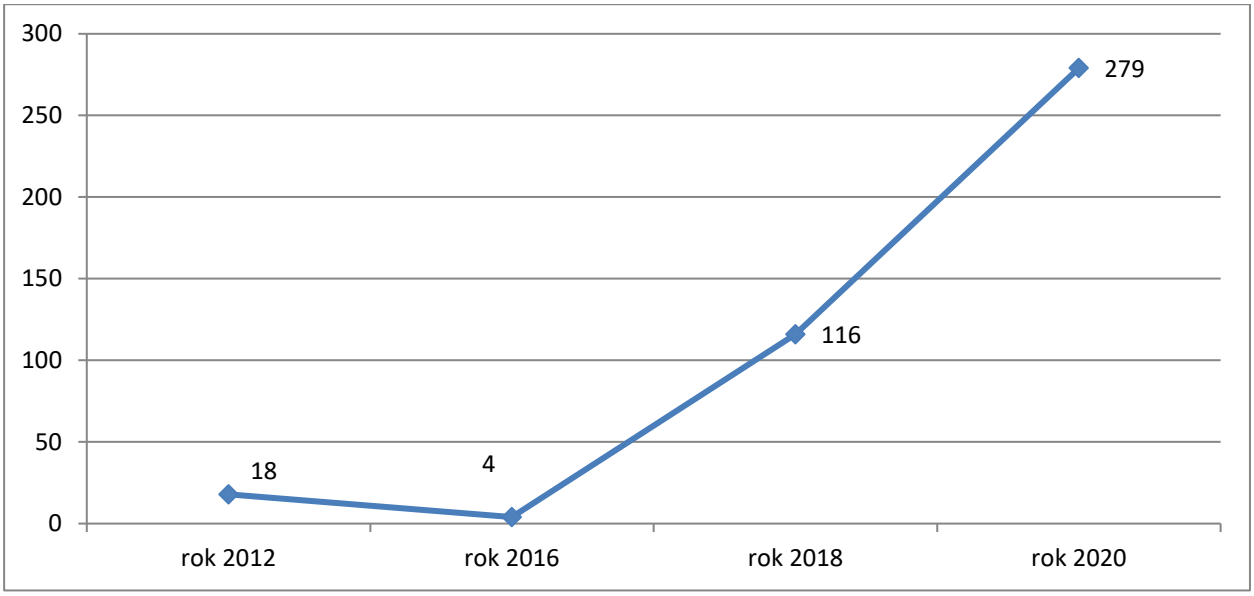

Úradná agenda

Úradnú agendu (najmä zápisnice, uznesenia, štatistiky, evidencie, bilancie, informácie určené pre verejnosť a agendu cirkví a náboženských spoločností) určenú pre verejnosť s výnimkou matriky umožňuje zákon č. 184/1999 Z. z. viesť[80] v obciach popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Túto príležitosť zo všetkých príslušných orgánov štátnej správy čiastočne využívalo 5 (6 %) orgánov štátnej správy (dva okresné úrady; dva štátne archívy a jeden RÚVZ). Predmetnú možnosť nevyužívalo 83 (93 %) orgánov štátnej správy (11 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 27 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 16 daňových úradov; 13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 RVPS; 5 RÚVZ a 3 štátne archívy). Na otázku neodpovedal jeden (1 %) orgán štátnej správy (okresný úrad). Orgány štátnej správy túto možnosť ojedinele využívali v rámci priestupkového konania; pri organizovaní výstav a konferencií; vo výkazoch; v bádateľskej agende; v oblasti edukačných a konzultačných aktivít; v odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti; pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

Z porovnania výsledkov z rokov 2018 a 2020 vyplýva, že v sledovanej oblasti nastalo mierne zlepšenie. Túto možnosť čiastočne využili v roku 2018 (dva orgány štátnej správy) a v roku 2020 (5 orgánov štátnej správy).

3.3.4 Dvojjazyčné dokumenty (otázky 25 – 41 / 21 – 37)

V súlade s § 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa dotazníkovým prieskumom sledovala aj oblasť poskytovania úradných formulárov a vydávania verejných listín (povolení, oprávnení, potvrdení, vyjadrení a vyhlásení) orgánmi štátnej správy na požiadanie dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. Túto povinnosť sú orgány štátnej správy schopné plniť vtedy,

[80]Obce, v ktorých občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, tvoria podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaniach obyvateľov v obci najmenej 15 % obyvateľov.

keď majú k dispozícii uvedené formuláre a odbornú terminológiu v jazykoch národnostných menšín. Súčasne sa zisťovala aj oblasť vydávania rozhodnutí orgánu štátnej správy v správnom konaní okrem štátneho jazyka v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny v prípade, ak sa správne konanie začalo podaním v jazyku národnostnej menšiny alebo na požiadanie.

Úradné formuláre

Z výsledkov vyplýva, že vydávanie dvojjazyčných úradných formulárov zabezpečilo 24 (27 %) orgánov štátnej správy (6 RVPS; 6 colných úradov; 5 daňových úradov; 3 RÚVZ; dva okresné úrady a dva štátne archívy). Dvojjazyčné formuláre čiastočne zabezpečilo 26 (29 %) orgánov štátnej správy (11 daňových úradov; 7 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 1 RÚVZ; dve RVPS a dva štátne archívy). 38 (43 %) orgánov štátnej správy nezabezpečilo pre občanov dvojjazyčné úradné formuláre v rozsahu svojej pôsobnosti (27 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a dve RÚVZ). Jeden (1 %) orgán štátnej správy (štátny archív) na otázku neodpovedal. Dvojjazyčné formuláre sa týkali nasledovných oblastí: pozemky a lesníctvo; živnosti; zmena mena a priezviska; dane a financie – poučenia k daňovým tlačivám; všeobecné poučenia v daňovej oblasti; ohlásenie peňažnej hotovosti; dokumenty k spotrebnej dani; verejné zdravotníctvo – žiadosti a testy na získanie odbornej spôsobilosti; žiadosť o vydanie rozhodnutia a záväzného stanoviska; hygiena potravín a zdravie zvierat; domáca zabíjačka; registrácia rastlinných a živočíšnych produktov; poskytovanie informácií; archívnictvo – bádateľský poriadok; bádateľský list; žiadosti o správnu informáciu a tlačivá správnej agendy.

Tabuľka č. 56: *Vydávanie dvojjazyčných úradných formulárov*

orgán štátnej správy	celkový počet	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %
okresné úrady	**14**	**2**	**14 %**	**3**	**21 %**	**9**	**64 %**	**0**	**0 %**
úrady práce	**27**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**	**27**	**100 %**	**0**	**0 %**
daňové úrady	**16**	**5**	**31 %**	**11**	**69 %**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**
colné úrady	**13**	**6**	**46 %**	**7**	**54 %**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**
RVPS	**8**	**6**	**75 %**	**2**	**25 %**	**0**	**0 %**	**0**	**0 %**
RÚVZ	**6**	**3**	**50 %**	**1**	**17 %**	**2**	**33 %**	**0**	**0 %**
štátne archívy	**5**	**2**	**40 %**	**2**	**40 %**	**0**	**0 %**	**1**	**1 %**
S P O L	**89**	**24**	**27 %**	**26**	**29 %**	**38**	**43 %**	**1**	**1 %**

Z porovnania výsledkov z rokov 2012, 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že kontinuálne stúpa počet orgánov štátnej správy, ktoré zabezpečili pre občanov dvojjazyčné úradné formuláre a súčasne klesá počet orgánov štátnej správy, ktoré tieto formuláre nezabezpečili. Pre porovnanie v roku 2012 ich zabezpečilo (7 %) orgánov štátnej správy, v roku 2016 (5 %), v roku 2018 (3 %) a v roku 2020 (27 %). Na druhej strane, v roku 2012 formuláre nezabezpečilo (90 %) orgánov štátnej správy, v roku 2016 (91 %), v roku 2018 (71 %) a v roku 2020 (43 %).

Tabuľka č. 57: Dvojjazyčné úradné formuláre – porovnanie za obdobie rokov 2012, 2016, 2018 a 2020[81]

obdobie	nezabezpečilo	podiel v %	čiastočne zabezpečilo	podiel v %	zabezpečilo	podiel v %
2012	**112**	**90 %**	**-**	**-**	**9**	**7 %**
2016	**75**	**91 %**	**3**	**4 %**	**4**	**5 %**
2018	**63**	**71 %**	**22**	**25 %**	**3**	**3 %**
2020	**38**	**43 %**	**26**	**29 %**	**24**	**27 %**

Graf č. 22: Vydávanie dvojjazyčných úradných formulárov

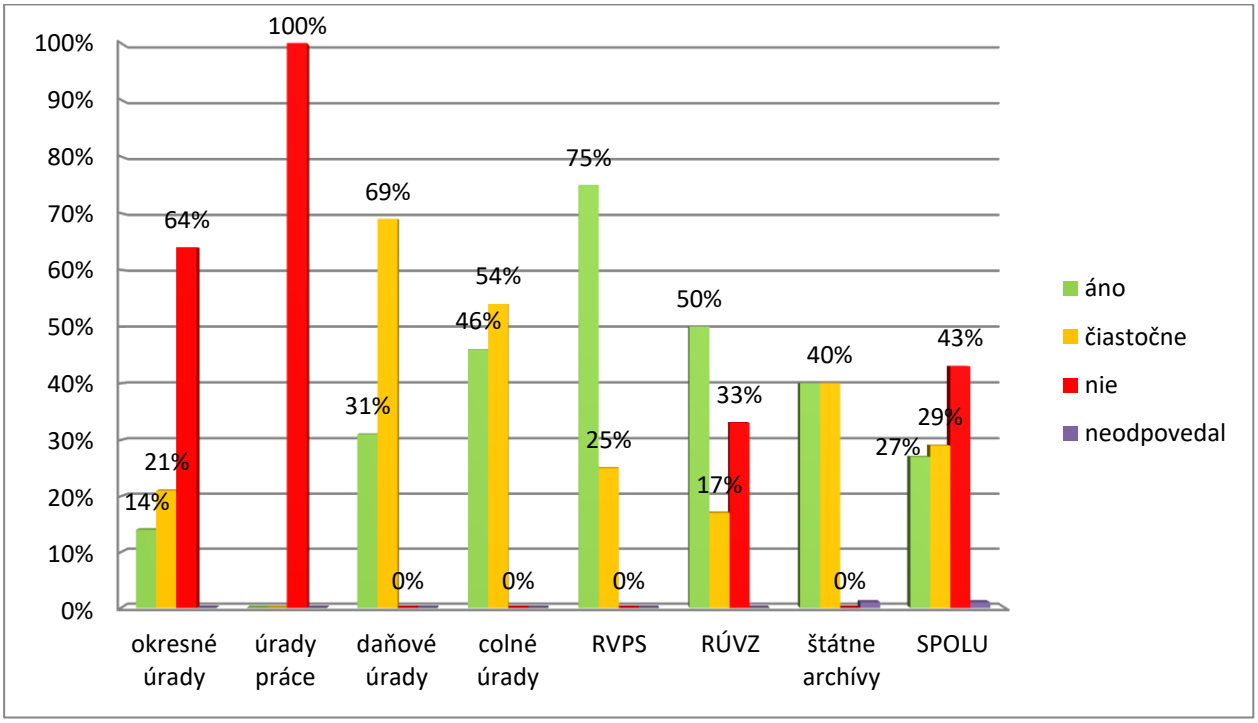

Graf č. 23: Dvojjazyčné úradné formuláre – porovnanie za roky 2012, 2016, 2018 a 2020

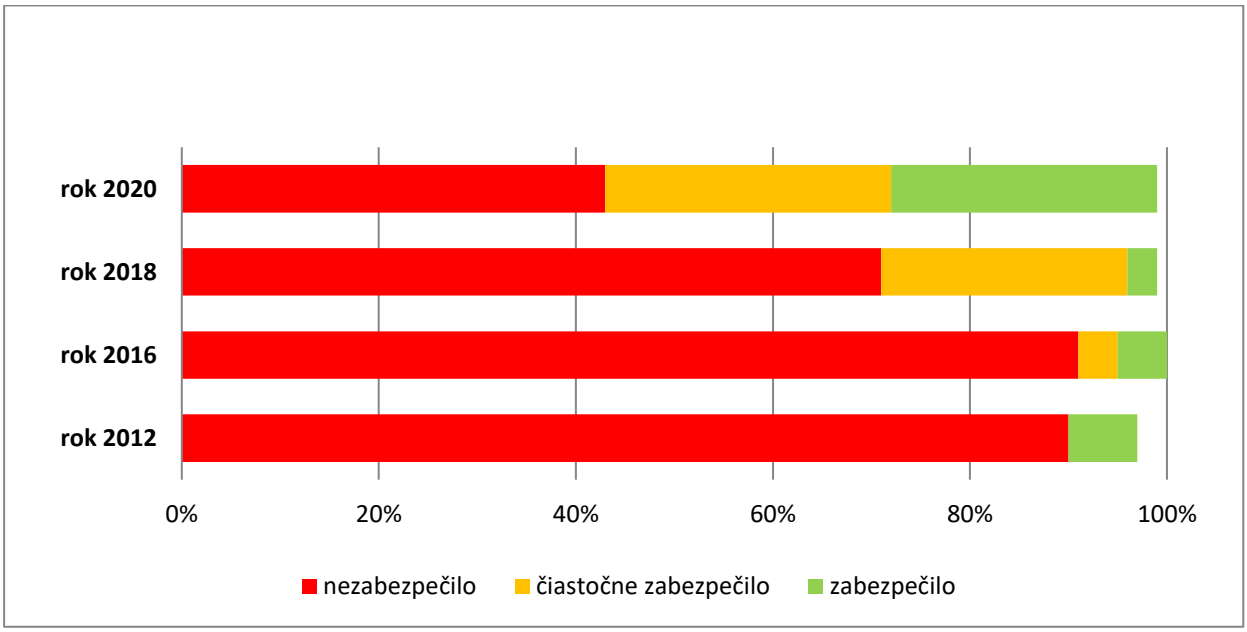

[81] Zvyšné percento orgánov štátnej správy na predmetnú otázku neodpovedalo.

V sledovanom období boli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov 4 (5 %) orgánom štátnej správy (dvom okresným úradom, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; jednému štátnemu archívu; jednej RVPS). Všetky uvedené štátne orgány na požiadanie vydali dvojjazyčné úradné formuláre. V tejto súvislosti bolo vydaných 275 dvojjazyčných úradných formulárov (270 ks zo štátnych archívov; 4 ks z okresných úradov a 1 ks z RVPS).

Verejné listiny

Z výsledkov vyplýva, že v sledovanom období neboli žiadnemu orgánu štátnej správy doručené žiadosti o vydávanie verejných listín (povolení, oprávnení, potvrdení, vyjadrení a vyhlásení) dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny[82]. Žiaden orgán štátnej správy taktiež nevydal žiadne dvojjazyčné verejné listiny. Z porovnania výsledkov z rokov 2012, 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že v predmetnej oblasti nenastali zmeny.

Správne konanie

V sledovanom období neboli žiadnemu orgánu štátnej správy doručené podania v jazyku národnostnej menšiny, ktorým by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny a žiadnemu orgánu štátnej správy neboli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných rozhodnutí. Žiaden orgán štátnej správy nevydal v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rozhodnutia v jazyku národnostnej menšiny s označením obce v jazyku národnostnej menšiny popri názve obce v štátnom jazyku vydával jeden (1 %) orgán štátnej správy (RÚVZ). Predmetné rozhodnutia nevydávali alebo sa netýkalo 71 (80 %) orgánov štátnej správy. Odpovede na otázku neposkytlo 17 (19 %) orgánov štátnej správy. Z porovnania výsledkov z rokov 2012, 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že v predmetnej oblasti nenastali významné zmeny. Rozhodnutia vyhotovené v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny boli vydané nasledovne: v roku 2012 (3 rozhodnutia); 2016 (0 rozhodnutí), 2018 (0 rozhodnutí) a 2020 (jedno rozhodnutie).

3.3.5 Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 42 – 44 / 38 – 40)

Rokovanie orgánu verejnej správy v obci vymedzenej zákonom č. 184/1999 Z. z. sa môže podľa § 3 tohto zákona uskutočňovať aj v jazyku národnostnej menšiny, ak s tým súhlasia všetci prítomní. Z výsledkov vyplýva, že 8 (9 %) orgánov štátnej správy (4 úrady práce; dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; jeden colný úrad a jeden štátny archív) používalo na rokovaní aj jazyk národnostnej menšiny. 17 (19 %) orgánov štátnej správy používalo na rokovaní čiastočne aj jazyk národnostnej menšiny (4 okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 4 daňové úrady; dva colné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RÚVZ; 3 úrady práce a jedna RVPS. 64 (72 %) orgánov štátnej správy nepoužívalo jazyk národnostnej menšiny na rokovaní (20 úradov práce, z toho

[82] Jeden úrad práce (Úrad práce Stropkov, pracovisko Medzilaborce) na otázku neodpovedal.

v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 12 daňových úradov; 10 colných úradov; 8 okresných úradov; 7 RVPS; 4 štátne archívy a 3 RÚVZ).

Rokovanie v štátnom jazyku viedlo 66 (74 %) orgánov štátnej správy (19 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 12 daňových úradov; 11 colných úradov; 9 okresných úradov; 7 RVPS; 4 RÚVZ a 4 štátne archívy). Rokovanie v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny viedlo 23 (26 %) orgánov štátnej správy (8 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 4 daňové úrady; dva colné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; dve RÚVZ; jedna RVPS a 1 štátny archív). Z porovnania výsledkov z rokov 2016, 2018 a 2020 možno uviesť, že v predmetnej oblasti nastalo mierne zlepšenie pri používaní menšinových jazykov, a to o 10 % nárast. Rokovanie v štátnom jazyku viedlo v roku 2016 (79 %) orgánov štátnej správy, v roku 2018 (76 %) a v roku 2020 (74%). Rokovanie aj v jazyku národnostnej menšiny viedlo v roku 2016 (20 %) orgánov štátnej správy, v roku 2018 (16 %) a v roku 2020 (26 %).

S uvedenou oblasťou úzko súvisí aj to, v akom jazyku sa pripravujú materiály na rokovanie. V tejto súvislosti sa prieskumom zistilo, že 3 (3 %) orgány štátnej správy (jeden okresný úrad; jeden RÚVZ a jeden štátny archív) čiastočne pripravovalo materiály na rokovanie aj v jazyku národnostnej menšiny. V štátnom jazyku pripravovalo predmetné materiály 86 (97 %) orgánov štátnej správy (27 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 16 daňových úradov; 13 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 RVPS; 5 RÚVZ a 4 štátne archívy).

3.3.6 Informovanie verejnosti (otázky 45 – 51 / 41 – 47)

Orgány štátnej správy v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. sú povinné poskytovať informácie v rámci ich pôsobnosti o všeobecne záväzných právnych predpisoch na požiadanie popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Prostredníctvom prieskumu sa zistilo, že žiadnemu orgánu štátnej správy neboli v sledovanom období doručené žiadosti o poskytnutie uvedených informácií.

Zákon č. 184/1999 Z. z. taktiež upravuje uvádzanie informácií, nápisov a oznamov týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených týmto zákonom popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Táto zákonná povinnosť sa týka každého bez ohľadu na charakter subjektu (orgány verejnej správy, všetky fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby). V tejto súvislosti bola orgánom štátnej správy položená otázka, či sú na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe orgánu štátnej správy, uvádzané predmetné informácie, nápisy a oznamy aj v jazyku národnostnej menšiny. Výsledky ukázali, že 50 (56 %) orgánov štátnej správy si túto zákonnú povinnosť neplnilo (15 daňových úradov; 11 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 10 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov; 4 štátne archívy; 3 RVPS a jeden RÚVZ). V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že niektoré orgány štátnej správy, ktoré tieto informácie neuvádzali, uviedli, že predmetné informácie sú zverejnené vo forme

piktogramov (5 colných úradov a 3 daňové úrady). Informácie, nápisy a oznamy uvádzalo 30 (34 %) orgánov štátnej správy (15 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 RÚVZ; 3 RVPS a dva colné úrady) a čiastočne uvádzalo 8 (9 %) orgánov štátnej správy (3 okresné úrady, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; dve RVPS; jeden daňový úrad; jeden colný úrad; jeden štátny archív a jeden úrad práce). Jeden okresný úrad (1 %) na otázku neodpovedal.[83]

Tabuľka č. 58: *Uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny*

orgán štátnej správy	celkový počet	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %	neodpo-vedal	podiel v %
okresné úrady	**14**	**5**	**36 %**	**2**	**14 %**	**6**	**43 %**	**1**	**7 %**
úrady práce	**27**	**15**	**56 %**	**1**	**4 %**	**11**	**41 %**	**0**	**0 %**
daňové úrady	**16**	**0**	**0 %**	**1**	**6 %**	**15**	**94 %**	**0**	**0 %**
colné úrady	**13**	**2**	**15 %**	**1**	**7 %**	**10**	**77 %**	**0**	**0 %**
RVPS	**8**	**3**	**37,5 %**	**2**	**25 %**	**3**	**37,5 %**	**0**	**0 %**
RÚVZ	**6**	**5**	**83 %**	**0**	**0 %**	**1**	**17 %**	**0**	**0 %**
štátne archívy	**5**	**0**	**0 %**	**1**	**20 %**	**4**	**80 %**	**0**	**0 %**
S P O L U	**89**	**30**	**34 %**	**8**	**9 %**	**50**	**56 %**	**0**	**1 %**

Graf č. 24: Uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny – porovnanie za obdobie rokov 2016, 2018 a 2020

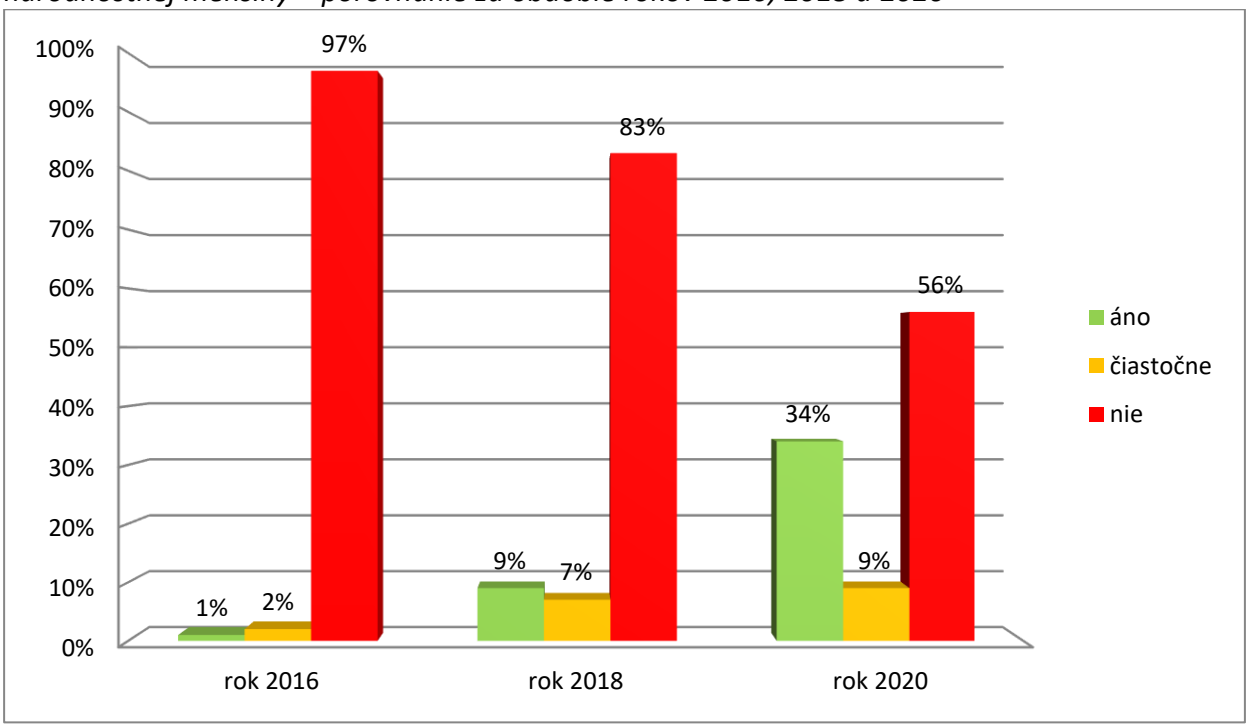

Z porovnania výsledkov z rokov 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že v predmetnej oblasti nastala významná zmena. Kontinuálne vzrástol počet orgánov štátnej správy, ktoré predmetnú oblasť zabezpečovalo. Pre porovnanie, v roku 2016 si zákonnú povinnosť uvádzania predmetných informácií plnilo (1 %) orgánov štátnej správy, v roku 2018 (9 %) a v roku 2020 (34

[83] Jeden okresný úrad (uviedol, že má zverejnené všetky dôležité informácie v jazyku národnostnej menšiny na okresnom úrade, ktoré je nadradeným útvarom.

%). Na druhej strane, v roku 2016 si túto zákonnú povinnosť neplnilo (97 %) orgánov štátnej správy, v roku 2018 (83 %) a v roku 2020 (56 %).

Tabuľka č. 59: Uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny – porovnanie za obdobie rokov 2016, 2018 a 2020

obdobie	áno	podiel v %	čiastočne	podiel v %	nie	podiel v %
2016	**1**	**1 %**	**2**	**2 %**	**86**	**97 %**
2018	**8**	**9 %**	**6**	**7 %**	**74**	**83 %**
2020	**30**	**34 %**	**8**	**9 %**	**50**	**56 %**

Graf č. 25: Uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny – porovnanie za obdobie rokov 2016, 2018 a 2020

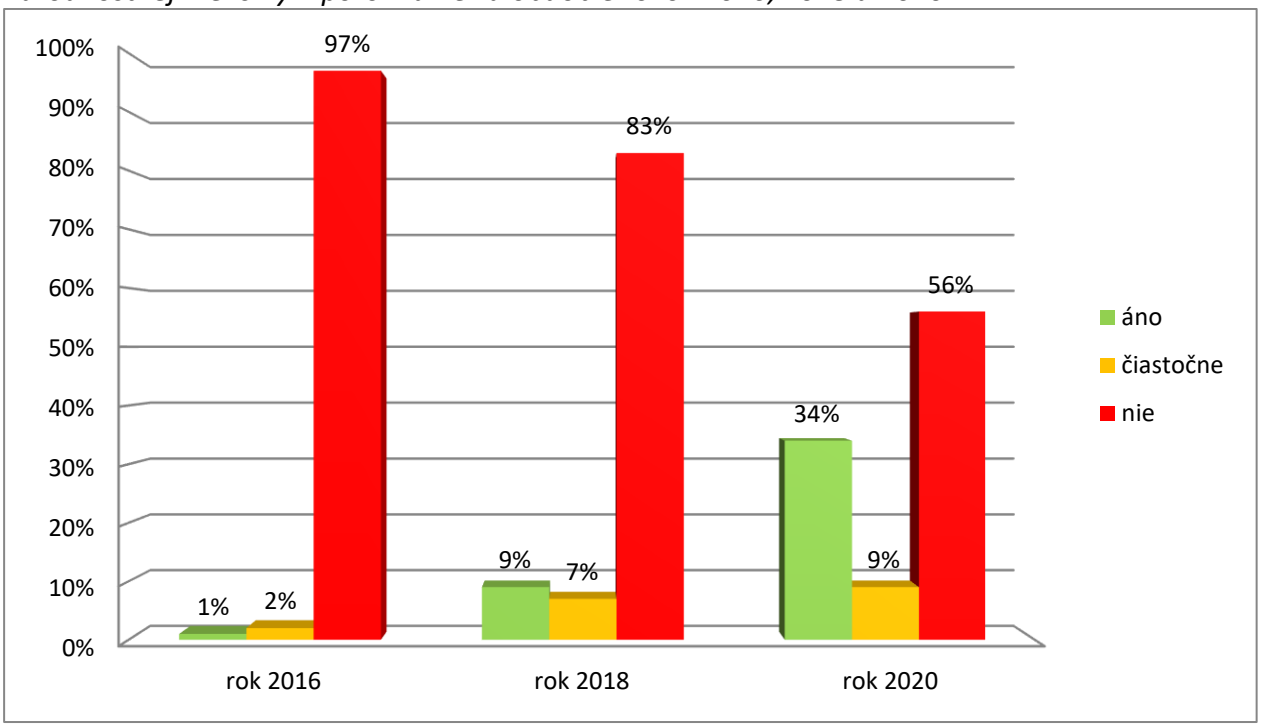

Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 184/1999 Z. z. v obciach vymedzených týmto zákonom je možnosť uvádzať všetky nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti[84] aj v jazyku národnostnej menšiny. V tejto súvislosti bola orgánom štátnej správy položená otázka, či predmetné nápisy a oznamy uvádzajú i v jazyku národnostnej menšiny a na akom mieste. Z výsledkov vyplýva, že aj v jazyku národnostnej menšiny ich uvádzalo 41 (46 %) orgánov štátnej správy (13 úradov práce; 9 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 štátnych archívov; 5 RVPS; 4 colné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RÚVZ a dva daňové úrady). Čiastočne i v jazyku národnostnej menšiny ich uvádzalo 39 (44 %) orgánov štátnej správy (3 okresné úrady; 13 daňových úradov; 8 colných úradov; 3 RÚVZ; dve RVPS; 10 úradov práce. 9 orgánov štátnej správy (10 %) predmetné nápisy a oznamy neuvádzalo aj v jazyku národnostnej menšiny (4 úrady práce, z toho v jednej obci **s** rusínskou národnostnou menšinou; dva okresné úrady; jeden

[84] Najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach.

daňový úrad; jeden colný úrad; jedna RVPS). Z výsledkov vyplýva, že v predmetnej oblasti došlo k zvýšeniu počtu orgánov štátnej správy, ktoré predmetné nápisy a oznamy uvádzali aj v jazyku národnostnej menšiny a naopak znížil sa počet orgánov štátnej správy, ktoré ich neuvádzali aj v jazyku národnostnej menšiny. Pre porovnanie, v roku 2018 ich uvádzalo (19 %) orgánov štátnej správy a v roku 2020 (46 %). Naopak, predmetné nápisy a oznamy neuvádzalo v roku 2018 (48 %) orgánov štátnej správy a v roku 2020 (10 %) orgánov štátnej správy. Orgány štátnej správy predmetné nápisy a oznamy uvádzali nasledovne. Približne v 25 prípadoch (31 %)[85] boli zverejnené viacerými spôsobmi (na webovom sídle; na úradnej tabuli, na informačnej tabuli alebo na inom mieste); v 17 prípadoch[86] (21 %) na informačnej tabuli; v 11 prípadoch[87] (14 %) na inom mieste – napr. vstupné priestory, vstupné dvere na chodbách; pri dverách v klientskom centre alebo na stenách; v 5 prípadoch[88] (cca 6 %) na úradnej tabuli a v jednom prípade[89] (cca 1 %) na webovom sídle. Odpovede na otázku neposkytlo 21[90] orgánov štátnej správy (cca 26 %).

Graf č. 26: Uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny

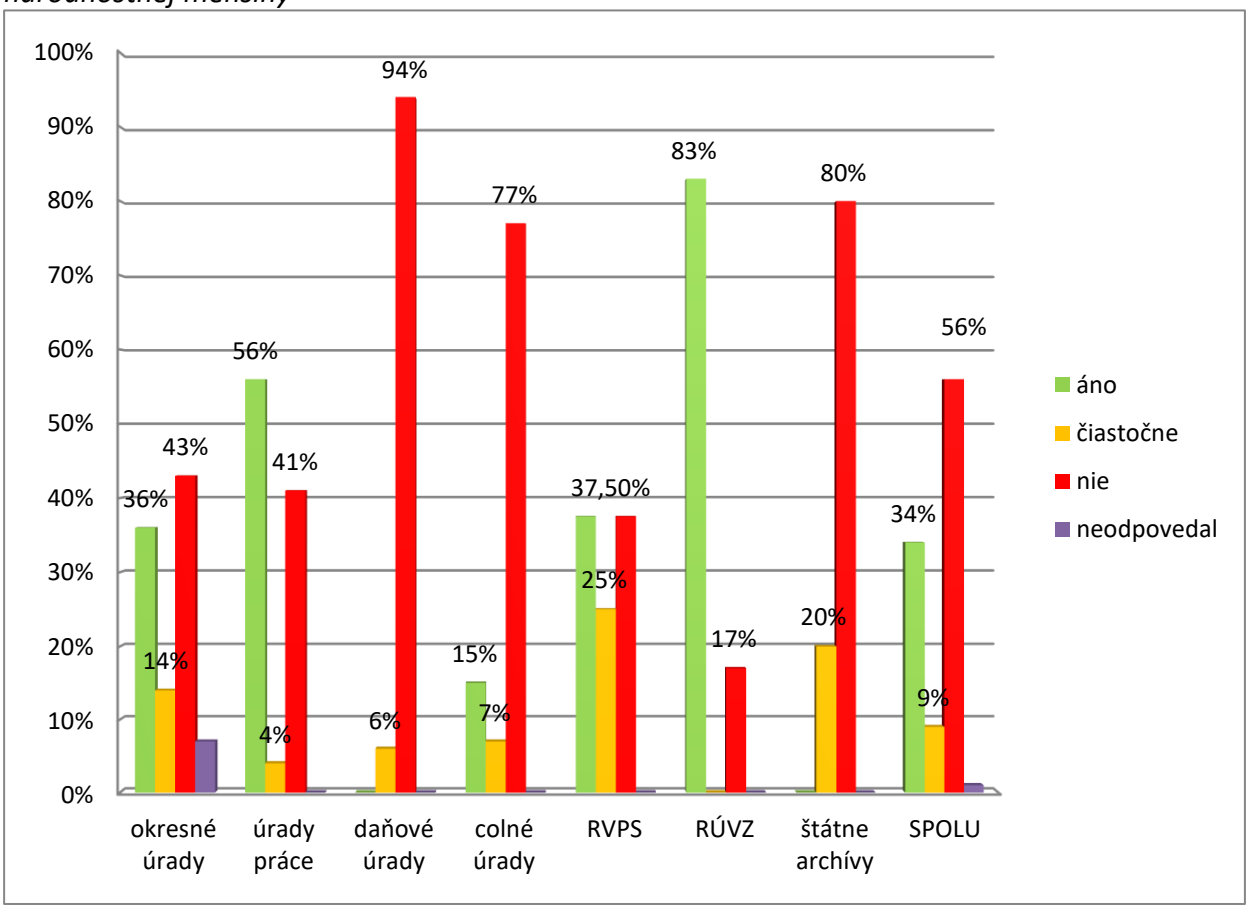

[85] 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 colných úradov; 4 RÚVZ; 3 daňové úrady; 3 štátne archívy a dve RVPS.
[86] 6 úradov práce; 4 daňové úrady; dva okresné úrady; dva colné úrady; dva štátne archívy a jedna RVPS.
[87] 7 úradov práce; dva daňové úrady a dve RVPS.
[88] Dva colné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; jeden okresný úrad; jeden daňový úrad a jedna RVPS.
[89] Jeden colný úrad.
[90] 10 úradov práce; 5 daňových úradov; dva colné úrady; dve RÚVZ; jeden okresný úrad, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a jedna RVPS.

Zákon č. 184/1999 Z. z. ustanovuje, že dôležité informácie (spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry, miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené, postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať, prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe, sadzobník správnych poplatkov, ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií) sa zverejňujú aj v jazyku národnostnej menšiny. Dotazníkový prieskum v tejto oblasti mapoval, či sa dôležité informácie zverejňujú popri štátnom jazyku i v jazyku národnostnej menšiny. Výsledky ukázali, že predmetné informácie neboli zverejnené 60 (cca 67 %) orgánmi štátnej správy (17 úradov práce, z toho jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 14 daňových úradov; 10 colných úradov; 9 okresných úradov; 6 RVPS; 3 štátne archívy a jedna RÚVZ). Informácie boli zverejnené 19 (21 %) orgánmi štátnej správy (7 úradov práce; 4 okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 colné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou dva RÚVZ; dve RVPS; jeden daňový úrad). Čiastočne boli informácie zverejnené 9 (10 %) orgánmi štátnej správy (3 úrady práce; 3 RÚVZ; dva štátne archívy a jeden daňový úrad). Odpoveď neposkytol jeden okresný úrad (1 %), z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Z výsledkov vyplýva, že v predmetnej oblasti nastalo mierne zlepšenie. Dôležité informácie popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny nezverejnilo v roku 2016 (77 %) orgánov štátnej správy, v roku 2018 (79 %) a v roku 2020 (67 %).

3.3.7 Finančné náklady (otázky 52 – 53 / 48 – 49)

Správa po prvýkrát mapovala oblasť finančného zabezpečenia používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku orgánmi štátnej správy, a to prostredníctvom 9 tematických otázok zameraných na vynaložené finančné prostriedky v sledovanom období. Jedným z dôvodov mapovania bolo aj vyhodnotenie výsledkov záverečných otázok predchádzajúcich správ, ktoré v rámci vytvárania podmienok pre používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku poukázali aj na nedostatočné finančné prostriedky na zabezpečenie prekladateľských alebo tlmočníckych služieb. Z výsledkov vyplýva, že 49 (55 %) orgánov štátnej správy nevynaložilo žiadne finančné prostriedky na žiadnu tematickú oblasť (16 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov; 5 RÚVZ a dve RVPS). Niektoré orgány štátnej správy zdôvodňovali nevynaloženie finančných prostriedkov na predmetné oblasti nasledovne: nemajú k dispozícii žiadne finančné prostriedky; predmetné oblasti sa ich netýkajú; uvedené prípady sa nevyskytli; preklady zabezpečujú v réžii vlastných zamestnancov v kvalite zodpovedajúcej ich možnostiam. 10 (11 %) orgánov štátnej správy čiastočne vynaložilo finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (4 RVPS; 3 úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a jeden RÚVZ) v celkovej výške

1 361,50 EUR. 30 (34 %) orgánov štátnej správy neposkytlo odpovede na žiadne otázky (8 úradov práce; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a dve RVPS).[91]

Výsledky prieskumu za jednotlivé tematické oblasti v súvislosti s vynaloženými finančnými prostriedkami sú nasledovné.

Na prípravu prekladov odpovedí na podania napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 422,82 EUR za dva (2 %) orgány štátnej správy, z toho 117,89 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou a 304,93 EUR za jednu RVPS. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 54 (61 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov; 6 RÚVZ a 4 RVPS).

V oblasti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende (napr. v zápisniciach, uzneseniach, štatistikách, evidenciách a pod.) neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti zabezpečenia dvojjazyčných úradných formulárov v rozsahu pôsobnosti (preklad vyplnených údajov v jazyku národnostnej menšiny do štátneho jazyka) bolo použitých celkom 144,41 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 55 (62 %) subjektov (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných

[91] Konkrétne išlo o nasledovné orgány štátnej správy: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, pracovisko Šamorín; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, pracovisko Veľký Meder; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, pracovisko Hurbanovo; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, pracovisko Kolárovo; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, pracovisko Streda nad Bodrogom
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, pracovisko Čierna nad Tisou; Okresný úrad Dunajská Streda; Okresný úrad Galanta; Okresný úrad Levice, pracovisko Šahy a pracovisko Želiezovce; Okresný úrad Šaľa; Okresný úrad Rimavská Sobota; Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce; Daňový úrad Bratislava, pobočka Senec; Daňový úrad Trnava, pobočka Dunajská Streda; Daňový úrad Trnava, pobočka Galanta; Daňový úrad Trnava, kontaktné miesto Šamorín; Daňový úrad Banská Bystrica, pobočka Rimavská Sobota; Štátny archív v Banskej Bystrici, pracovisko Archív Rimavská Sobota; Štátny archív v Košiciach, pracovisko Archív Rožňava; Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno; Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Nové Zámky; Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Šaľa; Colný úrad Trnava, pobočka Dunajská Streda; Colný úrad Trnava, stanica Veľký Meder; Colný úrad Nitra, stanica Štúrovo; Colný úrad Košice, pobočka Rožňava; Regionálna veterinárna a potravinová správa Dunajská Streda; Regionálna veterinárna a potravinová správa Galanta

úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti vydávania dvojjazyčných verejných listín (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti vydávania rozhodnutí v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti zabezpečenia informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti uvádzania informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe úradu, aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 153,43 EUR za dva (2 %) orgány štátnej správy – dve RVPS. Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 54 (61 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 3 RVPS).

V oblasti uvádzania nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 1 135,92 EUR za 8 (9 %) orgánov štátnej správy (682,96 EUR za 4 RVPS; 398,96 EUR za 3 úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a 54 EUR za jeden RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 30 (34 %) orgánov štátnej správy (8 úradov práce; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a dve RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce; 11

daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 RÚVZ a dve RVPS).

V oblasti zverejňovania dôležitých informácií[92] na úradnej tabuli, na webovom sídle a v periodickej tlači aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 225,58 EUR za dva (2 %) orgány štátnej správy (dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou). Na otázku neodpovedalo 34 (38 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 4 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 53 (60 %) subjektov (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov; 6 RÚVZ a 4 RVPS).

Odhadovaná výška finančných prostriedkov

Ďalší rad otázok v 9 tematických oblastiach sa zameriaval na zisťovanie odhadovanej výšky finančných prostriedkov, ktoré sú potrebné na plnenie zákonných povinností a možností v oblasti používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku orgánmi štátnej správ na kalendárny rok.

Z výsledkov vyplýva, že 41 (46 %) orgánov štátnej správy nekvantifikovalo finančné prostriedky na žiadnu tematickú oblasť používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (12 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 okresných úradov; 3 RVPS a jeden RÚVZ). Niektoré orgány štátnej správy zdôvodňovali nekvantifikovanie finančných prostriedkov tým, že nevedia odhadnúť výšku finančných prostriedkov; nemajú k dispozícii žiadne finančné prostriedky; nevydávajú predmetné dokumenty; doposiaľ žiaden klient nepodal podanie v jazyku národnostnej menšiny alebo nevznikol dôvod na tlmočenie alebo preklady. 17 (19 %) orgánov štátnej správy čiastočne kvantifikovalo finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (6 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou; 5 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 4 RÚVZ a dve RVPS) v celkovej výške 53 370,99 EUR. Predmetné financie by boli použité v 62 prípadoch. 31 (35 %) orgánov štátnej správy neposkytlo odpovede na žiadne otázky (9 úradov práce; 4 okresné úrady; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

Výsledky prieskumu za jednotlivé tematické oblasti v súvislosti s odhadovanými finančnými prostriedkami sú nasledovné.

Na preklady odpovedí na podania napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny bolo odhadovaných celkom 1 475 EUR za 6 (7

[92] Informácie o zložení a právomoci orgánov samosprávy obce, prehľad právnych predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých obec koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k obci, miesto, čas a spôsob, akým je možné získavať informácie a informácie o tom, kde môžu podať fyzické osoby alebo právnické osoby žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, postup, ktorý musí obec dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je potrebné dodržať, sadzobník správnych poplatkov, ktoré obec vyberá za úkony a konania správnych orgánov, sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií a informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce.

%) orgánov štátnej správy (525 EUR za 3 RÚVZ; 450 EUR za dva úrady práce a 500 EUR za jednu RVPS). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 50 (56 %) orgánov štátnej správy (15 úradov práce; 11 daňových úradov; 10 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RVPS a dve RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 4 okresné úrady; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 4 RVPS a jedna RÚVZ).

V oblasti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende (napr. v zápisniciach, uzneseniach, štatistikách, evidenciách a pod.) bolo odhadovaných celkom 6 382 EUR za 4 (5 %) orgány štátnej správy (5 282 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 800 EUR za dve RÚVZ a 300 EUR za jeden úrad práce). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 34 (38 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 4 RVPS a jedna RÚVZ).

V oblasti zabezpečenia dvojjazyčných úradných formulárov v rozsahu pôsobnosti (preklad vyplnených údajov v jazyku národnostnej menšiny do štátneho jazyka) bolo kvantifikovaných 3 580,25 EUR za 7 (8 %) orgánov štátnej správy (1 980,25 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 600 EUR za 4 RÚVZ; 500 EUR za jednu RVPS a 500 EUR za jeden úrad práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 49 (55 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RVPS a jeden RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 okresné úrady; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti vydávania dvojjazyčných verejných listín (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) bolo kvantifikovaných 11 420,50 EUR za 5 (6 %) orgánov štátnej správy (8 920,50 EUR za jeden okresný úrad; 1 000 EUR za dve RÚVZ; 1 000 EUR za jednu RVPS a 500 EUR za jeden úrad práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RÚVZ a 3 RVPS). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 okresné úrady; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti vydávania rozhodnutí v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny bolo kvantifikovaných 7 960,15 EUR za 8 (9 %) orgánov štátnej správy (3 200 EUR za 3 RÚVZ; 3 060,15 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 1 000 EUR za jednu RVPS a 700 EUR za 3 úrady práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (14 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou

menšinou; 3 RÚVZ; 3 RVPS a dve RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 okresné úrady; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti zabezpečenia informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny bolo kvantifikovaných 8 544,35 EUR za 5 (6 %) orgánov štátnej správy (4 944,35 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 2 300 EUR za dva RÚVZ a 1 300 EUR za dva úrady práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (9 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti uvádzania informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe úradu, aj v jazyku národnostnej menšiny bolo kvantifikovaných celkom 3 621,45 EUR za 6 (7 %) orgány štátnej správy (2 631,45 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 600 EUR za dva úrady práce; 200 EUR za jednu RVPS a 190 EUR za dva RÚVZ). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 50 (56 %) orgánov štátnej správy (15 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti uvádzania nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 3 482,64 EUR za 11 (12 %) orgánov štátnej správy (1 536,39 EUR za 5 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 310 EUR za 3 RÚVZ; 1 536,25 EUR za dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a 100 EUR za jednu RVPS). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 45 (51 %) orgánov štátnej správy (12 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov; 4 RVPS a dve RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti zverejňovania dôležitých informácií[93] na úradnej tabuli, na webovom sídle a v periodickej tlači aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 6 854,65 EUR za 10 (11 %) orgánov štátnej správy (5 454,65 EUR za 4 okresné úrady; 700 EUR za dve RÚVZ; 600 EUR

[93] Informácie o zložení a právomoci orgánov samosprávy obce, prehľad právnych predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých obec koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k obci, miesto, čas a spôsob, akým je možné získavať informácie a informácie o tom, kde môžu podať fyzické osoby alebo právnické osoby žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, postup, ktorý musí obec dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je potrebné dodržať, sadzobník správnych poplatkov, ktoré obec vyberá za úkony a konania správnych orgánov, sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií a informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce.

za 3 úrady práce a 100 EUR za jednu RVPS). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 46 (52 %) orgánov štátnej správy (14 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

Záver: Zámerom novozaradeného okruhu otázok do aktuálneho prieskumu bolo zistiť finančnú náročnosť zabezpečovania úloh vyplývajúcich z používania maďarského a rusínskeho jazyka v úradnom styku. Uvedený zámer však na základe zozbieraných údajov nie je možné naplniť, keďže oslovené subjekty v rámci prieskumu alebo neodpovedali, alebo neposkytli relevantné údaje v oblasti vynaložených a odhadovaných finančných prostriedkov. Z celkového počtu 89 orgánov štátnej správy 10 (11 %) orgánov štátnej správy čiastočne uviedlo výšku vynaložených finančných prostriedkov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku za kalendárny rok v celkovej výške 1 361,50 EUR. 55 % orgánov štátnej správy uvedené náklady nekvantifikovalo a 34 % orgánov štátnej správy neodpovedalo na položené otázky. Uvedených 10 subjektov, ktoré poskytlo čiastočné údaje, nezodpovedá celému spektru orgánov štátnej správy pretože nezahrňuje štátne archívy, daňové úrady a colné úrady. Z celkového počtu 89 orgánov štátnej správy ich 17 (19 %) čiastočne uviedlo výšku odhadovaných finančných prostriedkov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku za kalendárny rok v celkovej výške 53 370,99 EUR. 46 % orgánov štátnej správy uvedené náklady nekvantifikovalo a 35 % orgánov štátnej správy neodpovedalo na položené otázky. Uvedených 17 subjektov, ktoré poskytlo čiastočné údaje, nezodpovedá celému spektru orgánov štátnej správy pretože opätovne nezahrňuje štátne archívy, daňové úrady a colné úrady. Z uvedených údajov teda nie je možné kvantifikovať priemerné ročné výdavky všetkých dotknutých orgánov štátnej správy. Z poskytnutých údajov vyplýva, že napríklad jeden okresný úrad (Okresný úrad v Medzilaborciach) kvantifikoval finančné prostriedky v predmetných oblastiach v celkovej výške 32 059,60 EUR. Napriek uvedenému, predmetné zistenia predstavujú prvý krok k aplikácii zákona č. 184/1999 Z. z. v praxi zo strany orgánov štátnej správy a je žiaduce, aby sa táto oblasť aj naďalej osobitne sledovala a konkrétne rezorty pristupovali k tejto problematike zodpovedne.

3.3.8 Záverečné otázky (otázky 54 – 59 / 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie maďarského a rusínskeho jazyka v úradnom styku hodnotilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy ako bezproblémové (18 úradov práce; 11 daňových úradov; 10 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 RVPS a 5 štátnych archívov). 26 (29 %) orgánov štátnej správy hodnotilo vytváranie podmienok za čiastočne problémové (8 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 RÚVZ; 4 daňové úrady; 3 RVPS a jeden colný úrad). 7 (8 %) orgánov štátnej správy ich považovalo za problémové (dva okresné úrady; dva colné úrady; jeden daňový úrad; jeden RÚVZ a jeden úrad práce v obci s rusínskou národnostnou menšinou). Z uvedeného vyplýva, že došlo k miernemu zvýšeniu počtu orgánov štátnej správy, ktoré

hodnotia predmetnú oblasť ako bezproblémovú a súčasne došlo k miernemu zníženiu počtu orgánov štátnej správy, ktoré hodnotia predmetnú oblasť ako problémovú. Pre porovnanie, v roku v roku 2016 (55 %) orgánov štátnej správy hodnotilo vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku ako bezproblémové, v roku 2018 (48 %) a v roku 2020 (63 %). Na druhej strane, v roku 2016 (13 %) orgánov štátnej správy hodnotilo vytváranie uvedených podmienok ako problémové, v roku 2018 (14 %) a v roku 2020 (8 %).

Z celkového počtu 33 (37 %) orgánov štátnej správy, 17 (52 %) orgánov štátnej správy (5 RÚVZ; 4 úrady práce; 3 daňové úrady; 3 RVPS a dva okresné úrady) uviedlo ako hlavné príčiny problémov kombináciu faktorov: nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov; nedostatočné množstvo finančných prostriedkov a nedostatočná odborná podpora. Iné faktory (absencia formulárov v jazykoch menšín; dodržanie lehôt pri vydávaní dvojjazyčných dokumentov; terminologická náročnosť prekladov z právneho hľadiska; absencia odbornej literatúry; väčšina zákonov nie je preložená do jazyka národnostnej menšiny, ktoré sú potrebné k práci; časová náročnosť) uviedlo 9 (27 %) orgánov štátnej správy (4 úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; dva okresné úrady, z toho jeden v obci s rusínskou národnostnou menšinou; jeden daňový úrad; jeden colný úrad a jeden RÚVZ). Nedostatočnú odbornú podporu uviedli 4 (12 %) orgány štátnej správy (dva okresné úrady; jeden colný úrad a jeden úrad práce). Nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov uviedli 3 (9 %) orgány štátnej správy (jeden okresný úrad; jeden daňový úrad a jeden colný úrad).

Tabuľka č. 60: Vytváranie podmienok pre používanie maďarského a rusínskeho jazyka v úradnom styku – porovnanie za obdobie rokov 2016, 2018 a 2020[94]

obdobie	bezproblémové	podiel v %	čiastočne problémové	podiel v %	problémové	podiel v %
2016	**45**	**55 %**	**20**	**24 %**	**11**	**13 %**
2018	**43**	**48 %**	**30**	**34 %**	**12**	**14 %**
2020	**56**	**63 %**	**26**	**29 %**	**7**	**8 %**

Graf č. 27: Vytváranie podmienok pre používanie maďarského a rusínskeho jazyka v úradnom styku – porovnanie za obdobie rokov 2016, 2018 a 2020

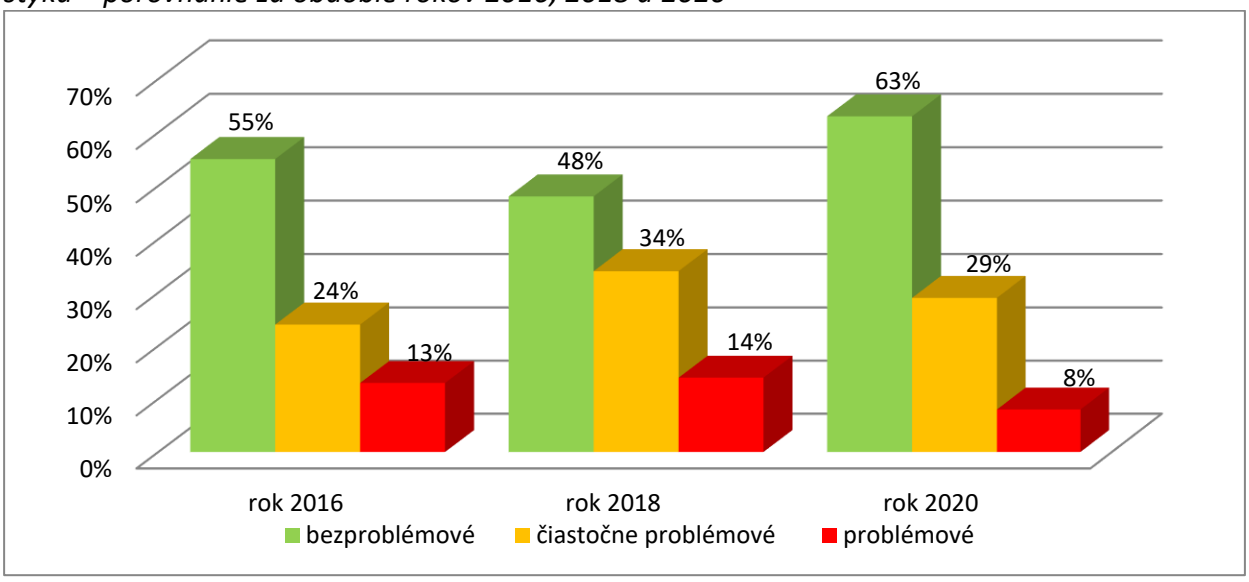

[94] Zvyšné percento orgánov štátnej správy na otázku neodpovedalo.

V oblasti prerokúvania správnych deliktov na úseku používania jazykov národnostných menšín je vecne príslušný úrad vlády. Dotazníkovým prieskumom sa sledovali podnety doručené na orgány štátnej správy týkajúce sa porušenia zákona č. 184/1999 Z. z. Z celkového počtu 89 oslovených subjektov boli doručené dva podnety dvom (2 %) orgánom štátnej správy (jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; jeden colný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou). Jedna výzva na odstránenie nedostatkov bola okresnému úradu doručená z úradu splnomocnenca na základe podnetu fyzickej osoby upozorňujúcej na dodržiavanie § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. zverejniť informáciu o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku, okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny. Uvedený podnet bol bezodkladne vyriešený. Druhý podnet bol adresovaný colnému úradu vo veci používania jazyka národnostných menšín. Predmetný podnet bol riešený zaslaním odpovede sťažovateľovi v štátnom jazyku prostredníctvom nadradeného colného úradu. Z porovnania výsledkov z rokov 2016, 2018 a 2020 vyplýva, že v predmetnej oblasti nenastali zmeny.

3.3.3 Informácie za jednotlivé orgány štátnej správy

3.3.3.1 Okresné úrady

Z celkového počtu 14 okresných úradov bolo 12 okresných úradov v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. 13 (93 %) okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden (7 %) okresný úrad si túto povinnosť nesplnil.[95] Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny ustanovuje zákon č. 184/1999 Z. z.. Táto povinnosť bola splnená v prípade všetkých 14 okresných úradov. 8 (57 %) okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou uvádzalo tieto označenia v jazyku národnostnej menšiny popri ekvivalente v štátnom jazyku menším písmom a 6 (43 %) okresných úradov rovnakým písmom, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Úradný styk (otázky 7 – 24)

Zo získaných výsledkov vyplýva, že celkový počet zamestnancov okresných úradov bolo 679 z toho 41 zamestnancov tzv. pracovísk, mimo sídiel okresných úradov. Z celkového počtu zamestnancov okresných úradov 209 (31 %) ovládalo jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a 127 (18 %) slovom.

Jazykového kompetenčného vzdelávania sa v sledovanom období zúčastnilo 12 (86 %) okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Nezúčastnili sa dva

[95] Ide o Okresný úrad Rožňava.

(14 %) okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jazykového kompetenčného vzdelávania sa zúčastnilo 74 zamestnancov. 12 okresných úradov, ktoré sa zúčastnili jazykového kompetenčného vzdelávania 8 (67 %) považovalo predmetné vzdelávanie za užitočné a 4 (33 %) za veľmi užitočné. Z dvoch okresných úradov, ktoré sa uvedeného vzdelávania nezúčastnili, jeden uviedol ako dôvod neúčasti, že zamestnanci predmetný jazyk ovládajú na dostatočnej úrovni a jeden okresný úrad zdôvodnil neúčasť pochybnosťou o možnosti osvojiť si jazyk prostredníctvom jedného kurzu. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie prejavilo 12 (86 %) okresných úradov, z toho v 11 obciach s maďarskou a dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Záujem neprejavili dva (14 %) okresné úrady.

V rámci dotazníkového zisťovania 9 okresných úradov (64 %) uviedlo, že možnosť používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku zabezpečilo prostredníctvom svojich zamestnancov komunikujúcich v jazyku národnostnej menšiny, z toho v 8 obciach s maďarskou národnostnou menšinou a v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Kombináciu spôsobov (prostredníctvom vlastných zamestnancov a prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb) využilo 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou zabezpečil túto možnosť iným spôsobom (prostredníctvom pracovníkov z inej iného odboru).

Zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu si splnilo 13 (93 %) okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden okresný úrad v obci s maďarskou národnostnou menšinou si túto povinnosť nesplnil.[96] 5 (39 %) okresných úradov uviedlo predmetnú informáciu v štátnom jazyku. 8 (61 %) okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou, uviedlo predmetnú informáciu v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. 5 (39 %) okresných úradov uvedenú informáciu zverejnilo na informačnej tabuli, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. 3 (23 %) okresné úrady zverejnili informáciu na úradnej tabuli, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Kombináciu uvedených spôsobov využili 4 (31 %) okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden (7 %) okresný úrad na otázku neodpovedal.

Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny určil jeden (7 %) okresný úrad.[97] 13 (93 %) okresných úradov tento priestor neurčilo, z toho dva okresné úrady v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Písomné podania v jazyku národnostnej menšiny prijali 3 okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Celkový počet podaní bol 63 a týkali sa oblasti životného prostredia; katastra nehnuteľností; verejnej správy; podnikania alebo potrieb okresného úradu. Na 62 podaní boli poskytnuté odpovede v maďarskom a rusínskom jazyku. Jeden (7 %) okresný úrad čiastočne využíval možnosť viesť úradnú agendu vymedzenú zákonom popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny (pozn. do zápisnice pri prejednávaní priestupku). Jeden (7 %) okresný úrad na otázku neodpovedal.

[96] Ide o Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec.
[97] Ide o Okresný úrad Senec.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 25 – 41)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že dvojjazyčné formuláre boli vydávané na dvoch (14 %) okresných úradoch a čiastočne boli vydávané na 3 (21 %), okresných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. 9 (64 %) okresných úradov nezabezpečilo pre občanov dvojjazyčné úradné formuláre v rozsahu svojej pôsobnosti. Dvom (14 %) okresným úradom, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou boli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov. Jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou vydal na požiadanie 4 dvojjazyčné úradné formuláre. Žiadnemu okresnému úradu neboli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných verejných listín. Žiadnemu okresnému úradu neboli doručené podania v jazyku národnostnej menšiny, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Žiaden okresný úrad nevydal v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 42 – 44)

Údaje z prieskumu ukázali, že dva (14 %) okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou používali na rokovaní okresného úradu jazyk národnostnej menšiny a 4 (29 %) okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou ho používali čiastočne. V prípade 9 (64 %) okresných úradov sa jazyk národnostnej menšiny na rokovaní nepoužíval. Rokovanie viedlo v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny 5 (36 %) okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Materiály na rokovanie sa čiastočne pripravovali v štátnom jazyku a v jazyku menšiny na jednom okresnom úrade.

Informovanie verejnosti (otázky 45 – 51)

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli vôbec uvádzané na 6 (43 %) okresných úradoch.[98] Predmetné informácie boli uvádzané na 5 (36 %) okresných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a na dvoch (14 %) okresných úradoch boli uvádzané čiastočne. Jeden (7 %) okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou na otázku neodpovedal.

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny boli uvádzané na 9 (cca 64 %) okresných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Čiastočne boli uvádzané na dvoch (14 %) okresných úradoch. V dvoch (14 %) prípadoch okresné úrady predmetné nápisy a oznamy neuvádzali v jazyku národnostnej

[98] Ide o tieto okresné úrady: Okresný úrad Dunajská Streda*; Okresný úrad Komárno*; Okresný úrad Nové Zámky, pracovisko Štúrovo; Okresný úrad Rimavská Sobota; Okresný úrad Košice-okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou; Okresný úrad Trebišov, pracovisko Kráľovský Chlmec.

* Pozn. v uvedených dvoch prípadoch okresné úrady uviedli, že informácie vydáva iný odborný orgán, nie orgán miestnej štátnej správy. MV SR nie je majiteľom budovy okresného úradu, pričom správca budovy používa kombinované označenia piktogram + text v slovenčine. OÚ žiadal v r. 2018 o zabezpečenie konkrétnych textových tabuliek v maďarskom jazyku, neboli však dodané. Obstarávajú sa centrálne.

menšiny. Jeden (7 %) okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou na otázku neodpovedal. Z 11 okresných úradov, ktoré predmetné nápisy a oznamy zverejňovali alebo čiastočne zverejňovali ich dva (18 %) uvádzali na informačnej tabuli; jeden (9 %) na úradnej tabuli a 8 (73 %), z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou využilo na zverejnenie kombináciu možností (na webovom sídle; na úradnej tabuli na informačnej tabuli; vo vstupných priestoroch; vstupných dverách na chodbách; pri dverách v klientskom centre).

Dôležité informácie neboli zverejnené na 9 (64 %) okresných úradoch a čiastočne boli zverejnené na 4 (29 %) okresných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden (7 %) okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou na otázku neodpovedal.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (otázky 52 – 53)

V oblasti používania maďarského jazyka v úradnom styku 6 (43 %) okresných úradov nevynaložilo žiadne finančné prostriedky v kalendárnom roku na 9 sledovaných tematických oblastí. Čiastočne vynaložili finančné prostriedky dva (14 %) okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou v celkovej výške 487,88 EUR. Odpoveď neposkytlo 6 (43 %) okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. V oblasti odhadovaných finančných nákladov 5 okresných úradov nekvantifikovalo finančné prostriedky. 5 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou čiastočne kvantifikovalo finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku. Odpovede neposkytli 4 okresné úrady.

Záverečné otázky (otázky 54 – 59)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotilo ako bezproblémové 7 (50 %) okresných úradov, z toho jeden okresný úrad so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou. 5 (36 %) okresných úradov, z toho jeden okresný úrad so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou hodnotilo vytváranie podmienok za čiastočne problémové. Dva (14 %) okresné úrady ich považovali za problémové.[99] Zo 7 okresných úradov, ktoré hodnotili tieto podmienky ako problémové alebo čiastočne problémové uvádzali ako dôvod nedostatočnú odbornú podporu; iné faktory (dodržanie lehôt; absenciu formulárov v jazykoch menšín); nedostatočný počet kvalifikovaných odborných zamestnancov alebo kombináciu uvedených dôvodov.

Jeden podnet týkajúci sa porušenia zákona č. 184/1999 Z. z. bol doručený jednému (7 %) okresnému úradu v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Podnet bol doručený na základe podania fyzickej osoby upozorňujúcej na dodržiavanie § 2 ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. v oblasti zverejňovania informácie o možnosti používania jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku, okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny. Uvedený podnet bol bezodkladne vyriešený.

[99] Ide o tieto okresné úrady: Okresný úrad Rimavská Sobota; Okresný úrad Košice-okolie, pracovisko Moldava nad Bodvou.

3.3.3.2 Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Z celkového počtu 27 úradov práce bolo 26 v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a jeden v obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. 26 (96 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Jeden (4 %) úrad práce uvedenú povinnosť nesplnil.[100] Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny bola splnená v prípade všetkých úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Úrady práce tieto označenia v 23 (85 %) prípadoch uvádzali rovnakým písmom, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a v 4 (15 %) prípadoch menším písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 20)

V rámci prieskumu sa zistilo, že v sledovanom období bol celkový počet zamestnancov úradov práce a ich pracovísk 1 421. Z celkového počtu zamestnancov úradov práce 444 (31 %) ovládalo jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a 371 (27 %) slovom. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie neprejavilo 15 (56 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Naopak záujem prejavilo 9 (33 %) úradov práce a 3 (11 %) úrady práce na otázku neodpovedali. Všetkých 27 (100 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou zabezpečilo používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku prostredníctvom svojich zamestnancov komunikujúcich v jazyku národnostnej menšiny.

Zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu si splnilo všetkých 27 (100 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. 24 (89 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou túto informáciu uviedlo v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny, dva (7 %) úrady práce v štátnom jazyku a jeden (4 %) úrad práce v jazyku národnostnej menšiny. Predmetná informácia bola zverejnená na nasledovných miestach: v 17 (63 %) prípadoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou na informačnej tabuli a v 4 (15 %) prípadoch na úradnej tabuli. Kombináciu uvedených spôsobov alebo iný spôsob (na vstupných dverách, chodbách alebo recepcii úradu) využilo 6 (22 %) úradov práce.

Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny neurčilo 27 (100 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Celkovo 204 písomných podaní v jazyku národnostnej menšiny prijalo 6 (22 %) úradov práce[101]. Predmetné podania sa týkali najmä oblasti sociálneho systému; sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; štátnych sociálnych dávok a hmotnej núdze. Niektoré úrady práce uviedli ako nesledovaný údaj

[100] Ide o Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, pracovisko Tornaľa.

[101] Z celkového počtu 6 úradov práce, ktorým boli zaslané písomné podania, bolo jednému úradu práce zaslané anonymné podanie.

registrované písomné podania od občanov v jazyku národnostnej menšiny na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; hmotnej núdze, náhradného výživného a štátnych sociálnych dávok; peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP. Na predmetné podania bola poskytnutá odpoveď okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny jedným úradom práce, v obci s rusínskou národnostnou menšinou. V 27 prípadoch (100 %) úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou, nevyužívali možnosť vedenia úradnej agendy vymedzenej zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 37)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že dvojjazyčné formuláre v rozsahu svojej pôsobnosti nezabezpečilo pre občanov všetkých 27 (100%) úradov práce. Podľa odpovedí žiadnemu úradu práce neboli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov a verejných listín. Žiaden úrad práce taktiež nevydal dvojjazyčné verejné listiny. Žiadnemu úradu práce neboli doručené podania v jazyku národnostnej menšiny, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Žiaden úrad práce nevydal v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 38 – 40)

Výsledky z prieskumu ukázali, že 4 (15 %) úrady práce používali na rokovaní aj jazyk národnostnej menšiny. V prípade 20 (74 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou sa jazyk národnostnej menšiny nepoužíval. Na 3 (11 %) úradoch práce sa jazyk národnostnej menšiny na rokovaní používal čiastočne.

Na otázku v akom jazyku sa vedie rokovanie 19 (70 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou uviedlo, že rokovanie viedlo v štátnom jazyku a 8 (30 %) úradov práce rokovanie viedlo v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny.

Materiály na rokovanie sa pripravovali v štátnom jazyku na všetkých 27 úradoch práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Informovanie verejnosti (otázky 41 – 47)

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny uvádzalo 15 (55 %) úradov práce a na jednom (4 %) úrade práce boli tieto informácie uvádzané čiastočne. Predmetné informácie neuvádzalo 11 (41 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny uvádzalo 13 (48 %) úradov práce a čiastočne 10 (37 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. 4 (15 %) úrady práce, z toho v jednej obci **s** rusínskou národnostnou menšinou, predmetné nápisy a oznamy neuvádzali. Z celkového počtu 23 úradov práce, ktoré informácie uvádzali alebo čiastočne uvádzali ich v 6 (26 %) prípadoch uvádzali na

informačnej tabuli a v 7 (30 %) prípadoch na inom mieste. Odpovede na otázku neposkytlo 10 (44 %) úradov práce.

Dôležité informácie neboli zverejnené na 17 (63 %) úradoch práce. Informácie boli zverejnené na 7 (26 %) úradoch práce a čiastočne boli zverejnené na 3 (11 %) úradoch práce.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín (otázky 48 – 49)

V oblasti používaní jazykov národnostných menšín v úradnom styku 16 (59 %) úradov práce nevynaložilo žiadne finančné prostriedky v kalendárnom roku. Čiastočne vynaložili finančné prostriedky 3 (11 %) úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou v celkovej výške 398,96 EUR. Odpoveď neposkytlo 8 (30 %) úradov práce. V oblasti odhadovaných finančných nákladov 12 (cca 44 %) úradov práce nekvantifikovalo finančné prostriedky. 6 (22 %) úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou čiastočne kvantifikovalo finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku v celkovej výške 6 536,39 EUR. Odpovede neposkytlo 9 (33 %) úradov práce.

Záverečné otázky (otázky 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotilo 18 (67 %) úradov práce ako bezproblémové. 8 (30 %) úradov práce hodnotilo vytváranie podmienok za čiastočne problémové. Jeden (cca 4 %) úrad práce v obci s rusínskou národnostnou menšinou ich považoval za problémové. Z celkového počtu 9 úradov práce, ktoré hodnotili tieto podmienky ako problémové alebo čiastočne problémové ich v 8 (89 %) prípadoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou zdôvodňovali nedostatočným počtom kvalifikovaných zamestnancov; nedostatočným množstvom finančných prostriedkov, nedostatočnou odbornou podporou a inými faktormi. Nedostatočnú odbornú podporu uviedol jeden (11 %) úrad práce. Úradom práce nebol doručený žiaden podnet týkajúci sa porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.

3.3.3.3 Daňové úrady

Dotazníkové zisťovanie sa týkalo celkovo 16 daňových úradov v obciach s maďarskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. všetkých 16 daňových úradov. Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v maďarskom jazyku bola taktiež splnená v prípade všetkých 16 daňových úradov, pričom všetky toto označenie uvádzali rovnakým písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 20)

Celkový počet zamestnancov daňových úradov (pobočiek / kontaktných miest) bol 456. Z celkového počtu zamestnancov 102 (22%) ovládalo jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a 163 (36%) slovom. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie neprejavilo 13 (81 %) daňových úradov a prejavili 3 (19 %) daňové úrady.

V rámci dotazníkového zisťovania 14 (88 %) daňových úradov uviedlo, že používanie maďarského jazyka v úradnom styku zabezpečilo prostredníctvom svojich zamestnancov. Dva (12 %) daňové úrady zabezpečili túto možnosť prostredníctvom tlmočníckych alebo prekladateľských služieb.[102]

Zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania maďarského jazyka v sídle orgánu si splnilo všetkých 16 daňových úradov, pričom túto informáciu uviedli v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. Daňové úrady využili v 7 (44 %) prípadoch na tento účel priestor informačnej tabule, v 6 (37 %) prípadoch úradnú tabuľu a v 3 prípadoch (19 %) kombináciu uvedených spôsobov alebo iný spôsob. 5 (31 %) daňových úradov určilo časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny a 11 (69 %) tento priestor neurčilo. Žiaden daňový úrad neregistroval písomné podanie od občanov v maďarskom jazyku a nevyužíval možnosť viesť úradnú agendu vymedzenú zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 37)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že dvojjazyčné formuláre boli čiastočne vydávané na 11 (69 %) daňových úradoch a vydávané na 5 (31 %) daňových úradoch. Dvojjazyčné formuláre sa týkali nasledovných oblastí: dane a financie – poučenia k daňovým tlačivám; všeobecné poučenia v daňovej oblasti; ohlásenie peňažnej hotovosti a dokumenty k spotrebnej dani. Žiadnemu daňovému úradu neboli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov a verejných listín. Žiaden daňový úrad taktiež nevydal dvojjazyčné verejné listiny. Žiadnemu daňovému úradu neboli doručené podania v maďarskom jazyku, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Žiaden daňový úrad nevydal v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v maďarskom jazyku.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 38 – 40)

Údaje z prieskumu ukázali, že 12 (75 %) daňových úradov nepoužívalo na rokovaní maďarský jazyk. V prípade 4 (25 %) daňových úradov sa na rokovaní čiastočne používal aj jazyk národnostnej menšiny. Rokovanie viedlo 12 (75 %) daňových úradov v štátnom jazyku a 4 (25 %) daňové úrady v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. Materiály na rokovanie sa pripravovali v štátnom jazyku na všetkých 16 (100 %) daňových úradoch.

[102] Ide o Daňový úrad Nitra, pobočka Komárno a Daňový úrad Nitra, pobočka Nové Zámky.

Informovanie verejnosti (otázky 41 – 47)

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli uvádzané na 15 (94 %) daňových úradoch. Jeden (6 %) daňový úrad predmetné informácie uvádzal čiastočne.[103] V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že na 3 daňových úradoch boli tieto informácie zverejnené prostredníctvom piktogramov.

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v maďarskom jazyku boli čiastočne uvádzané na 13 (81 %) daňových úradoch a úplne uvádzané na dvoch (13 %) daňových úradoch. V jednom (6 %) prípade daňový úrad predmetné nápisy a oznamy neuvádzal aj v jazyku národnostnej menšiny. Celkový počet daňových úradov, ktoré predmetné informácie uvádzali alebo čiastočne uvádzali bol 15. Z uvedeného počtu ich v 3 (20 %) prípadoch zverejnili využitím viacerých spôsobov (na webovom sídle; na úradnej tabuli, na informačnej tabuli alebo na inom mieste); v 4 (27 %) prípadoch na informačnej tabuli; v dvoch (13 %) prípadoch na inom mieste (napr. vstupné priestory, vstupné dvere na chodbách alebo chodbové steny) a v jednom (7 %) prípade na úradnej tabuli. Na otázku kde boli predmetné nápisy a oznamy uvádzané neodpovedalo 5 (33 %) daňových úradov.[104]

Dôležité informácie na úradnej tabuli, na webovom sídle a vo vydávanej periodickej tlači popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli zverejnené na 14 (88 %) daňových úradoch. Predmetné informácie boli v jednom (6 %) prípade zverejnené a v jednom (6 %) prípade čiastočne zverejnené.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín (otázky 48 – 49)

V oblasti používania maďarského jazyka v úradnom styku 11 (69 %) daňových úradov nevynaložilo žiadne finančné prostriedky v kalendárnom roku. Odpoveď neposkytlo 5 (31 %) daňových úradov. V oblasti odhadovaných finančných nákladov 11 (69 %) daňových úradov nekvantifikovalo finančné prostriedky. Odpoveď neposkytlo 5 (31 %) daňových úradov.

Záverečné otázky (otázky 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie maďarského jazyka v úradnom styku hodnotilo 11 (69 %) daňových úradov ako bezproblémové. 4 (25 %) daňové úrady hodnotili vytváranie podmienok za čiastočne problémové. Jeden (6 %) daňový úrad v obci ich považoval za problémové. Z celkového počtu 5 daňových úradov, ktoré hodnotili tieto podmienky ako problémové alebo čiastočne problémové ich v 3 (60 %) prípadoch zdôvodnili kombináciou faktorov (nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov; nedostatočné množstvo finančných prostriedkov a nedostatočná odborná podpora); v jednom (20 %) prípade inými faktormi a v jednom (20 %) prípade nedostatočným počtom kvalifikovaných zamestnancov. Daňovým úradom nebol doručený žiaden podnet týkajúci sa porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.

[103] Ide o Daňový úrad Nitra, pobočka Komárno.

[104] Ide o Daňový úrad Trnava, pobočka Dunajská Streda; Daňový úrad Trnava, pobočka Galanta; Daňový úrad Trnava, kontaktné miesto Šamorín; Daňový úrad Košice, kontaktné miesto Veľké Kapušany; Daňový úrad Košice, kontaktné miesto Kráľovský Chlmec.

3.3.3.4 Colné úrady

Dotazníkové zisťovanie sa vzťahovalo na 13 colných úradov, z toho 12 colných úradov v obciach s maďarskou národnostnou menšinou a jeden colný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. všetkých 13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny bola splnená v prípade všetkých 13 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Všetky colné úrady toto označenie uvádzali rovnakým písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 20)

V rámci prieskumu sa zistilo, že v sledovanom období bol celkový počet zamestnancov pobočiek a staníc colných úradov 329. Z celkového počtu zamestnancov 117 (36 %) ovládalo jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom a 95 (29 %) slovom. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie neprejavilo 11 (85 %) colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Naopak záujem prejavili dva (15 %) colné úrady.[105]

V rámci dotazníkového zisťovania 10 (77 %) colných úradov uviedlo, že používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku zabezpečilo prostredníctvom svojich zamestnancov komunikujúcich v jazyku národnostnej menšiny, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; dva (15 %) colné úrady tlmočníckych alebo prekladateľských služieb a jeden (8 %) colný úrad kombináciou uvedených spôsobov alebo iným spôsobom.

Zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu splnilo všetkých 13 (100 %) colných úradov. 7 (54 %) colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou informáciu uviedlo na úradnej tabuli; 4 (31 %) colné úrady na informačnej tabuli a dva colné úrady (15 %) využitím kombinácie uvedených spôsobov alebo iným spôsobom.

Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny neurčil žiaden colný úrad. Jeden (8 %) colný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou v sledovanom období registroval dve písomné podania v oblasti používania rusínskeho jazyka od občanov v jazyku národnostnej menšiny. Na predmetné podania boli poskytnuté odpovede. Žiaden colný úrad neviedol úradnú agendu vymedzenú zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 37)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že dvojjazyčné úradné formuláre boli vydávané na 6 (46 %) colných úradoch a čiastočne boli zabezpečené na 7 (54 %) colných

[105] Ide o Colný úrad Nitra, pobočka Komárno a Colný úrad Michalovce, pobočka Veľké Slemence.

úradoch. Predmetné formuláre sa týkali oblasti spotrebných daní, ohlásení peňažnej hotovosti, colných formulárov alebo všeobecných poučení. Žiadnemu colnému úradu neboli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov a verejných listín. Žiaden colný úrad taktiež nevydal dvojjazyčné verejné listiny. Žiadnemu colnému úradu neboli doručené podania v jazyku národnostnej menšiny, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Žiaden colný úrad nevydal v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 38 – 40)

Údaje z prieskumu ukázali, že 10 (77 %) colných úradov vôbec nepoužívalo maďarský jazyk na rokovaní; dva (15 %) colné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou čiastočne používalo a jeden (8 %) colný úrad používal. Materiály na rokovanie sa pripravovali v štátnom jazyku na všetkých 13 colných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Informovanie verejnosti (otázky 41 – 47)

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli uvádzané na 10[106] (77 %) colných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou. Informácie uvádzali dva (15 %) colné úrady a čiastočne ich uvádzal jeden (8 %) colný úrad.

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny boli uvádzané na 4 (31 %) colných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a čiastočne na 8 (61 %) colných úradoch. Jeden (8 %) colný úrad predmetné informácie neuvádzal. Dva (15 %) colné úrady uvádzali predmetné oznamy na informačnej tabuli; dva (15 %) colné úrady na úradnej tabuli a jeden (8 %) colný úrad na webovom sídle. 5 (39 %) colných úradov uvádzalo predmetné nápisy a oznamy využitím kombinácie uvedených spôsobov. Dva (15 %) colné úrady na otázku neodpovedali. Dôležité informácie neboli zverejnené na 10 (77 %) colných úradoch a čiastočne boli zverejnené na 3 (23 %) colných úradoch, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín (otázky 48 – 49)

V oblasti používaní jazykov národnostných menšín v úradnom styku 9 (69 %) colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou, nevynaložilo žiadne finančné prostriedky. Odpoveď neposkytli 4 (31 %) colné úrady. V oblasti odhadovaných finančných nákladov 9 (69 %) colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou, nekvantifikovalo finančné prostriedky. Odpoveď neposkytli 4 (31 %) colné úrady.

[106] V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že z 10 colných úradov, ktoré predmetné informácie neuvádzali bolo 5 (50 %) colných úradov, ktoré tieto informácie zverejnili vo forme piktogramov. Ide o nasledovné colné úrady: Colný úrad Banská Bystrica, pobočka Rimavská Sobota; Colný úrad Košice, pobočka Rožňava; Colný úrad Michalovce, pobočka Ubľa; Colný úrad Michalovce, pobočka Veľké Slemence; Colný úrad Michalovce, pobočka Dobrá.

Záverečné otázky (otázky 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotilo 10 (77 %) colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou ako bezproblémové. Jeden (8 %) colný úrad hodnotil vytváranie podmienok za čiastočne problémové. Dva (15 %) colné úrady ich považovali za problémové. Celkový počet colných úradov, ktoré hodnotili tieto podmienky ako problémové alebo čiastočne problémové bol 3.[107] V jednom prípade ich colný úrad zdôvodnil nedostatočnou znalosťou jazyka národnostnej menšiny; v jednom prípade nedostatočnou odbornou podporou a v jednom prípade nedostatočným počtom kvalifikovaných zamestnancov. V oblasti podnetov doručených na orgány štátnej správy týkajúcich sa porušenia zákona č. 184/1999 Z. z. boli jednému colnému úradu v obci s rusínskou národnostnou menšinou doručené dva podnety. Predmetné podnety boli riešené zaslaním odpovede sťažovateľovi v štátnom jazyku prostredníctvom nadradeného colného úradu.

3.3.3.5 Regionálne veterinárne a potravinové správy

Dotazníkové zisťovanie sa vzťahovalo na 8 RVPS v obciach s maďarskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. všetkých 8 RVPS. Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v maďarskom jazyku bola splnená v prípade všetkých 8 RVPS, z toho 7 (88 %) RVPS toto označenie uvádzalo rovnakým písmom a jedna (12 %) RVPS toto označenie uvádzala menším písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 20)

V rámci prieskumu sa zistilo, že v sledovanom období bol celkový počet zamestnancov RVPS 171. Z celkového počtu zamestnancov RVPS ich 45 (26 %) ovládalo maďarský jazyk slovom a písmom a 25 (14 %) slovom. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie neprejavilo 5 (63 %) RVPS. Naopak záujem prejavili dve (25 %) RVPS. Jedna (12 %) RVPS na otázku neodpovedala. Z dotazníkového prieskumu ďalej vyplýva, že používanie maďarského jazyka v úradnom styku zabezpečilo 7 RVPS (88 %) prostredníctvom svojich zamestnancov komunikujúcich v jazyku národnostnej menšiny a jedna (12 %) RVPS kombináciou uvedeného spôsobu a využitia tlmočníckych alebo prekladateľských služieb.

Zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania jazyka národnostnej menšiny v sídle orgánu splnilo 7 (88 %) RVPS a jedna (12 %) RVPS ju nesplnila.[108] Z celkového počtu 7 RVPS v 6 (86 %) prípadoch túto informáciu uviedlo štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny a v jednom (14 %) prípade v štátnom jazyku.

[108] Ide o Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu Šaľa.

Na úradnej tabuli ju zverejnili 3 (43 %) RVPS a na informačnej tabuli dve (28,5 %) RVPS. Kombináciu uvedených spôsobov využili dve (28,5 %) RVPS.

Časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny neurčila žiadna RVPS. Žiadna RVPS v sledovanom období neregistrovala písomné podania v jazyku národnostnej menšiny. Žiadna RVPS neviedla úradnú agendu vymedzenú zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 37)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že 6 (75 %) RVPS zabezpečilo pre občanov dvojjazyčné úradné formuláre v rozsahu svojej pôsobnosti a dve (25 %) RVPS ich zabezpečilo čiastočne. Predmetné formuláre sa týkali nasledovných oblastí: hygiena potravín a zdravie zvierat; domáca zabíjačka alebo registrácia rastlinných a živočíšnych produktov. Jednej RVPS bola v sledovanom období doručená jedna žiadosť o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov. RVPS na predmetnú žiadosť nevydala požadované formuláre. Žiadnej RVPS neboli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie verejných listín. Žiadna RVPS taktiež nevydala dvojjazyčné verejné listiny. Žiadnej RVPS neboli doručené podania v maďarskom jazyku, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Žiadna RVPS nevydala v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 38 – 40)

Údaje z prieskumu ukázali, že 7 (88 %) RVPS používalo na rokovaní štátny jazyk a jedna (12 %) RVPS používala čiastočne štátny jazyk a maďarský jazyk. Rokovanie v štátnom jazyku viedlo 7 (88 %) RVPS a rokovanie v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny viedla jedna (12 %) RVPS. Materiály na rokovanie sa na všetkých 8 (100 %) RVPS pripravovali v štátnom jazyku.

Informovanie verejnosti (otázky 41 – 47)

Informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v maďarskom jazyku boli uvádzané na 3 (37,5 %) RVPS, čiastočne boli uvádzané na dvoch (25 %) RVPS a neboli uvádzané na 3 (37,5 %) RVPS.[109]

Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v maďarskom jazyku boli uvádzané na 5 (63 %) RVPS, čiastočne boli uvádzané na dvoch (25 %) RVPS a neboli uvádzané na jednej (12 %) RVPS. Z celkového počtu 7 RVPS, ktoré predmetné nápisy a oznamy uvádzali ich dve (29 %) RVPS zverejnili na stenách a dverách úradu a na informačnej tabuli; jedna (14 %) RVPS na úradnej tabuli; jedna (14 %) RVPS na informačnej tabuli a dve (29 %) RVPS využili kombináciu uvedených spôsobov. Jedna (14 %) RVPS na otázku neodpovedala. Dôležité informácie neboli zverejnené na 6 (75 %) RVPS a na dvoch (25 %) RVPS boli zverejnené popri štátnom jazyku i v jazyku národnostnej menšiny.

[109] Ide o tieto RVPS: Regionálna veterinárna a potravinová správa Galanta; Regionálna veterinárna a potravinová správa Šaľa a Regionálna veterinárna a potravinová správa Rožňava.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín (otázky 48 – 49)

V oblasti používania maďarského jazyka v úradnom styku 4 (50 %) RVPS čiastočne vynaložili finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku v celkovej výške 1 142,32 EUR a dve (25 %) RVPS nevynaložili žiadne finančné prostriedky. Dve (25 %) RVPS neposkytli odpoveď na uvedenú otázku. V oblasti odhadovaných finančných nákladov 3 (37,5 %) RVPS nekvantifikovali finančné prostriedky a dve (25 %) RVPS čiastočne kvantifikovali finančné prostriedky v celkovej výške 3 400 EUR. Odpoveď na otázku neposkytli 3 (37,5 %) RVPS.

Záverečné otázky (otázky 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotilo 5 (63 %) RVPS ako bezproblémové. 3 (38 %) RVPS hodnotili tieto podmienky ako čiastočne problémové a to z dôvodu kombinácie viacerých faktorov: nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov; nedostatočné množstvo finančných prostriedkov; nedostatočná odborná podpora a neovládanie maďarského jazyka na profesionálnej úrovni. Žiadnej RVPS nebol doručený podnet vo veci používania maďarského jazyka.

3.3.3.6 Regionálne úrady verejného zdravotníctva

Dotazníkové zisťovanie sa vzťahovalo na 6 RÚVZ v obciach s maďarskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy malo v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. 5 (83 %) RÚVZ. Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny bola splnená v prípade všetkých 6 RÚVZ toto označenie uvádzalo rovnakým písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 20)

V rámci prieskumu sa zistilo, že v sledovanom období bol celkový počet zamestnancov RÚVZ 183. Z celkového počtu zamestnancov RÚVZ ich 52 (28 %) ovládalo maďarský jazyk slovom a písmom a 47 (26 %) slovom. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie prejavili 3 (50 %) RÚVZ a 3 (50 %) RÚVZ neprejavili záujem. Podľa výsledkov dotazníkového prieskumu všetkých 6 (100 %) RÚVZ zabezpečilo používanie maďarského jazyka v úradnom styku prostredníctvom svojich zamestnancov.

Všetkých 6 (100 %) RÚVZ si splnilo zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania maďarského jazyka v úradnom styku. 5 (83 %) RÚVZ uviedlo predmetnú informáciu v štátnom jazyku a jeden (17 %) RÚVZ v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. 3 (50 %) RÚVZ zverejnili túto informáciu na informačnej tabuli a 3 (50 %) využili viacero možností (na informačnej tabuli, úradnej tabuli). Žiaden RÚVZ neurčil časový priestor na vybavovanie vecí v maďarskom jazyku národnostnej menšiny. Na jednom

RÚVZ bolo registrované jedno písomné podanie v maďarskom jazyku z oblasti hygienických podmienok. Na predmetné podanie bola poskytnutá odpoveď. Úradnú agendu v maďarskom jazyku čiastočne viedol jeden RÚVZ v oblasti edukačných a konzultačných aktivít; v odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti; pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 37)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že 3 (50 %) RÚVZ zabezpečili pre občanov dvojjazyčné úradné formuláre v rozsahu svojej pôsobnosti, jeden (17 %) RÚVZ čiastočne a dve (33 %) RÚVZ predmetné formuláre nezabezpečili. Žiadnemu RÚVZ neboli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov a verejných listín. Žiaden RÚVZ taktiež nevydal dvojjazyčné verejné listiny. Žiadnemu RÚVZ neboli doručené podania v maďarskom jazyku, ktorými by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Jeden RÚVZ vydal v sledovanom období rozhodnutie v jazyku národnostnej menšiny s označením obce v jazyku národnostnej menšiny popri názve obce v štátnom jazyku.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 38 – 40)

Údaje z prieskumu ukázali, že 3 (50 %) RÚVZ používali na rokovaní čiastočne aj maďarský jazyk a 3 (50 %) RÚVZ jazyk národnostnej menšiny na rokovaní nepoužívali. 4 (67 %) RÚVZ viedli rokovanie v štátnom jazyku a dve (33 %) RÚVZ viedli rokovania v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny. Materiály na rokovanie sa v štátnom jazyku pripravovali na 5 (83 %) RÚVZ a v čiastočne v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny na jednom (17 %) RÚVZ.

Informovanie verejnosti (otázky 41 – 47)

Informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny boli uvádzané na 5 (83 %) RÚVZ a na jednom (17 %) RÚVZ neboli uvádzané.[110] Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny boli uvádzané na 3 (50 %) RÚVZ a čiastočne boli uvádzané na 3 (50 %) RÚVZ. Z celkového počtu 6 RÚVZ, 4 (67 %) RÚVZ uvádzali predmetné nápisy a oznamy s využitím kombinácie možností: na webovom sídle, na úradnej tabuli, na informačnej tabuli alebo na dverách a stenách úradu. Na predmetnú otázku neodpovedali dva (33 %) RÚVZ. Dôležité informácie boli zverejnené aj v jazyku národnostnej menšiny na dvoch (33 %) RÚVZ, čiastočne boli zverejnené na 3 (50 %) RÚVZ a na jednom (17 %) RÚVZ neboli zverejnené.

[110] Ide o Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín (otázky 48 – 49)

V oblasti používaní maďarského jazyka v úradnom styku 5 RÚVZ nevynaložili žiadne finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku a jedna RÚVZ čiastočne vynaložila v celkovej výške 54 EUR. V oblasti odhadovaných finančných nákladov jeden (17 %) RÚVZ nekvantifikoval a 4 (67 %) RÚVZ čiastočne kvantifikovali finančné prostriedky v celkovej výške 9 625 EUR. Jeden RÚVZ na neposkytol odpovede.

Záverečné otázky (otázky 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie maďarského jazyka v úradnom styku hodnotilo 5 (83 %) RÚVZ ako čiastočne problémové a jeden RÚVZ (17 %) ako problémové. Uvedené hodnotenia RÚVZ odôvodňovali kombináciou viacerých faktorov nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov; nedostatočné množstvo finančných prostriedkov a nedostatočná odborná podpora alebo vysoká odbornosť prekladov. Žiadnemu RÚVZ nebol doručený podnet vo veci používania maďarského jazyka.

3.3.3.7 Štátne archívy

Dotazníkové zisťovanie sa vzťahovalo na 5 pracovísk štátnych archívov v obciach s maďarskou národnostnou menšinou.

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 1 – 6)

Označenie obce v jazyku národnostnej menšiny uvedené popri názve obce v štátnom jazyku na budovách orgánov štátnej správy mali v súlade so zákonom č. 184/1999 Z. z. 4 (80 %) štátne archívy a jeden (20 %) štátny archív na otázku neodpovedal. Povinnosť označenia orgánu verejnej správy umiestneného na budovách v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny bola splnená v prípade všetkých štátnych archívov, z toho jeden (20 %) toto označenie uvádzal rovnakým písmom a 4 (80 %) toto označenie uvádzali menším písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 20)

V rámci prieskumu sa zistilo, že v sledovanom období bol celkový počet zamestnancov štátnych archívov 26. Z celkového počtu zamestnancov štátnych archívov ich 16 (62 %) ovládalo maďarský jazyk slovom a písmom a 5 (19 %) slovom. Záujem o jazykové kompetenčné vzdelávanie prejavili dva (40 %) štátne archívy a 3 (60 %) štátne archívy neprejavili záujem.

Podľa výsledkov zisťovania všetky štátne archívy zabezpečovali možnosť používania maďarského jazyka v úradnom styku prostredníctvom svojich zamestnancov. Všetkých 5 štátnych archívov si taktiež splnilo zákonnú povinnosť zabezpečiť na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania maďarského jazyka v úradnom styku. Uvedené štátne archívy informáciu zverejnili v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. V 4 (80 %) prípadoch štátne archívy uvedenú informáciu zverejnili na informačnej tabuli. Jeden (20 %) štátny archív na otázku neodpovedal. Žiaden štátny archív neurčil časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. V jednom štátnom archíve bolo registrovaných 9 písomných podaní v maďarskom jazyku, ktoré sa týkali nasledovných oblastí:

výpisy z matriky, dedičské konanie (súdne spisy). Na uvedené podania boli poskytnuté dve odpovede. 3 (60 %) štátne archívy neviedli svoju úradnú agendu popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny a dva (40 %) štátne archívy čiastočne.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 21 – 37)

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že dvojjazyčné úradné formuláre v rozsahu svojej pôsobnosti boli pre občanov zabezpečené v dvoch (40 %) štátnych archívoch, čiastočne boli zabezpečené v dvoch (40 %) štátnych archívoch a jeden (20 %) štátny archív na otázku neodpovedal. Predmetné formuláre sa týkali oblasti archívnictva: bádateľský poriadok; bádateľský list; žiadosti o správnu informáciu a tlačivá správnej agendy. Jednému štátnemu archívu boli v sledovanom období doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov, ktoré boli vydané v počte 270 ks. Žiadnemu štátnemu archívu neboli doručené žiadosti o vydanie verejných listín. Žiaden štátny archív taktiež nevydal dvojjazyčné verejné listiny. Žiadnemu štátnemu archívu neboli doručené podania v maďarskom jazyku, ktorým by sa začalo správne konanie v jazyku národnostnej menšiny. Žiaden štátny archív nevydal v sledovanom období rozhodnutia v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie úradu / pracoviska (otázky 38 – 40)

Údaje z prieskumu ukázali, že 4 (80 %) štátne archívy používali na rokovaní štátny jazyk a v jednom (20 %) prípade sa používal aj maďarský jazyk. Rokovanie v štátnom jazyku viedli 4 (80 %) štátne archívy a rokovanie v štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny viedol jeden (20 %) štátny archív. Materiály na rokovanie v štátnom jazyku pripravovali 4 (80 %) štátne archívy. Jeden (20 %) štátny archív pripravoval predmetné materiály čiastočne v štátnom jazyku a v jazyku národnostnej menšiny.

Informovanie verejnosti (otázky 41 – 47)

Informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli uvádzané na 4 (80 %) štátnych archívoch a čiastočne boli uvádzané na jednom (20 %) štátnom archíve. Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti v jazyku národnostnej menšiny boli uvádzané na všetkých 5 štátnych archívoch (100 %), pričom 3 (60 %) štátne archívy využili na zverejnenie kombináciu možností: webové sídlo; úradná tabuľa; informačná tabuľa alebo iné miesto a dva (40 %) štátne archívy využili priestor informačnej tabule. Dôležité informácie popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli zverejnené v 3 (60 %) štátnych archívoch a čiastočne v dvoch (40 %) štátnych archívoch.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín (otázky 48 – 49)

V oblasti vynaložených a odhadovaných finančných prostriedkov, ktoré sú potrebné na plnenie zákonných povinností a možností v oblasti používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku všetkých 5 (100 %) štátnych archívov neposkytlo odpovede.

Záverečné otázky (otázky 50 – 55)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotilo všetkých 5 štátnych archívov ako bezproblémové. Žiadnemu štátnemu archívu nebol doručený podnet vo veci používania maďarského jazyka

3.4 Organizačné zložky ozbrojených bezpečnostných zborov a záchranných zborov

Paragraf 3 ods. 1 zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. určuje, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, iné orgány verejnej správy, nimi zriadené právnické osoby a právnické osoby zriadené zákonom používajú v úradnom styku štátny jazyk a ich zamestnanci, štátni zamestnanci, príslušníci obecnej polície, príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a Hasičského a záchranného zboru sú povinní ovládať a v úradnom styku používať štátny jazyk; tým nie je dotknuté používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 184/1999 Z. z. V zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 184/1999 Z. z. ak príslušníci ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície ovládajú jazyk národnostnej menšiny, v obci podľa § 2 ods. 1 môžu používať jazyk národnostnej menšiny pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, ktorí patria k národnostnej menšine. úrad vlády podľa § 7a citovaného zákona poskytuje odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní tohto zákona. Zoznam organizačných zložiek Hasičského a záchranného zboru, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených síl Slovenskej republiky a iných ozbrojených zborov, v ktorých sa v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku pri komunikácii používa aj jazyk národnostnej menšiny je súčasťou prílohy č. 9.

3.4.1 Organizačné zložky Policajného zboru

Úrad vlády v rámci prípravy správy za obdobie rokov 2019 – 2020 tak, ako tomu bolo v predchádzajúcom období (v nadväznosti na predchádzajúce správy za obdobie rokov 2015 – 2016 a 2017 – 2018) kontinuálne pokračoval v aktualizácii dotazníka pre OR PZ a zoznamu OR PZ v obciach, ktoré sa nachádzajú v nariadení vlády Slovenskej republiky č. 221/1999 Z. z..

Úrad splnomocnenca sa v rámci prieskumu rovnako ako v dvoch predchádzajúcich správach zameral aj na zmapovanie situácie v Policajnom zbore v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. Dotazník bol analogicky ako pri ostatných subjektoch mierne optimalizovaný a doplnený. Dotazník pozostával zo 42 otázok v nasledovnom tematickom členení: úradný styk, dvojjazyčné dokumenty, správne konanie, informovanie verejnosti, náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku a záverečné otázky. Znenie dotazníka pre OR PZ je súčasťou prílohy č. 5 a zoznam príslušných

organizačných zložiek Policajného zboru je v prílohe č. 9. Splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny v tejto súvislosti aj v tomto roku požiadal listom č. 3616/2020/SVNM z 1. júla 2020 Ministerstvo vnútra SR o súčinnosť pri distribúcii a zbere dotazníka. V nadväznosti na uvedenú žiadosť bolo zo strany Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky zaslané listom č. PPZ-ODE3-2020/048194-002 z 27. augusta 2020 stanovisko, ktoré uvádzame v plnom znení:

„Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky prijalo prostredníctvom kontaktnej osoby Vašu žiadosť o poskytnutie súčinnosti pri distribúcii dotazníka Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny s cieľom zisťovania stavu používania jazykov národnostných menšín.

Odvolávajúc sa na list členov mimorezortnej pracovnej skupiny pre koordináciu vydávania dvojjazyčných formulárov v pôsobností obcí a orgánov štátnej správy zo dňa 19. 9. 2019 a taktiež na platnú legislatívu Vám oznamujeme, že zisťovanie stavu používania jazykov národnostným menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2019 a 2020 v podmienkach Policajného zboru Slovenskej republiky je podľa nášho názoru irelevantné a nemá ani oporu v platnej legislatíve.

V zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 3 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín občan Slovenskej republiky (ďalej len „zákon o používaní jazykov národnostných menšín“), ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, má právo v obci podľa odseku 1 komunikovať v ústnom a písomnom styku pred orgánom miestnej štátnej správy, orgánom územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadenou právnickou osobou (ďalej len „orgán verejnej správy“) vrátane predkladania písomných listín a dôkazov aj v jazyku menšiny a orgán verejnej správy poskytne odpoveď na podanie napísané v jazyku menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku menšiny s výnimkou vydávania verejných listín, pričom táto výnimka sa netýka verejných listín podľa odsekov 4 a 5. V pochybnostiach je rozhodujúce znenie odpovede orgánu verejnej správy v štátnom jazyku. Orgán verejnej správy vytvorí podmienky na uplatnenie práva podľa prvej vety adekvátnym spôsobom, pričom si môže určiť časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. Orgán verejnej správy zabezpečí informáciu o možnostiach používania jazyka menšiny v sídle orgánu verejnej správy na viditeľnom mieste.

Útvary Policajného zboru nie sú zahrnuté do zákonom vymedzených oblastí a preto nemôže na nich dochádzať k plneniu úloh podľa vyššie citovaného ustanovenia. Policajný zbor nemožno subsumovať pod pojem „orgán verejnej správy“ podľa § 3 zákona o používaní jazykov národnostných menšín. Podľa tohto zákona je orgánom verejnej správy orgán miestnej štátnej správy, orgán územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadená právnická osoba.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnom jazyku“) štátnym jazykom na území Slovenskej republiky je slovenský jazyk.

Podľa § 3 zákona o štátnom jazyku štátne orgány, orgány územnej samosprávy, iné orgány verejnej správy, nimi zriadené právnické osoby a právnické osoby zriadené zákonom používajú v úradnom styku štátny jazyk a ich zamestnanci, štátni zamestnanci, príslušníci obecnej polície, príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a Hasičského a záchranného zboru sú povinní ovládať a v

úradnom styku používať štátny jazyk; tým nie je dotknuté používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku podľa osobitného predpisu a používanie iných jazykov v úradnom styku s cudzinou v súlade so zaužívanou praxou v medzinárodnom styku.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o štátnom jazyku v ozbrojených silách, v Policajnom zbore, v Slovenskej informačnej službe, v Národnom bezpečnostnom úrade, v Zbore väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, v Železničnej polícii a v Hasičskom a záchrannom zbore sa v služobnom styku používa štátny jazyk.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o štátnom jazyku celá agenda a dokumentácia ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a hasičských jednotiek sa vedie v štátnom jazyku.

Aj napriek všetkým vyššie uvedeným ustanoveniam však občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, má možnosť komunikovať v jazyku národnostnej menšiny a to v prípade podľa § 7 ods. 4 zákona o používaní jazykov národnostných menšín, kde ak príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru a obecnej polície ovládajú jazyk menšiny, v obci podľa § 2 ods. 1 zákona o používaní jazykov národnostných menšín môžu používať jazyk menšiny pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, ktorí patria k národnostnej menšine.

Tiež je potrebné uviesť, že v regiónoch, v ktorých je vo zvýšenej miere používaný jazyk národnostnej menšiny, sú útvary Policajného zboru obsadzované zamestnancami, ktorí príslušný jazyk ovládajú. V prípade potreby sú títo zamestnanci kompetentní poskytnúť potrebné informácie v jazyku menšiny.“

V nadväznosti na obsah stanoviska, ktorým bolo spochybnené zaradenie organizačných zložiek Policajného zboru v obciach vymedzených zákonom č. 184/1999 Z. z. medzi povinné subjekty, Prezídium Policajného zboru nerozoslalo pripravený dotazník dotknutým organizačným zložkám PZ. Z uvedeného vyplýva, že úrad splnomocnenca nedisponoval žiadnymi informáciami, ktoré by mohol spracovať a zaradiť do obsahu predkladanej správy.

Úrad splnomocnenca má za to, že výklad zákona č. 184/1999 Z. z., ktorý je súčasťou stanoviska Prezídia policajného zboru je reštriktívny. Posúdenie predmetnej otázky, ktorou je chápanie úloh Policajného zboru je potrebné vnímať v širšom kontexte, v súlade s ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami.

V zmysle článku 7 ods. 5 Ústavy SR „Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.“ Vzhľadom na skutočnosť, že Policajný zbor sa podľa § 1 ods. 3 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z. z.“) riadi vo svojej činnosti ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, je potrebné mať na zreteli aj medzinárodné zmluvy v oblasti ochrany práv občanov patriacich k národnostným menšinám, teda Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín a Európsku chartu regionálnych alebo menšinových jazykov. V zmysle článku 10

Rámcového dohovoru sa SR zaviazala, že sa bude usilovať v oblastiach, ktoré tradične alebo vo väčšom počte obývajú osoby patriace k národnostným menšinám, vytvoriť také podmienky, ktoré by umožnili používanie menšinového jazyka v kontaktoch týchto osôb s administratívnymi orgánmi[111]. Taktiež v súlade s článkom 10 Charty má SR zabezpečiť, aby v správnych celkoch, kde počet užívateľov regionálnych alebo menšinových jazykov sídliacich na tomto území odôvodňuje prijatie nižšie uvedených opatrení, správne orgány používali regionálne alebo menšinové jazyky alebo aby úradníci prichádzajúci do styku s verejnosťou používali regionálne alebo menšinové jazyky vo vzťahu k osobám, ktoré sa na nich obrátia v týchto jazykoch.

Taktiež Ústava v čl. 6 ustanovuje, že na území Slovenskej republiky je štátnym jazykom slovenský jazyk. Používanie iných jazykov než štátneho jazyka v úradnom styku ustanoví zákon. Týmto zákonom je práve zákon č. 184/1999 Z. z., ktorý sa podľa zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku v znení neskorších predpisov použije v prípade, ak zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. neustanovuje inak. Súčasne podľa § 3 zákona NR SR č. 270/1995 Z. z. štátne orgány, orgány územnej samosprávy, iné orgány verejnej správy, nimi zriadené právnické osoby a právnické osoby zriadené zákonom používajú v úradnom styku štátny jazyk a ich zamestnanci, štátni zamestnanci, príslušníci obecnej polície, príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a Hasičského a záchranného zboru sú povinní ovládať a v úradnom styku používať štátny jazyk; tým nie je dotknuté používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku podľa osobitného predpisu a používanie iných jazykov v úradnom styku s cudzinou v súlade so zaužívanou praxou v medzinárodnom styku. Aj zo samotnej dôvodovej správy k zákonu č. 35/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku v znení neskorších predpisov vyplýva, že v právnom systéme Slovenskej republiky je vzťah štátneho jazyka a jazykov národnostných menšín zabezpečený tak, aby povinné používanie štátneho jazyka nevylučovalo uplatňovanie jazykov národnostných menšín a aby sa popri štátnom jazyku umožnilo príslušníkom národnostných menšín v tých oblastiach, kde žijú v dostatočnom počte primerane používať svoj materinský jazyk v základných oblastiach verejného styku.

Metodické usmernenie k zákonu č. 184/1999 Z. z. plní v súlade s § 7a ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z. úlohu praktickej príručky pri riešení konkrétnych otázok z aplikačnej praxe. Podľa uvedenej Metodickej príručky úrad vlády poskytuje odbornú a metodickú pomoc orgánom verejnej správy a organizačným zložkám bezpečnostných a záchranných zborov pri vykonávaní tohto zákona. V zmysle citovaného usmernenia sa úradným stykom rozumie súhrn činností a úkonov štátnych orgánov, orgánov územnej samosprávy, územnou samosprávou zriadených právnických osôb, zamestnancov a štátnych zamestnancov týchto orgánov a právnických osôb, príslušníkov ozbrojených síl SR, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov a hasičských jednotiek pri výkone ich úradných povinností, pri ústnej alebo písomnej komunikácii s občanmi a pri vybavovaní úradných vecí.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z. Policajný zbor plní úlohy štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Pri plnení úloh sa Policajný zbor okrem iného riadi

[111] Podľa článku 10 ods. 3 Rámcového dohovoru: „Strany sa zaväzujú zaručiť každej osobe patriacej k národnostnej menšine právo bez meškania byť informovaná v jazyku, ktorému rozumie, o dôvodoch, pre ktoré bola vzatá do väzby, a o každom obvinení voči nej, ako aj právo na jej obhajobu v jazyku menšiny, v prípade potreby aj s bezplatnou pomocou tlmočníka.“

aj zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. V zmysle § 2 zákona č. 71/1967 Zb. je správnym orgánom štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Základné pravidlá konania sú uvádzané v § 3 ods. 3 zákona v zmysle ktorého má občan Slovenskej republiky, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, a ktorý má právo používať jazyk národnostnej menšiny podľa osobitného predpisu (ktorým je zákon č. 184/1999 Z. z.) právo v obciach vymedzených osobitným predpisom konať pred správnym orgánom v jazyku národnostnej menšiny. Správne orgány podľa prvej vety sú povinné mu zabezpečiť rovnaké možnosti na uplatnenie jeho práv.

Z uvedeného vyplýva, že do rámca plnenia úloh štátnej správy a iných úloh, ktoré sa vzťahujú aj na Policajný zbor pri výkone ich činností a úkonov spadá aj úradný styk. Z úloh Policajného zboru vyplýva, že zasahuje aj úroveň komunikácie s občanmi, ktorú nie je možné viesť inak ako v úradnom styku.

3.4.2 Organizačné zložky Hasičského a záchranného zboru

Zriadenie, postavenie, úlohy, organizáciu a riadenie Hasičského a záchranného zboru upravuje zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“). Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zbor tvoria: prezídium zboru, krajské riaditeľstvá zboru, okresné riaditeľstvá zboru, Hasičský a záchranný útvar hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, zariadenia zboru a pracoviská zboru. § 3 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ustanovuje, že zbor plní úlohy štátnej správy na úseku ochrany pred požiarmi, ako aj ďalšie úlohy podľa osobitných predpisov. Na základe žiadosti úradu splnomocnenca MV SR identifikovalo príslušné okresné riaditeľstvá Hasičského a záchranného zboru, v ktorých sa popri štátnom jazyku používa v úradnom styku aj jazyk národnostnej menšiny. Vyplnený dotazník zaslalo všetkých 6 oslovených subjektov čo predstavuje 100 %-nú návratnosť. Okresným riaditeľstvám Hasičského a záchranného zboru bolo celkovo položených 56 otázok v nasledovnom tematickom členení: označenia v jazyku národnostnej menšiny, úradný styk, dvojjazyčné dokumenty, rokovanie organizačnej zložky záchranného zboru, informovanie verejnosti, náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku a záverečné otázky. Znenie dotazníka pre organizačné zložky Hasičského a záchranného zboru je súčasťou prílohy č. 6

Označenia v jazyku národnostnej menšiny (otázky 2 – 6)

Zo 6 OR HaZZ so sídlom v obciach s maďarskou národnostnou menšinou všetky (100%) uviedli, že označenie ich organizačnej zložky, je na budovách uvedené popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny, pričom dve (33 %) OR HaZZ uviedli, že toto označenie uvádzajú popri ekvivalente v štátnom jazyku na budove menšín písmom.

Úradný styk (otázky 7 – 21)

Oslovené OR HaZZ majú spolu 349 príslušníkov, z ktorých 68 (19 %) ovláda maďarský jazyk slovom a písmom a 126 (36 %) len slovom. V každej organizačnej zložke pracujú aspoň dvaja príslušníci, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny slovom a písmom. Príslušníci jedného (17%) OR HaZZ používajú pri komunikácii s občanmi maďarský jazyk, príslušníci 5 (83 %) OR HaZZ ho používajú čiastočne, pričom dve z 5 OR HaZZ uviedli, že maďarský jazyk používajú len v prípade, ak je o to záujem. Možnosť používania maďarského jazyka v úradnom styku zabezpečuje 5 (83 %) OR HaZZ prostredníctvom svojich príslušníkov, jedno (17 %) OR HaZZ uviedlo, že túto možnosť nezabezpečuje, pretože to zatiaľ nebolo potrebné. Žiadne OR HaZZ neurčuje časový priestor na vybavovanie vecí v jazyku národnostnej menšiny. 6 (100 %) OR HaZZ uvádza na viditeľnom mieste informáciu o možnostiach používania maďarského jazyka v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku v sídle svojho orgánu. Túto informáciu uvádzajú všetky zložky popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. Pričom 3 (50 %) z oslovených OR HaZZ uvádzajú túto informáciu na informačnej tabuli a dve (33 %) na vstupných dverách do budovy. Jedno OR HaZZ (17 %) na otázku týkajúcu sa spôsobu uvádzania tejto informácie neodpovedalo. Žiadne OR HaZZ neregistrovalo písomné podania od občanov v maďarskom jazyku a nepoužívalo tento jazyk v úradnej agende, napr. v zápisniciach, uzneseniach, štatistikách, evidenciách a pod.

Dvojjazyčné dokumenty (otázky 22 – 37)

Žiaden OR HaZZ nedisponoval dvojjazyčnými úradnými formulármi. Všetky OR HaZZ zhodne uviedli, že im neboli doručené žiadosti o vydanie dvojjazyčných úradných formulárov, verejných listín alebo rozhodnutí, prípadne podania, ktorými by sa začalo konanie v jazyku národnostnej menšiny.

Rokovanie organizačnej zložky záchranného zboru (otázky 38 – 41)

Dve (33 %) z oslovených OR HaZZ uviedli, že čiastočne rokujú aj v maďarskom jazyku, pričom všetky OR HaZZ uviedli, že na rokovania nepripravujú materiály v jazyku národnostnej menšiny.

Informovanie verejnosti (otázky 42 – 48)

Žiadnemu OR HaZZ neboli doručené žiadosti o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny. 5 (83 %) OR HaZZ uvádza nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti a všeobecné dôležité informácie týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR aj v maďarskom jazyku. Polovica OR HaZZ uvádza oznamy určené na informovanie verejnosti a všeobecné dôležité informácie v jazyku národnostnej menšiny, pričom tieto sú umiestnené na úradnej tabuli, ostatné OR HaZZ tieto oznamy buď nezabezpečujú, alebo ich neuvádzajú.

Náklady na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (49 – 50)

3 OR HaZZ (50 %) uviedli, že v sledovanom období nevynaložili na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku v rámci 9 tematických oblastí[112], ktoré boli predmetom dotazníkového zisťovania, žiadne finančné prostriedky. Dve (33 %) OR HaZZ na predmetnú otázku neodpovedali. Jedno (17 %) OR HaZZ uviedlo, že v sledovanom období čiastočne vynaložilo finančné prostriedky vo výške 50 EUR na zverejňovanie dôležitých informácií na úradnej tabuli, na webovom sídle a v periodickej tlači, pričom na zvyšné tematické oblasti finančné prostriedky nevynaložilo.

Dve (33 %) OR HaZZ pri otázke týkajúcej sa odhadovanej výšky finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie používania maďarského jazyka v úradnom styku uviedli, že tieto nebudú musieť vynaložiť na žiadnu z 9 tematických oblastí. Zvyšné 4 (67 %) OR HaZZ pri tejto otázke kvantifikovali finančné prostriedky v celkovej výške 3 600.EUR (900 EUR za jedno OR HaZZ). V súvislosti so zisťovaním nákladov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku je potrebné zdôrazniť, že sumy, ktoré subjekty uviedli sú len odhadované, keďže vo väčšine prípadov OR HaZZ v praxi nezabezpečovali používanie jazyka v takmer žiadnej z predmetných 9 tematických oblastí.[113] Napriek uvedenému, predmetné zistenia predstavujú prvý krok k aplikácii zákona č. 184/1999 Z. z. v praxi zo strany orgánov štátnej správy a je žiaduce, aby sa predmetná oblasť aj naďalej osobitne sledovala.

Záverečné otázky (otázky 51 – 56)

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku vnímali všetky OR HaZZ ako čiastočne problémové, a to predovšetkým z dôvodu nedostatočného počtu kvalifikovaných príslušníkov, finančných prostriedkov a odbornej podpory. Žiadnemu OR HaZZ nebol za sledované obdobie doručený podnet z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.

3.4.3 Organizačné zložky Zboru väzenskej a justičnej stráže

Zákon č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže charakterizuje Zbor väzenskej a justičnej stráže ako ozbrojený zbor, ktorý plní úlohy súvisiace s výkonom väzby, výkonom trestu odňatia slobody, ochranou a strážením objektov zboru a ochranou poriadku a bezpečnosti v súdnych objektoch. ZVJS organizačne tvoria generálne riaditeľstvo, ústavy na výkon väzby, ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených a príslušníci zboru. Generálne riaditeľstvo a ústavy ako samostatné rozpočtové organizácie zriaďuje a zrušuje MS SR. V rámci dotazníkového

[112] Odpovede na podania, používanie aj jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende, zabezpečenie dvojjazyčných úradných formulárov, vydávanie dvojjazyčných verejných listín, vydávanie rozhodnutí v správnom konaní, zabezpečenie informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch, uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku, uvádzanie nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti a zverejňovanie dôležitých informácií na úradnej tabuli, na webovom sídle a v periodickej tlači.

[113] OR HaZZ v sledovanom období v rámci 9 tematických oblastí zabezpečovali používanie jazyka národnostných menšín v dvoch oblastiach, a to konkrétne 5 OR HaZZ pri uvádzaní informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia bezpečnosti alebo majetku a 3 OR HaZZ pri uvádzaní nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti.

prieskumu sa po prvýkrát skúmala aj oblasť používania jazykov národnostných menšín príslušníkmi zboru a v tejto súvislosti bol oslovený jeden Ústav na výkon trestu odňatia slobody (ďalej aj ako „ústav“), ktorý sídli v obci maďarskou národnostnou menšinou a zaslal vyplnený dotazník. Znenie dotazníka pre organizačné zložky ZVJS je súčasťou prílohy č. 7.

Úradný styk (otázky 2 – 4)

Výsledky prieskumu ukázali, že z celkového počtu 250 príslušníkov ústavu 117 (47 %) ovládalo maďarský jazyk slovom a písmom a 32 (13 %) len slovom. Príslušníci ústavu, ktorí ovládali jazyk národnostnej menšiny v ňom čiastočne komunikovali s občanmi patriacimi k maďarskej národnostnej menšine.

Informovanie verejnosti (otázky 5 – 7)

Informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe ústavu, sú uvádzané aj v jazyku národnostnej menšiny. Oslovený ústav[114] ďalej uviedol, že oznamy určené na informovanie verejnosti uvádza aj v maďarskom jazyku, pričom v tomto jazyku zverejňuje aj dôležité informácie[115].

Záverečné otázky (otázky 8 – 11)

Oslovenému ústavu neboli v sledovanom období doručené podnety z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.

3.4.4 Organizačné zložky ozbrojených síl Slovenskej republiky

V zmysle zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky personálne zloženie ozbrojených síl Slovenskej republiky a ich organizačné zloženie v mieri, v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu upravuje ústavný zákon. Na plnení úloh ozbrojených síl sa podieľajú aj štátni zamestnanci a zamestnanci, ktorí tvoria civilný personál ozbrojených síl. Vnútorné organizačné členenie zväzkov, útvarov, jednotiek, úradov a zariadení ozbrojených síl a ich logistické zabezpečenie určuje na návrh náčelníka Generálneho štábu ozbrojených síl minister obrany Slovenskej republiky. OS SR tvoria pozemné sily a vzdušné sily. V rámci prieskumu bolo celkovo oslovených 6 vojenských jednotiek OS SR z toho 4 vojenské jednotky Vzdušných síl OS SR a dve vojenské jednotky Pozemných síl OS SR. Všetky uvedené vojenské jednotky sa nachádzajú v obciach s maďarskou národnostnou menšinou. Vyplnený

[114] Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce.

[115] Spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry, miesto, čas a spôsob, akým možno získavať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené, postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať, prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe, sadzobník správnych poplatkov, ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií.

dotazník zaslali všetky oslovené subjekty, čo predstavuje 100 %-nú návratnosť. Znenie dotazníka pre organizačné zložky ozbrojených síl je súčasťou prílohy č. 7.

Úradný styk (otázky 2 – 4)

Výsledky z prieskumu ukázali, že z celkového počtu 6 vojenských jednotiek OS SR, ktoré pozostávajú z 848 príslušníkov vojenských útvarov OS SR, ich 51 (6 %) ovládalo maďarský jazyk slovom a písmom a 120 (14 %) len slovom. Príslušníci vojenských útvarov OS SR, ktorí ovládali maďarský jazyk, používali tento jazyk pri komunikácii s občanmi maďarskej národnosti v dvoch útvaroch, v ďalších dvoch už len čiastočne a v dvoch jazyk národnostnej menšiny nepoužívali.

Informovanie verejnosti (otázky 5 – 7)

Informácie, nápisy a oznamy týkajúce sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe organizačnej zložky ozbrojených síl uvádzajú 4 (67 %) vojenské útvary OS SR aj v jazyku národnostnej menšiny, pričom dva (33 %) vojenské útvary uviedli, že túto informáciu v jazyku národnostnej menšiny neuvádzajú. Jeden (17 %) vojenský útvar OS SR zverejňoval dôležité informácie aj v maďarskom jazyku. Nápisy a oznamy určené na informovanie verejnosti, ktoré sú v správe organizačnej zložky ozbrojených síl uvádzajú v maďarskom jazyku dva (33 %) útvary.

Záverečné otázky (otázky 8 – 11)

Žiadnemu vojenskému útvaru OS SR neboli v sledovanom období doručené podnety z dôvodu porušenia zákona č. 184/1999 Z. z.

Záver

Správa o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2019 – 2020 je v poradí piatou správou predloženou vláde SR v súlade s § 7a ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. Rozsahom doposiaľ najrozsiahlejšia správa vychádza z rovnako čo do sledovaných parametrov najpodrobnejšieho dotazníkového prieskumu používania jazykov národnostných menšín. Správa ponúka porovnanie rozsahu aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. v časových radoch, čo umožňuje analýzu faktorov ovplyvňujúcich používanie jazykov národnostných menšín. Po prvýkrát sa správa pokúša priniesť analýzu nákladov na aplikáciu predmetného zákona. Prieskum metodicky nadväzuje na spôsob spracovania údajov použitý v predchádzajúcich správach, ktorý smeroval k identifikácii tých oblastí, v ktorých sa vyskytujú nedostatky pri používaní jazykov národnostných menšín v aplikačnej praxi.

Správa sumarizuje vnútroštátny legislatívny a inštitucionálny rámec používania jazykov národnostných menšín s dôrazom na zmeny, ktoré sa v uvedenej oblasti udiali v sledovanom období, medzinárodnoprávny rámec používania jazykov národnostných menšín a používanie jazykov národnostných menšín orgánmi verejnej správy a organizačnými zložkami Hasičského a záchranného zboru, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených síl Slovenskej republiky a iných ozbrojených zborov. Časť správy, ktorá prezentuje výsledky rozsiahleho dotazníkového prieskumu, mapuje aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. v období rokov 2019 a 2020 (do 1. júla).

Základné zistenia:

Správa mapuje u všetkých sledovaných subjektov tri kategórie jazykových práv vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z.:

a) jazykové práva, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie je správnym deliktom podľa § 7b zákona č. 184/1999 Z. z.;
b) jazykové práva, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie nie je správnym deliktom podľa zákona č. 184/1999 Z. z.;
c) jazykové práva, ktorých uplatňovanie stanovuje zákon č. 184/1999 Z. z. ako možnosť.

Súčasťou správy je aj samostatná príloha č. 10, ktorá obsahuje zoznam a počet konkrétnych nedostatkov v používaní zákona č. 184/1999 Z. z. identifikovaných na základe dotazníkového prieskumu.

Zákon č. 184/1999 Z. z. v § 7b ods. 1 definuje jazykové práva, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie je správnym deliktom. Správneho deliktu na úseku používania jazykov národnostných menšín sa dopustí orgán verejnej správy v obci podľa § 2 ods. 1 ak:

- neumožní občanovi, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, komunikovať v ústnom a písomnom styku v jazyku národnostnej menšiny alebo ho o takejto možnosti neinformuje (§ 2 ods. 3);
- na požiadanie občana, ktorý je osobou patriacou k národnostnej menšine, nevydá rovnopis rozhodnutia a rodný list, sobášny list alebo úmrtný list aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 4 a 5);
- nezabezpečí svoje označenie na budove, v ktorej sídli, aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 6);

- neposkytne na požiadanie úradný formulár vydaný v rozsahu jeho pôsobnosti aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 2 ods. 7);
- nezabezpečí na svojom území označenie obce v jazyku národnostnej menšiny vo svojej pôsobnosti v prípadoch ustanovených v § 4 ods. 1;
- nezabezpečí uvedenie informácií, nápisov a oznamov vo svojej pôsobnosti (podľa § 4 ods. 6 prvej vety);
- nezabezpečí na požiadanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch aj v jazyku národnostnej menšiny (§ 4 ods. 8);
- neposkytne úradu vlády informácie a písomné podklady (podľa § 7a ods. 3).

V zmysle § 7b ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. sa správneho deliktu na úseku používania jazykov národnostných menšín dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba − podnikateľ, ktorá neuvedie nápis alebo oznam podľa § 4 ods. 6 aj v jazyku národnostnej menšiny, ak ide o nápis alebo oznam obsahujúci informáciu týkajúcu sa ohrozenia života, zdravia, majetku alebo bezpečnosti občanov SR.

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že celkovo v 781 prípadoch v oblastiach definovaných vyššie mohlo dôjsť k pochybeniam pri uplatňovaní zákona č. 184/1999 Z. z. (pozri prílohu č. 10 k správe; v roku 2018 to bolo 1 267 a v roku 2016 bolo 1 712 prípadov).

Ďalšia kategória jazykových práv, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie nie je správnym deliktom podľa zákona č. 184/1999 Z. z., zahŕňa nasledovné práva:

- poskytnutie odpovede orgánom verejnej správy na podanie napísané v jazyku národnostnej menšiny aj v jazyku národnostnej menšiny;
- vydávanie povolení, oprávnení, potvrdení, vyjadrení a vyhlásení na požiadanie aj v jazyku národnostnej menšiny;
- vydávanie rozhodnutia orgánom verejnej správy v správnom konaní aj v jazyku národnostnej menšiny, ak sa konanie začalo podaním v jazyku národnostnej menšiny;
- vydávanie rozhodnutia orgánom verejnej správy v správnom konaní na požiadanie aj v jazyku národnostnej menšiny;
- zverejnenie dôležitých informácií uvedených na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a vo vydávanej periodickej tlači aj v jazyku národnostnej menšiny.

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že pri dodržiavaní jazykových práv v tejto kategórii môže dochádzať k pochybeniam v 612 prípadoch (pozri prílohu č. 10 k správe; v minulom prieskume v 709 prípadoch).

Jazykové práva, ktorých uplatňovanie stanovuje zákon č. 184/1999 Z. z. ako možnosť, zahŕňajú:

- označenie obce[116] aj v jazyku národnostnej menšiny pri označení železničnej stanice, autobusovej stanice, letiska a prístavu v obci;
- označenie ulíc v obci aj v jazyku národnostnej menšiny;
- označenie miestnych geografických značení v obci aj v jazyku národnostnej menšiny;

[116] Použite pojmu obec v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 184/1999 Z. z.

- vedenie úradnej agendy, najmä zápisníc, uznesení, štatistík, evidencií, bilancií, informácií určených pre verejnosť a agendy cirkví a náboženských spoločností určených pre verejnosť okrem matriky aj v jazyku národnostnej menšiny;
- vedenie kroniky obce aj v jazyku národnostnej menšiny;
- používanie aj jazyka národnostnej menšiny príslušníkmi obecnej polície v služobnom styku;
- používanie aj jazyka národnostnej menšiny príslušníkmi obecnej polície, ozbrojených bezpečnostných zborov, iných ozbrojených zborov, Hasičského a záchranného zboru, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny pri komunikácii s občanmi Slovenskej republiky, ktorí patria k národnostnej menšine;
- používanie aj jazyka národnostnej menšiny poslancami obecného zastupiteľstva na rokovaní obecného zastupiteľstva;
- rokovanie orgánu verejnej správy aj v jazyku národnostnej menšiny;
- vydávanie všeobecne záväzných nariadení orgánom verejnej správy aj v jazyku národnostnej menšiny;
- zverejňovanie oznamov určených na informovanie verejnosti prostredníctvom miestneho rozhlasu alebo prostredníctvom iných technických zariadení aj v jazyku národnostnej menšiny;
- uvádzanie nápisov na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach aj v jazyku národnostnej menšiny.

Z výsledkov prieskumu vyplýva, že jazykové práva v tejto kategórii sa využívajú v 2 359 prípadoch (v minulom prieskume v 2 194 prípadoch), čiastočne v 1 096 prípadoch (v minulom prieskume v 1 053 prípadoch) a nevyužívajú v 2 294 prípadoch (v minulom prieskume v 2 611 prípadoch; pozri prílohu č. 10 k správe).

Pri porovnaní výsledkov prieskumu s monitorovaniami za predchádzajúce obdobia je možné sledovať zlepšovanie stavu aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. a postupné znižovanie tak prípadov, keď mohlo dôjsť k správnemu deliktu (v roku 2016 to bolo 1 712 prípadov, v roku 2018 1 267, v sledovanom období 781 prípadov), ako aj prípadov, keď mohlo dôjsť k nedodržaniu ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z., ktorých nedodržanie nie je správnym deliktom (v roku 2016 to bolo v 590 prípadoch, v roku 2018 v 709 prípadoch, v sledovanom období 612 prípadov). Jazykové práva, ktorých uplatňovanie stanovuje zákon č. 184/1999 Z. z. ako možnosť, sa v roku 2016 využívali v 1 736 prípadoch, čiastočne využívali v 698 prípadoch a nevyužívali v 2 440 prípadoch. V roku 2018 sa jazykové práva v tejto kategórii využívali v 2 194 prípadoch, čiastočne sa využívali v 1 053 prípadoch a nevyužívali v 2 611 prípadoch. V sledovanom období boli možnosti vyplývajúce zo zákona č. 184/1999 Z. z. využité v 2 359 prípadoch, čiastočne v 1 096 prípadoch a neboli využité v 2 294 prípadoch. Z uvedeného vyplýva, že cieľavedomé a sústavné úsilie vynaložené v oblasti zlepšenia aplikačnej praxe používania jazykov národnostných menšín má hmatateľné výsledky, ktoré sa odzrkadľujú vo výsledkoch uvedených prieskumov.

V prípade obcí došlo podľa výsledkov prieskumu k zlepšeniu aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z., a to najmä u obcí s maďarskou, rusínskou a rómskou národnostnou menšinou. V obciach s ukrajinskou národnostnou menšinou nenastali väčšie zmeny a v obci s nemeckou národnostnou menšinou sa situácia mierne zhoršila.

Štátna správa oproti predchádzajúcim obdobiam zlepšila aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. vo všetkých oblastiach, a to v obciach s maďarskou aj rusínskou národnostnou menšinou. Vo všeobecnosti však boli jazyky národnostných menšín používané v úradnom styku orgánov štátnej správy vo väčšej miere a zlepšilo sa aj informovanie verejnosti a uvádzanie dvojjazyčných nápisov a oznamov.

Vytváranie podmienok pre používanie jazyka národnostnej menšiny v úradnom styku hodnotila viac ako polovica obcí a orgánov štátnej správy ako bezproblémové, 12 % obcí a orgánov štátnej správy ako problémové a 30 % čiastočne problémové. Oproti minulému prieskumu vzrástol počet obcí, ktoré hodnotili vytváranie podmienok ako problémové a klesol počet obcí, ktoré ho označili za bezproblémové. V prípade orgánov štátnej správy bol posun oproti minulému prieskumu opačný, viac orgánov štátnej správy hodnotilo vytváranie podmienok ako bezproblémové a menej ako problémové. Ako hlavné prekážky aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. boli identifikované nasledovné faktory: nedostatočné množstvo finančných prostriedkov, nedostatočná odborná podpora a nedostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov. Napriek tomu, že 162 obcí a 9 orgánov štátnej správy uviedlo ako príčinu nevyhovujúceho stavu nedostatok finančných prostriedkov, väčšina predmetných subjektov nevedela vyčísliť výšku finančných prostriedkov, ktoré by boli potrebné na plnú aplikáciu ustanovení uvedeného zákona.

Napriek evidentnému zlepšeniu situácie je nevyhnutné konštatovať, že v aplikačnej praxi zákona č. 184/1999 Z. z. stále pretrvávajú značné rezervy. K riešeniu tejto situácie by mohlo pomôcť ak by sa prihliadalo na jazykové kompetencie uchádzačov pri prijímaní do zamestnania, a zároveň by sa podporoval rozvoj jazykového kompetenčného vzdelávania zamestnancov zameraného na zlepšenie ovládania odbornej terminológie v jazykoch národnostných menšín.

Ďalším nástrojom by mohlo byť zriadenie kompenzačného fondu, z ktorého by mohli orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadené právnické osoby čerpať finančné prostriedky na krytie nákladov spojených s plnením povinností, ktoré im ukladá zákon č. 184/1999 Z. z. Doposiaľ tento zákon uvedeným subjektom síce ukladá povinnosti, tie sú však v súčasnosti povinné hradiť z vlastného rozpočtu. Pritom sa pri prideľovaní finančných prostriedkov obecným samosprávam a ostatným orgánom štátnej správy na tieto povinnosti neprihliada, a to aj napriek skutočnosti, že zákon č. 184/1999 Z. z. ukladá povinnosti len vybraným subjektom. Táto skutočnosť ich stavia do nevýhodnejšej pozície v porovnaní s orgánmi, ktorým zákon č. 184/1999 Z. z. povinnosti neukladá. Z kompenzačného fondu by mohli byť hradené zvýšené výdavky spojené s plnením zákonných povinností umiestňovať dvojjazyčné (v 18 obciach až trojjazyčné) tabule, zverejňovať viacjazyčné oznamy, poskytovať, spracúvať a prekladať dvojjazyčné formuláre, verejné listiny a iné úradné dokumenty, ktoré musia orgány v prípade, že sú vyplnené v jazyku národnostnej menšiny, preložiť do štátneho jazyka, v ktorom vedú úradnú agendu. V prípade vytvorenia kompenzačného fondu bude vypracovaný osobitný materiál, v rámci ktorého budú uvedené a posúdené aj príslušné vplyvy.

Plnenie ústavného práva občanov patriacich k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám používať ich jazyk v úradnom styku v súčasnosti úzko súvisí s vytvorením adekvátnych možností v rámci postupnej elektronizácie komunikácie občana so štátom. V súvislosti s prechodom výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci do elektronickej podoby v zmysle zákona

č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) je kľúčovým prvkom úradného styku ústredný portál verejnej správy. V tejto súvislosti sa stáva čoraz naliehavejšou otázka dostupnosti dvojjazyčných elektronických formulárov a celkovo elektronickej úradnej komunikácie. Správcom modulu elektronických formulárov, ktorý sú orgány verejnej moci pri výkone verejnej moci povinné používať, je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ktoré spravuje tiež ústredný portál verejnej správy.

Úrad vlády SR v súčinnosti so splnomocnencom podobne ako v predchádzajúcom období v nadväznosti na prijatie uznesenia vlády SR č. 10/2019 vykonal kroky smerujúce k odstráneniu jednotlivých nedostatkov spolu s aktivitami zameranými na nadviazanie a pokračovanie v spolupráci a súčinnosti so všetkými relevantnými rezortmi. Plnením uznesenia bolo zriadenie a činnosť dvoch pracovných skupín, vydanie dvoch metodických usmernení a návšteva všetkých okresov, v ktorých sa nachádzajú obce uvedené v nariadení vlády SR č. 221/1999 Z. z. Splnomocnenec priebežne poskytoval odbornú a metodickú pomoc predmetným obciam, čo sa odrazilo na zvýšení informovanosti orgánov miestnej samosprávy o ich povinnostiach vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z., a tým aj na zlepšení aplikácie tohto zákona.

Výsledky predloženej správy svedčia o tom, že aj v nasledujúcom období je potrebné pokračovať v začatej spolupráci a aktivitách a v súčinnosti s relevantnými ministerstvami, orgánmi štátnej správy, obcami i samotnými občanmi SR patriacimi k národnostným menšinám pokračovať v odstraňovaní zostávajúcich nedostatkov a posilniť poskytovanie odbornej a metodickej pomoci zo strany úradu vlády pri aplikácii zákona č. 184/1999 Z. z.

Zoznam príloh

Príloha č. 1: Dotazník pre orgány územnej samosprávy (obce) o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 2: Dotazník pre právnické osoby zriadené územnou samosprávou o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 3: Dotazník pre okresné úrady o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 4: Dotazník pre orgány štátnej správy o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 5: Dotazník pre organizačné zložky Policajného zboru o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 6: Dotazník pre organizačné zložky Hasičského a záchranného zboru o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 7: Dotazník pre organizačné zložky Ozbrojených síl a Zboru väzenskej a justičnej stráže o používaní jazykov národnostných menšín

Príloha č. 8 Zoznam orgánov štátnej správy a ich organizačných zložiek, v ktorých sa v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku v úradnom písomnom styku používa aj jazyk národnostnej menšiny

Príloha č. 9: Zoznam organizačných zložiek Hasičského a záchranného zboru, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených síl Slovenskej republiky a iných ozbrojených zborov, v ktorých sa v zmysle zákona č. 184/1999 Z. z. popri štátnom jazyku pri komunikácii používa aj jazyk národnostnej menšiny

Príloha č. 10: Zoznam a počet konkrétnych nedostatkov v používaní zákona č. 184/1999 Z. z. identifikovaných na základe dotazníkového prieskumu